

LENIN

UTVALGTE VERKER I 12 BIND

Oktober

A black and white photograph of Vladimir Lenin, wearing a dark overcoat, a white shirt, a dark tie, and a flat cap. He is walking forward, looking slightly to the right. The background is a solid dark color.

**«Venstre» –
kommunismen
– en barnesjukdom
og andre artikler
og taler**

11

Juli 1919 – Oktober 1920

LENIN

Utvalgte verker i 12 bind

Bind 11

Arbeidere i alle land, foren dere!

LENIN
Utvalgte verker
i 12 bind
Bind 11

«Venstre»-kommunismen
— en barnesjukdom
og andre artikler og taler,
juli 1919 — oktober 1920

FORLAGET OKTOBER A/S
OSLO 1976

LENIN: UTVALGTE VERKER I 12 BIND

Utgitt i samsvar med 4. russiske
utgave fra Marx-Engels-Lenin-instituttet
Moskva 1946.

Bind 11:

«Venstre»-kommunismen - en barnesjukdom
og andre artikler og taler,
juli 1919 - oktober 1920

© Forlaget Oktober, Oslo 1976

1. opplag, 5000, juni 1976
Trykt hos A/S Duplotrykk
ISBN 82-7094-120-4

Lenins skrifter i dette bindet er oversatt
etter den engelske teksten i Lenin:
Collected Works, volume 29,30,31,
Moskva 1946.

Innhold

ALLE OPP TIL KAMP MOT DENIKIN

<i>Brev fra sentralkomiteen i Det russiske kommunistpartiet (bolsjevikene) til partiorganisasjonene.</i>	9
Hovedoppgava i øyeblikket	10
Folket må få vite sannheten om Koltsjak og Denikin	11
Arbeidet blant dem som er innkalt til militærtjeneste	12
Arbeidet blant desertørene	13
Direkte hjelp til hæren	14
Nedskjæring av det ikke-militære arbeidet	16
Arbeidet i frontsonen	18
Holdninga overfor militærekspertene	20
Kampen mot kontrarevolusjonen i områdene bak fronten	23
Hele befolkninga må bli mobilisert til krigstjeneste	26
«Vi må arbeide på revolusjonært vis»	27

BREV TIL ARBEIDERNE OG BØNDENE I SAMBAND

MED SEIEREN OVER KOLTSJAK	29
ARBEIDERSTATEN OG PARTIUKA	37
TIL SOLDATENE I DEN RØDE HÆR	40
ØKONOMI OG POLITIKK I EPOKEN MED PROLETARIATETS DIKTATUR	41
KAMPEN MOT BRENSELKRISA	

<i>Rundskriv til partiorganisasjonene</i>	52
---	----

TALE PÅ DEN FØRSTE KONGRESSEN FOR JORDBRUKSKOMMUNER OG JORDBRUKS-ARTELLER 4. DESEMBER 1919	56
--	----

BREV TIL ARBEIDERNE OG BØNDENE I UKRAINA I SAMBAND MED SEIEREN OVER DENIKIN	66
ARBEIDSDISCIPLIN	73

DEN NIENDE KONGRESSEN I DET RUSSISKE KOMMUNISTPARTIET (BOLSJEVIKENE)

Åpningstale	74
Beretning fra sentralkomiteen	75
FRA ØDELEGGELSEN AV DET GAMLE SAMFUNNS- SYSTEMET TIL SKAPINGA AV DET NYE	94

«VENSTRE»-KOMMUNISMEN — EN BARNESJUKDOM.	97
I. I hvilken forstand kan vi snakke om den internasjonale betydninga av den russiske revolusjonen?	99
II. Et vesentlig vilkår for bolsjevikenes seier	102
III. Hovedetappene i historia til bolsjevismen	105
IV. I kamp med hvilke fiender innafor arbeiderbevegelsen har bolsjevismen utvikla seg, blitt styrka og stålsatt?	110
V. «Venstre»-kommunismen i Tyskland	
Lederne, partiet, klassen, massene	118
VI. Bør revolusjonære arbeide i reaksjonære	
VII. fagforeninger?	125
Skal vi delta i borgerlige parlamenter?	135
VIII. Ingen kompromisser?	145
IX. «Venstre»-kommunismen i Storbritannia	156
X. Noen konklusjoner	167
Tillegg	181
I. Splittelsen blant de tyske kommunistene	182
II. Kommunistene og de uavhengige i Tyskland	183
III. Turati og Co. i Italia	186
IV. Feilaktige slutninger fra riktige premisser	187
Brev fra Wijnkoop	192
FORELØPIGE UTKAST TIL TESER OM	
JORDBRUKSSPØRSMÅLET	
<i>Til den andre kongressen i Den kommunistiske internasjonale</i>	193
FORELØPIGE UTKAST TIL TESER OM DET NASJONALE SPØRSMÅLET OG KOLONISPØRSMÅLET	206
DEN KOMMUNISTISKE INTERNASJONALENS	
2. KONGRESS	214
OPPGAVERNE TIL UNGDOMSFORBUNDET	217
BREV TIL ARBEIDERNE I TULA	234
NOTER	236
PERSONREGISTER	255

FORORD FRA FORLAGET

Denne boka er et bind i Lenin-serien *Utvalgte verker i 12 bind*, som Forlaget Oktober vil utgi i tida framover.

Dette bindet går inn som nummer 11 i serien, og inneholder skrifter av Lenin fra juli 1919 til oktober 1920.

Utvalget i dette bindet og i serien som helhet svarer til det som blei laga av Marx-Engels-Lenin-institutttet under Stalins vegledning i begynnelsen av 1930-åra. Den utgaven vi utgir nå, følger den 4. russiske utgaven fra 1946.

Notene og personregisteret bak i boka er det forlaget sjøl som står ansvarlig for. Når det gjelder notene nederst på sidene, er Lenins egne noter ført opp uten signatur, mens forlagets noter er merket med «*Red.*».

ALLE OPP TIL KAMP MOT DENIKIN!

Brev fra sentralkomiteen i Det russiske kommunistpartiet (bolsjevikene) til partiorganisasjonene.

Kamerater!

Vi er inne i en av de mest kritiske situasjonene for den sosialistiske revolusjonen, antakelig den mest kritiske. De som forsvarer utbytterne, godseierne og kapitalistene i Russland og i utlandet (først og fremst i Storbritannia og Frankrike), gjør desperate forsøk på å gjeninnføre makta til dem som tilegner seg resultatene av arbeidet til folket, nemlig godseierne og utbytterne i Russland. Dette gjør de for å styrke makta si, som stadig svinner over hele verden. De britiske og franske kapitalistene har lidd nederlag med planene sine om å erobre Ukraina med sine egne tropper. De har gjort fiasko med sin støtte til Koltsjak i Sibir. Den røde hær rykker heltemodig fram i Ural med støtte fra Ural-arbeiderne som har reist seg som én mann, og nærmer seg Sibir for å frigjøre området fra det forferdelige tyranniet og brutaliteten til kapitalistene som hersker der. Og endelig har de britiske og franske imperialistene lidd nederlag med planene sine om å erobre Petrograd gjennom en kontrarevolusjonær sammensvergelse ved hjelp av russiske monarkister, kadetter¹, mensjeviker² og sosialrevolusjonære³ (de venstre-sosialrevolusjonære ikke unntatt).

Nå gjør de utenlandske kapitalistene et desperat forsøk på å gjenopprette kapitalåket gjennom et voldsomt angrep fra Denikin, som de har utstyrt med offiserer, ammunisjon, stridsvogner, osv., osv., akkurat som de utstyrte Koltsjak i si tid.

Nå gjelder det å bruke alle kreftene hos arbeiderne og bøndene, alle kreftene som Sovjetrepublikken rår over for å

slå tilbake overfallet fra Denikin og knuse ham, uten å innstille den seierrike framgangen for Den røde hær i Ural og Sibir. Det er

HOVEDOPPGAVA I ØYEBLIKKET.

Først og fremst må alle kommunister, alle som sympatiserer med dem, alle ærlige arbeidere og bønder og alle sovjetfunksjonærer *opptre som soldater* og konsentrere seg om å *yte det ytterste i arbeidet sitt*, i kraftanstrengelser og ansvar for *direkte krigsoppgaver*, for å kunne slå angrepet fra Denikin raskt tilbake. Det betyr at de må kutte ned på og omlegge hele den øvrige virksomheten til fordel for denne oppgava.

Sovjetrepublikken er beleira av fienden. Den må bli som en *eneste stor militærleir*, ikke i ord, men i handling.

Alt arbeid i alle institusjoner må bli tilpassa krigen og bli omlagt på militært vis!

Kollektive metoder er nødvendig for å løse oppgavene i arbeider- og bondestaten. Men alle oppsvulminger av disse metodene, alle forvringinger av dem, som ender opp i byråkrati og uansvarlighet, all omdanning av kollektive organer til prateklubber, er en ytterst alvorlig feil, et onde som må bli forhindra for enhver pris, så raskt som mulig og med alle midler.

Kollektive metoder må ikke gå utover det absolutt nødvendige minstemål, verken når det gjelder antall medlemmer i komiteene eller den effektive ledelsen av arbeidet. «Ordgyteri» må bli forbudt, meningsutvekslinga må foregå så raskt som mulig og være begrensa til opplysninger og klart formulerte praktiske forslag.

Overalt hvor det fins den minste mulighet for det, bør slikt arbeid bli innskrenka til ei kort drøfting av bare de viktigste spørsmåla i så små forsamlinger som mulig, mens den *praktiske ledelsen* av institusjoner, foretak eller oppgaver bør bli overlatt til *én kamerat*, som er kjent for å være fast, bestemt, modig og i stand til å lede praktiske saker og som har stor tillit. I hvert tilfelle og under alle forhold uten unntak, må kollektiv ledelse gå hand i hand med ei nøyaktig fastsetting av det personlige ansvaret som *hver* enkelt har for ei *nøye* fastlagt

oppgave. Å vise til kollektiv ledelse som unnskyldning for uansvarlighet er en svært farlig feil som alle som ikke har særlig brei erfaring i effektivt kollektivt arbeid er utsatt for. I hæren fører det alt for ofte til uungåelig katastrofe, kaos, panikk, oppsplitting av autoriteten og nederlag.

Et onde som er like farlig, er organisatorisk nidkjærhet eller organisatorisk fantasering. Omlegginga av arbeidet som krigen krever, må ikke under noen omstendigheter føre til ei omdanning av institusjonene, og enda mindre til forhasta opprettelse av nye institusjoner. Det er absolutt utillatelig og ville bare komme til å føre til kaos. Omlegginga av arbeidet bør bestå i å sette institusjoner som ikke er strengt nødvendige ut av funksjon for ei viss tid, eller minske størrelsen på slike institusjoner til en viss grad. Men alt krigsarbeid må *helt og fullt og utelukkende* bli leda av de militære institusjonene som *allerede eksisterer*, gjennom å forbedre, styrke, utvide og støtte dem. Å danne særskilte «forsvarskomiteer» eller «rev.kom'er» (revolusjonære komiteer eller revolusjonære militærkomiteer) blir for det første bare tillatt unntaksvis, for det andre bare når den ansvarlige militære myndigheten eller den øverste sovjetmyndigheten har godkjent det, og for det tredje bare dersom dette siste vilkåret er oppfylt.

FOLKET MÅ FÅ VITE SANNHETEN OM KOLTSJAK OG DENIKIN

Koltsjak og Denikin er hovedfiendene og de eneste alvorlige fiendene som Sovjetrepublikken har. Hvis det ikke var for hjelpa de får fra Ententen (Storbritannia, Frankrike, Amerika), så ville de ha brutt sammen for lenge siden. Det er bare hjelpa fra Ententen som gir dem styrke. Likevel er de nødt til å bedra folket, fra tid til annen stå fram som om de støtter «demokratiet», ei «konstituerende forsamling», «folkestyre», osv. Mensjevikene og de sosialrevolusjonære er bare så altfor villige til å la seg lure.

Sannheten om Koltsjak (og Denikin, tvillingbroren), er nå fullstendig avdekka. *Titusener* arbeidere blir skutt. Også mensjeviker og sosialrevolusjonære blir skutt. Bøndene i hele distrikter blir piska. Kvinner blir piska offentlig. Of-

fiserene, godseierungelen har ubegrensa makt. Plyndringer uten ende. Slik er sannheten om Koltsjak og Denikin. Til og med blant mensjeviken og de sosialrevolusjonære, som sjøl har forrådt arbeiderne og tatt parti for Koltsjak og Denikin, er det flere og flere som må innrømme denne sannheten.

Hele propagandaen og agitasjonen vår må bli retta inn mot å opplyse folket om sannheten. Det må bli gjort klart at valget står mellom Koltsjak og Denikin eller sovjetmakta, arbeidernes makt (diktatur). Det finnes ingen mellomvei, det kan ikke finnes noen mellomvei. Vi må særlig nytte beretningene fra ikke-bolsjevikiske øyenvitner, mensjeviker, sosialrevolusjonære og partiløse som *har vært* i de områdene der Koltsjak og Denikin herjer. La hver eneste arbeider og bonde få vite hva kampen står om, hva som venter ham i tilfelle Koltsjak eller Denikin skulle seire.

ARBEIDET BLANT DEM SOM ER INNKALT TIL MILITÆRTJENESTE

En av hovedoppgavene våre må nå bli arbeidet blant dem som kommer til å bli mobilisert, for å støtte mobiliseringa, og arbeidet blant dem som allerede er mobilisert. Overalt der de innkalte er samla, eller der det er militærleirer, og særlig treningsleirer osv., må hver eneste kommunist og sympatisør gå til handling. Alle uten unntak må forene seg med og arbeide blant soldatene i den lokale militærleiren og blant de innkalte, til støtte for mobiliseringa. Noen må arbeide med dette daglig, andre la oss si fire eller åtte timer i uka, og arbeidet må sjølsagt foregå på en godt organisert måte, slik at den lokale partiorganisasjonen og de militære myndighetene gir hver enkelt person passende oppgaver.

Folk som er partiløse eller medlemmer i andre partier enn kommunistpartiet er sjølsagt ikke istand til å drive ideologisk arbeid mot Denikin og Koltsjak. Men det er utillatelig å frita dem for alt arbeid av den grunn. Vi må finne fram til alle slags midler for å sikre at hele befolkninga (i første rekke *de mer velstående laga*, både i byene og på landsbygda) kommer med sitt bidrag i en eller annen form for å støtte mobiliseringa eller de innkalte.

Tiltak for å få til ei så rask og effektiv opplæring av

de innkalte som mulig, bør bli en særlig kategori blant hjelpetiltaka. Sovjetmakta innkaller alle tidligere offiserer, underoffiserer, osv. Kommunistpartiet og alle sympatisører og arbeidere må støtte arbeider- og bondestaten, for det første med å spore opp alle tidligere offiserer og underoffiserer, osv. som ikke melder seg til tjeneste, for det andre ved at de, under kontroll av partiet eller i tilknytning til det, organiserer grupper av dem som har teoretisk eller praktisk militæropplæring (f.eks. fra den imperialistiske krigen), og som er istand til å gjøre nytte for seg.

ARBEIDET BLANT DESERTØRENE

I den seinere tid har det foregått ei tydelig endring til det bedre i kampen mot deserteringa. I ei rekke områder har desertørene begynt å vende tilbake til hæren i flokkevis, jeg overdriver ikke når jeg sier at desertørene strømmer inn i Den røde hær. Årsaken er for det første at partikameratene arbeider mer effektivt og systematisk, og for det andre at bøndene innser mer og mer at Koltsjak og Denikin betyr gjeninnføring av et styre som er verre enn tsardømmet. Et styre som betyr gjeninnføring av *slaveriet* for arbeiderne og bøndene, og av pisking, utsuging og ydmykelser fra offiserene og den adelige yngelen si side.

Derfor må vi overalt legge særskilt vekt på arbeidet blant desertørene for å bringe dem tilbake til hæren, og sette *alle krefter* inn i dette arbeidet. Dette er en av de viktigste og mest brennende sakene på dagsordenen.

Den kjensgjerninga at desertørene kan bli påvirkta ved overtalelse og at overtalelsen kan *bære frukter*, viser for øvrig at arbeiderstaten inntar ei *særegen* holdning til bøndene, og at den skiller seg fra staten til godseierne og staten til kapitalistene i denne saka. Piskens og sultens herredømme er den eneste kilden til disiplin i de to nevnte statsformene. Arbeiderstaten, eller proletariatets diktatur, gjør det mulig med en helt *annen* kilde til disiplin, nemlig den som går ut på at arbeiderne overtaler bøndene og danner en kameratslig allianse med dem. Når du hører øyenvitner fortelle at i det eller det området (f.eks. Rjasan) vender tusener på tusener av desertører frivillig tilbake, at ap-

pellene til «kamerater desertører» på møtene noen ganger har ei virkning som overgår alle beskrivelser, så begynner du å forstå hvor mye ubrukt *styrke* det ligger i denne kameratslige alliansen mellom arbeidere og bønder. Bonden har *fordommer* som gjør at han heller mot å støtte kapitalisten, den sosialrevolusjonære og «frihandelen». Men han har også ei *sunn dømmekraft*, som i stadig sterkere grad oppmuntrer ham til å alliere seg med arbeiderne.

DIREKTE HJELP TIL HÆREN

Det hæren vår trenger mest er *forsyninger* — klær, fottøy, våpen, ammunisjon. I et land som er så utarma som vårt, trengs det uhyre anstrengelser for å tilfredsstille behova til hæren, og det er bare den rundhanda hjelpa Denikin og Koltsjak får fra røverkapitalistene i Storbritannia, Frankrike og Amerika, som redder dem fra sammenbruddet som ellers ville være uungåelig som følge av mangel på forsyninger.

Men om Russland er utarma, så fins det likevel uendelige ressurser som vi ikke har nytta ennå, og som vi ofte *ikke har forstått* å utnytte. Det fins fortsatt mange lagre for krigsutstyr som ikke er oppdaga eller granska, en masse produksjonsmuligheter som er oversett. Dette har delvis bakgrunn i bevisst sabotasje fra embetsmenn, delvis i formalisme, byråkrati, rot og slendrian — alle disse «syndene fra fortida» som uungåelig og ubønnhørlig tynger enhver revolusjon som tar et «sprang» inn i en ny samfunnsorden.

På dette området er direkte hjelp til hæren særlig viktig. De institusjonene som har ansvar for denne hjelpa trenger særlig til «friskt blod», hjelp utafra, frivillige, heltedmodige og energiske *tiltak* fra arbeiderne og bøndene på *det lokale plan*.

Vi må appellere i så stor utstrekning som mulig til alle klassebevisste arbeidere og bønder og til alle sov-

jetfunksjonærer om å ta slike tiltak. Vi må prøve *ulike* former for slik hjelp til hæren på de forskjellige stedene og på de ulike arbeidsområdene. «Arbeid på revolusjonært vis» er langt mindre kjent her enn på andre felter, enda det trengs *mye mer* her.

Å samle inn våpen fra befolkninga er en nødvendig del av dette arbeidet. Det er naturlig at bøndene og borgerskapet har gjemt unna våpen i mengdevis i et land som har vært gjennom fire år med imperialistisk krig fulgt av to med folke-revolusjoner — det måtte gå slik. Men vi må bekjempe dette med *all vår styrke* nå når vi står ansikt til ansikt med et truende overfall fra Denikin. Den som skjuler eller hjelper til med å skjule våpen, gjør seg skyldig i en alvorlig forbrytelse mot arbeiderne og bøndene, og fortjener å bli skutt. For han er skyld i at tusener på tusener av de beste soldatene i Den røde hær dør, ofte rett og slett på grunn av mangel på våpen ved fronten.

Kameratene i Petrograd klarte å finne tusenvis av rifler da de gjennomførte ei nøye organisert masseettersøking. Resten av Russland må ikke ligge etter Petrograd, men må for enhver pris innhente den og gjøre det enda bedre enn den.

På den andre sida er det ikke tvil om at bøndene har gjemt unna flest geværer, ofte uten ond vilje i det hele tatt, men bare på grunn av ei inngrodd mistru til enhver «stat», osv. Når vi har gjort mye, veldig mye (i de beste provinsene) ved hjelp av *overtalelse*, dyktig agitasjon og en formålstjenelig framgangsmåte når det gjelder å få desertører til å vende tilbake til hæren frivillig, så er det ingen tvil om at det er like mye, hvis ikke mer, som kan bli gjort og som bør bli gjort, når det gjelder å sikre ei frivillig tilbakelevering av våpen.

Arbeidere og bønder, vær på utkikk etter våpen som er gjemt unna, og lever dem til hæren! Hvis dere gjør dette, vil dere sikre dere mot å bli massakrert, skutt, piska i masseomfang og plyndra av Koltsjak og Denikin!

NEDSKJÆRING AV DET IKKE-MILITÆRE ARBEIDET

For å utføre bare en del av det arbeidet som i korthet er streka opp ovafor, vil vi trenge flere og flere arbeidere, rekruttert fra de mest trofaste, hengivne og energiske kommunistene. Men hvor skal de komme fra — når det stadig klages over mangel på slike folk og over at de er blitt overanstrengt?

Disse klagenene er utvilsomt stort sett berettiga klager. Om noen rekna nøyaktig ut hvor tynt det laget av framskredne arbeidere og kommunister er, som med støtte og sympati fra arbeider- og bondemassene har styrt Russland i disse siste tjue månedene, så ville resultatet se helt usannsynlig ut. Likevel har vi styrt med enestående framgang, vi har tatt fatt på å bygge sosialismen, vi har overvunnet uhørte vansker og beseira fiender som reiste hodet overalt og direkte eller indirekte sto i forbindelse med borgerskapet. Vi har allerede slått alle fiender unntatt en — Ententen, det allmektige imperialistiske borgerskapet i Storbritannia, Frankrike og Amerika. Men vi har brukket en av armene til denne fienden også, nemlig Koltsjak. Vi er bare trua av den andre armen — Denikin.

Frisk arbeidskraft til å lede staten og løse oppgavene under proletariats diktatur vokser raskt fram med arbeider- og bondeungdommen, som framfor alt er de som skaffer seg kunnskaper på en oppriktig, begeistra og usjølvisk måte, som tar opp i seg de nye inntrykka fra den nye samfunnsordenen, som kaster vrak på de gamle, kapitalistiske og borgerlig-demokratiske fordommene og som former seg sjøl til enda bedre kommunister enn den eldre generasjonen.

Men uansett hvor raskt dette nye laget av folk vokser fram, uansett hvor raskt det lærer og modnes i kampens hete i borgerkrigen og ved den desperate motstanden fra borgerskapet, så kan det ikke levere oss *utlærte* medarbeidere til oppgavene i staten i løpet av de neste få månedene. Men det er nettopp de neste få månedene, sommeren og høsten 1919 som teller, for det er nødvendig å *avgjøre* kampen mot Denikin, og det må skje *øyeblikkelig*.

For å styrke krigsinnsatsen ved hjelp av et stort antall godt skolerte arbeidere, må vi *skjære ned på* ei hel rekke

felte og institusjoner som ikke utfører krigsarbeid, eller rettere sagt, de som ikke arbeider i direkte tilknytning til krigen, men som driver sovjetarbeid. Vi må legge om alle institusjoner og foretak som *ikke er absolutt uunnværlige*, etter disse linjene (dvs. med sikte på nedskjæring).

La oss ta den vitenskapelige og tekniske avdelinga ved Det øverste økonomiske rådet som eksempel. Dette er en svært verdifull institusjon, uunnværlig for å bygge sosialismen fullt ut og for å behandle og fordele alle de vitenskapelige og teknologiske kreftene våre på en riktig måte. Men er en slik institusjon absolutt uunnværlig? Sjølsagt ikke. I den nåværende situasjonen ville det være en direkte forbrytelse å la den bruke folk som straks kunne og burde bli satt til sårt tiltrengt og uunnværlig kommunistisk arbeid *i hæren* eller *direkte* for hæren.

Det fins en god del slike institusjoner og avdelinger av institusjoner i sentrum og rundt på det lokale plan. I anstrengelsene våre for å bygge sosialismen fullt og helt, måtte vi med en gang begynne å grunnlegge institusjoner av dette slaget. Men vi ville være toske eller forbrytere hvis vi — ansikt til ansikt med det faretruende angrepet fra Denikin — ikke var i stand til å *omstille rekkene* våre slik at vi *setter ut av kraft* eller *skjærer ned på alt* som ikke er absolutt uunnværlig.

Vi må ikke få panikk eller ligge under for organisasjonshysteri. Vi må ikke bygge om en eneste institusjon eller legge dem totalt ned, eller begynne å bygge nye institusjoner — det er særlig farlig hvis det blir gjort i hui og hast. Det vi må gjøre er å *sette alle* institusjoner eller avdelinger som ikke er absolutt uunnværlige *ut av kraft* i tre, fire eller fem måneder, både i sentrum og på det lokale plan. Eller, hvis det ikke er mulig å sette dem ut av kraft alle sammen, så må vi *skjære ned* på dem over et (om lag) tilsvarende tidsrom, innskrenke dem mest mulig — med andre ord: begrense arbeidet til et absolutt uunnværlig minstemål.

Ettersom hovedformålet vårt er å sikre et stort antall øvde, erfarne, hengivne og prøvde kommunister eller sosialistiske sympatisører til militært arbeid straks, kan vi ta risikoen med å la mange av de sterkt innskrenka institusjonene (eller institusjonsavdelingene) være uten *en eneste kommunist* for ei tid, overlate dem fullstendig

i hendene på borgerlige funksjonærer. Det er ingen stor risk, for det er bare institusjoner som ikke er absolutt uunnværlige som er innblanda, og sjøl om det blir et tap i og med at virksomheten i disse organene (som er satt halvveis ut av kraft) blir svekka, så vil det ikke bli noe stort tap, og i alle fall ikke et tap som er skjebnesvangert for oss. Hvis vi derimot ikke styrker krigsarbeidet tilstrekkelig, øyeblikkelig og i betydelig grad, kan det vise seg å bli katastrofalt for oss. Dette må vi gjøre klart for oss, og trekke alle de nødvendige konsekvensene.

Hvis hver enkelt leder for et regjeringsdepartement eller ei departementsavdeling i hvert guvernement, hver krets osv., hvis hver enkelt kommunistiske kjerne — uten å kaste bort et minutt — stiller spørsmålet: Er det eller det organet, den og den avdelinga absolutt uunnværlig? Kommer vi til å gå til grunne hvis vi setter den ut av kraft eller reduserer virksomheten med ni tiendeler og trekker ut kommunistene? — hvis det i tillegg til dette spørsmålet følger ei rask og bestemt nedskjæring av arbeidet, og ei overføring av kommunistene (sammen med de absolutt pålitelige medarbeiderne deres blant sympatisørene eller de partiløse), så kommer vi i løpet av svært kort tid til å få hundrevis av folk overført til arbeid i de politiske avdelinger i hæren, som kommisærer, osv. Og da haf vi svært gode sjanser til å slå Denikin, akkurat som vi slo Koltsjak, som var mye sterkere.

ARBEIDET I FRONTSONEN

Frontsonen i Den russiske sosialistiske føderative sovjetrepublikken er blitt mye større i løpet av de siste få ukene, og har endra seg svært raskt. Dette melder om, eller er en følge av, det avgjørende øyeblikket i krigen, at krigen nærmer seg ei avsluttende fase.

På den ene sida er den enorme frontsonen vest for Ural og i sjølve Uralfjella blitt vår frontsonen, takket være seirene Den røde hær har vunnet, oppløsninga i hæren til Koltsjak og framgang for revolusjonen i området bak fronten til Koltsjak. På den andre sida har *et enda større område*, like ved Petrograd og i sør, blitt frontsonen som følge av at vi har hatt tap og at fienden

har rykka sterkt fram mot Petrograd, og vidare fra sør og inn i Ukraina mot Russlands sentrum.

Arbeidet i frontsonen får ei særlig avgjørende betyding.

I Uralområdet, der Den røde hær rykker raskt fram, er det et naturlig ønske hos militærfunksjonærene, kommisærene, medlemmene i de politiske avdelingene, osv., — og blant arbeidere og bønder der — om å slå seg ned i disse nyeroobra områdene, og gå i gang med konstruktivt sovjetarbeid. Dette ønsket blir enda mer naturlig jo mer krigstrøttheten øker, jo dystre bildet av ødeleggingene til Koltsjak blir. Men ikke noe er så farlig som å gi etter for dette ønsket. Det ville true med å svekke offensiven vår, forsinke den og øke sjansene for at Koltsjak kan komme til krefter igjen. Det ville være en direkte forbrytelse mot revolusjonen sett fra vårt synspunkt.

Ikke under noen omstendigheter må en eneste ekstra arbeider bli overført fra hæren i øst til lokalt arbeid!* Offensiven må ikke bli svekka for noen pris! Vår eneste sjanse til å seire fullstendig er at hele befolkninga i Uralområdet, som har opplevd terroren under «demokratiet» til Koltsjak, er med alle som en, og at offensiven fortsetter inn i Sibir til revolusjonen har *seira fullt og helt* der.

La det organisatoriske arbeidet i Uralområdet og sjølve Ural bli forsinka, la det fortsette for halv maskin under ledelse av lokale, unge, uerfarne og svake krefter. Vi går ikke i oppløsning av den grunn. Men vi *går til grunne* hvis vi *svekker* offensiven mot Ural og Sibir. Vi må *styrke* den offensiven med kreftene fra de opprørske Uralarbeiderne, med kreftene fra bøndene i Uralområdet, som nå har følt på kroppen og lært hva de «grunnlovsmessige» løftene fra mensjeviken Maiski og den sosialrevolusjonære Tsjernov betyr, og det virkelige innholdet i disse løftene —nemlig *Koltsjak*.

Det ville være forræderi mot revolusjonen å svekke offensiven mot Ural og Sibir, det ville være å sviike kampen arbeiderne og bøndene fører for å frigjøre seg fra åket til Koltsjak.

I samband med arbeidet i det nylig frigjorte frontområdet, må vi huske at hovedoppgava der er å vinne tillit

* Om ikke behovet er presserende, skal ikke noen bli overført. Bruk folk fra de sentrale guvernementene!

ikke bare blant arbeiderne, men også blant bøndene, å gi dem tillit til sovjetmakta. Oppgava er å forklare dem at sovjetmakta praktisk betyr arbeider- og bondemakt. Vi må slå inn på den riktige kursen med det samme, den kursen som er staka opp av partiet på grunnlag av erfaringene fra tjue måneders arbeid. Vi må ikke gjenta i Ural de feila vi av og til gjorde i Stor-Russland, feil som vi raskt lærer å unngå.

I frontsonen utafor Petrograd og i den kjempestore frontsonen som har vokst så raskt og faretruende i Ukraina og i sør, må vi sette absolutt alt i krigsberedskap. Alt arbeid, all innsats, all tenkning må bli underordna krigen og bare krigen. Ellers vil det bli umulig å slå tilbake angrepet fra Denikin. Det er helt klart. Alt dette må vi ha klart for oss og sette ut i livet.

Forøvrig er det et særkjenne ved hæren til Denikin at den har et stort antall offiserer og kosakker. Dette er elementer som ikke har noen massekraft i ryggen, som har sterke tendenser til å sette i gang raske kupp, eventyr og desperate foretak for å spre panikk og ødelegge for ødeleggelsens skyld.

Det er nødvendig med militær disiplin og militær årvåkenhet av første klasse for å kjempe mot en slik fiende. Å bli tatt uforberedt eller å miste hodet, betyr å tape alt. Hver eneste ansvarlig parti- og sovjetarbeider må huske dette.

Militær disiplin både i militære og alle andre saker!

Militær årvåkenhet, strenghet og standhaftighet i bruken av alle forholdsregler!

HOLDNINGA OVERFOR MILITÆREKSPERTENE

Den omfattende sammensvergelsen som kom for dagen i Krasnaja Gorka*, og som hadde til hensikt å overgi Petrograd, har på nytt kraftig understreka spørsmålet om militærekspertene og det å bekjempe kontrarevolusjonen i områdene bak fronten. Det er ingen tvil om at skjerpinga av

* *Krasnaja Gorka-sammensvergelsen* — En sammensvergelse for å overgi Petrograd, leda av kadetter, mensjeviker og sosialrevolusjonære. Disse kontrarevolusjonære gruppene starta opprøret 13. juni 1919 i Krasnaja Gorka og Seraja Loshad-forlegningene. Det blei raskt slått ned av Den røde hæren. (Red.)

matvare- og krigssituasjonen uunngåelig framkaller og vil fortsette å framkalle enda større innsats fra de kontrarevolusjonære i tida som kommer (i Petrograd-sammenvergelsen deltok «Gjenfødelsens forbund» (the League og Regeneration), kadetter, mensjeviker, høyre-sosialrevolusjonære, de venstre-sosialrevolusjonære deltok også riktignok som ei særskilt gruppe, men det er ei kjensgjerning at de deltok). Det kan heller ikke være noen tvil om at militære eksperter, liksom kulakkene, de borgerlige intellektuelle, mensjevikene og de sosialrevolusjonære vil produsere enda flere forrædere i nær framtid.

Men det ville være en uopprettelig feil og en svakhet uten unnskyldning om vi av den grunn reiste spørsmålet om ei endring av de grunnleggende prinsippene i militærpolitikken vår. Hundrevis av militære eksperter har forrådt oss og vil komme til å forråde oss, vi vil avsløre dem og skyte dem. Men tusener og titusener av militære eksperter har arbeida systematisk for oss gjennom lengre tid, og uten dem kunne vi ikke ha bygd opp Den røde hær, som har vokst fram av geriljastyrkene med bakgrunn i de grusomste minner, og som har vunnet strålende seire i øst. Erfarne folk som står i ledelsen for krigsdepartementet peker helt riktig på at der politikken til partiet overfor militærekspertene og når det gjelder utryddinga av partisaninnstillinga har vært strengt gjennomført, der disiplinen er fast, der det politiske arbeidet blant troppene og arbeidet som kommissærene gjør er mest skikkelig, der er — allment sett — tallet på militæreksperter som kan tenkes å forråde oss lavest. Der er mulighetene minst for dem som kan tenkes å gjennomføre slike planer, der fins det ingen slapphet blant soldatene, der er organiseringa og moralen til hæren på sitt høyeste, og der vinner vi flest seirer. Geriljaånden, restene og tradisjonene etter den, har vært årsak til langt større ulykker, oppløsningstilstander, nederlag, katastrofer og tap av mennesker og militært materiell i hæren vår og den ukrainske hæren, enn alle forræderiene til militærekspertene.

Partiprogrammet vårt har helt nøyaktig fastlagt det kommunistiske partiets politikk når det gjelder det allmenne spørsmålet om borgerlige eksperter, og det særegne problemet med en del av disse, nemlig de militære ekspertene. Partiet vårt kjemper og vil fortsette å kjempe en «nådeløs kamp mot den skinnradikale, men i virkeligheten

tåpelige, oppfatninga at det arbeidende folket er i stand til å overvinne kapitalismen og det borgerlige samfunssystemet uten å lære fra borgerlige spesialister, uten å gjøre bruk av tjenestene deres, og uten å gå igjennom en *langvarig skoleringsperiode* med arbeid side om side med dem».

Samtidig gir partiet sjølsagt «ikke etter på noe punkt overfor dette borgerlige laget i befolkninga», partiet undertrykker og kommer til å fortsette med «å undertrykke skånselløst ethvert kontrarevolusjonært forsøk fra deres side». Når det blir gjort slike «forsøk» eller det er mer eller mindre sannsynlig at det kommer til å bli gjort, så vil en «skånselløs undertrykking» kreve andre egenskaper enn den sindige og forsiktige innstillinga som en langvarig skoling krever av lærlingene, og som de får gjennom denne treninga. Motsigelsen mellom holdninga hos folk som «arbeider side om side» med militærekspertene «i en langvarig periode» og holdninga hos folk som er ivrig opptatt med den direkte oppgava å «undertrykke skånselløst ethvert kontrarevolusjonært forsøk» fra militærekspertene, kan lett føre til — og fører også til — gnissninger og konflikter. Det samme gjelder for de nødvendige omplasseringene av folk, av og til omplasseringene av store antall militæreksperter, som er nødvendige på grunn av tilfeller av kontrarevolusjonære «forsøk», og enda mer når det er snakk om sammensvergelses i stort omfang.

Vi løser, og kommer til å fortsette å løse slike gnissninger og konflikter på partimessig vis. Vi krever det samme av alle partiorganisasjonene og understreker at det ikke må komme noen hindringer i veien for det praktiske arbeidet, ikke den minste forsinkelse når det gjelder iverksettinga av nødvendige tiltak vil bli tolerert, og heller ikke en skygge av nøling i gjennomføringa av de faste grunnsetningene i militærpolitikken vår.

Hvis noen av partiorganene våre legger seg til en ukorrekt tone overfor militærekspertene (slik som tilfellet var i Petrograd nylig), eller hvis «kritikken» av militærekspertene går over til å bli ei direkte hindring for å nytte dem i systematisk og vedvarende arbeid, så korrigerer partiet dette med det samme, og vil fortsette med å korrigere slike feil.

Det viktigste og grunnleggende midlet til å korrigere dem, er å styrke det politiske arbeidet i hæren og blant de inn-

kalte, å forbedre arbeidet som kommissærene gjør i hæren, bruke kommissærer som er bedre kvalifisert, høyne nivået deres, og få dem til å utføre *praktisk* det som partiprogrammet krever og som bare så altfor ofte blir gjort så altfor dårlig, nemlig at «en *allsidig* kontroll med befalet (i hæren) skal ligge i hendene på arbeiderklassen». Kritikk av militærekspertene fra folk utafra, forsøk på å korrigere feil «i en fei» er altfor lettvtint, og derfor håpløst og skadelig. La alle dem som innser det politiske ansvaret sitt, som virkelig tar mangelene ved hæren vår alvorlig, gå inn i rekkene som menige eller befal, som politiske arbeidere eller kommissærer. La hver og en arbeide innafor organisasjonene i hæren for å forbedre den — hvert eneste partimedlem vil finne seg en plass som passer for hans evner.

Sovjetregjeringa har i lengre tid viet stor oppmerksomhet til spørsmålet om å gjøre det mulig for arbeidere og også bønder, særlig kommunister, å mestre oppgavene i krigen skikkelig. Dette blir gjort i ei rekke foretak, institusjoner og kurser, men det blir fortsatt gjort altfor lite. Det fins fortsatt nok av plass for personlig tiltak og personlig innsats. Særlig kommunistene bør studere bruken av maskingevær, artilleri, panservogner osv. grundig, for det er på dette feltet at vi viser oss mest tilbakeliggende, her er fienden mest overlegen på grunn av flere offiserer. Her er det mulig for en upålitelig militærekspert å gjøre stor skade, her er kommunistenes rolle uhyre viktig.

KAMPEN MOT KONTRAREVOLUSJONEN I OMRÅDENE BAK FRONTEN

Kontrarevolusjonen stikker hodet fram i områdene bak fronten og midt i blant oss akkurat som i juli i fjor.

Kontrarevolusjonen er blitt slått ned, men er på ingen måte knust, og benytter seg sjølsagt av seirene til Denikin og av at matnøden øker. Og i kjølvannet til den direkte og åpne kontrarevolusjonen, i kjølvannet til De hundre Svarte* og

* *De hundre svarte* — monarkistiske stormtropper som politiet til tsaren satte opp for å bekjempe den revolusjonære bevegelsen. De myrda revolusjonære og progressive intellektuelle og organiserte anti-jødiske pogromer. (Red.)

kadettene, som har sin styrke i kapitalen sin, i de direkte forbindelsene med Entente-imperialismen, i at de forstår nødvendigheten av et diktatur og har evne til å utøve det (etter mønsteret til Koltsjak) — i kjølvannet deres følger som alltid de vaklende og ryggesløse mensjevikene, de høyre-sosialrevolusjonære og de venstre-sosialrevolusjonære, som alle sammen skjønner handlingene sine med ord.

Vi må ikke ha noen illusjoner i denne saka! Vi kjenner svært godt «grobunnen» som gir næring til kontrarevolusjonær aktivitet, kupp, sammensvergelses og liknende. Denne grobunnen er borgerskapet, de borgerlige intellektuelle, kulakkene på landsbygda og det «partiløse» publikum overalt, samt de sosialrevolusjonære og mensjevikene. Vi må fordoble, ja, vi må tidoble vaktholdet vårt over denne grobunnen. Vi må tidoble årvåkenheten vår, fordi kontrarevolusjonære forøk fra dette holdet er helt uunngåelig, nettopp på det nåværende tidspunktet og i nær framtid. Derfor er det også helt naturlig å vente stadige forsøk på å sprengte bruer, på å hisse opp til streiker, bruk av alle former for spionasje og liknende ting. Alle forebyggende tiltak, alle iherdige, systematiske, stadig gjentatte og uventa forholdsregler på masseplanet er nødvendige i alle sentra uten unntak der det er en aldri så liten sjanse for at denne «grobunnen» for kontrarevolusjonen finnes.

Når det gjelder mensjevikene og de høyre- og venstre-sosialrevolusjonære, må vi lære av de siste erfaringene våre. I «periferien» deres, blant de gruppene som blir trukket til dem, foregår det utvilsomt ei forskyvning fra Koltsjak og Denikin over mot sovjetmakta. Vi har merka oss denne forskyvninga, og hver eneste gang den har gitt merkbare utslag, har vi for vår del tatt et skritt for å møte den. Vi skal ikke endre denne politikken under noen omstendigheter, og i det store og hele vil antallet øke blant dem som «forflytter» seg fra den typen mensjevisme og sosialrevolusjonisme som heller til Koltsjak og Denikin, til den typen mensjevisme og sosialrevolusjonisme som heller til sovjetmakta.

Men i dette øyeblikk sitter de småborgerlige demokratene med de sosialrevolusjonære og mensjevikene i spissen, vaklende og ryggsløse som alltid og venter på hvilken vei vinden skal blåse, og de svinger i retning av seierherren, Denkin. Særlig er dette tilfellet med de «politiske lederne»

for de venstre-sosialrevolusjonære, for mensjevikene (av typen Martov og Co.), for de høyre-sosialrevolusjonære (av typen Tsjernov og Co.), og i det hele tatt gjelder det de «literære gruppene» deres, som bortsett fra alt annet er djupt såra over den fullstendige politiske bankerotten de har spilt, og som derfor har en nesten uslokkelig hang til dumdristige eventyr *mot* sovjetmakta.

Vi må ikke la oss lure av orda og ideologien til disse lederne, av deres personlige hederlighet eller hykleri. Det er viktige ting i samband med livsskildringa av hver enkelt. Men det er ikke viktig sett ut fra politikken standpunkt, dvs. ut fra forholdet mellom klassene, forholdet mellom millioner av mennesker. «På vegne av sentralkomiteen» fordømmer Martov og Co. høytidelig «aktivistene» sine og truer (de truer bestandig!) med å ekskludere dem fra partiet. Men dette kan på ingen måte bortforklare den kjensgjerninga at «aktivistene» er de som står sterkest hos mensjevikene, som gjemmer seg bak dem, og utfører arbeidet sitt på vegne av Koltsjak og Denikin. Volski og Co. fordømmer Avksentjev, Tsjernov og Co., men det forhindrer ikke at sistnevnte er sterkere enn Volski eller at Tsjernov sier: «Hvis ikke vi styrter bolsjevikene, og ikke gjør det med det samme, hvem skal da gjøre det — og når?». Kanskje «arbeider» de venstre-sosialrevolusjonære «på egen hand», uten noen avtaler med de reaksjonære, med Tsjernovklikken, men i virkeligheten er de like så mye allierte med Denikin og brikker i spillet *hans*, som den avdøde venstre-sosialrevolusjonære Muravjov, den tidligere øverstkommanderende som av «ideologiske» årsaker åpna fronten for tsjekkosllovakerne og Koltsjak.

Martov, Volski og Co. mener sjøl at de «står over» begge de stridende sidene, de mener at de sjøl er i stand til å danne ei «tredje side».

Sjøl når det er alvorlig ment, er dette ønsket likevel en illusjon hos den småborgerlige demokraten, som heller ikke i dag, sytti år etter 1848, har lært ABC'en sin, nemlig at det i kapitalistiske omgivelser ikke kan finnes noen tredje vei, men bare valget mellom borgerskapets diktatur og proletariatets diktatur. Martov og Co. vil øyensynlig gå i grava med denne illusjonen. Det blir deres sak. Og det blir vår sak å huske at i praksis vil folk av det slaget alltid vingle,

i dag mot Denikin, i morgen over mot bolsjevikene. Og i dag må vi gjøre *denne* dagens oppgaver.

Oppgava vår er å stille spørsmålet direkte. Hva er best? Er det å spore opp, fengsle, noen ganger til og med å skyte hundrevis av forrædere blant kadettene, partiløse folk, mensjeviker og sosialrevolusjonære, som «går ut» *mot* sovjetmakta (noen med våpen i hand, andre med sammensvergelse, atter andre med agitasjon mot mobiliseringa, slik som de mensjevikiske trykkerne og jernbanefolka osv.) *med andre ord, til fordel for Denikin?* Eller skal vi tillate at det går så vidt at Koltsjak og Denikin kan slakte, skyte og piske til døde titusener arbeidere og bønder? Valget er ikke vanskelig.

Spørsmålet står slik, og ikke på noen annen måte.

Den som ennå ikke har forstått dette, den som klarer å jamre over det «urettvise» i et slikt vedtak, må vi avskrive som håpløs og utlevere til offentlig spott og spe.

HELE BEFOLKNINGA MÅ BLI MOBILISERT TIL KRIGSTJENESTE

Sovjetrepublikken er en festning som er beleira av verdenskapitalen. Retten til å leve her i ly for Koltsjak, retten til å leve her i det hele tatt, kan vi bare gi til dem som tar aktivt del i krigen og støtter oss på alle vis. Derfor har vi rett og plikt til å mobilisere alle som en av befolkninga til krigstjeneste, noen til direkte krigstjeneste, andre til all slags støttearbeid for krigen.

For å gjennomføre dette fullt ut, trengs en ideell organisasjon. Og ettersom regjeringsorganisasjonen vår er langt fra perfekt (noe som ikke er det minste merkelig, sett ut fra at den er ung, nylig oppretta og har uhørte vansker som følger utviklinga), ville det være et særlig skadelig organisatorisk prosjektmakeri om vi ga oss i kast med å forsøke å få til noe totalt gjennomgripende eller bare noe tilnærma fullkomment på dette feltet.

Men det kan bli gjort mye litt etter litt for å komme nærmere dette idealet, og det «tiltaket» som partiarbeiderne våre og sovjetfunksjonærene har vist i så måte, er på langt nær tilstrekkelig.

Her er det nok å reise spørsmålet og gjøre kameratene oppmerksomme på det. Det er ikke nødvendig å gi særskilte instruksjoner eller forslag.

Men la oss merke oss at de småborgerlige demokratene som står nærmest sovjetene, og som av gammel vane kaller seg sjøl sosialister — for eksempel en del av «venstre»-mensjevikene og deres like — er særskilt tilbøyelige til å bli opprørte over den, etter deres mening, «barbariske» metoden med å ta gisler.

Så la dem bli opprørte. Vi kan ikke føre krig uten å bruke den metoden, og når faren blir mer akutt må bruken av dette midlet øke og bli utvida på alle vis. Det er ikke sjelden at for eksempel mensjevikene eller gule trykkere, høyere jernbanefunksjonærer eller skjulte profitører, kulakker, de rike delene av by- (og landsbygd-) befolkninga og liknende elementer ser på forsvaret mot Koltsjak og Denikin med en utrulig forbrytersk og frekk likegyldighet som går over til sabotasje. Vi må sette opp lister over slike grupper (eller de må bli tvunget til sjøl å sette opp grupper med gjensidig ansvarsforhold), og de skal ikke bare bli satt til skyttergravsarbeid, som det av og til blir gjort, men de må bli pålagt å støtte Den røde hær materialet på alle mulige måter.

Jordene til soldatene i Den røde hær vil bli bedre dyrka, forsyningene med mat, tobakk og andre nødvendige ting til soldatene i Den røde hær vil bli bedre ordna, faren for at tusenvis av arbeidere og bønder skal omkomme som følge av en enkelt sammensvergelse osv. vil bli mye mindre, hvis vi nytter denne metoden på et mer omfattende, mer allsidig og dyktig vis.

«VI MÅ ARBEIDE PÅ REVOLUSJONÆRT VIS»

Når vi oppsummerer det som er sagt ovafor, blir konklusjonen ganske enkel. Det som øyeblikkelig og i løpet av de neste få månedene blir krevd av alle kommunister, alle klassebevisste arbeidere og bønder, av alle som ikke ønsker at Koltsjak og Denikin skal vinne, er ei usedvanlig høyning av innsatsen. Det som trengs er «å arbeide på revolusjonært vis».

De sultende, utkjørte og utslitte arbeiderne ved Moskva-jernbanen har oppretta «kommunistiske subbotniker»,

arbeid uten betaling flere timer i uka til seieren over Kolt-sjak er sikra og de har i tillegg klart å utvikle en enestående arbeidsproduktivitet som mange ganger overgår vanlig produktivitet. Dette beviser at det ennå er mye, svært mye, som kan bli gjort.

Og vi må gjøre det.

Da vil vi vinne.

Sentralkomiteen i Det russiske kommunist-partiet (bolsjevikene).

Skrevet ikke seinere enn 3. juli 1919. Offentliggjort i «Melding fra sentralkomiteen i Russlands kommunistiske parti (bolsjevikene)» nr. 4, 9. juli 1919.

BREV TIL ARBEIDERNE OG BØNDENE I SAMBAND MED SEIEREN OVER KOLTSJAK

Kamerater!

De røde troppene har frigjort hele Uralområdet fra Kolt-sjak, og har tatt fatt på frigjøringa av Sibir. Arbeiderne og bøndene i Ural og Sibir hilser sovjetmakta entusiastisk velkommen, fordi den feier hele godseier- og kapitalist-pakket vekk med stålkost, det pakket som har tynga ned folket med avgifter, ydmykelser, pisking og gjeninnføring av den tsaristiske undertrykkinga.

Sjøl om vi alle er begeistra over frigjøringa av Uralområdet og innmarsjen til de røde troppene i Sibir, så må vi ikke lulle oss inn i en følelse av sikkerhet. Fienden er ennå langt fra knust. Fienden er ikke engang fullstendig knekt.

Vi må sette inn alle krefter for å drive Koltsjak, japanerne og andre fremmede banditter ut av Sibir, og det trengs en enda større kraftinnsats for å ødelegge fienden, for å hindre ham fra å begynne med røverhandverket sitt på nytt og på nytt.

Hvordan skal vi klare dette?

Vi må lære av de tunge erfaringene fra Ural og Sibir, så vel som av erfaringene fra alle land som har slitt seg gjennom fire år med imperialistisk krig.

Her er de fem viktigste lærdommene som alle arbeidere og bønder, hele det arbeidende folket, må trekke av disse erfaringene for å sikre seg mot at ulykkene fra Koltsjak-regimet skal gjenta seg.

Første lærdom. For å kunne forsvare arbeider- og bondemakta mot bandittene, det vil si godseierne og kapitalistene, så trenger vi en mektig Rød hær. Vi har bevist i handling, ikke bare i ord, at vi makter å skape en hær, at vi har lært å lede den og seire over kapitalistene, sjøl om de

mottar rundhanda støtte i form av våpen og utstyr fra de rikeste landa i verden. Så mye har bolsjevikene bevist i handling. Alle arbeidere og bønder som er klassebevisste må stole på dem, ikke på grunn av de sterke orda deres (for å tru en mann på grunnlag av styrken i orda hans er tåpelig), men på grunn av styrken i erfaringene som millioner på millioner av mennesker i Ural og Sibir har gjort. Det er ei svært vanskelig oppgave å skulle kombinere de to delene — å væpne arbeiderne og bøndene, og å gi kommandoen til tidligere offiserer som for det meste sympatiserer med gods-eierne og kapitalistene. Oppgava kan bare bli løst med en fremragende evne til å organisere, streng og bevisst disiplin, og når de breie massene har tillit til den ledende krafta, dvs. arbeiderkommisærene. Bolsjevikene har løst denne særs vanskelige oppgava. Det forekommer mange tilfeller av forræderi fra tidligere offiserer, men likevel er Den røde hæren i våre hender, og den har lært å beseire generalene til tsaren og generalene fra Storbritannia, Frankrike og Amerika.

Derfor må alle og enhver som oppriktig ønsker å kvitte seg med herredømmet til Koltsjak, uten å nøle, vie alle krefter, midler og evner til oppgava med å bygge opp og styrke Den røde hær. Den første, grunnleggende og viktigste plikta for alle klassebevisste arbeidere og bønder som ikke ønsker Koltsjak-regimet, er å følge alle lover og alle ordre i Den røde hær bevisst og konsekvent. Det er å støtte disiplinen i hæren på alle vis, og hjelpe Den røde hær etter beste evne.

Sky som pesten den uregjerlige gerilja-ånden, alle egenmektige aksjoner i enkelt-avdelinger og all ulydighet overfor de sentrale myndighetene, fordi slikt fører til undergang. Det har både Ural, Sibir og Ukraina bevist.

Den som ikke helt og fullt og sjøloppofrende hjelper Den røde hær og av alle krefter støtter opp om orden og disiplin i hæren, er en forræder og en overløper, en tilhenger av Koltsjak-regimet, og må få en nådeløs behandling.

Med en sterk rød hær blir vi uovervinnelige. Uten en sterk hær, blir vi uunngåelig hjelpeløse ofre for Koltsjak, Denikin og Judenitsj.

Annen lærdom. Den røde hær kan ikke bli slagkraftig uten store statlige kornlagre. Uten lagre kan vi ikke forflytte troppene fritt eller trene dem skikkelig. Uten lagrene kan vi ikke sørge for arbeiderne som produserer for hæren.

Hver enkelt klassebevisst arbeider og bonde må vite og huske at hovedårsaken til at seirene til Den røde hæren ikke er raske og solide nok nå, nettopp er mangelen på statlige kornlagre. Den som ikke gir kornoverskuddet sitt til staten, hjelper Koltsjak, han er en forræder og sviker mot arbeiderne og bøndene, og er ansvarlig for at titusener arbeidere og bønder i Den røde hær lider og dør uten at det er nødvendig.

Swindlere, profitører og helt uopplyste bønder argumenterer slik: det er best jeg selger kornet mitt for prisen på det åpne markedet, der får jeg langt mer for det enn den faste prisen staten betaler.

Men hele poenget er nettopp at fritt salg framelsker spekulasjon. Noen få blir rike, bare de velstående blir mette, mens de arbeidende massene går sultne. Vi så dette i praksis i de rikeste korndistriktene i Sibir og Ukraina.

Med fritt kornsalg triumferer kapitalen, mens arbeidskrafta sulter og lider.

Med fritt kornsalg stiger prisene til tusener av rubler pr. pud, pengene synker i verdi og en handfull spekulanter skor seg mens folket blir fattigere og fattigere.

Med fritt kornsalg er lagrene til staten tomme, hæren er maktesløs, industrien dør og seirer for Koltsjak og Denikin er uunngåelig.

Bare de rike, bare de verste fiendene til arbeider- og bonde-regjeringa er helt bevisst for fritt kornsalg. De som av rein uvitenhet forsvare fritt kornsalg, bør lære av eksemplene fra Sibir og Ukraina og forstå hvorfor det betyr seier for Koltsjak og Denikin.

Det fins fortsatt uopplyste bønder som argumenterer som så: Staten skal først gi meg gode varer til førkrigspriser ibytte for kornet mitt. Så vil jeg levere fra meg kornoverskuddet mitt, ellers ikke. Og med slike argumenter får ofte swindlere og godseierlakeier de uopplyste bøndene på kroken.

Det skulle ikke være vanskelig å forstå at arbeiderstaten ikke kan gi bøndene varer med det samme. For industrien står stille, det fins ikke mat, ikke brensel, ikke industri. Denne staten er blitt fullstendig ødelagt gjennom fire år med røverkrig for at kapitalistene skulle få Konstantinopel, og denne staten blir nå igjen ruinert av Koltsjak og Denikin av rein hevtørst, med støtte fra kapitalister over hele verden.

Hver fornuftige bonde vil være enig i at kornoverskuddet må bli gitt til den sultende arbeideren som et lån, mot å få industrivarer igjen.

Slik er det nå. Alle klassebevisste og fornuftige bønder, alle unntatt svindlerne og profitørene vil si seg enige i at *alt kornoverskudd uten unntak* må bli innlevert til staten som et lån, for da vil staten gjenreise industrien og forsyne bøndene med industrivarer.

Men vil bøndene stole såpass på arbeiderstaten at de låner ut kornoverskuddet sitt til den, vil noen spørre.

Svaret vårt er for det første at staten skriver ut lånebeviser i form av verdipapirer. For det andre veit alle bønder av erfaring at arbeiderstaten, det vil si sovjetmakta, støtter det arbeidende folket og kjemper mot godseierne og kapitalistene. Det er derfor sovjetmakta blir kalt arbeider- og bondemakt. For det tredje har ikke bøndene noe annet valg: enten stoler de på arbeideren eller så stoler de på kapitalisten, enten viser de tillit og gir lån til arbeiderstaten, eller så gjør de det til kapitaliststaten. Det fins ikke noe annet alternativ, verken i Russland eller i noe annet land i verden. Jo mer klassebevisste bøndene blir, jo fastere vil de slutte opp om arbeiderne, jo fastere vil de være i sin beslutning om å støtte arbeiderstaten på alle vis, slik at det blir umulig for godseierne og kapitalistene å gjenopprette makta.

Tredje lærdom. Hvis Koltsjak og Denikin skal bli knust en gang for alle, er det nødvendig med den strengeste revolusjonære orden, vi må respektere lovene og forskriftene fra sovjetmakta, og se til at alle retter seg etter dem.

Vi har sett at den minste uorden, det minste brudd på sovjetlovene, den minste slendrian eller forsømmelse straks fører til at godseierne og kapitalistene blir styrka og får større muligheter til å seire. Vi har sett dette klart i eksemplet fra Ural og Sibir, der Koltsjak seira. For godseierne og kapitalistene er ikke knust, og ser ikke på seg sjøl som slått. Alle kloke arbeidere og bønder ser, veit og forstår at de bare er foreløpig slått og har gått i dekning, ligger lavt i vannet, svært ofte forkledd i ei «sovjetisk beskyttelses» farge. Mange godseiere har sneket seg inn i statsbruk, og kapitalister har sneket seg inn i ulike «ledende organer» og «sentrale styrer», der de står fram som sovjetfunksjonærer.

De vokter hvert eneste skritt sovjetregjeringa tar, og venter på feiltrinn eller svakheter for å styrte den, for å hjelpe tsjekkosllovakene i dag og Denikin i morgen.

Vi må gjøre alt for å spore opp disse bandittene, disse fordekke godseierne og kapitalistene. Vi må avsløre dem *uansett hva slags forkledning de opptrer i*, henge dem ut offentlig og straffe dem uten skånsel, for de er de verste fiender av det arbeidende folket. De er dyktige, slu og erfarne fiender som venter tålmodig på det rette øyeblikket til å sette i gang en sammensvergelse, de er sabotører som ikke viker tilbake for noen forbrytelse for å skade sovjetmakta. Vi må være nådeløse mot disse fiendene av det arbeidende folket, mot godseierne, kapitalistene, sabotørene og de kontrarevolusjonære.

Og for å klare å fange dem, må vi være dyktige, forsiktige og klassebevisste, vi må stadig være på utkikk etter den minste uorden, det minste avvik fra å rette seg samvittighetsfullt etter lovene til sovjetmakta. Godseierne og kapitalistene er sterke ikke bare på grunn av kunnskapene og erfaringene sine og støtten de får fra de rikeste landa i verden, men også på grunn av vanens makt og uvitenheten blant de breie massene som vil leve «på den gode, gamle måten», og ikke forstår hvor nødvendig det er at lovene til sovjetmakta blir overholdt strengt og samvittighetsfullt.

Den minste lovløshet, den minste krenking av sovjetisk lov er et *smutthull* som fiendene av det arbeidende folket veit å utnytte øyeblikkelig, det er et *utgangspunkt* for seirer for Koltsjak og Denikin. Det ville være forbrytersk å glemme at Koltsjak-bevegelsen begynte med en liten uforsiktighet overfor tsjekkosllovakene, en liten ulydighet fra visse regimente.

Fjerde lærdom. Det er forbrytersk å glemme at Koltsjak-bevegelsen ikke bare begynte med bagateller, men også at den blei hjulpet til verden og direkte støtta av mensjevikene («sosialdemokratene») og de «sosialrevolusjonære». Det er på tide at vi lærer å bedømme politiske partier etter handlingene deres og ikke etter det de sier.

Mensjevikene og de sosialrevolusjonære kaller seg sosialister, men i virkeligheten er de *støttespillere for de kontrarevolusjonære*, støttespillere for godseierne og kapitalistene. Ikke bare enkelte kjensgjerninger, men to store perioder i historia til den russiske revolusjonen har

bevist dette praktisk: 1)Kerenski-perioden* og 2)Koltsjak-perioden. Begge gangene var mensjevikene og de sosialrevolusjonære i virkeligheten *støttespillere for hvitegardistene*, mens de ga seg ut for å være «sosialister» og«demokrater». Skal vi være så tåpelige å tru på dem nå, når de foreslår at vi skal la dem «prøve på nytt» og kaller en slik tillatelse for en«samla sosialistisk (eller demokratisk) front»? Fins det fortsatt bønder, unntatt noen få isolerte individer, som etter erfaringene med Koltsjak ikke innser at en «samla front» med mensjevikene og de sosialrevolusjonære betyr å slå seg sammen med hjelperne til Koltsjak?

Noen vil innvende at mensjevikene og de sosialrevolusjonære har innsett feila sine og tatt avstand fra enhver allianse med borgerskapet. Men det er ikke sant. For det første har ikke høyre-mensjevikene og de sosialrevolusjonære tatt avstand fra en slik allianse, og noen klar avgrensing fra disse «høyrefolka» fins *ikke*. Det fins ingen slik linje å spore i feila til «venstre»-mensjevikene og de sosialrevolusjonære, for sjøl om de tar «avstand» fra «høyresida» i ord, så blir til og med de beste blant mensjevikene og de sosialrevolusjonære i virkeligheten stående *maktesløse* sammenlikna med dem, trass i det de sier. For det andre forsvarer også de beste blant mensjevikene og de sosialrevolusjonære nettopp *Koltsjak*-ideer, som støtter borgerskapet og Koltsjak og Denikin og hjelper dem til å dekke over de skitne og blodige gjerningene sine. Disse ideene er: Ei folkeregjering, alminnelig, lik og direkte stemmerett, en konstituerende forsamling, pressefrihet og liknende. Over hele verden ser vi kapitalistiske republikker som nettopp gjennom disse løgna om «demokrati» rettferdiggjør kapitalistisk herredømme og kriger for å slavebinde koloniene. I vårt eget land ser vi at Koltsjak, Denikin, Judentisj og andre generaler gladelig deler ut slike «demokratiske» løfter. Kan vi stole på en person som på bakgrunn av muntlige løfter hjelper en velkjent banditt?

* *Kerenski-perioden* — fra 27. februar (12. mars) til Oktoberrevolusjonen 1917. Det var perioden etter at tsaren var styrta, kalt perioden med«det dobbelte herredømmet», der borgerskapet formelt satt med regjeringsmakta under ledelse av Kerenski, som tilhørte de sosialrevolusjonære. (Se «Sovjetunionens kommunistiske partis (bolsjevikenes) historie». Forlaget Oktober, 1974, s.183—213). (Red.)

Uten unntak hjelper mensjevikene og de sosialrevolusjonære opplagte banditter, verdensimperialistene, ved å bruke kvasi-demokratiske slagord til å skjønne statsmakta *deres*, felttoget *deres* mot Russland, herredømmet *deres* og politikken *deres*. Alle mensjevikene og de sosialrevolusjonære tilbyr oss en «allianse» på det vilkåret at vi gir innrømmelser til kapitalistene og lederne deres, Koltsjak og Denikin. Som for eksempel at vi skal «avstå fra terror» (når vi står overfor terroren fra alle multimilliardærene i Ententen*, fra hele alliansen av de rikeste land som driver sammensvergelse i Russland), eller at vi skal åpne for frihandel med korn og så videre. Det som disse «vilkåra» fra mensjevikene og de sosialrevolusjonære koker ned til, er følgende: Vi, mensjevikene og sosialrevolusjonære svinger over mot kapitalistene og vi ønsker en «enhetsfront» med bolsjevikene, som kapitalistene slåss mot og utnytter enhver innrømmelse fra! Nei, mine herrer mensjevikene og sosialrevolusjonære, dere bør slutte å leite etter folk i Russland som tror på dere. I Russland har klassebevisste arbeidere og bønder nå forstått at mensjevikene og de sosialrevolusjonære er støttespillere for hvitegardistene — noen er det bevisst og ondskapsfullt, andre uvitende og fordi de henger fast i gamle feil, men de er støttespillere for hvitegardistene uansett.

Femte lærdom. Hvis vi skal knuse Koltsjak og herredømmet hans og hindre han i å reise seg igjen, må alle bønder uten å nøle ta standpunkt for arbeiderstaten. Noen folk (særlig mensjevikene og de sosialrevolusjonære — hele gjengen, også «venstrefolka» blant dem), prøver å skremme bøndene med spøkelset om «ettparti-diktaturet», bolsjevikpartiet, kommunistene.

Koltsjak-styret har lært bøndene å ikke frykte dette skremmebildet.

Enten godseierne og kapitalistenes diktatur (dvs. et jernhardt herredømme) eller arbeiderklassens diktatur.

Det fins ikke noe midt i mellom. Ynglingene fra aristokratiet, de intellektuelle og pene herrer fra lavadelen, drømmer om en mellomvei — dårlig utdanna som de er gjennom dårlige bøker. Ikke noe sted i verden finnes det

* *Ententen* — forbundet av de imperialistiske maktene England, Frankrike, Japan og USA i intervensjonskrigene mot Sovjet. (Red.)

eller kan det finnes noen mellomvei. Enten borgerskapets diktatur (tilslørt av prangende sosialrevolusjonære og mensjevikiske fraser om folkestyre, grunnlovsgivende forsamling, friheter og liknene), eller proletariatets diktatur. Den som ikke har lært dette av historia i hele det nittende århundret, er en håpløs idiot. Og i Russland har vi alle sammen sett hvordan mensjevikene og de sosialrevolusjonære drømte om en mellomvei både under Kerenski og Koltsjak.

Hvem tjente disse drømmene? Hvem støtta de? Koltsjak og Denikin. De som drømmer om en mellomvei er støttespillere for Koltsjak.

I Ural og Sibir har arbeiderne og bøndene hatt mulighet til å sammenlikne borgerskapets diktatur med arbeiderklassens diktatur. Arbeiderklassens diktatur blir leda av bolsjevikpartiet, partiet som alt i 1905 og enda tidligere, smelta sammen med hele det revolusjonære proletariatet.

Arbeiderklassens diktatur betyr at arbeiderstaten uten å nøle vil undertrykke godseierne og kapitalistene, og renegatene og forræderne som støtter disse utbytterne, og seire over dem.

Arbeiderstaten er en ubarmhjertig fiende av kapitalistene og godseierne, av profitørene og svindlerne, en fiende av den private eiendomsretten til jord og kapital, en fiende av pengemakt.

Arbeiderstaten er den eneste trofaste vennen og støtten det arbeidende folket og bøndene har. Den praktiske betydninga av «arbeiderklassens diktatur» er ikke å støtte seg på kapitalen, men en allianse av det arbeidende folket for å bekjempe den, nemlig *arbeidernes og bøndenes makt, sovjetmakt*.

Mensjevikene og de sosialrevolusjonære prøver å skremme bøndene med disse orda. De vil ikke lykkes. Etter Koltsjak har også arbeiderne og bøndene i de mest bortgjemte avkrokene forstått at disse orda *nettopp står for det som er nødvendig for å redde seg fra Koltsjak*.

Ned med de vaklende, de ryggesløse som lar seg forlede til å hjelpe kapitalen, de som har slukt slagorda og løftene fra kapitalen! Nådeløs kamp mot kapitalen, og enhet i det arbeidende folket, enhet mellom bøndene og arbeiderklassen, det er den siste og viktigste lærdommen fra Koltsjak-styret.

24. august 1919

N. Lenin.

Pravda, nr. 190, 28. august 1919.

ARBEIDERSTATEN OG PARTIUKA

Partiuka i Moskva⁴ kommer på ei vanskelig tid for sovjet-regjeringa. Seirene til Denikin har bidratt til et vanvittig oppsving i sammensvergelses fra godseierne, kapitalistene og vennene deres, og en økt innsats fra borgerskapet for å spre panikk og undergrave stryken til sovjetmakta med alle midler de har til rådighet. Som vanlig blir det vinglete vaklende og politisk tilbakeliggende småborgerskapet — og med dem de intellektuelle, de sosialrevolusjonære og mensjevikene mer vinglete enn noen sinne, og de var de første som lot seg skremme av kapitalistene.

Men jeg trur det er en stor fordel for oss at partiuka i Moskva kommer i denne vanskelige tida, det er nemlig svært nyttig for saka. Vi trenger ikke ei partiuka for å briske oss med den. Vi trenger ikke pro forma medlemmer, sjøl om vi fikk dem gratis. Partiet vårt, partiet til den revolusjonære arbeiderklassen, er det eneste regjeringspartiet i verden som ikke strever etter å øke medlemstallet, men konsentrerer seg om å høyne kvaliteten blant medlemmene, og å kvitte seg med dem som «vil opp og fram». Vi har mer enn en en gang foretatt ei omregistrering av partimedlemmene for å bli kvitt disse «karrieremakerne», og bare la politisk bevisste folk som er oppriktig hengivne overfor kommunismen bli igjen i partiet⁵. Videre har vi brukt mobiliseringa til fronten, samt subbotnikene til å rense partiet for dem som bare er «ute etter» de fordelene det innebærer å være medlem av et regjeringsparti, og som ikke ønsker å bære byrdene med sjøloppofrende arbeid til beste for kommunismen.

Og nå, når det er framgang for økt mobilisering til fronten, er partiuka en god ting fordi den ikke frambyr noen fristelser for karrieremakerne. Oppfordringa om å gå inn i partiet retter vi i breitt omfang bare til vanlige arbeidere og fattige bønder, til arbeidende bønder, *men ikke* til bondespekulantene. Vi gir ingen løfter og ingen fordeler til disse vanlige folka når de går inn i partiet. Snarere tvert om, akkurat nå får partimedlemmene pålagt arbeid som er farligere og hardere enn vanlig.

Desto bedre. Bare de som oppriktig støtter kommunismen, bare personer som er bevisst hengivne mot arbeiderstaten, bare ærlige arbeidende mennesker, bare de samme representantene for massene som kapitalismen undertrykte, vil slutte seg til partiet.

Og det er bare slike medlemmer vi trenger i partiet.

Vi trenger ikke nye partimedlemmer til å drive reklame, men til alvorlig arbeid. Det er disse vi inviterer til å gå inn i partiet. Vi åpner dørene i partiet på vidt gap for det arbeidende folket.

Sovjetmakta er makta til det arbeidende folket, sovjetmakta kjemper for ei fullstendig frigjøring fra kapitalåket. De første som kasta seg inn i denne kampen var arbeiderklassen i byene og fabrikkssentrene. De vant den første seieren og erobra statsmakta.

Arbeiderklassen vinner flertallet av bøndene over på si side. For det er bare bondehøkeren, bondespekulanten, og ikke den arbeidende bonden som lar seg trekke over på kapitalens side, på borgerskapets side.

Arbeiderne i Petrograd, de mest framskredne, de mest politisk bevisste arbeiderne, har vært de som har bidratt mest til å styre Russland. Men vi veit at det blant alminnelige arbeidere og bønder fins svært mange folk som er lojale mot interessene til de arbeidende massene og som kan klare å utføre ledende arbeid. Det fins mange blant dem som har talent for administrativt og organisatorisk arbeid, som aldri fikk noen mulighet under kapitalismen, og som vi støtter, og må støtte på alle vis, slik at de kan komme fram og gi seg i kast med å bygge sosialismen. Det er ingen lett sak å finne fram til disse nye, beskjedne og uoppdagede kreftene. Det er ingen lett sak å trekke vanlige arbeidere og bønder inn i statlig administrativt arbeid, folk som har blitt

underkua og skremt av godseiere og kapitalister i hundrevis av år.

Men vi må gjøre dette vanskelige arbeidet, vi har plikt til å gjøre det, nettopp for å hente nye krefter fra de djupe laga av arbeiderklassen og de arbeidende bøndene.

Kamerater, partiløse arbeidere og arbeidende bønder: gå inn i partiet! Vi lover dere ingen fordeler ved at dere går inn. Det er hardt arbeid vi oppfordrer dere til, arbeidet med å organisere staten. Hvis dere oppriktig støtter kommunismen, så kast dere dristig inn i dette arbeidet. Ikke vær redde for at det er nytt og vanskelig. Ikke la dere villede av gamle fordommer om at bare de som har formell utdanning kan gjøre dette arbeidet. Det er ikke sant. Et stadig voksende antall vanlige arbeidere og arbeidende bønder kan og må lede arbeidet med å bygge sosialismen.

Massene av det arbeidende folket er med oss. Det er der styrken vår ligger. Det er kilden til at verdenskommunismen er uovervinnelig. Flere nye arbeidere fra massene inn i partirekkene for å delta sjølstendig i å bygge det nye livet — det er vår metode til å bekjempe alle vansker, det er vår vei til seier.

11. oktober 1919

N. Lenin.

Pravda, nr. 228, 12.10. 1919

TIL SOLDATENE I DEN RØDE HÆR

Kamerater, soldater i Den røde hær!

Enda en gang setter tsargeneralene — Judenitsj i nord og Denikin i sør — alle krefter inn for å slå Sovjetmakta og gjenreise herredømmet til tsaren, godseierne og kapitalistene.

Vi veit hvordan det gikk med forsøket fra Koltsjak på det samme. Det var ikke lenge han klarte å bedra arbeiderne i Ural og bøndene i Sibir. Etter at de hadde gjennomskua bedrageriet og etter å ha lidd under endeløs vold, mishandling og plyndring fra offiserene, fra godseier- og kapitalist-yngelen, hjalp Ural-arbeiderne og Sibir-bøndene Den røde hær å slå ned Koltsjak. Orenburg-kosakkene gikk rett over på Sovjetmakta si side.

Derfor er vi fullt overbevist om at vi skal seire over Judenitsj og Denikin. De kommer ikke til å klare å gjenreise herredømmet til tsaren og godseierne. Det kommer aldri til å skje! Bøndene reiser seg allerede i ryggen på Denikin. I Kaukasus brenner de klare flammene fra opprør mot Denikin. Kubankosakkene knurrer og går til handling, harme over plyndringa og voldshandlingene fra Denikin på vegne av godseierne og britene.

La oss stå fast, kamerater, soldater i Den røde hær! Arbeiderne og bøndene slutter stadig mer standhaftig, bevisst og beslutsomt opp om sovjetregjeringa.

Fram kamerater, soldater i Den røde hær! Til kamp for arbeider- og bondemakt, mot godseierne og tsargeneralene! Seieren vil bli vår!

19. oktober 1919.

N. Lenin.

ØKONOMI OG POLITIKK I EPOKEN MED PROLETARIATETS DIKTATUR

I samband med to-års-jubileet for Sovjetmakta hadde jeg tenkt å skrive en liten brosjyre om det emnet som tittelen angir. Men på grunn av det travle daglige arbeidet, har jeg foreløpig ikke kommet lenger enn til forarbeider til enkelte avsnitt. Derfor har jeg bestemt meg for å prøve å gi ei kort oversikts-framstilling av det som etter mi mening er de viktigste punktene i dette spørsmålet. Det vil sjølsagt være mange ulemper og minussider ved ei slik oversiktsframstilling. Likevel vil kanskje en kort tidsskriftartikkel oppnå det beskjedne målet: Nemlig å stille spørsmålet, samt gi et grunnlag for diskusjon blant kommunister i forskjellige land.

1.

Teoretisk sett kan det ikke være noen tvil om at det ligger en bestemt overgangsperiode mellom kapitalismen og kommunismen, en periode som må forene trekk og egenskaper fra begge disse formene for samfunnsøkonomi. Denne overgangsperioden må være en periode med kamp mellom døende kapitalisme og begynnende sosialisme, eller med andre ord, mellom kapitalismen som har lidd nederlag, men ikke er tilintetgjort — og kommunismen som er født, men ennå er ganske svak.

Det må være innlysende både for marxister og alle utdanna mennesker som har litt kjennskap til utviklingsteori, at en hel historisk æra som er kjennetegnet av disse overgangstrekkene er nødvendig. Likevel er alt snakket vi hører fra dagens småborgerlige demokrater om overgangen

til sosialismen, prega av at de overser denne åpenbare sannheten fullstendig. (Alle lederne i Den andre internasjonale, inkludert folk som MacDonald, Jean Longuet, Kautsky og Friederich Adler, er slike mennesker, trass i de falske sosialist-etikettene sine). Det er karakteristisk for småborgerlige demokrater at de ikke kan fordre klassekampen, at de drømmer om å unngå den, at de anstrenger seg for å glatte over, forsone og slipe av skarpe kanter. Derfor avstår slike demokrater fra å erkjenne det nødvendige i en hel historisk overgangsperiode mellom kapitalismen og kommunismen, eller så ser de det som plikta si å koke i hop planer for å forsone de to stridende kreftene i stedet for å ta ledelsen i kampen til den ene av de to kreftene.

2.

Proletariatets diktatur i Russland må på visse punkter nødvendigvis være forskjellig fra hva det ville være i de framskredne landa, fordi landet vårt er svært tilbakestående og småborgerlig prega. Men de grunnleggende kreftene — og grunnformene for samfunnsøkonomi — er de samme i Russland som i ethvert annet kapitalistisk land, og slik kan de særegne trekka bare berøre det som er mindre viktig.

Grunnformene for samfunnsøkonomien er kapitalisme, vareproduksjon i liten skala og kommunisme. De grunnleggende kreftene er borgerskapet, småborgerskapet (særskilt bøndene) og proletariatet.

I epoken med proletariatets diktatur representerer det økonomiske systemet i Russland de første skrittene av arbeidets kamp — i landsomfattende målestokk og forent på grunnlag av kommunistiske prinsipper — en kamp mot vareproduksjon i liten skala og mot den kapitalismen som fortsatt eksisterer, og mot den som stadig oppstår igjen på grunnlag av vareproduksjon i liten målestokk, for såvidt som den private eiendomsretten til produksjonsmidlene er avskaffa, for det andre for såvidt som den proletariske statsmakta organiserer storproduksjon på statseid jord og i statlige foretak i landsmålestokk, fordeler arbeidskrafta på de ulike produksjonsgreinene og foretaka, og fordeler store mengder forbruksvarer som tilhører staten blant det arbeidende folket.

Vi snakker om «de første skritt» til kommunismen i Russland (som det også heter i partiprogrammet vårt, vedtatt i mars 1919), fordi alle disse vilkåra bare er delvis oppfylt i vårt land. Eller for å si det på en annen måte — vi befinner oss i den første fasen når det gjelder å oppfylle disse vilkåra. På en gang, i ett revolusjonært slag, klarte vi å få til alt det som en i det hele tatt kan få til på en gang. For eksempel så blei den private eiendomsretten til jorda avskaffa uten erstatning til de store godseierne — storgodseierne blei ekspropriert — på den første dagen under proletarietets diktatur, den 26. oktober (8. nov.) 1917. I løpet av noen få måneder var praktisk talt alle de store kapitalistene, fabrikkene, aksjeselskapene, bankene, jernbanene og så videre, også ekspropriert uten erstatning. Den statlige organiseringa av storproduksjon i industrien og overgangen fra «arbeiderkontroll» til «arbeiderledelse» av fabrikkene og jernbanene, er stort sett gjennomført allerede. Men når det gjelder jordbruket, så har det bare såvidt begynt («statlige bruk», dvs. store gardsbruk som er organisert av arbeiderstaten på statlig jord). Likeens har vi bare såvidt begynt å organisere forskjellige former for kooperative sammenslutninger for småbrukerne, som en overgang fra vareproduksjonen i det små i landbruket til kommunistisk landbruk.* Det samme må vi si om statlig organisert fordeling av produktene i stedet for privat handel, dvs. at staten skaffer og leverer korn til byene og industriprodukter til landsbygda. De statistiske opplysningene som fins om dette, vil bli ført opp nedafor.

Bondejordbruket er fortsatt vareproduksjon i det små. Her har vi et svært omfattende og uhyre solid og rotfesta grunnlag for kapitalismen. På dette grunnlaget holder kapitalismen seg ved lag eller reiser seg på nytt i en bitter kamp mot kommunismen. Formene for denne kampen er privat spekulasjon og profittmakeri, mot det at staten skaffer til veie korn (og andre produkter), og i det hele tatt mot statlig fordeling av produkter.

*Tallet på «statsbruk» og »jordbrukskommuner» i Sovjetrussland er — så vidt vi veit — henholdsvis 3.536 og 1.961 og antallet jordbruksarteller er 3.696. Det statistiske sentralbyrået vårt driver for tida ei nøyaktig kartlegging av alle statsbruk og kommuner. Resultatene begynner å komme inn i november 1919.

3.

La oss nytte faktiske tall for å belyse disse abstrakte, teoretiske påstandene.

Ifølge opplysninger fra Folkekommissariatet for ernæring, var mengden av korn som staten skaffa til veie i Russland mellom 1. august 1917 og 1. august 1918, om lag 30 000 000 pud (russisk vektenhet, 16 kg. (Red.)) Året etter var mengden om lag 110 000 000 pud. I løpet av de tre første månedene i den neste kampanjen (1919—1920), så vil mengden trulig komme opp i 45 000 000 pud mot 37 000 000 pud i samme periode (august—oktober) i 1918.

Disse talla viser klart ei langsom, men stø forbedring i disse sakene, sett fra perspektivet om at kommunismen skal seire over kapitalismen. Denne forbedringa er oppnådd trass i vansker uten sidestykke ellers i verden, vansker som skriver seg fra borgerkrigen som russiske og utenlandske kapitalister organiserer, der de satser alle de kreftene som fins hos de sterkeste maktene i verden.

Trass i alle løgnene og all bakvaskinga fra borgerskapet i alle land, og fra de direkte eller fordekte hjelperne deres («sosialistene» i Den andre internasjonale), så er det en ting som er hevd over all tvil — når det gjelder de grunnleggende økonomiske problemene under proletariats diktatur, nemlig at seier for kommunismen over kapitalismen i vårt land er sikra. Over hele verden raser borgerskapet vilt mot bolsjevismen og organiserer militære overfall, sammensvergelse osv., mot bolsjevikene, fordi borgerskapet utmerka godt forstår at vi uunngåelig vi lykkes med å om-danne samfunnsøkonomien vår så sant vi ikke blir knust med militærmakt. Og forsøka på å knuse oss på denne måten lykkes ikke.

Hvor langt vi allerede har kommet i å overvinne kapitalismen i den korte tida som vi har hatt til rådighet og trass i de utrulige vanskelige forholda som vi har måttet arbeide under, kan vi se av de samla talla som følger under. Det statistiske sentralbyrået er nettopp klar til å gi ut opplysninger om produksjon og forbruk av korn til avisene — ikke tall fra hele Russland, bare fra 26 provinser.

Resultatene er som følger:

26 provinser	Befolkning	Kornprod.,	Leverd korn i		Samla men-	Korn-	
	i millioner	unntatt for	mill. pud.		gde	forbbruk	
Sovjet-		og såkorn	Fra Kom-		til folkets	innbygger	
Russland		(i mill. pud)	mis-	Fra speku-	forbruk	innbygger	
			sariatet for	lanter	(mill. pud)	(pud)	
			ernæring				
Overskudds-	44	—	20,9	20,6	41,5	9,5	Byer
provinser	28,6	625,4	—	—	481,8	16,9	Lan-
							dsbyer-
U n	-						
derskudds-	5,9	—	20,0	20,0	40,0	6,8	By
provinser	13,8	114,0	12,1	27,8	151,4	11,0	Lan-
							dsbyer-
samla antall	52,7	739,4	53,0	68,4	714,7	13,6	

Kommissariatet for ernæring leverer altså omtrent halvparten av kornet til byene, den andre halvparten leverer spekulantene. Ei nøyaktig gransking av matforbruket til arbeiderne i byene i 1918 ga det samme forholdet. En bør huske at arbeiderne betaler *ni* ganger mindre for brød som er levert av staten enn det de betaler for brød som er levert av spekulantene. Spekulasjonsprisene på brød er *ti ganger* større enn den statlige prisen. Dette kan vi se når vi gransker arbeidernes budsjetter nøye

4.

Ved å studere de talla som er ført opp nøye, får vi et riktig bilde av de grunnleggende trekkene i den russiske økonomien i dag.

Det arbeidende folket har frigjort seg fra de urgamle undertrykkerne og utbytterne, godseierne og kapitalistene. Dette skrittet framover i retning av virkelig frihet og virkelig likhet, et framskritt som er uten sammenlikning i verden forøvrig når det gjelder størrelse, omfang og fart — blir oversett av tilhengerne av borgerskapet (deriblant også de småborgerlige demokratene), som mener parlamentarisk borgerlig demokrati — som de falsk proklamerer som

allment «demokrati» eller «reint demokrati» (Kautsky) — når de snakker om frihet og likhet.

Men det arbeidende folket bryr seg bare om en virkelig likhet og virkelig frihet (frihet fra godseierne og kapitalistene), det er derfor de støtter solid opp om sovjet-regjeringa.

I dette bondelandet var det bøndene som helhet som vant først, som vant mest og som vant øyeblikkelig på proletariatets diktatur. Bøndene i Russland sulta under godseierne og kapitalistene. Opp gjennom de lange århundrene i historia vår har bonden aldri hatt mulighet til å arbeide for seg sjøl: Han sulta mens han leverte hundrevis av millioner pud korn til kapitalistene, til byene og til eksport. Under proletariatets diktatur har bøndene *for første gang* arbeid for seg sjøl — og *spist bedre enn bybefolkninga*. For første gang har bonden opplevd virkelig frihet, frihet til å spise brødet sitt, frihet fra å sulte. I jordfordelinga er det, som vi veit, innført størst mulig likhet, og jamt over deler bøndene jorda etter antall «munner å mette».

Sosialisme betyr avskaffing av klassene.

For å avskaffe klassene er det for det første nødvendig å styrte godseierne og kapitalistene. Denne delen av oppgava har vi klart, men det er bare en del — og det er heller *ikke* den vanskeligste delen. For å avskaffe klassene er det for det andre nødvendig å avskaffe forskjellen mellom fabrikkarbeideren og bonden, å gjøre *alle sammen til arbeidere*. Dette lar seg ikke gjøre med en gang. Det er ei langt vanskeligere oppgave og vil med nødvendighet ta lang tid. Det er ikke et problem vi kan løse ved å styrte en klasse. Vi kan løse denne oppgava bare gjennom organisatorisk omlegging av hele samfunnsøkonomien, gjennom en overgang fra individuell og splitta vareproduksjon i det små til samfunnsmessig storproduksjon. Ei slik overgang må nødvendigvis bli svært langvarig. Vi oppnår bare å forsinke og forkludre denne overgangen hvis vi tar til med forhasta og uforsiktig administrering og lovgiving. Vi kan framskynde overgangen bare gjennom å gi bonden slik hjelp som gjør han i stand til å forbedre landbruksteknikken sin i svært stor grad, til å omforme den fullt og helt.

For å løse den andre og vanskeligste delen av problemet så må proletariatet etter at borgerskapet er slått, urokkelig gjennomføre sin politikk overfor bøndene etter følgende

grunnleggende linjer. Proletariatet må skille og avgrense den arbeidende bonden fra bonden som eier, skille den arbeidende bonden fra høkerbonden, bonden som sliter fra bonden som spekulerer.

I denne avgrensinga ligger *hele kjerna* i sosialismen.

Og det er ikke overraskende at de sosialistene som er sosialister i ord, men småborgerlige demokrater i handling (folk av Martov-, Tsjernov- og Kautsky-typen og andre) ikke forstår denne kjerna i sosialismen.

Den avgrensinga vi sikter til her er svært vanskelig, for i det virkelige livet er alle egenskapene til «bonden» smelta sammen til et hele, uansett hvor ulike de er, uansett hvor motstridende de er. Likevel er avgrensing mulig, og ikke bare mulig — den følger uunngåelig av vilkåra for bondejordbruket og bondelivet. Den arbeidende bonden er i hundrevis av år blitt undertrykt av godseierne, kapitalistene, høkerne og spekulantene og av staten *deres*, deriblant også de mest demokratiske borgerlige republikkene. I hundrevis av år har den arbeidende bonden lært seg til å hate og forakte disse undertrykkerne og utbytterne, og denne «opplæringa» som livsvilkåra har avla, *tvinger* bonden til å alliere seg med arbeideren mot kapitalisten, og mot høkeren og spekulanten. Men samtidig gjør de økonomiske vilkåra, vilkåra for vareproduksjonen, med nødvendighet bonden til kremmer og spekulant (ikke alltid, men i de aller fleste tilfeller).

Statistikken som vi har referert ovafor, avslører en slående forskjell mellom den arbeidende bonden og bonde-spekulanten. Den bonden som i løpet av 1918—1919 leverte 40.000 000 pud korn til faste statlige priser til de sultne arbeiderne i byene, den bonden som leverte kornet sitt gjennom statlige organer trass i alle manglene ved disse organene — mangler som arbeiderregjeringa fullt ut kjenner til, men som var umulige å unngå i den første fasen av overgangsperioden til sosialismen — den bonden er en arbeidende bonde, kamerat og likestilt med den sosialistiske arbeideren, den mest trofaste forbundsfellen, en blodsbror i kampen mot kapitalens åk. Mens den bonden som solgte 40 000 000 pud korn i smug, til ti ganger statlig pris, den bonden som benytta seg av nøden og sulten blant arbeiderne i byene, som bedro staten og er med på å øke og skape bedrageri, plyndring og svindel overalt — den bonden er en

spekulant, en som er alliert med kapitalisten, en av klassefiendene til arbeideren, en utbytter. For den som rår over et kornoverskudd som er avla på jorda som tilhører hele staten, med redskaper som ikke bare bonden, men også arbeideren på et eller annet vis har lagt ned arbeid i og så videre — den som rår over et slikt kornoverskudd og spekulerer med det, han utbytter den sultne arbeideren.

Dere trækker på friheten, likheten og demokratiet — roper de til oss fra alle kanter, og peker på den ulike stillinga som arbeideren og bonden har i forfatninga vår, på at vi har oppløst den grunnlovgivende forsamlinga, på at vi konfiskerer overskuddskornet med makt, og så videre. Vi svarer — ingen annen stat i verden har gjort så mye for å fjerne den virkelige ulikheten, den virkelige ufriheten som den arbeidende bonden har lidd under i hundrevis av år. Men vi vil aldri tilkjenne bondespekulanten likhet, på samme måte som vi ikke anerkjenner noen «likhet» mellom utbytteren og den som er utbytta, mellom den mette og den sultne, eller «frihet» for den første til å plyndre den siste. Og de opplyste menneskene som nekter å erkjenne denne forskjellen, kommer vi til å behandle som hvitegardister, sjøl om de kaller seg demokrater, sosialister, internasjonallister, kautskyanere, tsjernovister eller martovister.

5.

Sosialisme betyr avskaffing av klassene. Proletariatets diktatur har gjort alt det kunne for å avskaffe klassene. Men klassene kan ikke bli avskaffa med et slag.

Og klassene *består fortsatt* og *vil bestå* i perioden med proletariatets diktatur. Diktaturet vil ikke lenger være nødvendig når klassene forsvinner. Uten proletariatets diktatur vil ikke klassene forsvinne.

Klassene har fortsatt å eksistere, men i perioden med proletariatets diktatur har *hver enkelt* klasse endra seg, og det innbyrdes forholdet mellom klassene har også endra seg. Klassekampen forsvinner ikke under proletariatets diktatur, den tar bare andre former.

Under kapitalismen var proletariatet en undertrykt klasse, en klasse som var frarøva produksjonsmidlene, den

eneste klassen som sto i direkte og fullstendig motsetning til borgerskapet, og derfor den eneste klassen som kunne være revolusjonær til det siste. Da proletariatet hadde styrta borgerskapet og erobra den politiske makta, blei det den *herskende* klassen, den klassen som sitter med statsmakta, som kontrollerer de produksjonsmidlene som allerede er gjort til samfunnsmessig eiendom, og den leder de vaklende og mellomliggende elementer og klasser, den knuser den stadig mer fortvilte motstanden fra utbyggerne. Alt dette er *særskilte* oppgaver i klassekampen, som proletariatet ikke tok seg av tidligere, og ikke kunne ta seg av før.

Klassen til utbyggerne, godseierne og kapitalistene er ikke forsvunnet og vil ikke forsvinne med ett slag under proletariatets diktatur. Utbyggerne er blitt slått, men ikke tilintetgjort. De har fortsatt en internasjonal base i form av den internasjonale kapitalen, som de er ei grein av. De har fortsatt delvis råderett over visse produksjonsmidler, de har fortsatt penger, de har fortsatt vidstrakte samfunnsmessige forbindelser. Fordi de er slått, så har innsatsen bak motstanden deres blitt hundre ganger og tusen ganger større. «Kunsten» å administrere staten, militærvesenet og økonomien gir dem ei overlegen stilling, ei svært overlegen stilling, slik at de betyr mye mer enn andelen deres av den samla befolkninga skulle tilsi. Klassekampen som disse styrta utbyggerne fører mot den seierrike fortroppen for de utbytta, dvs. proletariatet, er blitt stadig bitrere. Og det kan ikke være annerledes når det gjelder en revolusjon, så sant en ikke bytter ut dette begrepet med reformistiske illusjoner (slik alle heltene i Den andre internasjonale gjør).

Som småborgerskapet forøvrig, inntar bøndene ei mellom-stilling, *også* under proletariatets diktatur: På den ene sida utgjør de en ganske betydelig masse av arbeidende folk (i det tilbakestående Russland — en enorm masse), knytta sammen av den felles interessen i hele det arbeidende folket om å fri seg fra godseieren og kapitalisten. På den andre sida er de splitta småeiere, eiendomsbesittere og småhandlende. Denne økonomiske stillinga får dem uvergerlig til å vakle mellom proletariatet og borgerskapet. Når vi ser hvor tilspissa kampen mellom disse to klassene er blitt, når vi ser at alle samfunnsmessige forhold blir brutalt brutt opp, at bøndene og småborgerskapet forøvrig er sterkt forankra i det gamle, det vanemessige og det uforanderlige

— så er det helt naturlig at de svinger fra den ene sida til den andre, at de vakler, snur om, er usikre og så videre.

Proletariatet må kjempe for å få innflytelse over, og lede denne klassen eller disse samfunnsgruppene. Oppgava til proletariatet er å lede de vaklende og ustabile.

Hvis vi sammenstiller alle de grunnleggende kreftene eller klassene og de innbyrdes forholda mellom dem — slik de er blitt under proletariatets diktatur — så ser vi det grenseløst tåpelige og teoretisk håpløse i den gjengse småborgerlige forestillinga som alle representantene i Den andre internasjonales sitter inne med: at overgangen til sosialismen er mulig «ved demokratiske midler» i sin alminnelighet. Grunnlaget for denne feilen ligger i en fordom som er nedarva fra borgerskapet, at «demokrati» er noe som er absolutt og som står over klassene. I virkeligheten er det slik at demokratiet går inn i en helt ny fase under proletariatets diktatur, og klassekampen kommer opp på et høyere nivå og spenner over alle former.

Alminnelige fraser om frihet, likhet og demokrati er i virkeligheten ikke annet enn blinde gjentakinger av begreper som avspeiler forholda under vareproduksjonen. Hvis vi forsøkte å løse de konkrete problemene under proletariatets diktatur med slike allmenne fraser, ville det bety at vi over hele linja overtok de teoretiske og prinsipielle standpunktene til borgerskapet. Sett fra standpunktet til proletariatet kan spørsmålet bare bli stilt slik: Frihet fra å bli undertrykt av hvilken klasse? Likhet for hvilken klasse med hvilken klasse? Demokrati grunnlagt på privat eiendomsrett eller på kampen for å avskaffe den private eiendomsretten? — og så videre.

*Anti Duhring** har Engels for lengst forklart at begrepet «likhet», som er oppstått av forholda under vareproduksjonen, blir en fordom hvis det ikke betyr *avskaffing av klassene*. Denne elementære sannheten når det gjelder skillet mellom en borgerlig-demokratisk og en sosialistisk oppfatning av likhet blir stadig glemt. Men hvis vi ikke glemmer den, er det helt klart at gjennom å styrte

**Anti-Duhring* — et verk av Friedrich Engels fra 1878, der han forsvarer og utvikler den vitenskapelige sosialismen i kamp mot Eugen Duhring og den småborgerlige ideologien hans, som hadde fått en viss innflytelse i Tysklands sosialdemokratiske parti. (Red.)

borgerskapet tar proletariatet det mest avgjørende skrittet for å avskaffe klassene. Og for å fullføre denne prosessen, må proletariatet fortsette klassekampen, utnytte statsmakta og statsapparatet og bruke ulike kamp-, påvirknings-, og pressmetoder overfor borgerskapet som har blitt styrta, og overfor det vaklende småborgerskapet.

(Skal fortsettes*)

30. oktober 1919

N. Lenin.

Pravda, nr. 250, 7. november 1919

* Denne artikkelen blei aldri gjort ferdig. (Red.)

KAMPEN MOT BRENSSELKRISA

RUNDSKRIV TIL PARTI- ORGANISASJONENE⁶

Kamerater!

Som den organiserte fortroppen i proletariatet, har partiet vårt fått i oppgave å organisere arbeiderklassens kamp og lede arbeiderklassen til å slåss for at sovjetmakta til arbeiderne og bøndene skal seire. Vi har kjempa framgangsrikt i to år, og veit i dag hvilke midler vi har brukt for å overvinne de utrulige vanskene som blei lagt i veien for oss fordi landet var utarma etter fire år med imperialistisk krig og ved motstanden fra alle utbytterne, både russiske og utenlandske.

Kamerater!

Den viktigste kilden til styrken vår er klassebevisstheten og heltemotet hos arbeiderne som hadde, og fortsatt har, sympati og støtte fra de arbeidende bøndene. Årsaken til at vi har seira, er den direkte appellen fra partiet vårt og sovjetregjeringa til de arbeidende massene, der alle slags vansker og problemer er blitt pekt på ettersom de oppsto. Årsaken er videre at vi har vist evne til å forklare for massene hvorfor det var nødvendig på et gitt tidspunkt å kaste alle krefter først inn på ett felt av sovjetarbeidet, deretter på et annet felt, og evne til å stimulere kraftinnsatsen, heltemotet og entusiasmen blant massene og konsentrere hver bit av revolusjonær innsats om den viktigste oppgava til enhver tid.

Kamerater!

I den nåværende situasjonen er dagens viktigste oppgave kampen for å overvinne brenselkrisa. Vi er i ferd med å slå ned Koltsjak, vi har seira over Judenitsj og vi har starta en framgangsrik offensiv mot Denikin. Vi har oppnådd ei betydelig forbedring når det gjelder å skaffe til veie og lagre korn. Men brenselkrisa truer med å ødelegge alle felter av sovjetarbeidet: Fabrikkarbeidere og funksjonærer gir opp jobbene sine for å komme unna kulde og sult, togene som frakter klrn går i stå og det trekker opp til virkelig katastrofe, nettopp på grunn av brenselmangelen.

Brenselproblemet er blitt det sentrale problemet. Brenselkrisa må bli overvunnet for enhver pris, ellers blir det umulig å løse matproblemet, eller krigsoppgavene eller de allmenne økonomiske oppgavene.

Og brenselkrisa kan bli overvunnet. For sjøl om vi har mista kullet fra Don-bassenget og ikke er i stand til å øke kullproduksjonen i Ural og Sibir raskt, så har vi stadig nok av skoger, og vi kan hogge og levere tilstrekkelig med ved.

Vi kan overvinne brenselkrisa. Det vi må gjøre nå, er å sette alle krefter inn mot hovedfienden vår pr. i dag: brenselmangelen. Vi må vekke entusiasmen hos de arbeidende massene og få til en revolusjonær kraftinnsats for en raskest mulig produksjon og innlevering av et størst mulig kvantum brensel av alle slag: Kull, skifer, torv osv., og framfor alt ved, ved, ved.

Sentralkomiteen i det russiske kommunistpartiet er overbevist om at alle partiorganisasjonene og alle partimedlemmene vil løse også denne oppgava, etter at de gjennom de to åra som har gått, har vist evne og ferdighet til å løse vanskeligere problemer enn dette på revolusjonært vis.

Sentralkomiteen i det russiske kommunistpartiet foreslår særskilt følgende tiltak for alle partiorganisasjonene:

1. Alle partiorganisasjoner skal fra nå av ha brenselproblemet og kampen mot brenselkrisa som fast punkt på dagsorden på partimøtene og særskilt på parti-styremøtene. Hva mer kan vi gjøre, hva må gjøres for å bekjempe brenselkrisa, hvordan kan vi styrke arbeidet, hvordan kan vi høyne produksjonen? — alle partiorganisasjonene bør være opptatt av disse spørsmåla nå.

2. Det samme gjelder for eksekutivkomiteene i alle provinser, byene, kretsene og landdistriktene — kort sagt, for alle

ledende sovjetorganer. Partifolk må ta tiltak for å styrke, samordne og forsterke arbeidet i landsmålestokk.

3. Overalt, og særskilt på landsbygda, må vi drive den mest omfattende propaganda for å forklare hva brenselproblemet betyr for sovjetstaten. Særlig må vi bekjempe lokale, smålåtne og snevre egoistiske interesser i spørsmålet om brenseltilførselen. Vi må forklare at uten en sjøloppofrende innsats for å møte behovet til staten, blir det umulig å redde Sovjetrepublikken, å opprettholde bonde- og arbeidermakta.

4. Vi må drive den mest nøyaktige kontroll med måten instruksene fra partiet, og krava og oppdragene fra sovjetregjeringa blir utført på. Nye partimedlemmer som kom med i løpet av den siste parti-uka, bør alle sammen trekkes med i arbeidet med å kontrollere hvordan hver og en fyller pliktene sine.

5. Vi må gjennomføre arbeidsplikt for hele befolkninga, eller mobilisere visse aldersgrupper så fort og effektivt som mulig til arbeidet med produksjon og frakting av kull og skifer, til vedhogst og vedkjøring til jernbanestasjonen. Vi må fastsette arbeidskvoter og sørge for at de blir overholdt for enhver pris. Alle som unndrar seg arbeidet trass i gjentatte påpekninger, krav og ordrer, skal blir straffa hardt og hensynsløst. Slendrian og svakhet er en forbrytelse mot revolusjonen.

Vi har forbedra disiplinen i hæren. Vi må også forbedre arbeidsdisiplinen.

6. Vi må sette i gang flere subbotniker, mer energisk og systematisk og organisere dem bedre, særlig til brenselarbeidet. Partimedlemmene må gå foran med et godt eksempel i arbeidsdisiplin og innsats. Avgjørelser om brenselsspørsmålet fra Folkekommissariatet, Forsvarsrådet og andre sentrale og også lokale sovjetorganer, må bli satt samvittighetsfullt og omhyggelig ut i livet.

7. Lokale brenselorganer må bli forsterka med de beste partiarbeiderne. Fordelinga av kreftene må bli endra i tråd med dette formålet, og de nødvendige tiltaka må bli tatt.

8. Kamerater som er sendt fra sentralt hold må få all mulig hjelp, samtidig med at flest mulig unge folk blir lært opp — lært opp i praktisk arbeid — med å organisere, tilrettelegge og holde brenselarbeidet gående. Den lokale pressa må konsentrere seg mer om dette arbeidet og legge seg i selen for å

gjøre eksempler på virkelig godt arbeid kjent for folk. Pressa må føre en skånselløs kamp mot alt som kommer fram av baktunghet, mangel på iver eller udugelighet i de forskjellige distriktene, avdelingene eller institusjonene. Pressa vår må bli et redskap til å stramme opp de tilbakeleggende, til å innprente flid, arbeidsdisiplin og organisering.

9. Hovedoppgavene for matforsyningsorganene blir å forsyne de som arbeider i brenselsektoren med mat og for. De må få hjelp på alle vis, arbeidet deres må bli styrka, og måten de utfører arbeidet på må bli kontrollert.

10. Vi må arbeide utrettelig for at *hver enkelt* i alle brenselkomiteene (som i alle andre sovjetinstitusjoner) blir *personlig* ansvarlig for et bestemt, strengt og presist avgrensa arbeid eller deler av et arbeid. Komitediskusjonene må bli kutta ned til et absolutt minstemål og aldri være til hinder for raske og faste vedtak eller redusere ansvaret til hver enkelt arbeider.

11. Det er nødvendig med et særlig raskt og presist kontorarbeid i brenselspørsmålet. Det minste tegn til kontorpedanteri må bli hensynsløst straffa. Rapporteringa til sentralt hold må foregå helt eksemplarisk.

12. Alt arbeidet med brenselen må bli organisert på militært vis, med samme innsats, fart og strenge disiplin som blir krevd i krigen. Ellers vil vi aldri overvinne brenselmangelen. Ellers vil vi ikke klare å komme ut av krisa.

Sentralkomiteen i det russiske kommunistpartiet er sikker på at alle kamerater vil yte den største innsats for å sette disse pålegga ut i livet energisk og trofast.

Brenselmangelen må bli bekjempa og overvunnet!

*Pravda, nr. 254,
13. november 1919.*

*Sentralkomiteen i det
russiske kommunistpartiet.*

TALE PÅ DEN FØRSTE KONGRESSEN FOR JORDBRUKSKOMMUNER OG JORDBRUKSARTELLER⁷ 4. DESEMBER 1919

Kamerater!

Jeg er svært glad for å kunne hilse den første kongressen deres for jordbrukskommuner og jordbrukarteller* på vegne av regjeringa. Dere kjenner sjølsagt alle sammen — gjennom hele virksomheten til Sovjetregjeringa — den veldige betydninga vi tillegger kommunene, artellene og alle de andre organisasjonene som har som målsetting å forandre eller gradvis være med på å forandre de små enkeltbruka til sosialistisk, kooperativt eller artell-jordbruk. Dere veit at Sovjetregjeringa for lengst har bevilga en milliard rubler for å støtte denne typen tiltak.⁸ Forskriftene om sosialistiske tiltak i landbruket⁹ understreker særlig betydninga av kommuner, arteller og alle foretak for felles dyrking av jorda, og Sovjetregjeringa gjør alt for å sikre at denne loven ikke bare skal bli en papirbestemmelse, men virkelig skape det framskrittet som var tanken bak den.

Alle foretak av dette slaget har en veldig betydning, for hvis det gamle, lutfattige bondejordbruket fortsetter uforandra, så kan det ikke bli snakk om å bygge opp et stabilt sosialistisk samfunn. Bare hvis vi lykkes praktisk

* Artell er en russisk samvirkeform, bl.a. innafør jordbruket. Det rår felles-eie innafør visse deler av produksjonen og privat eiendomsrett innafør andre deler. (Red.)

med å overbevise bøndene om fordelene ved felles, kollektiv, kooperativ og artellmessig dyrking av jorda, bare hvis vi lykkes med å hjelpe bøndene gjennom kooperativ eller artellmessig drift, vil arbeiderklassen, som har stat-smakta, være virkelig i stand til å overbevise bøndene om at politikken den fører er riktig, og på det viset sikre sann og varig oppslutning fra millioner av bønder. Derfor er det umulig å overdrive viktigheten av alle de tiltaka som tar sikte på å oppmuntre kooperasjon og artelldrift i jordbruket. Vi har millioner av enkeltbruk i landet vårt, spredt omkring i avsides strøk på landsbygda. Det ville være fullkomment absurd å forsøke å omskape disse bruka i ei handvending, gjennom å sende ut en ordre eller ved å gripe inn utafra. Vi er fullstendig klar over at vi bare kan påvirke millionene av småbønder gradvis, forsiktig og bare gjennom vellykka praktiske eksempler, for bøndene er alt for praktiske og alt for fast knytta til de gamle driftsmåtene, til å gå i gang med noen som helst betydningsfull endring bare på grunnlag av råd eller boklig instruksjon. Noe slikt er umulig, og det ville være tåpelig. Bare når det er blitt bevist gjennom praksis, gjennom erfaringer som bøndene forstår, at overgangen til kooperativ drift, til artelljordbruk er nødvendig og mulig — først da kan vi med rette si at det er tatt et viktig skritt framover mot et sosialistisk jordbruk i det enorme bondelandet Russland. Derfor blir alle dere pålagt enorme statlige og sosialistiske forpliktelser gjennom den store betydninga som vi tillegger kommuner, arteller og kooperasjoner. Og sjølsagt tvinger det Sovjetregjeringa til å behandle dette spørsmålet med særlig oppmerksomhet og forståelse.

I loven vår om sosialistiske tiltak i jordbruket, er det slått fast at vi ser det som ei absolutt plikt for alle kooperativer og artellbruk at de ikke isolerer seg eller fjerner seg fra bondebefolkninga omkring, men gir dem hjelp og støtte. Dette står i loven, det er gjentatt i statuttene for kommunene, artellene og kooperativene, og det blir stadig understreka i instruksene fra Landbrukskommisariatet og alle organer i Sovjetregjeringa. Men det viktige er å finne fram til en virkelig praktisk metode for å sette dette ut i livet. Jeg er fortsatt ikke overbevist om at vi har overvunnet denne hovedvansken. Og det ville vært fint om kongressen deres, der folk med praktisk erfaring fra kollektiv drift over hele

Russland har høve til å utveksle erfaringer, kunne gjøre slutt på all tvilen og bevise at vi mestrer, at vi begynner å mestre, oppgava med å befeste artellene, kooperativbruka, kommunene og alle former for kollektivt og sosialistisk jordbruk i praksis. Men for å bevise dette, trengs *praktiske* resultater.

Når vi leser statuttene for landbrukskommunene, eller bøkene som er gitt ut om dette spørsmålet, så kan det se ut som vi bruker for mye plass på propagandaen og de teoretiske grunngevingene for at det er nødvendig å organisere kommuner. Sjølsagt er dette nødvendig, for uten inngående propaganda, uten å forklare fordelene ved kooperativt jordbruk, uten at vi gjentar dette tusenvis av ganger, kan vi ikke regne med at de breie massene av bønder vil være interesserte i saka og sette i gang med å prøve ut metodene i praktisk arbeid for å gjennomføre den. Sjølsagt er propaganda nødvendig — og det er ingen grunn til å være redde for å gjenta noe, for det som kan se ut som gjen- takinger for oss, er for hundre- og tusenvis av bønder kanskje ikke noen gjentakning, men en sannhet som de oppdager for første gang. Og hvis dere trur at vi bruker for mye tid på propaganda, så må vi slå fast at vi burde bruke hundre ganger så mye tid på den. Og når jeg sier dette, mener jeg at hvis vi går til bonden med allmenne utredninger om fordelene ved å organisere jordbrukskommuner, men samtidig ikke har konkrete resultater som viser de praktiske fordelene for bonden når det gjelder kooperasjon og artelldrift, vil han ikke få den minste tillit til propagandaen vår.

Loven slår fast at kommunene, artellene og kooperasjonsbruka må stå til tjeneste for bondebefolkninga omkring. Men staten, regjeringa til arbeiderne, har oppretta et fond på en milliard rubler til hjelp og støtte for landbrukskommunene og artellene. Og hvis en eller annen kommune setter i gang med å hjelpe bøndene fra dette fondet, er jeg redd for at det ville virke latterlig blant dem. Og det ville være helt rimelig. Hver eneste bonde ville si: «Det sier seg sjøl at når dere har fått et fond på en milliard rubler, så betyr det lite for dere å la det falle litt på oss også.» Jeg er redd for at bøndene bare vil trekke på skuldrene, for de er særskilt interessert i dette spørsmålet og er svært skeptisk innstilt. Bøndene har i hundrevis av år vært vant til å møte

bare undertrykking fra statens side, og ser derfor med mistenksomhet på alt som kommer fra staten. Og hvis landbrukskommunene hjelper bøndene bare for å etterkomme det som loven slår fast, så vil hjelpen ikke bare være nyteløs, men direkte skadelig. For navnet «jordbrukskommune» er forpliktende, det henger sammen med begrepet kommunisme. Det vil være en god ting om kommunene viste praktisk at de virkelig arbeider oppriktig for å forbedre bondejordbruket, det ville utvilsomt høyne respekten for kommunistene og kommunistpartiet. Men det har forekommet ganske ofte at kommunene i stedet har klart å få bøndene mot seg, og ordet «kommune» har noen ganger rett og slett blitt ei oppfordring til å kjempe mot kommunismen. Og dette har ikke bare forekommet når det er blitt gjort tåpelige forsøk på å presse bøndene inn i kommunene med makt. Dumskapen i dette var så opplagt at Sovjetmakta for lengst har forbydd det. Og jeg håper at hvis det fortsatt skulle forekomme isolerte tilfeller av slik tvang, så vil de være svært få, og at dere vil bruke denne kongressen til å sørge for at de siste restene etter denne krenkinga blir feid vekk fra Sovjetrepublikken. Og jeg håper også at bøndene som bor omkring i nabolaget ikke skal kunne peke på et eneste eksempel som kan støtte opp om de gamle oppfatningene dere som at det å gå inn i en kommune på en eller annen måte henger sammen med tvang.

Men sjøl om vi kvitter oss med denne gamle skavanken og gjør fullstendig opp med denne krenkinga, så er det bare en liten del av det som må bli gjort. For det vil fortsatt være påkrevd med statlig støtte til kommunene, og vi ville ikke være kommunister og forkjempere for en sosialistisk økonomi hvis vi ikke gikk inn for statsstøtte til alle slags kollektive jordbrukstiltak. Vi må gjøre det fordi det er i samsvar med alle måla våre, og fordi vi veit utmerka godt at disse kooperativene, artellene og de kollektive sammenslutningene er noe nytt som ikke vil slå røtter om de ikke får støtte fra arbeiderklassen som har makta. For at de skal slå røtter, og når det er slik at staten gir dem pengestøtte og alle andre typer hjelp, så må vi se til at bøndene ikke bare avfeier dem med et skuldertrekk. Vi må framfor alt passe på at bøndene ikke kan si om medlemmene i kommunene, artellene og kooperativene at de lever

på staten, at de skiller seg fra bøndene bare fordi de får privilegier. Hvis vi gir jord og byggestøtte fra milliard-rubelfondet, så vil enhver tosk kunne leve litt bedre enn den vanlige bonden. Hva er det kommunistiske i dette, vil bøndene spørre, hvor er forbedringene? Hvorfor skal vi se opp til disse folka? Hvis en plukker ut noen dusin eller noen hundre mennesker, og gir dem milliarder, så er det klart de arbeider.

Det er nettopp ei slik holdning hos bøndene vi må se opp for, og jeg vil gjerne at kameratene som er samla på denne kongressen fester oppmerksomheten på dette. Problemet må bli løst praktisk, slik at vi kan si at vi ikke bare har unn-gått faren, men også funnet midler til å kjempe for at bon-den ikke skal kunne tenke slik. Tvert om, skal bonden kun-ne finne nye jordbruksmetoder som viser seg bedre enn de gamle, i hver eneste kommune og artell som staten støtter, og ikke i bøker og taler (det er ikke mye verdt), men i det praktiske livet. Her ligger vanskene med å løse problemet, og det er derfor det er vanskelig for oss, som bare har tørre tall foran oss, å dømme om vi praktisk har vist at hver kom-mune og hver artell virkelig er overlegne i forhold til drifts-måtene fra det gamle systemet, og at arbeider- og bon-deregjeringa virkelig hjelper bonden.

For den praktiske løsninga av dette problemet, trur jeg det ville være svært ønskelig for dere, som har praktisk kjennskap til ei rekke omliggende kommuner, arteller og kooperativer, å utarbeide virkelig praktiske metoder for å kontrollere gjennomføring av det som loven krever. Nemlig at jordbrukskommunene skal støtte befolkninga omkring, hvordan overgangen til sosialistisk jordbruk blir satt ut i livet, og hvilke konkrete former dette får i de forskjellige kommunene, artellene og kooperativbruka. Hvordan det i virkeligheten blir satt i verk, hvor mange kooperativer og kommuner som faktisk gjennomfører dette, hvor mange som bare har tenkt å gjøre det, hvor mange ganger en har sett at kommunene har gitt støtte, og hva slags hjelp dette har vært, filantropisk* eller sosialistisk.

**Filantropi* — kommer av filantrop som betyr menneskevenn, og det betyr her en type hjelp som blir gitt på grunnlag av godgjørenhet, veldedighet offervilje. Filantropien blei en hel retning innen sosialpolitikken i England under den industrielle revolusjon, — rike damer og foreninger «hjalp» de arme arbeiderne til å «få litt klær og såpe» — slik at de ikke skulle reise seg til kamp, men bli «på sin plass, og gjøre det beste ut av den». (red.)

Hvis det er slik at kommunene og artellene gir bøndene en del av det staten har gitt dem, så vil det bare gi bøndene grobunn for å tenke at de blir hjulpet av gode og snille mennesker, og det vil ikke være noe bevis på overgangen til et sosialistisk system. Bøndene er fra gammelt av blitt vant til å se mistenksomt på slike «gode mennesker». Vi må vite hvordan vi skal føre kontroll med denne nye samfunnsmessige ordninga, og hvordan den blir gjennomført. Vi må ha kontroll med de metodene som blir brukt for å overbevise bøndene om at kooperativ- og artellmessig drift av jorda er bedre enn enkeltbruk, og at det *ikke* er bedre på grunn av statsstøtta. Vi må bli i stand til å vise bøndene at det er praktisk mulig å gjennomføre denne nye ordninga, også *uten* statsstøtte.

Dessverre kan jeg ikke bli her til kongressen er avslutta, og jeg kan derfor ikke være med på å utarbeide disse kontrollmetodene. Men jeg er sikker på at dere sammen med kameratene fra Landbrukskommisariatet vil komme fram til slike metoder. Jeg har med stor tilfredshet lest en artikkel av kamerat Sereda, folkekommissær for landbruket, der han understreker at kommuner og kooperative bruk ikke må isolere seg fra bondebefolkninga som bor omkring, men prøve å forbedre drifta til bøndene. Kommunen bør bli organisert slik at den kan være et forbilde som nabobøndene blir interessert i. Vi må klare å gi dem et praktisk eksempel på hvordan en hjelper folk som driver gårdsdrift under vanskelige forhold med varemangel og et allment økonomisk kaos. For å bestemme de praktiske metodene som må til for å sette dette ut i livet, må vi utarbeide detaljerte instruksjer som bør omfatte alle former for støtte til nabobøndene. Instruksene bør kreve at hver enkelt kommune gjør rede for hva som er blitt gjort for å hjelpe bøndene, og peke på metoder for at hver enkelt av de to tusen kommunene og de om lag fire tusen artellene, kan bli ei kjerne for å styrke overbevisninga til bøndene om at kollektiv drift som en overgang til sosialismen er nyttig for dem, og ikke tøv eller gal manns tanker.

Jeg har allerede slått fast at loven krever av kommunene at de støtter bondebefolkninga i nabolaget. Vi kunne ikke formulere loven på noen annen måte, eller la den inneholde praktiske råd. Det var oppgava vår å slå fast de allmenne prinsippene og stole på at politisk bevisste kamerater lokalt

ville bruke loven samvittighetsfullt og være i stand til å tillempe den praktisk på tusen ulike måter, alt etter de konkrete økonomiske forholda på det enkelte stedet. Men sjølsagt kan alle lover bli omgått, sjøl når en later som om en følger dem opp. På det viset kan loven om støtte til bøndene bli en rein lek, og ende opp med stikk motsatte resultater hvis den ikke blir fulgt opp med presis nøyaktighet.

Kommunene må utvikle seg i ei retning som gjør at vilkåra for bondedrifta vil begynne å endre seg etter at en har kommet i kontakt med dem og gjennom den økonomiske støtta de gir, slik at hver enkelt kommune, artell og kooperativbruk klarer å legge grunnlaget for ei forbedring av disse vilkåra, og på den måten bevise gjennom praktiske forbedringer at slike endringer bare er til det beste for bøndene.

Det kan uvilkårlig falle dere inn at folk vil si til oss at for å forbedre jordbruket, så trengs det helt andre forutsetninger enn det økonomiske kaoset som er i dag, som er forårsaka av fire år med imperialistisk krig og to år med borgerkrig som imperialistene har tvunget på oss. Hvordan kan noen i det hele tatt tenke på å forbedre jordbruket i stor stil under de økonomiske forholda som nå rår i landet vårt? — Gud give at vi i det hele tatt overstår det og ikke dør av sult!

Det er ganske naturlig at det kommer fram tvil av denne typen. Men hvis jeg skulle svare på ei slik innvending, så ville jeg si dette: La oss anta at vi ikke kan få til store forbedringer i jordbruket som følge av forstyrningene i det økonomiske livet, økonomisk kaos, varemangel, dårlige transportmuligheter og ødelegginga av kveg og redskaper. Men det er ingen tvil om at det i ei rekke enkeltilfeller er mulig å forbedre drifta i ei viss utstrekning. Men la oss anta at ikke engang dette er mulig. Betyr det da at kommunene ikke kan få til endringer i virksomheten til nabobøndene, at de ikke kan bevise for bøndene at kollektive jordbruksforetak ikke er ei kunstig drivhusplante, men ei ny form for støtte fra arbeiderregjeringa til de arbeidende bøndene i kampen deres mot kulakkene? Jeg er overbevist om at sjøl om saka blir sett på på denne måten, sjøl om vi innrømmer at det er umulig å få til forbedringer under de nåværende forholda med økonomisk kaos, så vil likevel en

god del kunne bli gjort hvis vi har samvittighetsfulle kommunister i kommunene og artellene.

For ikke å servere bare tomme ord, vil jeg peke på det som vi kaller subbotniker i byene. Det er det vi kaller atskillige timer med ulønna arbeid som arbeiderne i byene utfører i tillegg til den vanlige arbeidsdagen — for å dekke et eller annet offentlig behov. Subbotnikene blei starta i Moskva, av arbeiderne på Moskva-Kazan-jernbanen. Ei av oppfordringene fra Sovjetregjeringa pekte på at soldatene i Den røde hæren ved fronten ofrer enormt mye og vinner enestående seirer over fiendene våre, trass i alle vanskene de blir tvunget til å gå gjennom. Oppfordringa slo samtidig fast at vi bare kan sikre seieren hvis det samme heltemotet og den samme sjølloppofringa er til stede, ikke bare ved fronten, men også bak frontlinjene. Moskva-arbeiderne svarte på denne oppfordringa med å organisere subbotniker. Det kan ikke herske noen tvil om at arbeiderne i Moskva lever under større nød og trengsler enn bøndene. Hvis dere satte dere inn i levevilkåra til disse arbeiderne og tenkte over at trass i de utrulig harde levevilkåra, klarer de å organisere subbotniker, så ville dere være enige i at svært vanskelige forhold ikke duger som unnskyldning for ikke å gjøre det som kan bli gjort under alle forhold — ved å bruke samme metode som Moskva-arbeiderne. Ikke noe annet har bidratt i samme grad som subbotnikene til å høyne autoriteten til kommunistpartiet i byene, og øke respekten for kommunistene blant partiløse folk, særlig etter at det blei klart at subbotnikene ikke var isolerte tilfeller, og at partiløse arbeidere virkelig så at medlemmene i kommunistpartiet pålegger seg plikter og tjenester. Videre at kommunistene ikke tar opp folk i partiet for at de skal nyte eventuelle fordeler som er knytta til stillinga som regjeringsparti, men for at de skal kunne vise eksempler på virkelig kommunistisk arbeid, dvs. arbeid som blir gjort uten lønn. Kommunismen er det høyeste trinnet i utviklinga av sosialismen, det er når folk arbeider fordi de forstår at det er nødvendig å arbeide for det felles beste. Vi veit at vi ikke kan grunnfeste et sosialistisk system nå — gud gi at våre barn eller kanskje våre barnebarn vil oppleve at det blir grunnfesta i landet vårt. Men vi slår fast at medlemmene av det styrende kommunistpartiet tar på seg størsteparten av vanskene i kampen mot kapitalismen, mobiliserer de beste

kommunistene til fronten og krever av dem som ikke kan bli brukt til det at de tar del i subbotnikene.

Subbotnikene har spredd seg til alle større industribyer og partiet krever nå at alle medlemmene skal delta i slikt arbeid, og at straffen for ikke å delta til og med kan være eksklusjon fra partiet. Ved å bruke den samme metoden i kommunene, artellene og kooperativbruka, kan og må dere — også under de aller verste forhold — sørge for at bonden ser på hver enkelt kommune, artell og kooperativbruk som ei sammenslutning som ikke skiller seg ut ved at den får statsstøtte, men fordi den samler noen av de beste folka fra arbeiderklassen, som ikke bare preker sosialisme for andre, men sjøl klarer å praktisere sosialisme. Det er folk som klarer å vise at de er i stand til å drive gardene sine etter kommunistiske prinsipper, også under de verste forhold, og klarer å hjelpe bondebefolkninga i nabolaget på alle mulige vis. I dette spørsmålet holder ikke unnskyldninger som varemangel, mangel på såkorn eller tap av kveg. Dette vil bli ei prøve som i hvert tilfelle vil gi oss mulighet til å slå bestemt fast i hvilken grad vi har klart å sette ut i livet den vanskelige oppgava vi har tatt på oss.

Jeg er sikker på at denne konferansen for utsendinger fra kommuner, arteller og kooperativbruk vil diskutere dette og forstå at å bruke denne metoden virkelig vil være et mektig redskap til å befeste kommunene og kooperativbruka, og til å oppnå det praktiske resultatet at det ikke vil forekomme et eneste tilfelle av fiendtlighet mot kommunene, artellene og kooperativene fra bøndene noe sted i Russland. Men det er ikke nok. Det er nødvendig at bøndene stiller seg velvillig til dem. Vi som representerer Sovjetregjeringa vil for vår del gjøre alt som står i vår makt for å få dette til, og sørge for at statsstøtte fra milliardfondet eller fra andre kilder bare blir brukt der arbeidskommunene eller artellene virkelig har oppretta nær kontakt med virksomheten til nabobøndene. Hvis ikke disse vilkåra er oppfylt, mener vi at all støtte til artellene og kooperativbruka ikke bare er ufruktbar, men direkte skadelig. Den støtta som kommunene gir til nabobøndene må ikke bli sett på som ei støtte gitt av overflod. Den må være ei sosialistisk støtte, dvs. den må gi bøndene mulighet til å gå over fra det isolerte enkeltbruket til kooperativ drift. Og dette kan bare bli gjort gjennom subbotnikmetoden som jeg har snakka om her.

Hvis dere lærer av erfaringene til byarbeiderne, som satte i gang subbotnikbevegelsen trass i at de lever under forhold som er atskillig verre enn forholda som bøndene lever under, så er jeg sikker på at vi med felles og enhetlig støtte fra dere, skal skape en situasjon der hver og en av de flere tusen kommunene og artellene våre, blir en virkelig skole for kommunistiske ideer og synspunkter blant bøndene. De vil bli praktiske eksempler på en driftsmåte, som sjøl om den ennå er ei svak og spe plante, ikke er noen kunstig drivhusvekst, men ei virkelig spire til et nytt sosialistisk samfunn. Først da kan vi vinne en varig seier over gammel uvitenhet, fattigdom og nød, først da trenger vi ikke være redde for de vanskene vi skal komme til å stå overfor i framtida.

Pravda, nr. 273 og 274, 5. og 6. desember, 1919.

Utgitt i samsvar med Pravda-teksten.

BREV TIL ARBEIDERNE OG BØNDENE I UKRAINA I SAMBAND MED SEIEREN OVER DENIKIN

Kamerater!

For fire måneder siden, i slutten av august 1919, var det oppgava mi å skrive et brev til arbeiderne og bøndene i samband med seieren over Koltsjak.

Nå trykker jeg opp igjen dette brevet i sin helhet — til arbeiderne og bøndene i Ukraina i samband med seieren over Denikin.

Røde tropper har inntatt Kiev, Poltava og Kharkov, og rykker seierrikt fram mot Rostov. I Ukraina syder oppstanden mot Denikin. Alle krefter må bli kasta inn i det endelige slaget mot troppene til Denikin, som har prøvd å gjenreise godseier- og kapitalistmakta. Vi må ødelegge Denikin for å sikre oss mot den minste mulighet for et nytt overfall.

Arbeiderne og bøndene i Ukraina må gjøre seg kjent med det som alle russiske arbeidere og bønder lærte da Koltsjak erobra Sibir — og da Den røde hær frigjorde Sibir, etter mange måneder med godseier- og kapitalisttyranni.

Herredømmet til Denikin har vært en like stor prøvelse i Ukraina som herredømmet til Koltsjak var det i Sibir. Lærdommene fra denne alvorlige prøvelsen vil helt sikkert gi de ukrainske arbeiderne og bøndene klarere forståelse av oppgavene til sovjetmakta og spore dem til et enda mer standhaftig forsvar av den — akkurat som det skjedde med arbeiderne og bøndene i Sibir og Ural.

I Stor-Russland er godssystemet helt avskaffa. Det samme må bli gjort i Ukraina, og sovjetmakta til de ukrainske arbeiderne og bøndene må sikre at godsar blir fullstendig avskaffa, at arbeiderne og bøndene i Ukraina blir helt frigjort fra godseieråket og all undertrykking fra godseierne sjøl.

Men i tillegg til denne oppgava og en del andre oppgaver som både de storrussiske og ukrainske arbeidermassene sto — og fortsatt står overfor, så har sovjetmakta i Ukraina sine særegne oppgaver. En av disse oppgavene krever for øyeblikket særskilt stor oppmerksomhet. Det gjelder det nasjonale spørsmålet, eller med andre ord spørsmålet om Ukraina skal bli en atskilt og uavhengig ukrainsk sosialistisk sovejtrepublikk som står i forbund (føderasjon) med Den russiske sosialistiske føderative sovjetrepublikken, eller om Ukraina skal smelte sammen med Russland til en enkelt sovjetrepublikk. Alle bolsjeviker og alle politisk bevisste arbeidere og bønder må tenke nøye igjennom dette spørsmålet.

Sjølstendigheten til Ukraina er anerkjent både av Den all-russiske sentrale eksekutivkomiteen i RSFSR (Den russiske sosialistiske føderative sovjetrepublikk), og av Det russiske kommunistpartiet(bolsjevikene). Derfor er det opplagt, og allment anerkjent, at det er bare de ukrainske arbeiderne og bøndene sjøl, som på den all-ukrainske sovjetkongressen kan og vil bestemme om Ukraina skal smelte sammen med Russland eller fortsatt være en atskilt og sjølstendig republikk, og — når det gjelder det siste — hvilke føderale band som skal bli knytta mellom denne republikken og Russland.

Hvordan skal vi løse dette spørsmålet i tråd med interessene til arbeiderklassen, i tråd med kampen deres for å frigjøre arbeidet fullstendig fra kapitalåket?

For det første krever arbeidets interesse hel og full tillit og en svært nær allianse mellom det arbeidende folket i de ulike landa og nasjonene. Tilhengerne av godseierne og kapitalistene, av borgerskapet, strever for å splitte arbeiderne, for å så splittelse og fiendskap mellom nasjonene, for å svekke arbeiderne og styrke kapitalmakta.

Kapitalen er ei internasjonal kraft. For å beseire den, trengs en internasjonal arbeiderallianse, et internasjonalt arbeiderbrorskap.

Vi går imot nasjonal splittelse, nasjonalt fiendskap og nasjonal isolasjon. Vi er internasjonister. Vi kjemper for et nært forbund og ei fullstendig sammensmelting av bøndene og arbeiderne i alle land i en felles verdens-sovjetrepublikk.

For det andre må det arbeidende folket ikke glemme at kapitalismen har spiltta nasjonene opp i et lite antall undertrykkernasjoner, (imperialistiske) stormakter som er fullstendig overlegne og privilegerte, og et stort flertall av undertrykte, avhengige eller halvveis avhengige, usjølstendige nasjoner. Den erkeforbryterske og erke-reaksjonære krigen fra 1914 til 1918 understreka denne delinga ytterligere, og resultatet blei enda mer bitterhet og hat. I hundrevis av år har de usjølstendige og avhengige nasjonene samla opp forbitrelse og mistillit mot de dominerende og undertrykkende nasjonene, for eksempel nasjoner som den ukrainske mot nasjoner som Stor-Russland.

Vi ønsker et *frivilig* forbund av nasjoner, et forbund som forbyr at en nasjon bruker makt mot en annen nasjon, et forbund som er grunnlagt på fullkommen tillit, på ei klar anerkjenning av broderlig enhet, på absolutt frivillig samtykke. Et slikt forbund kan ikke bli skapt med ett slag, vi må arbeide mot det med den største tålmodighet og forsiktighet, slik at vi ikke ødelegger alt eller vekker mistillit. Videre må vi arbeide slik at vi klarer å utrydde den mistilliten som er en arv fra hundreårig godseier- og kapitalistundertrykking, århundrer med privat eiendom, og fiendskap som er skapt gjennom alle oppdelinger og nyoppdelinger.

Derfor må vi stadig streve for å oppnå enhet mellom nasjonene og undertrykke nådeløst alt som prøver å splitte dem. Vi må være svært forsiktige og tålmodige i dette arbeidet, og være imøtekommande overfor det som fins av rester etter nasjonal mistillit. Vi må være ubøyelige og uforsonlige i alt som angår arbeidets grunnleggende interesser i kampen for å frigjøre seg fra kapitalåket. Spørsmålet om fastlegginga av statsgrensene nå for tida, er et mindre spørsmål, det er ikke grunnleggende eller viktig, for vi kjemper for ei fullstendig avskaffing av grenser. Vi har tid til å vente når det gjelder dette spørsmålet — og vi må vente, fordi den nasjonale mistilliten som preger de breie massene av bønder og småeiere ofte er svært hardnakka, og hastverk

kan bare styrke den, med andre ord sette hele arbeidet med å opprette full og endelig enhet på spill.

Erfaringene fra arbeider- og bonderevolusjonen i Russland, revolusjonen i oktober—november 1917, samt erfaringene fra to års seierrik kamp mot overfall fra internasjonale og russiske kapitalister, har gjort det klinkende klart at kapitalistene for ei tid har hatt hell med seg ved å spille på den nasjonale mistilliten som de polske, latviske, estlandske og finske bøndene og småeierne følte overfor storrusserne, at de for ei tid har hatt hell med seg i å splitte dem og oss på grunnlag av denne mistilliten. Erfaringene viser at denne mistilliten minsker og forsvinner svært langsomt, og jo mer forsiktighet og tålmodighet storrusserne viser, som lenge har vært en undertrykkernasjon, jo sikrere kan vi være på at denne mistilliten forsvinner. Det er gjennom å anerkjenne sjølstendigheten til de polske, latviske, litauiske, estlandske og finske statene at vi sakte men sikkert vinner tillit blant de arbeidende massene i de små nabostatene, som var mer tilbakestående, mer bedratt og tråkka på av kapitalistene. Via denne veien kan vi være sikre på å rive dem løs fra innflytelsen til de nasjonale kapitalistene «deres» — og lede dem fram til full tillit, til framtidas forente internasjonale sovjetrepublikk.

Så lenge Ukraina ikke er fullstendig frigjort fra Denikin, er den allukrainske revolusjonære komiteen¹⁰ regjeringa i Ukraina inntil den allukrainske sovjetkongressen kommer sammen. I tillegg til de ukrainske bolsjevik-kommunistene, arbeider ukrainske borotbist-kommunister¹¹ revolusjonære komiteen som medlemmer av regjeringa. En av forskjellene mellom borotbistene og bolsjevikene er at borotbistene krever vilkårsløs sjølstendighet for Ukraina. Bolsjevikene vil ikke gjøre *dette* til ei sak som fører til motsetninger og splittelse, de ser ikke *dette* som ei hindring for en felles proletarisk innsats. Vi må ha enhet i kampen mot kapitalåket og for proletariatets diktatur, og kommunistene må ikke bli splitta i spørsmålet om de nasjonale grensene, eller i spørsmålet om det bør være et føderalt eller et anna slags forbund mellom statene. Blant bolsjevikene er det folk som hevder full uavhengighet for Ukraina, folk som hevder en mer eller mindre nær føderal forbindelse, og folk som hevder en fullstendig sammensmeltning mellom Ukraina og Russland.

Det er utillatelig med splittelser på grunn av disse spørsmåla. De vil bli avgjort på den allukrainske sovjetkongressen.

Hvis en storrussisk kommunist insisterer på at Ukraina og Russland skal smelte sammen, kan ukrainerne fort mistenke ham for at denne politikken ikke har bakgrunn i ønsket om å forene proletariatet i kampen mot kapitalen, men i gamle storrussiske nasjonalistiske og imperialistiske fordommer. En slik mistenksomhet er naturlig, og til og med i en viss grad uunngåelig og rettferdiggjort, fordi storrusserne gjennom århundrer har tilegna seg disse skammelige og foraktelige storrussiske sjåvinistfordommene under herredømmet til godseierne og kapitalistene.

Hvis en ukrainsk kommunist insisterer på vilkårsløs sjølstendighet for Ukraina, stiller han seg åpen for mistanken om at han støtter denne politikken på vegne av småeierene og de småborgerlige, nasjonale fordommene hans, og ikke fordi politikken tjener interessene til de ukrainske arbeiderne og bøndene i kampen mot kapitalåket. Erfaringene har frambrakt hundrevis av tilfeller av småborgerlige «sosialister» i forskjellige land — alle slags kvasi-sosialister fra Polen, Latvia og Litauen, georgianske mensjeviker, sosialrevolusjonære og liknende folk har stått fram som tilhengere av proletariatet med en eneste hensikt: Å føre en falsk kompromisspolitikk med det nasjonale borgerskapet «sitt» mot de revolusjonære arbeiderne. Dette så vi da Kerenski regjerte i Russland i perioden fra februar til oktober 1917, og vi har sett det, og ser det stadig, i alle andre land.

Derfor kan gjensidig mistru mellom storrussiske og ukrainske kommunister oppstå svært lett. Hvordan skal vi overvinne den og opprette gjensidig tillit?

Det beste midlet for å oppnå dette er å arbeide sammen for å opprettholde proletariatets diktatur og sovjetmakta i kampen mot godseierne og kapitalistene i alle land og mot forsøka deres på å gjenreise herredømmet sitt. Denne felles kampen vil praktisk vise helt klart at uansett hva som blir avgjort i spørsmålet om statlig sjølstendighet eller statsgrenser, så er det nødvendig med en nær økonomisk og militær allianse mellom de storrussiske og de ukrainske arbeiderne. Ellers vil kapitalistene i «Ententen», med andre ord alliansen mellom de rikeste kapitalistlanda — Stor-

britannia, Frankrike, Amerika, Japan og Italia — knuse og kvele oss enkeltvis. Et tydelig eksempel på denne faren er kampen vi førte mot Koltsjak og Denikin, som fikk penge- og våpenstøtte fra disse kapitalistlanda.

Den som undergraver enheten og den nære alliansen mellom de storrussiske og ukrainske arbeiderne og bøndene, hjelper folk av Koltsjak- og Denikin-typen og de kapitalistiske bandittene i alle land.

Derfor må vi storrussiske kommunister undertrykke det minste tegn til storrussisk nasjonalisme blant oss med hard hand. For slike utslag, som er et forræderi mot kommunismen i det hele tatt, kan gjøre stor skade ved å splitte oss fra de ukrainske kameratene våre og dermed gjøre spillet lettere for Denikin og regimet hans.

Derfor må vi storrussiske kommunister gjøre innrømmelser når det er snakk om uoverensstemmelser med de ukrainske bolsjevik-kommunistene og borotbistene i spørsmålet om statlig uavhengighet for Ukraina, i spørsmålet om formene for en allianse med Russland og i det nasjonale spørsmålet i det hele tatt. Men vi må alle sammen, storrussiske kommunister, ukrainske kommunister og kommunister i alle andre nasjoner, være ubøyelige og uforsonlige når det gjelder de grunnleggende og prinsipielle problemene som er felles for alle nasjoner, nemlig i spørsmålet om proletariatets kamp, om proletariatets diktatur. Vi må aldri godta kompromisser med borgerskapet eller noen splittelse blant de kreftene som beskytter oss mot Denikin.

Vi må seire over og tilintetgjøre Denikin, og ikke tillate at det skjer liknende overfall. Dette har grunnleggende betydning både for de storrussiske og ukrainske arbeiderne og bøndene. Kampen kommer til å bli lang og hard, for alle verdens kapitalister hjelper Denikin og vil hjelpe alle andre Denikin-typer.

Vi storrussiske og ukrainske arbeidere må stå sammen i en nær allianse i denne lange og harde kampen, for enkeltvis klarer vi helt sikkert ikke å løse oppgava. Uansett hvordan grensene mellom Ukraina og Russland blir, uansett formene for gjensidige statlige forbindelser, så er ikke dette så viktig. I denne saka kan, og må, vi gjøre innrømmelser og prøve både det ene, og det andre og det tredje. Arbeidernes og

bøndenes sak, arbeidet med å seire over kapitalismen, faller ikke sammen av den grunn.

Men hvis vi ikke klarer å opprettholde en nær allianse, en allianse mot Denikin, en allianse mot kapitalistene og kulakkene i våre land og i alle andre land, så vil arbeidets sak helt sikkert bli ødelagt for mange år framover, i den betydning at kapitalistene *vil klare* å knuse og kvele både Sovjet-Ukraina og Sovjet-Russland.

Og borgerskapet i alle land og alle slags småborgerlige partier — dvs. «kompromiss»-partier som går inn for allianser med borgerskapet mot arbeiderne — prøver nettopp alt de kan på å splitte arbeiderne i de ulike nasjonene, å spre mistillit og ødelegge en nær internasjonal allianse og en internasjonal forbrødning mellom arbeiderne. Der borgerskapet lykkes i dette, er arbeidernes sak tapt. Derfor må kommunistene i Russland og Ukraina gjøre en tålmodig, standhaftig, sta og felles innsats for å overvinne det nasjonalistiske renkespillet til borgerskapet og slå ned alle slags nasjonale fordommer. Vi må vise det arbeidende folket over hele verden et eksempel på en varig allianse mellom arbeiderne og bøndene fra forskjellige nasjoner i kampen for sovjetmakt, for å kaste av åket til godseierne og kapitalistene, for en føderativ Sovjetrepublikk.

28. desember 1919
Pravda nr. 3, 4. januar 1920

N. Lenin

ARBEIDSDISCIPLIN

Hvorfor kunne vi seire over Judenitsj, Koltsjak og Denikin enda de fikk hjelp fra kapitalistene i hele verden?

Hvorfor kan vi være sikre på at vi nå kan vinne over det økonomiske kaoset og gjenreise industrien og jordbruket?

Vi seira over godseierne og kapitalistene fordi soldatene i Den røde hær, arbeiderne og bøndene, visste at de kjempa for sine egne livsinteresser.

Vi seira fordi de beste folka fra hele arbeiderklassen og hele bondebefolkninga viste et uforlikkelig heltemot i krigen mot utbytterne, utførte mirakler når det gjaldt tapperhet, forsaka det utrulige, gjorde store ofre og jaga kremmersjelene og feigingene på dør.

Nå er vi sikre på at vi kan vinne over kaoset, fordi de beste folka fra hele arbeiderklassen og hele bondebefolkninga tar del i denne kampen like politisk bevisst, like urokkelig, like heltemodig.

Vi kan være sikre på seieren når millioner av arbeidende folk forener seg som en mann, og følger de beste folka fra klassen sin.

Kremmersjelene blei drevet ut av hæren. Og nå sier vi alle sammen: «Ned med høkerne, ned med dem som tenker på egen fordel, de som spekulerer og de som ikke vil arbeide. Vekk med dem som er redde for å ofre det som er nødvendig for å seire!»

Leve arbeiderdisiplinen, arbeidslysta og hengivenheten for arbeidernes og bøndenes sak!

Evig ære til dem som falt i de fremste rekkene i Den røde hær!

Evig ære til dem som med stor iver nå går først i arbeidets hær og leder millioner av arbeidende mennesker!

Denne talen blei tatt opp på grammofonplate i begynnelsen av 1920 og trykt i *Pravda* nr. 18, 21. januar 1928.

DEN NIENDE KONGRESSEN I DET RUSSISKE KOMMUNISTPARTIET (BOLSJEVIKENE)¹²

29. mars til 5. april 1920

1. ÅPNINGSTALE 29. mars

Først vil jeg på vegne av sentralkomiteen i Det russiske kommunistpartiet hilse utsendingene som er samla til partikongressen.

Kamerater! Vi åpner denne partikongressen på et svært viktig tidspunkt. Den indre utviklinga av revolusjonen vår har ført til svært store og raske seirer over fienden i borgerkrigen, og når vi ser på den internasjonale situasjonen, så er disse seirene verken mer eller mindre enn seier for sovjetrevolusjonen i det første landet som gjennomfører denne revolusjonen. Det er et veldig svakt og tilbakeliggende land som seirer over de sammenslutta krefte til verdenskapitalismen og imperialismen. Og etter disse seirene kan vi nå rolig og sikkert gå videre med de øyeblikkelige oppgavene med fredelig økonomisk utvikling, overbevist om at denne kongressen som har oppsummert over to års arbeid, vil klare å bruke lærdommene til å takle de vanskeligere og mer innfløkte oppgavene i den økonomiske utviklinga som nå står foran oss. Sett fra et internasjonalt synspunkt har situasjonen vår aldri vært så fordelaktig som nå, og det som er en særlig stor glede og inspirasjon for oss, er de nyhetene som vi daglig får fra

Tyskland. De viser at enda om fødselen til den sosialistiske revolusjonen er aldri så vanskelig og smertefull, så sprer den proletariske sovejtmakta i Tyskland seg med uimotståelig kraft. Det tyske kuppet av Kornilov-putsj*-typen spilte ei rolle som likna på oppstanden til Kornilov i Russland. Etter det begynte ei svingning over mot ei arbeiderregjering, ikke bare blant massene av byarbeiderne, men også blant proletariatet på landsbygda i Tyskland. Og denne svingninga har historisk betydning. Ikke bare er den ei sikker stadfesting av at linja er riktig, men den gir oss også visshet om at den tida da vi skal marsjere hand i hand med ei tysk sovjetregjering, ikke er langt borte. (Applaus).

Med dette erklærer jeg kongressen for åpna og ber dere velge en møteledelse.

2. BERETNING FRA SENTRALKOMITEEN 29. mars

Kamerater! Før jeg begynner på beretninga, må jeg opplyse om at den er delt i to deler, en politisk og en organisatorisk del, liksom beretninga fra forrige kongress. Denne delinga får oss først og fremst til å tenke på utviklinga i arbeidet til sentralkomiteen når det gjelder det eksterne aspektet, det organisatoriske aspektet. Partiet vårt har vært igjennom det første året uten J. M. Sverdlov, og tapet har nødvendigvis gitt seg utslag i hele organiseringa av sentralkomiteen. Ingen andre har klart å forene organisatorisk og politisk arbeid i en person så dyktig som kamerat Sverdlov, og vi har vært nødt til å prøve å erstatte arbeidet hans med arbeidet til et utvalg.

Det løpende daglige arbeidet i sentralkomiteen er i beretningsåret blitt leda av de to utvalga som blei valgt av plenumsrådet i sentralkomiteen — det organisatoriske utvalget og det politiske utvalget i sentralkomiteen. For å oppnå samordning av og overensstemmelse mellom vedtaka i

* *Kornilov-putsjet* — en sammensvergelse som var leda av den kontrarevolusjonære generalen Kornilov, i august 1917, for å likvidere sovjetene og opprette et militærdiktatur. (Se SUKP(b)s historie, Forlaget Oktober, 1974, s. 208—211). (Red.)

disse to organene, har sekretæren vært medlem av begge to. Praktisk har den egentlige hovedoppgava for organisasjonsutvalget blitt å fordele kreftene i partiet, for politbyrået å ta seg av politiske spørsmål. Det sier seg sjøl at denne inndelinga i en viss grad er kunstig, det er helt klart at ingen politikk kan gjennomføres uten at det gir seg uttrykk i utnevnelser og overflyttinger. Derfor får hvert eneste organisatoriske spørsmål politisk betydning, og det er blitt alminnelig praksis at det er nok hvis et medlem av sentralkomiteen ber om det, at et hvilket som helst spørsmål blir behandla som et politisk spørsmål ut fra de eller de årsakene. Det ville neppe ha vært formålstjenlig, eller ført til resultater reint praktisk, å inndelege funksjonene i sentralkomiteen på noen annen måte.

Denne metoden i tilrettelegginga av arbeidet har ført til svært bra resultater: Det har ikke oppstått vansker mellom de to utvalga på noe tidspunkt. Arbeidet i de to utvalga har stort sett foregått harmonisk, og den praktiske gjennomføringa har blitt letta ved at sekretæren har vært til stede og helt og holdent har handla i tråd med viljen i sentralkomiteen. Vi må understreke fra starten av — for å unngå alle misforståelser — at det bare er kollektive vedtak i sentralkomiteen, fatta av organisasjonsutvalget eller politbyrået eller av et plenumsmøte i sentralkomiteen — det er bare disse vedtaka som er blitt satt ut i livet av sekretæren i sentralkomiteen i partiet. Ellers kan ikke arbeidet til sentralkomiteen foregå på rette måten.

Etter disse korte merknadene om tilrettelegginga av arbeidet innafor sentralkomiteen, skal jeg gå over til det som er oppgava mi, nemlig beretninga fra sentralkomiteen. Hvis vi tar det bokstavelig, så er det å legge fram ei beretning om det politiske arbeidet i sentralkomiteen ei svært vanskelig oppgave. En stor del av arbeidet i politbyrået har i år bestått i å fatte vedtak dag for dag i de ulike politiske spørsmåla som har oppstått — spørsmål om samordning av aktivitetene i alle sovjet- og partiinstitusjonene og i alle organisasjonene til arbeiderklassen, for å sammenfatte og gjøre sitt beste for å lede alt arbeidet i sovjetrepublikken. Politbyrået har tatt stilling til alle spørsmål som angår utenriks- og innenrikspolitikken. Bare det å prøve på ei omtrentlig opprekning av disse spørsmåla ville sjølsagt være umulig. Dere finner materiale til en alminnelig oversikt i

trykksakene som sentralkomiteen har laga til denne kongressen. Det ville være uoverkommelig for meg å gjenta denne oppsummeringa, og jeg trur heller ikke det ville være særlig interessant for utsendingene. Hver enkelt av oss som arbeider i en parti- eller sovjetorganisasjon, følger daglig med i alle ekstraordinære hendinger i politiske spørsmål, både innen- og utenriks. Måten disse spørsmåla er blitt avgjort på, slik det framgår av dekretene fra Sovjetregjeringa og aktivitetene i partiorganisasjonene, er i seg sjøl i hvert tilfelle ei vurdering av sentralkomiteen i partiet. Vi må si at spørsmåla har vært så mange at de ofte måtte bli løst under stort tidspress og dette arbeidet var bare mulig fordi medlemmene i organene kjente så godt til hverandre, til alle meningsnyanser og hadde tillit til hverandre. Ellers ville dette ha vært umulig å gjennomføre, sjøl for et organ som var tre ganger så stort. I kompliserte spørsmål hendte det ofte at møter måtte bli erstatta med telefonsamtaler. Dette blei gjort under full forvissing om at åpenlyst innvikla og omdiskuterte spørsmål ikke ville bli sett gjennom fingrene med. Nå, når jeg har fått i oppdrag å avlevere ei alminnelig beretning, i stedet for å gi en kronologisk oversikt og ei gruppering av emnene, tar jeg meg den frihet å legge hovedvekta på de viktigste og mest betydningsfulle punktene, det vil si slike som trekker linjene fra gårdsdagens erfaringer, eller rettere sagt, erfaringene fra året som er gått, til de oppgavene som nå står foran oss.

Tida er ennå ikke moden for å skrive historia til sovjetregjeringa. Og sjøl om det var tilfelle, må jeg si for min egen del — og jeg trur også for resten av sentralkomiteen — at vi ikke har noen planer om å bli historikere. Det som interesserer oss er nåtida og framtida. Vi tar for oss fjoråret som materiale, som en lærdom, som et springbrett vi kan gå vidare fra. Sett fra dette synspunktet, faller arbeidet i sentralkomiteen i to store grupper: Det er arbeidet med krigsproblemene og de problemene som avgjør republikkens internasjonale stilling og det er arbeidet med den indre, fredelige økonomiske oppbygginga, som først kom i forgrunnen så seint som ved slutten av året som gikk eller i begynnelsen av dette året, da det blei helt klart at vi hadde vunnet en avgjørende seier på de viktigste frontene i borgerkrigen. I fjor vår var den militære situasjonen vår svært vanskelig. Som dere husker måtte vi fortsatt lide en

god del nederlag, vi måtte gjennom nye, store og uventa offensiver fra kontrarevolusjonen og Entente-maktene, og ingen av disse framstøta kunne vi forutsi. Derfor var det bare rimelig at størstedelen av denne perioden blei brukt til å løse militærproblemene, problemene med borgerkrigen — de problemene som så uløselige ut for alle fryktsomme personer, for ikke å snakke om partiene til mensjevnikene, desosialrevolusjonære og andre småborgerlige demokrater, samt hele massen av mellomgrupper. Disse folka fikk seg helt alvorlig til å erklære at disse problemene var uløselige, at Russland var tilbakeliggende og utarma, og ikke kunne beseire det kapitalistiske systemet i hele verden, når det var slik at revolusjonen i Vesten lot vente på seg. Derfor måtte vi stå fast på standpunktet vårt og standhaftig og overbevisende erklære at vi ville seire, vi måtte lansere parolene «Alt for seieren!» og «Alt for krigen!»

For å sette disse slagorda ut i livet, var det nødvendig helt bevisst og åpent å la ei rekke av de mest brennende behova vente, og gang på gang la være å støtte mange, ut fra den overbevisninga at alle kreftene måtte bli satt inn i krigen og at vi måtte vinne den krigen som Entente-maktene hadde tvunget på oss. Det miraklet vi har sett, var mulig bare på grunn av standhaftigheten og den strenge disiplinen i partiet, fordi autoriteten til partiet forente alle regjeringsavdelinger og institusjoner, fordi slagorda som blei lansert av sentralkomiteen blei fulgt som en mann av ti-, hundre-, tusenvis, og tilsist millioner av mennesker, fordi vi ofra det utrulige. Bare på grunn av alt dette kunne vi seire, til tross for at imperialistene i Ententen og over hele verden har gått til angrep på oss både to, tre og fire ganger. Og vi understreker sjølsagt ikke bare denne sida ved saka, vi må også huske på at dette lærer oss at uten disiplin og sentralisme ville vi aldri ha klart denne oppgava. De utrulige ofrene vi har gjort for å redde landet fra kontrarevolusjonen og for å sikre seier for den russiske revolusjonen over Denikin, Judenitsj og Koltsjak er en garanti for den sosiale verdensrevolusjonen. For å klare dette måtte vi ha partidisiplin, den strengeste sentralisme og den absolutte vissheten om at de enorme ofrene fra ti- og hundre- og tusenvis av mennesker ville hjelpe oss til å klare alle disse oppgavene og at det virkelig kunne bli gjort, kunne bli oppnådd. Og for dette formålet var det nødvendig at partiet

vårt og klassen som utøver diktaturet, nemlig arbeiderklassen, skulle tjene som elementer til å forene millioner på millioner av arbeidende mennesker i Russland og over hele verden.

Hvis vi tenker litt over det som når alt kommer til alt var den djupeste årsaken til dette historiske miraklet, hvordan et svakt, utpint og tilbakeliggende land var i stand til å slå de mektigste landa i verden, så finner vi at det var sentralisme, disiplin og enestående sjøloppofring. På hvilket grunnlag? Millioner av arbeidende masser i et land som var alt annet enn opplyst, kunne få til denne organiseringa, disiplinen og sentralismen bare fordi arbeiderne hadde gått gjennom kapitalismens skole og var blitt forent gjennom kapitalismen, fordi proletariatet i alle framskredne land har forent seg, og forent seg sterkere jo mer framskredent landet er. På den andre sida kunne vi klare det fordi eiendom, kapitalistisk eiendom, småeiendom under vareproduksjonen splitter. Eiendom splitter, mens vi forener oss og forener stadig fler millioner av arbeidende folk over hele verden. Nå kan sjøl blinde — eller i hvert fall de som ikke vil se — se dette. Fiendene våre blei mer og mer splitta ettersom tida gikk. De blei splitta opp av den kapitalistiske eiendommen, av den private eiendomsretten under vareproduksjonen, enten de var småeiere som profiterte på å selge kornoverskudd til blodpriser og berika seg sjøl på bekostning av de sultende arbeiderne, eller de var kapitalister fra de ulike landa — de blei splitta uansett om de rådde over militær makt og skapte «Folkeforbundet», den «store enhetsligaen» av alle ledende nasjoner i verden. Enhet av denne typen er rein og skjær innbildning, reint bedrag, rein løgn. Og vi har sett — og det var et glimrende eksempel — at dette omtalte Folkeforbundet, som ville dele ut retten til å styre stater, til å dele opp verden — at denne berykta alliansen viste seg å være ei såpeboble som sprakk med en gang, fordi det var en allianse grunnlagt på kapitalistisk eiendom. Vi har sett dette i brei historisk målestokk, og det stadfester den grunnleggende sannheten som sa oss at vår sak var rettferdig, at Oktober-revolusjonens seier var helt sikker, og at den saka vi arbeidet for, var ei sak som millioner på millioner av arbeidende folk i alle land ville slutte opp om — trass i alle vansker og hindringer. Vi visste at vi hadde allierte, men at

det landet som historia hadde pålagt denne ærerike og ytterst vanskelige oppgava, måtte oppvise en sjøloppofrende ånd, for de uhørte ofrene våre ville lønne seg hundredobbelte. Hver måned vi holdt ut i landet vårt ville gi oss millioner på millioner forbundsfeller i alle verdens land.

Hvis vi tenker over hva som til sjuende og sist var årsakene til at vi kunne vinne, at vi måtte vinne, vil vi se at det bare var fordi fiendene våre i virekligheten viste seg å være splitta, enda om de var aldri så forente formelt sett, så formelt bundet på alle slags vis til de mektigste regjeringene og kapitalistene i verden. Det var nettopp den indre forbindelsen mellom dem som virka splittende, som satte dem opp imot hverandre. Kapitalistisk eiendom skilte dem fra hverandre, forvandla dem fra allierte til ville rovdyr, slik at de ikke klarte å se at Sovjet-Russland skaffa seg flere og flere tilhengere blant de britiske soldatene som blei landsatt i Arkhangelsk, blant de franske sjømennene i Sevastopol, blant arbeiderne i alle land, i alle de framskredne landa uten unntak — der kompromis- sosialistene tok kapitalens parti. I den endelige analysen var dette den grunnleggende årsaka, den djupeste årsaka som gjorde at seieren vår var sikker — og som fortsatt er den viktigste uomgjengelige og uutmømelige kilden til vår styrke. Den tillater oss å stadfeste at når vi oppnår å gjennomføre proletariatets diktatur i landet vårt fullt ut, og å forene kreftene i proletariatet mest mulig ved hjelp av fortroppen, det framskredne partiet til proletariatet, så kan vi vente en verdensrevolusjon. Og dette er i virkeligheten uttrykk for en vilje, for den proletariske kampberedskapen. Det er uttrykk for at proletariatet er fast bestemt på å oppnå en allianse med millioner på millioner av arbeidere i alle land.

D'herrer borgere og pseudo-sosialister i Den andre internasjonale har erklært at dette bare er propagandasnakk. Men nei, dette er historisk virkelighet, stadfesta av de blodige og smertefulle erfaringene fra borgerkrigen i Russland. For denne borgerkrigen var en krig mot verdenskapitalen, og verdenskapitalen gikk i oppløsning av seg sjøl, fortærte seg sjøl i kampens hete, mens vi — i et land der proletariatet bukka under av sult og tyfus — blei sterkere og mer stålsatt enn noen gang. I dette landet har vi knytta stadig flere fra det arbeidende folket til oss. Det som kompromissmakerne tidligere så på som propagandistisk

prat, og som borgerskapet var vant med å hånflire av, har i løpet av disse åra med revolusjon og særlig dette siste året, blitt omskapt til ei absolutt og udiskutabel historisk kjensgjerning. Ei kjensgjerning som gir oss høve til å si med full overbevisning at i og med vi har oppnådd dette, så er det bevis på at vi har et internasjonalt grunnlag, — langt, langt breiere enn i noen tidligere revolusjon. Vi har en internasjonal allianse, en allianse som aldri er blitt registrert noe sted, som aldri har fått noe formelt uttrykk, som sett fra et «statsrettslig» synspunkt ikke betyr noe som helst — men som i virkeligheten betyr alt i en kapitalistisk verden som holder på å gå i oppløsning. Hver måned med framgang, eller bare det at vi holdt ut mot en enorm mektig fiende, beviste hele verden at vi hadde rett, og ga oss millioner av nye tilhengere.

Denne prosessen har vært vanskelig, den har gått i hand med enorme nederlag. Nettopp i beretningsåret blei den hvite terroren i Finland¹³ fulgt av nederlaget for den ungarske revolusjonen. Den blei kvalt av regjeringene i Ententelanda som førte parlamentene sine bak lyset og inngikk en hemmelig avtale med Romania.

Den internasjonale Entente-sammensvergelsen for å knuse den ungarske revolusjonen ved hjelp av hvit terror, var et forræderi av verste slag. For ikke å snakke om den kjensgjerninga at de var villige til en hvilken som helst overenskomst med de tyske kompromissmakerne¹⁴ for å kvele den tyske revolusjonen, og at disse folka som hadde erklært at Liebknecht var en ærlig tysker, kasta seg over denne ærlige tyskeren som ville bikkjer sammen med de tyske imperialistene. Handlingene deres gikk ut over alle grenser, men denne undertrykkinga fra deres side bare styrka og konsoliderte oss, mens den reiv grunnen vekk under dem.

Og jeg trur at vi først og fremst må dra lærdom av denne grunnleggende erfaringa. Her må vi særlig tenke på å bygge propagandaen og agitasjonen vår på en analyse, ei forklaring på hvorfor vi seira, årsaken til at ofrene fra borgerkrigen har lønt seg hundredobbelt — og hvordan vi må handle ut fra denne erfaringa for å ha framgang i en annen krig, en krig på den ublodige fronten, en krig som bare har skifta form, men som blir ført mot oss av de samme representantene, lakeiene og lederne for den gamle

kapitalistiske verden. Forskjellen er bare den at nå er de enda mer nidkjære, rasende og hatefulle. Revolusjonen vår har mer enn noen annen stadfesta regelen om at styrken i en revolusjon, angrepskrafta den har, innsatsen, fastheten og seirene forsterker motstanden fra borgerskapet. Jo flere seirer vi får, jo mer lærer de kapitalistiske utbytterne at de må forene seg, og jo hardere går de til angrep. For som dere alle husker svært godt — det er ikke så lenge siden målt i tid, men svært lenge siden målt etter alt det som har skjedd — i begynnelsen av Oktoberrevolusjonen blei bolsjevismen sett på som en rar ting. Dette synspunktet avspeila at den proletariske revolusjonen var svak og lite utvikla, men en måtte svært raskt gå bort fra denne oppfatninga i Russland, og en er nå gått bort fra det også i Europa. Bolsjvismen har spredd seg over hele verden, arbeiderrevolusjonen har reist hodet. Da vi innførte sovjetsystemet i oktober, fulgte vi tradisjonen fra 1905 og utvikla våre egne erfaringer, og dette sovjetsystemet er nå blitt ei sak av verdenshistorisk betydning.

Nå står to leirer helt bevisst mot hverandre over hele verden, dette kan vi slå fast uten å overdrive det minste. Vi må merke oss at først i år har kampen mellom dem gått inn i en avgjørende og avsluttende fase. Og nå, nettopp mens vi avholder kongressen, gjennomgår vi det som kanskje er en av de viktigste, mest kritiske og ennå ikke avslutta overgangsperiodene fra krig til fred.

Dere kjenner alle sammen til det som skjedde med lederne for imperialismaktene i Ententen, som ropte ut over hele verden: «Vi skal aldri gi opp kampen mot disse bandittene, disse røverne som rana til seg makta, disse fiendene av demokratiet, disse bolsjevikene.» Dere veit at først måtte de gi opp blokaden, at forsøket deres på å samle småstatene falt i fisk, fordi vi klarte å vinne ikke bare arbeiderne i alle land over til oss, men også borgerskapet i de små landa. Imperialistene undertrykker nemlig ikke bare arbeiderne i sine egne land, men også borgerskapet i de små statene. Dere veit at vi vant over det vaklende borgerskapet i de framskredne landa. Og situasjonen er i øyeblikket den at Ententen bryter de tidligere løftene og forsikringene sine, og trækker på avtalene som de — i parantes bemerka — har inngått dusinvis av ganger med forskjellige russiske hvitegardister. Og nå sitter Ententen som taper i forhold til

disse avtalene, i og med at den ødsla hundrevis av millioner på dem, men ikke klarte å fullføre jobben.

Blokaden er nå hevet og Ententen har i realiteten, men ikke formelt innledet fredsforhandlinger med Sovjetrepublikken. Men den fullfører ikke forhandlingene, og derfor mister de små statene trua på Entente-maktene, trua på styrken deres. Derfor ser vi at stillinga til Entente-maktene når det gjelder utenrikspolitiske spørsmål, ikke lar seg beskrive i vanlige, juridiske termer. Entente-statene har ikke slutta fred med bolsjevikene og er heller ikke i krig med dem. De har anerkjent oss, og de har ikke anerkjent oss. Og denne fullstendige forvirringa blant motstanderne våre, som var så overbeviste om at de sto for et eller annet, beviser at de ikke representerer annet enn et kobbelt av kapitalistbikkjer som har kommet i klammeri med hverandre, og er helt ute av stand til å skade oss.

Stillinga i dag er den at Latvia offisielt har kommet med fredsforslag til oss¹⁵. Finland har sendt oss et telegram som offisielt omtaler ei demarkasjonslinje, men som faktisk innebærer ei dreining mot en fredspolitik¹⁶. Endelig har Polen, det Polen som alltid har rasla svært så høyt med sablene og fortsatt gjør det, det Polen som har mottatt, og fortsatt mottar, så mange toglaste med artilleri og så mange løfter om hjelp til alt mulig dersom landet bare fortsetter krigen mot Russland, det Polen der regjeringa har ei så usikker stilling at landet blir tvunget inn i alle slags militære eventyr — også Polen har invitert oss til å starte fredsforhandlinger¹⁷. Vi må være uhyre forsiktige. Politikken vår krever den største omtanke. Her er det aller vanskeligst å komme fram til en riktig politikk, fordi ingen ennå veit hvilket spor toget står på. Fienden veit ikke sjøl hva som blir det neste trekket hans. Herrene som representerer fransk politikk og som er de ivrigste til å hisse opp Polen, og lederne for godseierne og borgerskapet i Polen, veit ikke hva som vil skje i neste omgang, de veit ikke hva de vil. I dag sier de: «Mine herrer, la oss få hit noen toglaste med geværer og noen hundre millioner, så skal vi stå klare til å krige mot bolsjevikene.» De holder tilbake nyhetene om streikene som sprer seg i Polen, de skjærer sensuren for å skjule sannheten. Men den revolusjonære bevegelsen i Polen vokser. Revolusjonen sprer seg i Tyskland, i en ny fase, på et nytt trinn, nå når arbeiderne danner røde hærav-

delinger etter det tyske Kornilov-kuppet. Dette viser klart (ifølge de siste telegrammene fra Tyskland) at arbeiderne blir mer og mer kampivrige. Det polske borgerskapet og godseierne begynner sjøl å lure på om det ikke er for seint allerede, om det ikke kommer til å bli en sovjetrepublikk i Polen før regjeringa bestemmer seg for krig eller fred. De veit ikke hva de skal gjøre. De aner ikke hva morgendagen vil bringe.

Men vi veit at kreftene våre vokser veldig for hver måned, og at de vil fortsette å vokse enda raskere i framtida. Resultatet er at den internasjonale stillinga vår er bedre enn noen sinne. Men vi må følge svært nøye med i de internasjonale krisene og være forberedt på hva som helst. Vi har mottatt et formelt fredstilbud fra Polen. Disse herrene er helt desperate, så desperate at vennene deres, de tyske monarkistene — som har bedre utdanning, mer politisk erfaring og kunnskap — har kasta seg ut i et hasardiøst spill, et kupp av Kornilov-typen. Det polske borgerskapet kaster fram fredstilbud fordi de veit at alle hasardiøse spill kan vise seg å bli en polsk Kornilov-affære. Når vi veit at fienden er i ei fortvilt stilling, at han ikke veit hva han ønsker å gjøre eller kommer til å gjøre i morgen, må vi si til oss sjøl at trass i fredstonene, så er krig mulig. Det er umulig å forutsi hvordan de vil oppføre seg i framtida. Vi har sett disse folka før, vi kjenner disse kerenskiene, disse mensjevikene og sosialrevolusjonære. I løpet av de to siste åra, har vi sett at de den ene dagen følger Koltsjak, neste dag følger de nesten bolsjevikene, og deretter Denikin — og alt dette blir pakka inne i fraser om fred og demokrati. Vi kjenner disse herrene, og derfor griper vi fredsforslaget med begge hender og er klare til å gjøre store innrømmelser, fordi vi er overbevist om at fred med de små statene vil tjene saka vår bedre enn krig. For imperialistene brukte krigen til å bedra de arbeidende massene, de brukte den til å skjule sannheten om Sovjet-Russland. Enhver fred vil derfor gjøre kanalene for vår innflytelse hundre ganger større, en innflytelse som har vokst betraktelig i disse siste åra. Den tredje kommunistiske internasjonale har oppnådd en suksess uten sidestykke. Men samtidig veit vi at krig kan bli tvunget på oss når som helst. Fiendene våre veit ennå ikke sjøl hvor mye de er gode for i så måte.

Det er ingen tvil om at krigsforberedelser er i gang. Mange av de statene som grenser til Russland — og kanskje mange av dem som ikke gjør det — rustet nå opp. Det er derfor vi må manøvrere så fleksibelt i den internasjonale politikken vår og stå så fast på den kursen vi har valgt, og være forberedt på hva som helst. Vi har ført krigen for fred med en enorm innsats. Denne krigen gir glimrende resultater. Vi har hevdet oss særskilt bra på denne slagmarka, i hvert fall ikke dårligere enn Den røde hær har hevdet seg på den fronten der blodet flyter. Men ei fredsslutning med oss avhenger ikke av viljen til de små statene, sjøl om de ønsker fred. De er fullstendig i lomma på Entente-maktene, som desperat konkurrerer og slåss seg imellom. Derfor må vi huske at fred sjølsagt er mulig sett ut fra verdenssituasjonen, den historiske situasjonen som borgerkrigen og krigen mot Entente-maktene har skapt.

Men fredstiltaka våre må bli fulgt av forsterka forberedelser til forsvarskrig, og hæren vår må ikke under noen omstendigheter bli avvæpna. Hæren vår er en virkelig garanti for at imperialismaktene ikke tør å gjøre sjøl de minste forsøk på overgrep mot oss. For enda om de kanskje kan regne med visse forbigående framganger i starten, så vil ingen av dem i lengden unngå å bli slått av Sovjet-Russland. Dette må vi forstå, det må bli grunnlaget for agitasjonen og propagandaen vår, og det må vi forberede oss på for å løse problemet med å kombinere det ene med det andre, i og med at vi blir mer utmatta.

Jeg går nå over til de viktige prinsipielle overveielsene som har anspora oss til å lede arbeidermassene så fast og bestemt langs linja med å bruke hæren til å løse visse presserende grunnproblemer. Den gamle kilden til disiplin, kapitalen, er blitt svekka og den gamle kilden til enhet er forsvunnet. Vi må skape en ny type disiplin, en annerledes kilde til disiplin og enhet. Tvang får de borgerlige demokratene til å føle seg forulempa, de uler, hyler og skriker opp. De borgerlige demokratene gjør et stort nummer av orda «frihet» og «likhet», men de forstår ikke at frihet for kapitalen er en forbrytelse mot det arbeidende folket, at likhet mellom den rike og den fattige er en forbrytelse mot det arbeidende folket. I kampen vår mot falskhet gjennomførte vi arbeidsplikt og organisering av det arbeidende folket uten å nøle med å bruke tvang. Ingen

revolusjon har noen gang blitt gjennomført uten å bruke tvang, og proletariatet har rett til å bruke tvang under alle omstendigheter for å sette sitt igjennom for enhver pris. Da d'herrer borgere, d'herrer kompromissmakere, tyske og østerrikske uavhengige og franske longuetister diskuterte den historiske faktoren, så glemte de alltid en slik faktor som den revolusjonære beslutsomheten, fastheten og standhaftigheten hos proletariatet. Og denne faktoren er nettopp standhaftigheten og fastheten hos proletariatet i landet vårt, som slår fast — og har bevist gjennom handlinger — at vi er klare til å kjempe til siste mann framfor å overgi territoriet vårt, framfor å gi opp prinsippet vårt, prinsippet om disiplin og en stø politikk, som vi må ofre alt annet for. I ei tid med oppløsning innafor de kapitalistiske landa og kapitalistklassen, i ei tid med krise og fortvilelse, er denne politiske faktoren den eneste avgjørende. Prat om mindretall og flertall, om demokrati og frihet avgjør ingen ting, uansett hvor mye heltene fra en tidligere historisk epoke påberoper seg dem. Her er det klassebevisstheten og fastheten hos arbeiderklassen som teller. Hvis arbeiderklassen er forberedt på å ofre seg, hvis den viser seg i stand til å anstrenge hver muskel, så kan oppgava bli løst. Vi må rette alt inn på å løse denne oppgava. Beslutsomheten i arbeiderklassen, den urokkelige standhaftigheten i arbeiderklassen bak parola: «Heller døden enn å overgi seg»!, er ikke bare en historisk faktor men den avgjørende, seirende faktoren.

Vi skal nå gå over fra denne seieren og denne overbevisninga til problemer i den fredelige økonomiske utviklinga, som det er hovedoppgava for kongressen å finne ei løsning på. Etter mi mening kan vi ikke på dette feltet snakke om ei beretning fra politbyrået i sentralkomiteen eller snarere, om en politisk beretning fra sentralkomiteen. Vi må kamerater, si åpent og rett ut at dette er et spørsmål som dere må ta stilling til, som dere må, kamerater, vurdere ut fra hele den autoriteten dere har som det høyeste organet i partiet. Vi har lagt spørsmålet klart fram for dere. Vi har inntatt et bestemt standpunkt. Det er deres plikt å endelig godkjenne, korrigere eller legge noe til vedtaket vårt. Men i beretninga si vil sentralkomiteen understreke at den har tatt et helt bestemt standpunkt i dette grunnleggende og brennende spørsmålet. Ja, nå er oppgavene å bruke alt som kan

samle proletariatet helt og fullt i den fredelige økonomiske utviklinga i arbeidet med å bygge opp igjen den ødelagte industrien vår. Her trenger vi jerndisiplinen, det jernharde systemet som vi ikke kunne ha klart oss uten i så mye som to måneder, for ikke å snakke om over to år. Vi må klare å utnytte framgangen vår. På den andre sida må vi innse at denne overgangen vil kreve store ofre, som landet allerede har gjort så mange av.

For sentralkomiteen var den prinsipielle sida av saka helt klar. Virksomheten vår har helt og fullt vært styrt av denne politikken og gjennomført i denne ånd. Ta for eksempel spørsmålet om kollektiv ledelse mot individuell ledelse, et spørsmål som dere må avgjøre. Dette kan virke som et underordna spørsmål som i seg sjøl, løsrevet fra sammenhengen, sjølsagt ikke kan kreve å være et grunnleggende prinsippspørsmål. Dette spørsmålet bør bare bli vurdert ut fra vår grunnleggende kunnskap, erfaring og revolusjonære praksis. Det blir for eksempel sagt at «kollektiv ledelse er en av de formene der massene deltar i administrativt arbeid». Men vi i sentralkomiteen diskuterte dette spørsmålet og vi tok en avgjørelse som vi må opplyse dere om: Kamerater, slik teoretisk forvirring kan ikke bli tolerert. Hvis vi hadde tillatt bare en tiendedel av denne teoretiske forvirringa i de grunnleggende spørsmåla når det gjelder den militære virksomheten vår, når det gjelder borgerkrigen, så ville vi ha blitt slått og vi ville ha fortjent det.

Tillat meg, kamerater, å komme med en smule teori i samband med beretninga fra sentralkomiteen og spørsmålet om den nye klassen skal delta i forvaltningen på grunnlag av kollektiv eller individuell ledelse. Jeg vil nemlig peke på hvordan en klasse styrer og hva et klasseherredømme i virkeligheten er. Vi er tross alt ikke nybegynnere i disse sakene, og det som kjennetegner revolusjonen vår i forhold til tidligere revolusjoner, er at det ikke finnes noe utopisk ved den. Den nye klassen, som har kommet i stedet for den gamle klassen, kan bare holde seg ved makta gjennom en rasende kamp mot andre klasser. Og den kommer bare til å vinne en fullstendig seier hvis den når fram til ei avskaffing av klasser i det hele tatt. Det er dette den enorme og sammensatte klassekamp-prosessen krever, alt annet ville føre dere ut i ei rein hengemyr av forvirring. Hva er klasseherredømme? På hvilken måte herska borgerskapet over føydal-

herrene? Forfatninga talte om frihet og likhet. Det var løgn. Sålenge det fins arbeidsfolk, har eiendomsbesitterne høve til å drive utbytting og som eiendomsbesittere er de i tillegg tvunget til å drive utbytting. Vi slår fast at det ikke fins likhet — det velfødde mennesket kan ikke bli likestilt med det sultne, utbytteren kan ikke bli likestilt med arbeideren.

Hvordan kommer klasseherredømme til uttrykk i dag? Herredømmet til proletariatet består i den kjensgjerninga at godseierne og kapitalistene har blitt frarøva eiendommen sin. Grunnideen og innstillinga i alle tidligere forfatninger, også de mest republikanske og demokratiske, kan bli sammenfatta i en sak: Eiendom. Forfatninga vår har rett til, har tilkjempa seg rett til, en plass i historia ved den kjensgjerninga at avskaffinga av eiendommen ikke bare er en papirbestemmelse. Det seierrike proletariatet har avskaffa og fullstendig tilintetgjort eiendommen — og i dette ligger deres herredømme som klasse. Spørsmålet om eiendomsretten er hovedspørsmålet. Straks spørsmålet om eiendomsretten var avgjort i praksis, var klasseherredømmet sikra. Da forfatninga etterpå festa på papiret det som faktisk hadde skjedd, nemlig at kapitalist- og godseiendommen var avskaffa, og føyde til at arbeiderklassen har flere rettigheter enn bøndene, mens utbytterne ikke har noen rettigheter i det hele tatt — så var det å feste på papiret den kjensgjerninga at vi hadde oppretta herredømmet til klassen vår, og ved det knytta til oss alle lag og små grupper av det arbeidende folket.

De småborgerlige eiendomsbesitterne er splitta. De som har mye eiendom er fiender av dem som har mindre. Og proletariatet har erklært åpen krig mot dem gjennom å avskaffe eiendomsretten. Det fins fortsatt mange uopplyste og uvitende mennesker som helt og fullt går inn for all slags frihandel, men som mister kampgløden når de ser disiplinen og sjøloppofringa som blir lagt for dagen for å sikre seieren over utbytterne. De er ikke med oss, men de er ute av stand til å foreta seg noe mot oss. Det er bare en klasses herredømme som bestemmer eiendomsforholda og hvilken klasse som skal være øverst. De som forbinder spørsmålet om karakteren av klasseherredømmet med spørsmålet om demokratisk sentralisme, skaper — som vi ofte er vitne til — ei slik forvirring at alt fruktbart arbeid på dette grunnlaget blir umulig. Klarhet i propaganda og agitasjon er et

grunnleggende vilkår. Da fiendene våre sa og innrømte at vi hadde utretta underverker i å utvikle propaganda og agitasjon, så må ikke dette bli oppfatta i overflatisk betydning som at vi hadde massevis av agitatorer og brukte store mengder papir, men i den indre betydninga at den sannheten som propagandaen vår inneholdt, trengte inn i alles bevissthet. Denne sannheten kommer en ikke utenom.

Når klasser har avløst hverandre, har de alltid forandra eiendomsforholda. Da borgerskapet tok over etter føydalherrene, så forandra det eiendomsforholda. Forfatninga til borgerskapet sier: «Den som eier, er likestilt med tiggeren.» Det var borgerlig frihet. Denne typen «likhet» sikra kapitalistklassen makta i staten. Men trur dere at borgerskapet forveksla staten med administrasjonen da de tok over etter føydalherrene? Nei, så toskete var de ikke. De slo fast at administrasjonsarbeidet krevde folk som visste hvordan dette skulle gjøres, og at de ville bruke og tilpasse føydale tjenestemenn til dette formålet. Og det var nettopp det de gjorde. Var det et mistak? Nei, kamerater, kunsten å administrere faller ikke ned fra himmelen, den blir ikke åpenbart av Den hellige ånd. Og den kjensgjerninga at en klasse er den ledende klassen, gjør den ikke automatisk i stand til å administrere. Vi har et eksempel på dette: Mens borgerskapet befesta seieren sin, brukte det medlemmer av en annen klasse, føydalklassen, i administrasjonsarbeidet, og det fantes heller ingen andre steder å ta dem fra. Vi må se nøkternt på sakene. Borgerskapet gjorde bruk av den gamle klassen, og nå står vi også overfor oppgava med å overta kunnskapen og utdanninga til den gamle klassen, underordne dette våre behov og bruke alt sammen for at vår klasse skal ha framgang. Derfor sier vi at den seirende klassen må være moden, og modenhet framgår ikke av et dokument eller en attest, men av erfaring og praksis.

Da borgerskapet vant, kunne det ikke administrere, og det sikra seieren sin ved å proklamere ei ny forfatning og ved å rekrutere og velge ut tjenestemenn fra sin egen klasse og utdanne dem ved hjelp av tjenestemenn fra den gamle klassen. Det begynte å lære opp sine egne nye tjenestemenn. Det tilpassa dem til arbeidet gjennom å ta i bruk hele statsmaskineriet. Det beslagla de føydale institusjonene og lot bare de rike gå på skolene. På dette viset, i løpet av mange år og tiår, klarte de å lære opp tjenestemenn fra sin egen

klasse. I dag, i en stat som gjenspeiler den herskende klassen og som er skapt etter mønster av den, må vi gjøre det alle stater har gjort. Hvis vi ikke ønsker å gjøre oss skyldige i rein utopisme og meningsløst frasemakeri, må vi si fra at vi må ta hensyn til erfaringene fra fortida, at vi må sikre forfatninga som vi vant gjennom revolusjonen, men når det gjelder administrasjonsarbeidet, det å organisere staten, så trenger vi folk som kan kunsten å administrere, som har stats- og forretningserfaring — og vi kan ikke finne slike folk andre steder enn i den gamle klassen.

Meningene om kollektiv ledelse er alt for ofte gjennomsyra av rein uvitenhet, av ei opposisjonell innstilling overfor spesialistene. Vi kommer aldri til å lykkes med ei slik innstilling. For å lykkes må vi forstå historia til den gamle borgerlige verden i hele sin dybde. Og for å bygge kommunismen må vi gjøre teknologien og vitenskapen tilgjengelig for breiere kretser. Og vi kan bare ta dette fra borgerskapet — det fins ikke andre steder å få det fra. Dette grunnleggende spørsmålet må få ei særstilling, det må bli behandla som et av hovedproblemene i den økonomiske utviklinga. Vi må administrere ved hjelp av folk som tilhører den klassen vi har styrta. De er flaska opp med fordommene i klassen sin, og vi må omskolere dem. Samtidig må vi rekruttere våre egne tjenestemenn fra vår egen klasse. Vi må bruke hele statsmaskineriet til å sette skolene, voksenopplæringa og all praktisk opplæring i proletariatet tjeneste, i fabrikkarbeidernes og de arbeidende bøndernes tjeneste, under ledelse av kommunistene.

Det er bare slik vi får sving på sakene. Med to års erfaringer bak oss, kan vi ikke snakke som om vi nettopp skulle til å begynne med å bygge sosialismen. Vi dumma oss tilstrekkelig ut i tida omkring Smolny—perioden*, men det er ikke noe å skamme seg over. Hvordan skulle vi vite alt, når vi er klar over at vi har gått i gang med helt nye ting? Vi prøvde først på en måte, så på en annen. Vi svømte med strømmen fordi det var umulig å skille det riktige fra det feilaktige, det krever tid. Nå er alt dette saker som hører den nære fortida til, noe vi har kommet over. Denne fortida da kaos og entusiasme hadde overtaket er nå over. Et

*Perioden da Sovjetstyret holdt til i Smolny-instituttet i Petrograd, før regjeringa blei flytta til Moskva i mars 1918. (Red.)

dokument fra denne fortida er Brest—Litovsk-freden. Det er et historisk dokument, og mer enn det — det var en historisk epoke. Brest—Litovsk-freden blei tvunget på oss fordi vi var hjelpeløse på alle vis. Hva slags periode var det? Det var en periode i avmakt, men vi kom ut av den som seierherrer. Det var en periode der kollektiv ledelse var framherskende. Dere kan ikke løpe fra den historiske kjensgjerninga ved å erklære at kollektiv ledelse er en skole i administrasjon. Dere kan ikke gå i en førskoleklasse til evig tid! (Applaus) Det holder ikke. Vi er voksne nå, og vi kommer til å bli slått på alle felter igjen og igjen dersom vi oppfører oss som skolebarn. Vi må framover. Vi må mobilisere innsats og vilje for å komme opp på et høyere nivå. Fagforeningene står overfor enorme vansker. Vi må få dem til å se på denne oppgava med ei innstilling om å bekjempe restene av det sagnomsuste demokratiet. Alt spektaklet om utnevelser, alt det gamle og farlige tøyset som dukker opp i forskjellige resolusjoner og samtaler må bli feid vekk. Ellers kan vi ikke lykkes. Hvis vi ikke har klart å lære dette i løpet av disse to åra, er vi baktunge, og de som er baktunge taper.

Oppgava er svært vanskelig. Fagforeningene våre har vært ei enorm støtte i oppbygginga av den proletariske staten. De var et bindeledd mellom partiet og de uopplyste millionene. Vi må ikke lukke øynene for den kjensgjerninga at fagforeningene bar den største byrden i kampen mot alle vanskeligheter da staten trengte hjelp til matforsyningsarbeidet. Var ikke det ei kjempeoppgave? Det siste nummeret av *Melding fra statistisk sentralbyrå* inneholder oversikter fra statistikere som visselig ikke kan bli mistenkt for bolsjevisme. Her fins to interessante tall: I 1918 og 1919 mottok arbeiderne i underskuddsprovinsene sju pud* i året, mens bøndene i de produserende provinsene konsumerte sytten pud i året. Før krigen konsumerte de seksten pud i året. Der har dere to tall som viser forholda mellom klassene i kampen for mat. Proletariatet fortsatte å gjøre ofre. Og folk roper opp om tvang! Men proletariatet rettferdiggjorde og begrunna tvangen nettopp ved sjøl å bære de tyngste byrdene. Størstedelen av befolkninga, nemlig bøndene i de produserende provinsene i vårt sultende og utarma Russland, hadde for første gang mer mat enn i det

*Pud, en russisk vektenhet, lik 16 kilo. (Red.)

tsaristiske og kapitalistiske Russlands epoke. Og vi må si at massene kommer til å sulte fortsatt, helt til Den røde hær har vunnet. Fortroppen i arbeiderklassen måtte ta på seg dette offeret.

Denne kampen er en skole, men når vi forlater skolen må vi gå framover. Vi må ta dette skrittet nå for enhver pris. De gamle fagforeningene har som alle fagforeninger ei historie og ei fortid. Før i tida var de organer for motstand mot den makta som undertrykte arbeidet, mot kapitalismen. Men nå som klassen deres er blitt den herskende klassen, og blir avkrevd store ofre i form av sult og død, er situasjonen en annen.

Ikke alle forstår denne endringa, ikke alle griper betydninga av den. Og visse mensjeviker og sosialrevolusjonære som krever kollektiv ledelse i stedet for enmannsledelse, har hjulpet oss i denne saka. Nei, kamerater, det går ikke. Vi har kommet lengre enn som så. Vi står nå overfor ei svært vanskelig oppgave. Etter å ha vunnet seirer på den blodige fronten, må vi nå seire på den ublodige fronten. Denne krigen er vanskeligere. Denne fronten er den mest krevende. Dette sier vi rett ut til alle klassebevisste arbeidere. Den krigen vi har holdt ut ved fronten må bli fulgt opp av en ublodig krig. Det utvikla seg slik at jo mer vi seira, jo flere områder som Sibir, Ukraina og Kuban blei sikra. I disse områdene er det rike bønder, det er ingen proletarer, og det som måtte finnes av proletarer der er forderva av småborgerlige vaner. Vi veit at alle som eier en jordflekk i de områdene sier «Jeg gir ikke fem øre for regjeringa, jeg flår de sultende som det passer meg. Jeg gir blaffen i hele regjeringa.» Bondespekulanten som svinga over mot da han blei overlatt til Denikins vold, får nå hjelp fra Ententen. Krigen har skifta front og former. Nå blir krigen ført gjennom handelen, gjennom matspekulasjonen, som den har gjort internasjonal. I tesene til kamerat Kamenev som er offentliggjort i *Bulletin fra sentralkomiteen i RKP(b)*, blir de grunnleggende prinsippene slått fast helt klart. De ønsker å gjøre matspekulasjonen internasjonal. De ønsker å vende fredelig økonomisk utvikling om til fredelig oppløsning av Sovjetmakta. Den går ikke, mine herrer imperialister, vi er på vakt! Vi erklærer: Vi har kjempa og seira, og derfor skal vi holde fast på den hovedparolen som hjalp oss til seieren. Vi skal opprettholde denne parolen

fullt og helt og overføre den på arbeidslivet. Den parolen er den faste og enhetlige viljen til proletariatet. Vi må gjøre ende på de gamle fordommene, de gamle vanene som fortsatt eksisterer.

Jeg vil gjerne, i avslutninga, stoppe opp ved brosjyra til kamerat Gusjev¹⁸, som etter mi mening fortjener oppmerksomhet av to grunner. Det er ei god brosjyre, ikke bare fra en formell synsvinkel eller fordi den er skrevet til kongressen vår. Vi har alle sammen på en eller annen måte vendt oss til å skrive resolusjoner. Det blir sagt at all litteratur er bra, med unntak av den kjedelige. Jeg går ut fra at resolusjoner må bli regna til den kjedelige typen lit. Det ville være bedre om vi fulgte eksemplet til kamerat Gusjev, og skreiv færre resolusjoner og flere brosjyrer, enda om de inneholder massevis av feil, slik som brosjyra hans. Brosjyra er god trass i disse feila, fordi den konsentrerer oppmerksomheten om en grunnleggende økonomisk plan for gjenoppbygginga av industrien og produksjonen i hele landet, og fordi den underordner alt annet denne grunnleggende økonomiske planen. I tesene fra sentralkomiteen som er delt ut i dag, er det en hel paragraf som er tatt direkte fra brosjyra til kamerat Gusjev. Denne grunnleggende økonomiske planen kan bli utarbeida enda mer i detalj ved hjelp av eksperter. Vi må huske på at planen er beregna på mange år framover. Vi lover ikke å redde landet fra sulten med det samme. Vi slår fast at kampen kommer til å bli mye hardere enn kampen ved krigsfronten. Men det er en kamp som interesserer oss mer, den bringer oss nærmere de mest brennende hoved-oppgavene våre. Den krever maksimal kraftanstrengelse og enhetlig vilje. Det har vi tidligere vist at vi kan og det må vi klare på nytt. Hvis vi klarer dette, vil vi vinne en seier på den ublodige fronten, som ikke står tilbake for seirene ved fronten i borgerkrigen.

Kapittel 1 og 2 av i alt 6 kapitler som er gjengitt i Lenin, Samla verk, eng.,utg., b.30.

FRA ØDELEGGELSEN AV DET GAMLE SAMFUNNSSYSTEMET TIL SKAPINGA AV DET NYE

Avisa vår¹⁹ er viet spørsmålet om kommunistisk arbeid.

Dette er det overordna problemet i bygginga av sosialismen. Først og fremst må vi ha det helt klart for oss sjøl at dette spørsmålet *kunne* bli reist praktisk først etter at proletariatet hadde erobra den politiske makta, først etter at godseierne og kapitalistene var ekspropriert, først etter at proletariatet — som hadde tatt statsmakta — hadde vunnet avgjørende seirer over utbytterne, som satte seg desperat til motverge og organiserte kontrarevolusjonære oppstander og borgerkrig.

Det så ut til at tida var inne tidlig i 1918 — og tida var virkelig inne etter det militære felttoget til den tyske imperialismen mot Russland i februar (1918). Men denne perioden var så kortvarig, og ei ny og voldsommere bølge med kontrarevolusjonære opprør og invasjoners slo over oss så raskt, at sovjetregjeringa ikke hadde noen sjanser til å konsentrere seg skikkelig og inngående om problemene i ei fredelig utvikling.

Vi har nå vært igjennom to år med uhørte og utrulige vansker, to år med sult, savn og trengsler, men samtidig har Den røde hær vunnet seirer vi ikke trudde var mulige over hordene til den internasjonale kapitalistiske reaksjonen.

I dag er det all grunn til å håpe (såfremt de franske kapitalistene ikke hisser opp Polen til krig mot oss) at vi skal få en mer varig og stabil fred.

I løpet av disse to åra har vi tilegna oss ei viss erfaring når det gjelder å organisere med sosialismen som grunnlag. Der-

for kan vi — og skal vi — gå rett på problemet med kommunistisk arbeid, eller rettere sagt, det ville være mer korrekt å si ikke kommunistisk, men sosialistisk arbeid. For vi har ikke å gjøre med det høyere, men det lavere, det første trinnet i utviklinga av det nye samfunns-systemet som gror ut av kapitalismen.

Kommunistisk arbeid er i snever og streng forstand et arbeid som blir utført uten lønn til det beste for samfunnet. Det er ikke arbeid som blir gjort som ei særskilt plikt, ikke arbeid for å oppnå retten til bestemte produkter, ikke arbeid etter allerede fastlagte og lovbestemte normer, men det er et frivillig arbeid, uten hensyn til normene. Det er et arbeid som blir utført uten forventning om belønning, uten belønning som et vilkår. Det er et arbeid som blir utført fordi det er blitt en vane å arbeide for det felles beste og fordi en bevisst forstår nødvendigheten av (og det er blitt en vane) å arbeide for det felles beste — arbeid som behov for en sunn organisme.

Det må bli klart for alle at vi, dvs. samfunnet vårt, det sosiale systemet vårt, fortsatt er milevidt fra å bruke *denne* formen for arbeid i brei målestokk, i virkelig masseomfang.

Men nettopp den kjensgjerninga at spørsmålet er blitt reist, både av hele den ledende delen av proletariatet (det kommunistiske partiet og fagforeningene) og statsmyndighetene, er et skritt i riktig retning.

For å oppnå store ting, må vi starte med de små sakene.

På den andre sida, etter revolusjonen som styrta den kapitalistiske eiendomsretten og ga proletariatet makta, *kan* organiseringa av det økonomiske livet på et *nytt* grunnlag bare starte med *små* saker, etter «de store sakene».

Subbotnikerne, arbeidshærene, arbeidsplikta — det er praktisk gjennomføring av forskjellige former for sosialistisk og kommunistisk arbeid.

Fortsatt lider denne praktiske gjennomføringa av mange feil. Det er bare folk som fullstendig er ute av stand til å tenke, dersom vi ser bort fra talsmennene for kapitalen, som hånflirer av (eller raser over) disse feila.

Mangler, feil og mistak er uunngåelige i ei slik ny, vanskelig og stor sak. De som er redde for vanskene med å bygge sosialismen, de som tillater seg å bli skremt, de som gir seg til å fortvile eller gir seg hen til feig motløshet, er ikke sosialister.

Det vil ta mange år, tiår, å skape en ny arbeidsdisiplin, nye former for sosiale band mellom folk og nye former og metoder til å trekke folk med i arbeidet.

Dette er ei svært viktig og edel oppgave.

Det er vår lykke at vi ved å styrte borgerskapet og undertrykke motstanden fra det, har vært i stand til å legge grunnlaget som *gjør det mulig* å begynne dette arbeidet.

Og vi vil kaste alle kreftene våre inn i dette arbeidet. Utholdenhet, standhaftighet, vilje, besluttomhet og evne til å prøve sakene om og om igjen, korrigere dem hundrevis av ganger, men nå fram til målet uansett det som måtte komme — slik er de egenskapene som proletariatet har tilegna seg i løpet av de ti, femten eller tjue åra før Oktober-revolusjonen, og de to åra som har gått siden revolusjonen. To år med uhørt savn, sult, ødelegging og nød. Disse egenskapene hos proletariatet er en garanti for at proletariatet kommer til å seire.

8.april 1920.

N.Lenin

«Kommunistisk Subbotnik», 11.april 1920.

«VENSTRE»- KOMMUNISMEN — EN BARNESJUKDOM

«VENSTRE»- KOMMUNISMEN — EN BARNESJUKDOM.

I I HVILKEN FORSTAND KAN VI SNAKKE OM DEN INTERNASJONALE BETYDNINGA AV DEN RUSSISKE REVOLUSJONEN?

I de første månedene etter at proletariatet hadde erobra den politiske makta i Russland (25.oktober (7.november), 1917), kunne det se ut som om den enorme forskjellen mellom det tilbakeliggende Russland og de framskredne landa i Vest-Europa ville virke slik at den proletariske revolusjonen i disse sistnevnte landa ville likne svært lite på vår. Nå har vi allerede ei svært betydelig internasjonal erfaring som helt bestemt viser at visse grunnleggende trekk ved revolusjonen vår ikke bare har en lokal, særegent nasjonal eller utelukkende russisk, men internasjonal betydning. Jeg snakker ikke her om internasjonal betydning i ordets videste forstand: Ikke bare noen, men alle grunntrekka og mange underordna trekk ved revolusjonen vår har internasjonal betydning i den forstand at revolusjonen øver innflytelse på alle land. Nei, når vi bruker det i ordets snevreste forstand, dvs. når vi med internasjonal betydning forstår den internasjonale gyldigheten eller historiske uunngåeligheten av at det som har foregått i landet vårt vil gjenta seg i internasjonal målestokk, så må vi medgi at visse grunnleggende trekk ved revolusjonen vår virkelig har ei slik betydning.

Det ville sjølsagt være en svært grov feil å overdrive denne sannheten og la den gjelde for mer enn bestemte grunntrekk ved revolusjonen vår. Det ville også være feilaktig å se bort fra at etter at den proletariske revolusjonen har seira i

minst ett av de framskredne landa, vil det etter all sannsynlighet komme et brått omslag. Kort tid etter vil Russland nemlig ikke lenger være mønsterlandet, men igjen bli et tilbakeliggende land (nå i «sovjet»- og sosialistisk betydning).

Men på det nåværende historiske tidspunktet er situasjonen nettopp slik at det russiske eksemplet viser *alle* land noe, og noe umåtelig viktig, om den nære og uunngåelige framtida deres. Framskredne arbeidere i alle land har forstått dette for lenge siden, og som oftest har de grepet det, følt det — med revolusjonært klasseinstinkt — mer enn forstått det. Her ligger den internasjonale «betydninga» av sovjetmakta (i ordets snevre forstand), og det grunnleggende i bolsjevikisk teori og taktikk. Det var dette de «revolusjonære» lederne i Den andre internasjonalen, slike som Kautsky i Tyskland og Otto Bauer og Friedrich Adler i Østerrike, aldri klarte å forstå. Derfor har de også bevist at de er reaksjonære og forsvarere av den verste formen for opportuniste og sosialforræderi.* For øvrig avslører brosjyra kalt «Verdensrevolusjonen» («Weltrevolution»), som dukka opp i Wien i 1919 (Sozialistische Bucherei, Heft II, Ignaz Brand), særs tydelig hele tankegangen og hele idekretsen deres, eller snarere hele dybden i sløvheten, pedanteriet, råttenskapen og forræderiet deres mot arbeiderklassens interesser — og på toppen av alt forkledt som et «forsvar» for «verdensrevolusjonens» ide.

Men vi må komme mer inngående tilbake til denne brosjyra en annen gang. Her skal vi bare merke oss en ting til: For lenge, lenge siden, da Kautsky ennå var marxist og ikke renegat og gikk løs på spørsmålet som historiker, forutså han muligheten for at det kunne oppstå en situasjon da den revolusjonære innstillinga til det russiske proletariatet ville stå som et forbilde for Vest-Europa. Dette var i 1902, da Kautsky skreiv artikkelen «Slaverne og revolusjonen» i den revolusjonære avisa *Iskra*.²⁰ I denne artikkelen skreiv han:

**Sosialforræderi* — en betegnelse som blei brukt første gangen av Lenin om «sosialistene» som gikk inn for krigsbevilgninger i 1914 — i strid med vedtak på tidligere sosialistkongresser, han tenker særlig på Kautsky og Co. (sosialisme i ord, forræderi i praksis). (Red.)

På det nåværende tidspunktet (i motsetning til i 1848)* ser det ut til at slaverne ikke bare har gått inn i rekkene av de revolusjonære folkeslaga, men at tyngdepunktet for revolusjonær tenkning og revolusjonær handling mer og mer blir forflytta til slaverne. Det revolusjonære sentret forskyver seg fra vest mot øst. I den første halvdel av det nittende århundret lå det i Frankrike, til tider i England. I 1848 gikk også Tyskland inn i rekka av revolusjonære nasjoner... Det nye århundret begynner med hendinger som setter oss på tanken om at vi er på vei mot en ytterligere forskyvning av det revolusjonære sentret, nemlig til Russland . . . Russland som har henta så mye revolusjonært initiativ fra Vesten, er nå kanskje sjøl i stand til å bli ei kilde til revolusjonær energi for Vesten. Den russiske revolusjonære bevegelsen som flammer opp nå, vil kanskje vise seg å være det mest brukbare midlet til å drive ut den ånden av feig spissborgerlighet og måteholden politikk som begynner å spre seg i rekkene våre. Den kan få kampgløden og den lidenskapelige hengivenheten for idealene våre til å blusse opp i klare flammer på nytt. Russland har for lenge siden opphørt å være bare bolverket for reaksjonen og absolutismen* i Vest-Europa. En kan si at forholdet i dag nærmest er omvendt. Vest-Europa holder på å bli et bolverk for reaksjonen og absolutismen i Russland. . . De russiske revolusjonære kunne kanskje ha gjort opp med tsaren for lenge siden, hadde det ikke vært for at de samtidig måtte kjempe mot de som er allierte med han — den europeiske kapitalen. La oss håpe at de denne gangen vil ha hell med seg i å gjøre opp med begge fiendene, og at den nye «hellige alliansen» vil bryte sammen raskere enn forgjengeren sin. Men uansett utfallet av den kampen som pågår i Russland nå, så vil ikke martyrene — som det dessverre kommer til å bli en overflod av — ha ofra blodet sitt og lykka si forges. De vil gi næring til spirene til den sosiale revolusjonen i hele den siviliserte verden og gi dem muligheter til å vokse frodigere og raskere. I 1848 var slaverne den strenge frosten som knuste folkevårens blomster. Kanskje er de nå bestemt til å bli den stormen som bryter reaksjonens is og ubendig bringer folka en ny og lykkelig vår.» (Karl Kautsky, «Slaverne og revolusjonen», *Iskra*, russisk sosialdemokratisk revolusjonær avis, nr. 18, 10. mars 1902).

Så godt skrev Karl Kautsky for atten år siden!

* Klammer innfor et sitat er Lenins egne dersom ikke noe annet er angitt.

** *Absolutisme* — uinnskrenka herredømme, enevelde. (Red.)

II ET VESENTLIG VILKÅR FOR BOLSJEVIKENES SEIER.

Jeg trur at det nå er nesten allment anerkjent at bolsjevikene ikke kunne ha beholdt makta i to og en halv måned, for ikke å snakke om i to og et halvt år, uten at det hadde herska den strengeste, ja, virkelig jernharde disiplin i partiet vårt, eller uten at partiet hadde fått full og ubegrensa støtte fra hele massen av arbeiderklassen, det vil si fra alle tenkende, ærlige, sjøloppofrende og innflytelsesrike elementer i denne klassen, som er i stand til å lede eller trekke med seg de tilbakeliggende laga.

Proletariatets diktatur betyr en høyst besluttsom og høyst skånselløs krig som den nye klassen fører mot en *langt mektigere* fiende, mot borgerskapet, som har økt motstanden sin til det *tidobbelte* i og med at det blei styrta (sjøl om det bare er skjedd i ett land). Og makta til borgerskapet ligger ikke bare i styrken til den internasjonale kapitalen, i de sterke og seige internasjonale forbindelsene til borgerskapet, men også i *vanens makt*, i styrken som *småproduksjonen* har. For småproduksjon er dessverre fortsatt voldsomt utbredt over hele verden, og småproduksjonen *avler* kapitalisme og borgerskap uavlatelig, hver dag, hver time, spontant og i masseomfang. På grunnlag av alt dette er proletariatets diktatur nødvendig, og seieren over borgerskapet er ikke mulig uten en lang, standhaftig og forbitra kamp på liv og død. En kamp som krever utholdenhet, disiplin, og en urokkelig, fast og enhetlig vilje.

Jeg gjentar: Erfaringene fra proletariatets seierrike diktatur i Russland har tydelig vist også dem som er ute av stand til å tenke eller som ikke har hatt anledning til å overveie dette spørsmålet, at ubetinga sentralisme og den strengeste disiplin i rekkene til proletariatet utgjør et grunnleggende vilkår for seieren over borgerskapet.

Dette blir ofte diskutert. Men det er på langt nær lagt stor nok vekt på hva det betyr og under hvilke forhold det er mulig. Ville det ikke være på sin plass at hilsningene til ære for sovjetene og bolsjevikene *litt oftere* blei fulgt av en *djuptgående analyse* av årsakene til at bolsjevikene har vært

i stand til å bygge opp den disiplinen som er nødvendig for det revolusjonære proletariatet?

Bolsjevismen har eksistert som en strømning i politisk tenkning og som et politisk parti siden 1903. Bare historia til bolsjevismen — gjennom *hele* levetida dens — kan gi ei tilfredsstillende forklaring på at den har klart å bygge opp og opprettholde den jernharde disiplinen som er nødvendig for at proletariatet skal seire. Og dette har skjedd under de vanskeligste forhold.

Det første spørsmålet som melder seg er: Hvordan opprettholder det revolusjonære partiet til proletariatet disiplinen? Hvordan blir den prøvd? Hvordan blir den forsterka? For det første ved klassebevisstheten til den proletariske fortroppen og ved hengivenheten den har for revolusjonen, ved utholdenheten, sjøloppofringa og heltemotet. For det andre ved den proletariske fortroppens evne til å forene seg med, stå i nært samband med — og, om en vil — til en viss grad smelte sammen med de breieste laga av de arbeidende massene, i første rekke med proletariatet, men *også med de ikke-proletære* arbeidende massene. For det tredje ved at den politiske ledelsen som blir utøvd av denne fortroppen er en riktig ledelse, at den politiske strategien og taktikken til ledelsen er riktig, forutsatt at de breie massene *gjennom egen erfaring* er blitt overbevist om at politikken er riktig. Uten disse vilkåra er det ikke mulig å oppnå disiplin i et revolusjonært parti som virkelig skal være partiet til den framskredne klassen, som har som oppgave å styrte borgerskapet og omdanne hele samfunnet. Uten disse vilkåra vil alle forsøk på å skape disiplin uvegerlig falle i fisk og ende opp i frasemakeri og narrespill. Men disse vilkåra kan på den andre sida ikke oppstå med ett slag. De blir bare skapt gjennom langvarig innsats og dyrekjøpte erfaringer. Utviklinga av disse vilkåra blir letta gjennom en riktig revolusjonær teori, som på si side ikke er noe dogme, men får den endelige utforminga si først i nært samband med den praktiske virksomheten en sann massebevegelse, en virkelig revolusjonær bevegelse står for.

Det at bolsjevismen hadde hell med seg i å bygge opp og opprettholde den strengeste sentralisme og jernharde disiplin under uhørt vanskelige forhold i åra 1917-1920, skyldtes ganske enkelt ei rekke historiske særegenheter i Russland.

På den ene sida oppsto bolsjevismen i 1903 på det svært solide grunnlaget for den marxistiske teorien. Riktigheten av denne — og bare denne — revolusjonære teorien er ikke bare blitt bevist gjennom erfaringer fra hele verden gjennom hele det nittende århundret, men særskilt gjennom erfaringene med villfarelser, vaklinger, mistak og skuffelser i den revolusjonære tenkninga i Russland. I nesten et halvt hundreår — om lag fra førti- til nittiåra i forrige århundre — mens den blei utsatt for undertrykkinga fra et barbarisk og reaksjonært tsarvelde uten sidestykke, søkte den framskredne tenkninga i Russland ivrig etter en riktig revolusjonær teori. Med stor flid og omhu fulgte den med i hvert eneste «siste ord» på dette området fra Europa og Amerika. Russland tilegna seg marxismen, den eneste riktige revolusjonære teorien, rett og slett gjennom *kvaler*, gjennom et halvt hundre år med uhørte lidelser og ofre, enestående revolusjonært heltemot, utrolig energi, sjøloppofrende søking, studier, praktisk prøving, skuffelser, bekreftelse og sammenligning med erfaringer fra Europa. Takket være den politiske emigrasjonen som tsaren var årsak til, kunne det revolusjonære Russland i den siste halvdel av det nittende århundret tilegne seg en rikdom av internasjonale forbindelser og ypperlige kunnskaper om formene og teoriene til den revolusjonære bevegelsen verden over, som ikke noe annet land hadde maken til.

Med dette klippefaste teoretiske grunnlaget som utgangspunkt gikk bolsjevismen på den andre sida gjennom ei praktisk historie på femten år (1903-1917) som er uten sidestykke i verden når det gjelder rikdom på erfaringer. For ikke noe annet land har opplevd noe i nærheten av disse revolusjonære erfaringene, denne raske og mangfoldige vekslinga mellom ulike former i bevegelsen — legale og illegale, fredelige og stormfulle, underjordiske og åpne, lokale sirkler og massebevegelser, parlamentariske og terroristiske former. Ikke i noe annet land har det i løpet av et så kort tidsrom vært konsentrert en slik rikdom av former, avskygninger og metoder for den kampen som *alle* klassene i det moderne samfunnet fører. På grunn av at landet var så tilbakeliggende og at åket til tsarveldet var så strengt, modna dessuten denne kampen uvanlig raskt og tok opp i seg det passende «siste ordet» fra de amerikanske og

europiske politiske erfaringene på en uvanlig ivrig og framgangsrik måte.

III HOVEDETAPPENE I HISTORIA TIL BOLSJEVISMEN.

Åra da revolusjonen blei forberedt (1903-1905). Overalt kunne en merke at en stor storm nærma seg. Det var gjæring og forberedelse i alle klasser. I utlandet tok pressa til de politiske emigrantene opp de teoretiske aspektene ved *alle* revolusjonens grunnproblemer. Representanter for de tre viktigste politiske strømningene — den borgerlig-liberale, den småborgerlig-demokratiske (skjult bak «sosialdemokratiske» og «sosialrevolusjonære» merkelapper)²¹, og den proletarisk-revolusjonære — foregreip og forberedte den nært forestående åpne klassekampen ved at de førte en forbitra kamp om spørsmål av programmatisk og taktisk art. *Alle* de spørsmåla som massene førte væpna kamp om i åra 1905-1907 og 1917-1920, kan (og må) en studere — i kimeform — i pressa fra den perioden. Inni-mellom disse tre viktigste strømningene var det sjølsagt et utall av mellomformer, overgangs- og halvveise former. Eller rettere sagt: De politiske og ideologiske retningene som virkelig hadde klassekarakter, utkrystalliserte seg gjennom kampen i pressa, partiene, fraksjonene og gruppene. Klassene smidde seg de nødvendige politiske og ideologiske våpna for de kampene som skulle komme.

Revolusjonsåra (1905-1907). Alle klassene trer åpent fram. Alle programmatiske og taktiske standpunkter blei stilt på prøve i aksjonene til massene. Streikekampene hadde et omfang og en voldsomhet verden ikke hadde sett maken til. Den økonomiske streiken vokste til å bli en politisk streik og den politiske streiken vokste til oppstand. Forholdet mellom proletariatet som ledende og de vaklende og ustabile bøndene som blei leda, blei prøvd i praksis. Sovjetene oppsto som organisasjonsform under den spontane utviklinga av kampen. Motsetningene fra denne tida om betydninga av sovjetene, foregriper den store kampen i 1917-1920. Vekslinga mellom parlamentariske og ikke-parlamentariske kampformer, mellom det å delta i eller

boikotte parlamentet, mellom legale og illegale kampformer, og likeens forholdet og sambandet mellom de ulike kampformene — alt dette var prega av en forbausende rikdom på innhold. Når det gjaldt å lære massene og lederne — såvel som klassene og partiene — den grunnleggende politiske kunnskapen, var hver måned i denne perioden på høyde med et år under «fredelig» og «naturlig» utvikling. Uten «generalprøva» i 1905, ville Oktoberrevolusjonens seier i 1917 ikke vært mulig.

Reaksjonsåra (1907-1910). Tsarveldet var framgangsrikt. Alle de revolusjonære og opposisjonelle partiene blei knust. Motløshet, demoralisering, splittelser, kaos, overløperi og pornografi tok plassen etter politikken. Dragninga mot idealistisk filosofi økte, mystisismen* blei det sløret som de kontrarevolusjonære stemningene blei kledd i. Men samtidig var nettopp dette store nederlaget en virkelig og svært nyttig leksjon for de revolusjonære partiene og den revolusjonære klassen, en leksjon i historisk dialektikk, en leksjon i det å forstå den politiske kampen og den innsikta og vitenskapen som skal til for å føre denne kampen. Det er i nødens stund en lærer sine venner å kjenne. En slagen hær lærer lekse si.

Det framgangsrike tsarveldet blei tvunget til å sette opp farta for å bryte ned restene etter den før-borgerlige, patriarkalske livsstilen i Russland. Utviklinga etter borgerlige linjer gikk bemerkelsesverdig raskt for seg. Illusjoner om at det går an å stå utafor og over klassene, illusjoner om at det er mulig å unngå kapitalismen, blei feid vekk som agner for vinden. Klassekampen sto fram i en helt ny og mye klarere skikkelse.

De revolusjonære partiene trengte å gjøre lærdommen sin fullstendig. De var i ferd med å lære hvordan en skal gå til angrep. Nå måtte de innse at denne kunnskapen må suppleres med kunnskap om hvordan en gjennomfører et riktig tilbaketog. De måtte erkjenne — og det er gjennom bitter

**Mystisismen*, en filosofisk eller religiøs anskuelse som stort sett går ut på å oppnå opplevelser av en høyeste sannhet eller en slags umiddelbar samhörighet med den guddommelige instans el.l. Dette foregår gjennom en slags ekstase — gjennom fordypning i den indre erfaringen, der det fornuftsmessige ikke spiller noen rolle. Mystisismen innebærer ei tru på skjulte og hemmelighetsfulle krefter som innvirker på menneskene og deres skjebne. Alt blir stort sett uforklarlig. (Red.)

erfaring at den revolusjonære klassen tilegner seg dette — at seier er umulig dersom en ikke har lært å gjennomføre et riktig angrep og et riktig tilbaketog. Av alle de opposisjonelle og revolusjonære partiene som var slått, var det bolsjevikene som gjennomførte den best ordna tilbaketrekkinga, med minst tap for «hæren» sin, med den sentrale kjerna best bevart, med minst betydningsfulle splittelser (når det gjelder dybden og muligheten for å «helbrede»), med minst demoralisering og best i stand til å gjenoppta arbeidet i stort omfang på en riktig og iherdig måte. Bolsjevikene kunne oppnå dette fordi de uten omsvøp avslørte og feide vekk de fraserevolusjonære, de som ikke ønsket å forstå at en måtte slå retrett, at en måtte vite hvordan en skulle slå retrett, og at en framfor alt måtte lære seg å arbeide legalt i de mest reaksjonære parlamenter, fagforeninger, kooperative- og forsikringssammenslutninger og andre liknende organisasjoner.

Oppsvingsåra (1910-1914). Til å begynne med gikk framgangen utrolig sakte, men etter Lena-hendingene i 1912 tok den seg opp og gikk noe raskere. Under enorme vansker klarte bolsjevikene å fortrenge mensjevikene, borgerskapets agenter i arbeiderklassen, ei rolle borgerskapet hadde forstått etter 1905 og som borgerskapet derfor støtta opp om på tusen ulike måter mot bolsjevikene. Men bolsjevikene ville aldri ha lyktes i dette, hvis de ikke hadde fulgt den riktige taktikken med å kombinere illegalt arbeid med å utnytte ubetinga alle «legale muligheter». I valga til den erke-reaksjonære dumaen* erobra bolsjevikene den fulle støtta fra arbeiderkurien**.

Den første imperialistiske verdenskrigen (1914-1918). Den legale parlamentarismen, sjøl med et ytterst reaksjonært parlament, var overmåte nyttig for bolsjevikene, det revolusjonære partiet til proletariatet. De bolsjevikiske

*Duma — et parlament som blei oppretta av tsaren i 1905 for å skaffe tsarveldet et breiere klassegrunnlag, dvs. for å tekkes ønskene til det kapitalistiske storborgerskapet i byene, og for å dempe misnøyen i folket. Dumaen hadde i virkeligheten lita makt, det var tsaren som pekte ut regjeringa. (Red.)

**Arbeiderkurien var delegatene som var valgt til dumaen av arbeiderne. Valgsystemet var slik at arbeiderne foretok valg til dumaen skilt fra de andre klassene. Til den fjerde dumaen blei det valgt ni deputerte til arbeiderkurien, seks var bolsjevikar. (Red.)

representantene blei sendt til Sibir²². I den russiske emigrantpressa kom alle avskygninger av sosial-imperialisme, sosialsjåvinisme, sosialpatriotisme^{***}, konsekvent og inkonsekvent internasjonalsisme, pasifisme og den revolusjonære tilbakevisninga av pasifistiske illusjoner, fullt til uttrykk. De lærde fjolsa og gamle kjerringene i Den andre internasjonalen, som hovmodig og foraktelig hadde satt nesa i sky på grunn av de utallige «fraksjonene» i den russiske sosialistbevegelsen og de bitre kampene som raste mellom disse fraksjonene, klarte ikke å organisere noe i nærheten av en så fri(illegal) meningsutveksling og en så fri (illegal) utvikling av de riktige standpunktene som de russiske revolusjonære i Sveits og ei rekke andre land, etter at krigen tok fra dem den lovpriste «legaliteten» deres i *alle* de framskredne landa. Nettopp derfor beviste både de åpent sosialpatriotiske folka og «kautskyanerne» i alle land at de var de verste forræderne mot proletariatet. En av hovedårsakene til at bolsjevismen kunne seire i 1917-1920, var nettopp at den siden slutten av 1914 nådeløst hadde avslørt nederdrektigheten og råttenskapen i sosialsjåvinismen og «kautskyanismen» (som svarer til longuetismen²³ i Frankrike, standpunktene til fabianerne²⁴ og lederne i Det uavhengige arbeiderpartiet i England²⁵, Turati i Italia etc.), og at massene gjennom egen erfaring etter hvert blei mer og mer klar over at standpunktene som bolsjevikene hadde var de riktige.

Den andre revolusjonen i Russland (februar til oktober 1917). Det at tsarveldet var utlevd og senilt, hadde (sammen med byrdene og motgangen i en svært pinefull krig) skapt ei voldsom, ødeleggende kraft som var retta mot tsarveldet sjøl. I løpet av noen få dager blei Russland forvandla til en borgerlig demokratisk republikk, som — under krigsforholda — var friere enn noe annet land i verden.

**Socialsjåvinisme, sosialpatriotisme, sosialimperialisme.* Alle disse begrepene blei brukt for å karakterisere forræderne i Den andre internasjonalen, som da det kom til alvor, sto på ei borgerlig-nasjonal linje i den første imperialistiske krigen, motsatt ei proletarisk internasjonal linje, ei sosialistisk linje. Sosialsjåvinister og sosialpatrioter slo seg sammen med sitt «eget» borgerskap i krigen.

Sosialimperialisme — «sosialisme i ord, imperialisme i handling, det at opportunisten vokser over i imperialisme» (Lenin). M.a.o. når disse «sosialistenes» «eget» borgerskap var borgerskapet i et imperialistisk land. (Red.)

Lederne for opposisjonen og de revolusjonære partiene begynte å danne ei regjering på akkurat samme vis som i de «strengt parlamentariske» republikkene. Den kjensgjerninga at en mann hadde leda et opposisjonsparti i parlamentet, sjøl om parlamentet var aldri så reaksjonært, *letta* den rolla han spilte seinere i revolusjonen.

Mensjevikene og de sosialrevolusjonære klarte på få uker glimrende å tilegne seg alle metodene og manerene, alle argumentene og spissfindighetene til de europeiske heltene i Den andre internasjonale, til ministersosialistene²⁶ og liknende opportunistisk pakk. Alt det vi nå kan lese om Scheidemann- og Noske-folka, om Kautsky og Hilferding, Renner og Austerlitz, Otto Bauer og Fritz Adler, Turati og Longuet, om fabianerne og lederne i Det uavhengige arbeiderpartiet i Storbritannia — alt dette forekommer oss å være (og er i virkeligheten) kjedelige gjentakelser, evindeliggjøring på et gammelt og velkjent refreng. Vi har allerede sett alt dette hos mensjevikene. Historia har spøkefullt latt opportunistene i et tilbakeliggende land bli foregangsmenn for opportunistene i ei rekke framskredne land.

Når heltene i Den andre internasjonale har spilt fallitt og blamert seg i spørsmålet om sovjetene og om betydninga av og stillinga til sovjetmakta, når lederne i de tre svært viktige partiene som nå har forlatt Den andre internasjonale (nemlig Tysklands uavhengige sosialdemokratiske parti²⁷, de franske longuetistene og det engelske uavhengige arbeiderpartiet) har dumma seg ut på en svært «talende» måte og rota seg vekk i dette spørsmålet, når de alle sammen har vist seg å være slaver under fordommene i det småborgerlige demokratiet (helt og fullt i stilen til småborgerne fra 1848, de som kalte seg sjøl «sosialdemokrater») — så kan vi bare slutte at vi *allerede* har sett *alt dette* i mensjevikenes tilfelle. Historia tillot seg at sovjetene oppsto i Russland i 1905 og at de fra februar til oktober 1917 blei misbrukt av mensjevikene, som spilte fallitt fordi de ikke klarte å forstå den rolla og betydninga sovjetene hadde, mens ideen om sovjetmakta i dag oppstår *over hele verden* og sprer seg med enorm fart blant proletariatet i alle land. På linje med våre mensjeviker, går de gamle heltene fra Den andre internasjonale bankerott *overalt*, nettopp fordi de er ute av stand til å forstå rolla og betydninga av sovjetene. Erfaringene viser at *alle* land uunngåelig må gjøre det som

Russland har gjort når det gjelder bestemte spørsmål om den proletariske revolusjonen.

Bolsjevikene begynte den seierrike kampen mot den parlamentariske og (i virkeligheten) borgerlige republikken og mot mensjevikene på en særs varsom måte, og forberedelsene til kampen var slett ikke primitive — trass i den oppfatninga en ofte finner i dag i Europa og Amerika. I startfasen av denne perioden oppfordra vi *ikke* til å styrte regjeringa, men forklarte at det var umulig å styrte den hvis ikke sammensetninga og stemninga i sovjetene blei endra. Vi proklamerte ikke at det borgerlige parlamentet, den konstituerende forsamlinga, skulle boikottes, men slo fast — og i tråd med aprilkonferansen (1917) i partiet vårt uttalte vi det offisielt og i partiets navn — at en borgerlig republikk med ei konstituerende forsamling var bedre enn en borgerlig republikk uten ei konstituerende forsamling, men at en «arbeider- og bonderepublikk», en sovjetrepublikk, var bedre enn en hvilken som helst borgerlig-demokratisk, parlamentarisk republikk. Uten slike grunndige, omhyggelige og langvarige forberedelser, kunne vi verken ha vunnet seieren i oktober 1917 eller befesta denne seieren.

IV I KAMP MOT HVILKE FIENDER INNAFOR ARBEIDERBEVEGELSEN HAR BOLSJEVISMEN UTVIKLA SEG, BLITT STYRKA OG STÅLSATT?

Framfor alt i kampen mot opportunisten som i 1914 ugjenkallelig utvikla seg til sosialsjåvinisme og ugjenkallelig valgte sida til borgerskapet mot proletariatet. Dette var sjølsagt hovedfienden til bolsjevismen innafor arbeiderbevegelsen. Og den er fortsatt hovedfienden i internasjonal målestokk. Bolsjevikene har viet denne fienden den største oppmerksomhet. Denne sida ved virksomheten til bolsjevikene er nå ganske godt kjent også i utlandet.

Derimot er forholdet forskjellig når det gjelder en annen fiende av bolsjevismen innafor arbeiderbevegelsen. Den kjensgjerninga at bolsjevismen blei forma, utvikla og stålsatt gjennom mange års kamp mot den *småborgerlige*

*revolusjonisme** er lite kjent i utlandet. Den småborgerlige revolusjonismen minner om anarkismen eller har lånt en del fra den, og oppfyller ikke på noen punkter krava til og forutsetningene for en konsekvent proletarisk klassekamp. I den marxistiske teorien er det slått helt klart fast — og erfaringene fra alle europeiske revolusjoner og revolusjonære bevegelser har fullt ut bevist — at småeieren, den lille handverksmesteren (en sosial type som er svært utbredt, ja, til og med i masseomfang i mange europeiske land), som under kapitalismen alltid er undertrykt og ofte utsatt for den mest hardhendte og raske forverringa av levevilkåra sine — ja, faktisk ruinering — lett griper til ytterliggående revolusjonisme, men er ute av stand til å vise utholdenhet, organisasjonsevne, disiplin og standhaftighet. Småborgeren som er «blitt desperat» av redselene under kapitalismen, er en sosial foreteelse som er karakteristisk for alle kapitalistiske land, akkurat som anarkismen er det. Det ustabile ved denne revolusjonismen, det ufruktbare ved den og tendensen til raskt å slå over til underdanighet, sløvheter, fantasti eller også «vill» begeistring over en eller annen borgerlig motestrømning — er alt sammen alminnelig kjent. Men å erkjenne disse sannhetene teoretisk og abstrakt, er slett ikke det samme som at et revolusjonært parti kvitter seg med gamle feil, slike feil som alltid dukker opp i uventa situasjoner, i nye former, i hittil ukjente forkledninger og omgivelser, under uvanlige — mer eller mindre uvanlige — omstendigheter.

Anarkismen har ikke sjelden vist seg som en slags straff for de opportunistiske syndene i arbeiderbevegelsen. De to utvekslene utfyller hverandre gjensidig. Og når anarkismen i Russland hadde forholdsvis liten innflytelse under de to revolusjonene (i 1905 og 1917) og forberedelsene til dem, trass i at småborgerskapet utgjør en stor del av befolkninga sammenlikna med andre europeiske land, kan dette uten tvil delvis bli godskrevet bolsjevismen som alltid har ført en nådeløs og kompromissløs kamp mot opportunismen. Jeg sier «delvis», fordi det var av enda større betydning for svekkinga av anarkismen at den tidligere (i attensytti-åra) fikk rikelig anledning til å utfolde seg og avsløre at den var

**Revolusjonisme* — »ultra-venstre«-folk som benekter at det er nødvendig å føre dagskamp. De går inn for «den reine» revolusjonen. (Red.)

fullstendig feilaktig og uegna til å tjene som veiledende teori for den revolusjonære klassen.

Da bolsjevismen oppsto i 1903, overtok den tradisjonen med å føre nådeløs kamp mot den småborgerlige, halv-anarkistiske (eller lett anarkistvennlige) revolusjonismen, en tradisjon som alltid hadde eksistert innafor det revolusjonære sosialdemokratiet, og som hadde vokst seg særlig sterk hos oss i løpet av åra fra 1900 til 1903, da grunnlaget for massepartiet til det revolusjonære proletariatet blei lagt i Russland. Bolsjevismen overtok og førte videre kampen mot det partiet som mer enn noe annet parti var et uttrykk for tendensene i den småborgerlige revolusjonismen, nemlig det «sosialrevolusjonære» partiet. Kampen blei ført på tre grunnleggende punkter. For det første nekta dette partiet, som forkasta marxismen, å forstå (eller rettere sagt det klarte ikke å forstå), at det er nødvendig med ei strengt objektiv vurdering av klassekrefte og det innbyrdes forholdet mellom dem, før en går i gang med enhver politisk aksjon. For det andre så dette partiet på seg sjøl som særskilt «revolusjonært», særskilt til «venstre», fordi det gikk inn for individuell terror og attentater — noe som vi marxister bestemt avviste. Sjølsagt var det bare på grunn av formålstjenlige årsaker at vi forkasta den individuelle terrorismen. Folk som kan få seg til å fordømme terroren under den store franske revolusjonen «prinsipielt» eller terror som blir tatt i bruk av et seierrikt revolusjonært parti som blir beleira av borgerskapet fra hele verden reint allment, blei latterliggjort og håna av Plekhanov allerede i 1900-1903, da han var marxist og revolusjonær. For det tredje mente de «sosial-revolusjonære» at det var svært så «venstreorientert» å ha det festlig på bekostning av de forholdsvis små opportunistiske syndene i det tyske sosialdemokratiske partiet, mens de sjøl tok etter de mest ekstreme opportunistene i det samme partiet, for eksempel i jordbruksspørsmålet eller i spørsmålet om proletariatets diktatur.

For øvrig har historia nå grundig stadfesta i verdensmålestokk den oppfatninga som vi alltid har stått for, nemlig at det *revolusjonære* tyske sosialdemokratiet (legg merke til at Plekhanov allerede i 1900-1903 forlangte Bernstein ekskludert av partiet, og at bolsjevikene, som alltid har

videreført denne tradisjonen, avslørte Legiens²⁸ nederdrekthet, skamløshet og forræderi) *kom nærmest* til å være det partiet proletariatet trenger for å seire. I dag, i 1920, etter alle skammelige mistak og kriser under krigen og i de første åra etter krigen, står det klart at av alle partiene i Vesten, har de revolusjonære tyske sosialdemokratene fostra de beste lederne, kommet raskest til hektene og fått nye krefter. Dette kan vi se både i Spartakusforbundet²⁹ og den proletariske venstrefløyen i Tysklands uavhengige sosialdemokratiske parti, som kjemper en standhaftig kamp mot opportunismen og karakterløsheten hos Kautsky-, Hilferding-, Ledebour- og Crispianfolka. Om vi nå tar et overblikk over en samla historisk periode, nemlig fra Paris-kommunen til den første sosialistiske sovjetrepublikken, vil den alminnelige holdninga marxismen har overfor anarkismen tegne et klart og utvetydig bilde. Til sjuende og sist viste det seg at marxismen var riktig, og sjøl om anarkistene med rette pekte på opportunismen i synet på staten hos de fleste sosialistiske partiene, må vi slå fast at denne opportunismen for det første henger sammen med forvrenginga av Marx's syn på staten, ja til og med bevisst undertrykking av det (i boka mi «Staten og revolusjonen» har jeg slått fast at Bebel underslo et brev av Engels³⁰ i 36 år, fra 1875 til 1911, et brev som særlig klart, levende, likefram og konsekvent avslører opportunismen i de gjengse sosialdemokratiske synspunktene på staten). For det andre er korrigeringa av disse opportunistiske standpunktene og anerkjenninga av sovjetmakta og at den er overlegen i forhold til det borgerlig-parlamentariske demokratiet, foregått raskest og i størst utstrekning i de sosialist-partiene i Europa og Amerika som var mest marxistiske. marxistiske.

Kampen bolsjevismen førte mot «venstre»-avvika innafor sitt eget parti fikk svært stort omfang i to tilfeller: i 1908 i spørsmålet om en skulle delta eller ikke delta i det tvers igjennom reaksjonære «parlamentet» og i de lovlige arbeiderforeningene som var innsnevra av svært reaksjonære lover, og i 1918 (Brest-Litovsk-freden³¹) i spørsmålet om det ene eller andre kompromisset var tillatelig.

I 1908 blei «venstre»bolsjevikene ekskludert fra partiet vårt, fordi de steilt nektet å forstå at det var nødvendig å delta i det tvers igjennom reaksjonære «parlamentet».³²

«Venstre»-folka støtta seg særlig på det vellykka resultatet av boikotten i 1905, for øvrig var det mange dyktige revolusjonære blant dem, folk som seinere blei pålitelige medlemmer av kommunistpartiet (og er det fortsatt). Da tsaren proklamerte sammenkalling til et rådgivende «parlament» i august 1905³³, oppfordra bolsjevikene til boikott av dette «parlamentet», i motsetning til alle opposisjonspartiene og mensjevikene — og oktoberrevolusjonen i 1905 feide det da også bort.³⁴ Boikotten viste seg å være riktig den gangen, ikke fordi det alltid er riktig å la være å delta i reaksjonære parlamenter, men fordi vi hadde vurdert den objektive situasjonen riktig, en situasjon som førte til ei rask utvikling av massestreikene, først til politisk streik, dernest til revolusjonær streik og endelig til opprør. I tillegg sto kampen den gangen om hvorvidt sammenkallinga av den første representative forsamlinga skulle bli overlatt til tsaren eller om vi skulle gjøre et forsøk på å rive dette initiativet ut av hendene på det gamle regimet. Når det ikke var — og ikke kunne være — visshet om at den objektive situasjonen var lik og ingen visshet om en tilsvarende tendens og hastighet i utviklinga, var ikke boikotten lengre det rette midlet.

At bolsjevikene boikotta «parlamentet» i 1905, gjorde at det revolusjonære proletariatet blei rikere på svært verdifull politisk erfaring og viste at når legale og illegale, parlamentariske og ikke-parlamentariske kampformer blir kombinert, vil det av og til være nyttig og til og med nødvendig å tilbakevise parlamentariske former. Men det ville være svært feilaktig å bruke denne erfaringa ukritisk, som ei blind etterlikning, under *andre* forhold og i *andre* situasjoner. At bolsjevikene boikotta «Dumaen» i 1906 var en feil, sjøl om den var liten og lett å rette opp.* Derimot var dumaboikottene i 1907, 1908 og åra etter svært alvorlige feil og vanskelige å rette på, fordi en på den ene sida ikke kunne regne med et særlig raskt oppsving i den revolusjonære bølga og at den skulle utvikle seg til opp-

*Det som gjelder for enkeltmennesker, gjelder også for politikken og partiene — med de nødvendige modifikasjonene. Det er ikke den som aldri gjør feil som er klok. Det fins ingen slike mennesker, de kan heller ikke finnes. Det er den som ikke gjør svært alvorlige feil og som er i stand til å rette dem opp raskt og effektivt, som er klok.

stand. På den andre sida krevde hele den historiske situasjonen — med fornyinga av det borgerlige monarkiet — at vi måtte kombinere legalt og illegalt arbeid. Når vi i dag ser tilbake på hele denne historiske perioden som er helt avslutta, og de forbindelsene den har med de foregående historiske periodene er blitt helt klare, så er det åpenbart at bolsjevikene i 1908-1914 *ikke kunne ha* bevart (og slett ikke styrka og utvikla) den faste kjerna i det revolusjonære partiet til proletariatet, hvis de ikke gjennom hard kamp hadde stått på det standpunktet at det er *tvingende nødvendig* å kombinere legale og illegale kampformer, at det er *tvingende nødvendig* å delta i sjøl det mest reaksjonære parlamentet og en del andre organisasjoner som er knebla av reaksjonære lover (sjukekasser o.l.).

Det kom ikke til brudd i 1918. «Venstre»-kommunistene danna den gangen bare ei atskilt gruppe eller «fraksjon» innafor partiet vårt, og det varte ikke lenge. Samme året, 1918, erkjente de mest framstående representantene for «venstre»-kommunistene, for eksempel kameratene Radek og Bukharin, feila sine. De hadde ment at Brest-Litovskfreden var et kompromiss med imperialistene, i prinsippet utillatelig og skadelig for partiet til det revolusjonære proletariatet. Visst var det et kompromiss med imperialistene, men det var et kompromiss som *måtte bli gjort* under de forholda som rådde.

Når jeg nå hører at for eksempel de sosialrevolusjonære angriper taktikken vår da vi undertegna Brest-Litovskfreden, eller når kamerat Lansbury sier i en samtale med meg: «De engelske fagforeningslederne sier at hvis det var tillatt for bolsjevikene å inngå kompromisser, så er det også tillatt for dem,» så svarer jeg vanligvis med først å bruke et enkelt og «populært» bilde:

Forestill deg at bilen din blir stoppa av væpna banditter. Du gir dem pengene dine, passet, revolveren og bilen. Til gjengjeld blir du kvitt det behagelige selskapet til bandittene. Dette er uten tvil et kompromiss. «Do ut des» (jeg «gir» dere pengene, våpna og bilen «for at dere skal gi» meg muligheten til å slippe unna med livet i behold). Og det ville være vanskelig å finne en vettug mann som ville erklære et slikt kompromiss for å være «i prinsippet utillatelig», eller som ville kalle kompromissmakeren en medsammentvoren med bandittene (sjøl om bandittene

kunne bruke bilen og våpna til flere ran). Vårt kompromiss med bandittene fra den tyske imperialismen var nettopp et slikt kompromiss.

Men da mensjevikene og de sosialrevolusjonære i Russland, Scheidemann-folka (og for en stor del kautskyanerne) i Tyskland, Otto Bauer og Friedrich Adler (for ikke å snakke om Renner & Co) i Østerrike, Renauld- og Longuet-folka & co i Frankrike, fabianerne, de uavhengige og labouristene i England, i 1914-1918 og så i 1918-1920 inngikk *kompromisser* med bandittene fra sitt eget borgerskap og noen ganger med det «allierte» borgerskapet og *mot* det revolusjonære proletariatet i sine egne land, da var alle disse herrene virkelig *handlangere for bandittene*.

Konklusjonen er klar: Å forkaste kompromisser «prinsipielt», å forkaste muligheten for kompromisser rett og slett — uansett hva slags — er barnsligheter, som det i det hele tatt er vanskelig å ta alvorlig. En politisk leder som ønsker å tjene det revolusjonære proletariatet, må være i stand til å skille ut *konkrete* tilfeller av kompromisser som er utillatelige og uttrykk for opportunisme og *forræderi*. Han må rette hele krafta i kritikken sin, legge alle krefter i ei nådeløs avsløring og uforsonlig krig mot *disse konkrete* kompromissene og ikke la de tidligere mestrene i «praktisk» sosialisme og de parlamentariske jesuittene* sno seg unna og vriste av seg ansvaret gjennom lange avhandlinger om «kompromisser i sin alminnelighet». Det er slik «lederne» i de britiske fagforeningene, samt det fabianske selskapet og det «uavhengige» arbeiderpartiet, lurar seg unna ansvaret for *det forræderiet de har gjort seg skyldige i* for å ha inngått *et kompromiss* som i virkeligheten betyr det samme som den verste opportunisme, det verste bedrag og forræderi.

Det fins forskjellige slags kompromisser. En må være i stand til å analysere situasjonen og de konkrete forholda for hvert enkelt kompromiss, for hver enkelt kompromiss-variant. En må lære å skille mellom en mann som har gitt

* *Jesuitter*: «Jesu selskap», en romersk-katolsk organisasjon stifta i 1543 av Ignatius Loyola. Det var en militant organisasjon som skulle utbre den katolske trua, bekjempe de indre og ytre fiendene til pavekirken og være de lydige redskapene til paven. Den eksisterer fortsatt. — Lenin bruker betegnelsen i overført betydning om opportunistar som er absolutt lojale overfor parlamentarismen. (Red.)

fra seg pengene og våpna til bandittene for å minske skadene som bandittene kan gjøre, samt lette arbeidet med å fange og henrette dem, og en mann som gir pengene og våpna sine til bandittene for å få del i utbyttet. Det er på ingen måte alltid så enkelt i politikken som i dette barnslige enkle eksemplet. Men den som er ute etter å spekulere ut ei eller anna slags oppskrift for arbeiderne som kan gi dem ferdiglagde løsninger i alle situasjoner, eller som lover at politikken til det revolusjonære proletariatet aldri møter vanskelige eller kompliserte situasjoner, han er ganske enkelt en svindler.

For ikke å åpne for misforståelser, skal jeg forsøke å streke opp — om enn skissemessig — en del grunnleggende regler for en analyse av konkrete kompromisser.

Det partiet som inngikk et kompromiss med de tyske imperialistene ved å undertegne Brest-Litovsk-freden, hadde utvikla internasjonalsismen sin praktisk siden slutten av 1914. Det var ikke redd for å kreve nederlaget til tsarmonarkiet og å fordømme «fedrelandsforsvaret» i en krig mellom to imperialistiske røvere. Parlamentrepresentantene for dette partiet foretrakk forvisning til Sibir framfor å slå inn på veien som leder til ministertaburetter i ei borgerlig regjering. Revolusjonen som styrta tsarveldet og oppretta en demokratisk republikk, satte dette partiet på ei ny og svær prøve — det inngikk ingen avtaler med «egne» imperialister, men forberedte og sørga for at de blei styrta. Da partiet hadde tatt den politiske makta, lot det ikke et fnugg bli tilbake etter eiendomsretten til godseierne eller kapitalistene. Etter å ha offentliggjort og slått tilbake de hemmelige avtalene til imperialistene, foreslo partiet fred overfor *alle* nasjoner, og først etter at de anglo-franske imperialistene hadde torpedert ei fredsslutning, og etter at bolsjevikene hadde gjort alt som sto i menneskelig makt for å framskynde revolusjonen i Tyskland og andre land, ga det etter for Brest-Litovsk-bandittenes voldsbruk. At dette kompromisset var helt riktig å gå med på av et slikt parti, i en slik situasjon, blir bare klarere og mer åpenlyst for hver dag.

Mensjevikene og de sosialrevolusjonære i Russland (som alle lederne i Den andre internasjonale overalt i verden fra 1914 til 1920) begynte foræderiet gjennom ei direkte eller indirekte rettferdiggjøring av «fedrelandsforsvaret», dvs. for-

svaret av *sitt eget* røverborgerskap. De fortsatte forræderiet ved at de gikk i koalisjon med borgerskapet i *sitt eget* land, og kjempa sammen med *sitt eget* borgerskap mot det revolusjonære proletariatet i *sitt eget* land. Lik den blokka de utenlandske «kollegene» deres hadde med borgerskapet i de respektive landa sine, var det samarbeidet de hadde — først med Kerenski og kadettene, deretter med Koltsjak og Denikin i Russland — i virkeligheten et forræderi over til sida til borgerskapet, mot proletariatet. Fra først til sist betydde *deres* kompromiss med imperialistbandittene at de var *medskyldige* i imperialistisk tjuveri.

V «VENSTRE»-KOMMUNISMEN I TYSKLAND. LEDERNE, PARTIET, KLASSEN, MASSENE.

De tyske kommunistene vi skal snakke om nå, kaller seg ikke «venstre»-kommunister, men hvis jeg ikke tar helt feil, en «prinsipp-opposisjon»³⁵. Men det følgende vil vise at de har alle symptomer på «barnesjukdommen ultra-venstre».

Brosjyra kalt *Splittelsen i kommunistpartiet i Tyskland (Spartakusforbundet)* som avspeiler standpunktet til denne opposisjonen og som er utgitt av ei «lokal gruppe i Frankfurt am Main», framsetter kjerna i synspunktene til denne opposisjonen på en særs iøynefallende, klar og konsis måte. Noen få sitater er tilstrekkelig til å gjøre leseren kjent med denne kierna:

«Det kommunistiske partiet er den mest bestemte klassekampens parti. . .

. . . Overgangsperioden (mellom kapitalisme og sosialisme), er politisk sett en periode med proletariatets diktatur. . .

. . . Spørsmålet reiser seg: Hvem skal utøve dette diktaturet? *Det kommunistiske partiet eller den proletariske klassen?* . . . Skal vi prinsipielt kjempe for diktaturet til det kommunistiske partiet eller diktaturet til den proletariske klassen? . . . » (Alle kursiveringer er som i originalen.)

Forfatteren av denne brosjyra fortsetter med å beskyldte sentralkomiteen i Det tyske kommunistpartiet for å lete etter en metode for å oppnå *en koalisjon med Det tyske uavhengige sosialdemokratiske partiet*, og for å ha reist

«*spørsmålet om prinsipiell anerkjenning av alle politiske kampmidler*», også parlamentarismen, med det ene formålet å dekke over de egentlige og viktigste forsøka til sentralkomiteen på å få til en koalisjon med de uavhengige. Brosjyra fortsetter:

«Opposisjonen har valgt en annen vei. Den hevder at spørsmålet om det kommunistiske partiets herredømme og partiets diktatur, bare er et taktisk spørsmål. I alle fall er herredømmet til det kommunistiske partiet den absolutt siste formen for ethvert partiherredømme. Vi må *prinsipielt* arbeide for diktaturet til den proletariske klassen. Og alle tiltaka fra partiet, partiorganisasjonene, kampmetodene, strategien og taktikken må bli innretta mot dette målet. Likeens må vi bestemt avvise alle kompromisser med andre partier, alle tilbakefall til parlamentariske kampformer som har overlevd seg sjøl historisk og politisk . . . De særskilte proletariske metodene for revolusjonær kamp må bli sterkt understreka. Det må bli skapt nye organisasjonsformer på et breit grunnlag og med et breit perspektiv for å samle alle proletære sirkler av betydning, alle proletære lag, til å delta i den revolusjonære kampen under ledelse av det kommunistiske partiet. En *arbeiderunion*, grunnlagt på fabrikkorganisering, bør være samlingspunktet for alle revolusjonære elementer. Dette skal samle alle arbeidere som følger parolen: «Ut av fagforeningene!» Det er her det militante proletariatt skaper kampeledda sine. Det er nok å anerkjenne klassekampen, sovjetsystemet og diktaturet for å bli medlem. Hele den videre politiske oppdragelsen av de kjempende massene og den politiske orienteringa deres i kampen er oppgaver for det kommunistiske partiet som står utafor arbeiderunionen. . .

. . . Derfor står det nå to kommunistiske partier mot hverandre:

Det ene er et lederparti, som arbeider for å organisere den revolusjonære kampen og lede den *ovafra* og som godtar kompromisser og parlamentarisme for å skape en situasjon slik at det kan delta i ei samlingsregjering og som utøver diktatur.

Det andre er et masseparti, som venter at den revolusjonære kampen reiser seg *nedafra*, og som bare kjenner og bruker en eneste metode i denne kampen — en metode som tydelig fører til målet — og avviser alle parlamentariske og opportunistiske metoder. Denne eneste metoden er å *styrte borgerskapet vilkårsløst*, og deretter opprette det proletariske klassesdiktaturet for å virkeliggjøre sosialismen. . .

. . . Der — et leder-diktatur, her — et masse-diktatur! Det er vår parole.»

Slik er hovedtrekka som kjennetegner standpunktene til opposisjonen i Det tyske kommunistpartiet.

Hver eneste bolsjevik som oppmerksomt har deltatt i utviklinga av bolsjevismen siden 1903 eller har fulgt nøye med i denne utviklinga, vil si med en gang etter å ha lest disse argumentene: «For noe gammelt og kjent sludder! For noe «venstre-orientert» barnepjatt!»

Men la oss gå litt nærmere inn på disse argumentene.

Sjølve presentasjonen av spørsmålet — «et partidiktatur eller et klassesdiktatur, et leder(parti)diktatur eller et

masse(parti)diktatur?» — er et bevis *på ei helt utrulig og håpløst rotete tenkning. Disse folka ønsker å *finne opp* noe helt utenom det vanlige og, i sin iver etter å være lure, så dummer de seg ut. Det er alminnelig kjent at massene er delt i klasser, at vi bare kan snakke om massene i motsetning til klasser når vi snakker om det store flertallet i sin alminnelighet — uten å ta hensyn til oppdeling etter stilling i den samfunnsmessige produksjonen — i motsetning til kategorier som har en fast status i den samfunnsmessige produksjonen. Vi veit at som regel og i de fleste tilfeller, i det minste i de siviliserte landa i dag, blir klassene leda av politiske partier. Videre veit vi at politiske partier som regel blir leda av mer eller mindre faste grupperinger som er sammensatt av de medlemmene som har størst autoritet, innflytelse og erfaring, som er valgt til de mest ansvarsfulle stillingene og blir kalt ledere. Alt dette er barnelærdom. Alt dette er enkelt og greit. Hva er vitsen med å erstatte dette med sludder og vås, et nytt slags volapyk? *På den ene sida blei disse folka tydelig forvirra over den vanskelige situasjonen som oppsto gjennom den brå overgangen fra legalitet til illegalitet — som forstyrra de vanlige, normale og enkle forholda mellom ledere, partier og klasser. Som i andre europeiske land, var folk i Tyskland blitt altfor vant med legaliteten, til frie alminnelige valg av «ledere» på ordinære partikongresser, til den bekvemme metoden med å teste klassesammensetninga i partiene gjennom parlamentariske valg, massemøter, presse, stemninga i fagforeningene og andre sammenslutninger, osv. Da det blei nødvendig, som et resultat av den stormende revolusjonære utviklinga og utviklinga av borgerkrigen, å skifte raskt fra legalt til illegalt arbeid, å kombinere begge metodene i stedet for de gamle vanene, da det vidare blei nødvendig å nytte «ubekvemme» og «udemokratiske» metoder for å velge, danne eller bevare «ledergruppene» — gikk folk fra sans og samling, og tok til å klemme ut reint og skjært vås. Visse medlemmer i Det kommunistiske partiet i Holland**, som er så uheldige å være født i et lite land med

**Volapyk*, et internasjonalt hjelpespråk som er konstruert av tyskeren M. Schleyer. (Red.)

**Se note 59. (Red.)

svært stabile og privilegerte legale tradisjoner og forhold, og som aldri har sett en overgang fra legalitet til illegalitet, har antakelig blitt forvirra, mista hodet og vært med på å skape disse absurde oppfinnelsene.

På den andre sida kan vi ganske enkelt se en ugjenomtenkt og meningsløs bruk av de nå så «moderne» orda: «massene» og «lederne». Disse folka har hørt og merka seg en god del angrep på «ledere», der disse er satt opp mot «massene». Men de har ikke klart å tenke til bunn i sakene og fått noen klar forståelse av hva det hele dreier seg om.

Motsetninga mellom «lederne» og «massene» sto særskilt skarpt og klart fram i de fleste landa på slutten av den imperialistiske krigen og like etterpå. Hovedårsaken til dette blei forklart mange ganger av Marx og Engels i åra mellom 1852 og 1892, med Storbritannia som eksempel. Den enestående stillinga landet hadde, førte til at det oppsto et halv-småborgerskap, et opportunistisk «arbeideraristokrati», fra «massene». Lederne for dette arbeideraristokratiet gikk stadig over til borgerskapet og sto direkte eller indirekte på lønningslistene til borgerskapet. Marx fikk æren av å pådra seg hatet til dette sjofle pakket fordi han åpent stempla dem som forrædere. Imperialismen i dag (i det tjuende århundre) har gitt noen få framskredne land ei særskilt privilegert stilling, som har frambrakt en bestemt type forræderiske, opportunistiske og sosialsjåvinistiske ledere overalt i Den andre internasjonale, som forsvarer interessene til sin virksomhet, til sin del av arbeideraristokratiet. De opportunistiske partiene er blitt skilt fra «massene», dvs. fra de breieste laga av det arbeidende folket, flertallet av dem, nemlig de lavest lønna arbeiderne. Det revolusjonære proletariatet kan ikke seire hvis ikke dette ondet blir bekjempa, hvis ikke de opportunistiske, sosialforræderiske lederne blir avslørt, brennemerka og forvist. Dette er politikken Den tredje internasjonale har begynt å føre.

Det er latterlig absurd og tåpelig når en går så langt i denne sammenheng som å stille diktaturet til massene opp mot et diktatur av ledere. Noe som er særlig artig, er at i stedet for de gamle lederne som sto for alminnelig aksepterte meninger i enkle saker, blir faktisk *nye ledere* brakt fram (under dekke av parolen: «Ned med lederne!») — folk

som er fulle av stinkende sludder og vås. Slike folk er Laufenberg, Wolffheim, Horner³⁶, Karl Schröder, Friedrich Wendel og Karl Erler* i Tyskland. Forsøket til Erler på å gi spørsmålet et «utdyping» og å proklamere at politiske partier rett og slett er unødvendige og «borgerlig», er så storarta tåpelig at en har bare skuldertrekk til overs for det. Det er unektelig slik at en liten feil kan få enormt omfang hvis en tviholder på den, utdyper den, rettferdiggjør den og fører den ut i sin ytterste konsekvens.

Tilbakevisninga av partiprinsippet og partidisiplinen er det opposisjonen *har kommet fram til*, og det betyr det samme som å avvæpne proletariatet fullstendig — *i borger-skapets interesse*. Alt sammen kan kokes ned til småborgerlig utflyting og vakling, den småborgerlige mangelen på evne til å holde ut, evne til enhetlig og organisert handling. Hvis dette blir oppmuntra, vil det uunngåelig ødelegge enhver proletarisk bevegelse. Fra kommunismens synspunkt er forkasting av partiprinsippet det samme som å forsøke å gjøre et sprang fra det forestående sammenbruddet i kapitalismen (i Tyskland) til det høyeste stadiet i kommunismen, ikke til de lavere eller mellomliggende trinna. I Russland er vi (i det tredje året etter at borgerskapet blei styrta) i ferd med å ta de første skrittene i overgangen fra kapitalismen til sosialismen, eller til det laveste trinnet i kommunismen. Klassene består fortsatt og vil bestå overalt i *årevis* etter at proletariatet har erobra makta. Kanskje denne perioden vil bli kortere i Storbritannia — der det ikke er bønder (men der det finnes

*Karl Erler, «Oppløsninga av partiet», i *Kommunistische Arbeiterzeitung*³⁷ Hamburg, 7. februar 1920, nr. 32: «Arbeiderklassen kan ikke ødelegge den borgerlige staten uten å ødelegge det borgerlige demokratiet, og den kan ikke ødelegge det borgerlige demokratiet uten å ødelegge partiene.»

Enda verre tåkefyrster blant syndikalistene og anarkistene i de latinske landa kan kanskje få «tilfredsstillelse» gjennom den kjensgjerninga at solide tyskere, som tydeligvis betrakter seg sjøl som marxister (K. Erler og K. Horner har gjennom artiklene sine i den avisa vi nevnte ovafor tydelig vist at de ser på seg sjøl som ekte marxister, men de prater utrolig mye sludder på den mest tåpelige måte, og avslører at de ikke makter å forstå marxismens ABC), går til det skrittet å servere komplett toskete utsagn. Det å akseptere marxismen reint allment, redder ikke noen fra å gjøre feil. Vi russere veit dette svært godt, fordi marxismen svært ofte har vært «på moten» i landet vårt.

småprodusenter). Avskaffinga av klassene betyr ikke bare å fordrive godseierne og kapitalistene — det er noe vi gjorde forholdsvis lett, men det betyr også å *avskaffe de små vareprodusentene* og dem *kan vi ikke fordrive* eller knuse, men vi *må lære å leve* med dem. De kan (og må) bli om-danna og omskolert bare gjennom veldig langsiktig, sakte og varsomt organisatorisk arbeid. De omgir proletariatet på alle sider med en småborgerlig atmosfære, som gjennomsyrrer og korrupperer proletariatet og er stadig foranledninga til at det innafor proletariatet er tilbakefall til småborgerlig karakterløshet, splittelse, individualisme og skiftende stemninger mellom begeistring og vankelmodighet. Det er nødvendig med den strengeste sentralisme og disiplin innafor partiet til proletariatet for å møte dette, for at den *organisatoriske* rolla til proletariatet (og det er *hovedrolla* til proletariatet) blir gjennomført skikkelig, framgangsrikt og seierrikt. Proletariatets diktatur betyr en vedvarende kamp — blodig og ublodig, voldelig og fredelig, militær og økonomisk, utdanningsmessig og administrativt — mot kreftene og tradisjonene fra det gamle samfunnet. Vanens makt hos millioner og titalls millioner mennesker er ei voldsom kraft. Uten et jernhardt parti som har blitt herda i kampen, uten et parti som har tillit fra alle ærlige folk i den klassen vi snakker om, uten et parti som kan vokte og øve innflytelse på stemninga i massene, kan ikke en slik kamp bli ført fram til seier. Det er tusen ganger lettere å beseire det sentraliserte storborgerskapet enn å «beseire» millioner av småeiere, sjøl om disse folka *nettopp* skaper de resultatene som borgerskapet trenger og som har en tendens til å *gjenreise* borgerskapet gjennom sin uavlatelige, daglige, usynlige, oppløsende og demoraliserende virksomhet. Den som svekker jerndisiplinen i partiet til proletariatet (særlig under proletariatets diktatur) det aller minste, støtter i virkeligheten borgerskapet mot proletariatet.

Ved siden av spørsmålet om lederne — partiet — klassen — massene, må vi stille spørsmålet om de «reaksjonære» fagforeningene. Men først tar jeg meg den frihet å komme med et par avsluttende merknader på grunnlag av erfaringene fra partiet vårt. Det har *alltid forekommet* angrep på «leder-diktaturet» i partiet vårt. Første gangen jeg hørte slike angrep trur jeg var i 1895, da det ennå ikke fantes noe

offisielt parti, men da ei sentral gruppe holdt på å ta form i St. Petersburg, ei gruppe som skulle lede distriktsgruppene.³⁸ På den niende partikongressen (april 1920)³⁹ fantes det en liten opposisjon som også talte mot «leder-diktaturet», mot «oligarkiet»* og så videre. Derfor er det ikke noe overraskende, nytt eller forferdelig i «bar-nesjukdommen» til «venstre»kommunismen blant tyskerne. Sjukdommen er ikke dødelig, og organismen blir faktisk mer robust når hele greia er overstått. På den andre sida var det slik at den i vårt tilfelle, på grunn av den raske vekslinga mellom legalt og illegalt arbeid som gjorde det nødvendig å dekke generalstabten — lederne — og skjerme dem i største hemmelighet, noen ganger førte til svært farlige konsekvenser. Det verste var den gangen i 1912, da *agentprovokatøren* Malinovski kom inn i sentralkomiteen til bolsjevikene. Han forrådte dusinvis av de beste og mest lojale kameratene, var årsak til at de blei dømt til straffearbeid, og framskynda døden for mange av dem. At han ikke fikk gjort enda større skade, skyldtes den riktige balansen mellom legalt og illegalt arbeid. Som medlem av sentralkomiteen i partiet og representant i Dumaen, måtte Malinovski — for å vinne tilliten vår — hjelpe oss med å opprette lovlige dagsaviser, som også under tsarveldet klarte å føre kamp mot mensjevnikisk opportuniste og spre grunnprinsippene i bolsjevismen i en passe tilslørt form. Mens Malinovski med den ene handa sendte dusinvis av de beste bolsjevikene på straffearbeid eller i døden, var han med den andre handa nødt til å hjelpe til med å utdanne tusenvis av nye bolsjevikar ved hjelp av den lovlige pressa. De tyske (også britiske, amerikanske, franske, og italienske) kameratene som står overfor oppgava med å lede revolusjonært arbeid innafor reaksjonære fagforeningar, ville være tjent med å tenke grundig over disse kjensgjerningene.**

* *Oligarki* — fåmannsvelde (Red.)

** Malinovski var krigsfange i Tyskland. Da han kom tilbake til Russland og bolsjevikene hadde makta, blei han omgående stilt for retten og skutt av arbeiderne våre. Mensjevnikene angrep oss bittært for feilen vår — den kjensgjerninga at en agentprovokatør hadde blitt medlem av sentralkomiteen i partiet vårt. Men da vi, under Kerenski, krevde arrestasjon og rettslig forfølgelse av Rodsjanko, Dumapresidenten, fordi han allerede før krigen visste at Malinovski var en agentprovokatør

Borgerskapet sender uten tvil agentprovokatører inn i de kommunistiske partiene i mange land, også de mest framskredne landa, og kommer til å fortsette med å gjøre det. En dyktig kombinasjon av legalt og illegalt arbeid er en av metodene til å bekjempe denne faren.

VI

BØR REVOLUSJONÆRE ARBEIDE I REAKSJONÆRE FAGFORENINGER?

De tyske «venstre»-folka mener at når det gjelder dem, så er svaret på dette spørsmålet et ubetinga nei. Etter det de mener, er deklamering og sinte utrop (slike som kommer fra K.Horner på et særs «solid» og særs tåpelig vis) mot «reaksjonære» og «kontrarevolusjonære» fagforeninger et tilstrekkelig «bevis» på at det er unødvendig, ja faktisk utillatelig for revolusjonære og kommunister å arbeide i gule, sosialsjåvinistiske, kompromissvennlige og kontrarevolusjonære fagforeninger av Legien-typen.

Men uansett hvor mye de tyske «venstre»-folka er overbevist om det revolusjonistiske i en slik taktikk, så er den i virkeligheten totalt feilaktig og inneholder ikke noe annet enn tomme fraser.

For å gjøre dette klart, skal jeg begynne med vår egen erfaring i samsvar med den alminnelige planen for denne artikkelen, som er retta mot ei anvending i Vest-Europa av alt det i bolsjevismen som er allment brukbart, allmenngyldig og betydningsfullt i historia til bolsjevismen og i taktikken i dag.

I Russland i dag er forholdet mellom ledere, parti, klasse og masser, såvel som holdninga proletariatets diktatur og partiet har til fagforeningene, konkret slik: Diktaturet blir utøvd av proletariatet som er organisert i sovjetene. Proletariatet blir leda av det kommunistiske partiet, bolsjevikene, som ifølge tallene fra den siste partikongressen (april 1920) hadde 611.000 medlemmer. Både før og etter oktoberrevolusjonen svinga medlemstallet

og lot være å informere trudovikene og arbeiderne i Dumaen om dette, støtta verken mensjevikene eller de sosialrevolusjonære i Kerenski-regjeringa kravet vårt, og Rodsjanko fortsatte på frifot og kunne slutte seg til Denikin uten å bli hindra.

sterkt og var vanligvis mye mindre, sjøl i 1918 og 1919⁴⁰. Vi frykter ei overdreven vekst i partiet, fordi karrierister og svindlere som ikke fortjener noe annet enn å bli skutt, uungåelig gjør alt de kan for å orme seg inn i rekkene til det partiet som har makta. Siste gang vi åpna dørene i partiet på vidt gap — bare for arbeidere og bønder — var da Judentisj sto noen få verst* fra Petrograd (vinteren 1919) og Deninkin sto i Orel (ca. 350 verst fra Moskva), dvs. da Sovjetrepublikken var i dødelig fare og eventyrere, karrierister, svindlere og upålitelige personer slett ikke kunne regne med å gjøre ei fordelaktig karriere (de hadde større grunn til å vente seg galger og tortur) ved å slutte seg til kommunistene⁴¹. Partiet som samles til årlige kongresser (den siste på grunnlag av en representant for hvert 1000. medlem), er leda av en sentralkomite på nitten medlemmer som er valgt av kongressen, mens det daglige arbeidet i Moskva må bli utført av enda mindre organer, kjent som Organisasjonsutvalget og Politbyrået. Disse to organene blir valgt av plenumsmøtene i sentralkomiteen med fem medlemmer fra sentralkomiteen til hvert utvalg. Dette kan se ut som et fullkomment «oligarki». Det blir ikke tatt noen avgjørende politiske eller organisatoriske vedtak i noen av de statlige organene i republikken vår uten rettleiing fra sentralkomiteen i partiet.

I arbeidet sitt støtter partiet seg direkte på *fagforeningene*, som ifølge tallene fra den siste kongressen (april 1920) nå har et medlemstall på over fire millioner og er formelt sett *partiløse*. I virkeligheten består alle de ledende organene i de aller fleste fagforeningene og først og fremst, sjølsagt, i det all-russiske fagforeningssentret eller utvalget (Det all-russiske sentralrådet for fagforeningene), av kommunister som utfører alle direktivene fra partiet. Slik har vi i det store og hele et formelt ikke-kommunistisk, fleksibelt og forholdsvis breit og svært mektig proletarisk apparat. Gjennom dette apparatet er partiet nært knytta til *klassen* og til *massene*, og gjennom dette apparatet blir *klassediktatur* utøvd under ledelse av partiet. Uten nær kontakt med fagforeningene og uten den energiske støtta og hengivne innsatsen deres, ikke bare i

* *Verst*, russisk lengdeenhet, 1067 m. (Red.)

økonomiske, *men også i militære saker*, ville det sjølsagt ha vært umulig for oss å regjere landet og opprettholde diktaturet i så mye som to og en halv måned, for ikke å snakke om i to og et halvt år. Praktisk betyr disse svært nære kontaktene sjølsagt et særlig sammensatt og mangesidig arbeid med propaganda og agitasjon, hyppige konferanser til rette tider — ikke bare med de ledende fagforeningsfolka, men med alle innflytelsesrike elementer innafor fagforeningene reint allment. Det betyr en standhaftig kamp mot mensjeviken som fortsatt har visse støtter, sjøl om de er svært få, som de villeder til alle slags kontrarevolusjonære foretak, alt fra et ideologisk forsvar for (det *borgerlige*) demokratiet og preiking om at fagforeningene bør være «uavhengige» (uavhengige fra den proletariske statsmakta!), til sabotasje av den proletære disiplinen etc. etc.

Vi mener at kontakten med «massene» gjennom fagforeningene ikke er nok. Praktiske aktiviteter har i løpet av revolusjonen vår lagt grunnlaget for slike institusjoner som *partiløse arbeider- og bondekonferanser*, og vi kjemper av alle krefter for å støtte, utvikle og utvide denne institusjonen til å bli i stand til å måle stemninga blant massene, komme i nærere kontakt med dem, møte krava deres, forfremme de beste blant dem til statsstillinger, etc. I ei av de seineste forordningene som gjelder omdanninga av Folkekommissariatet for statskontroll til Arbeider- og bondeinspeksjonen, har partiløse konferanser av denne typen fått fullmakt til å velge medlemmer til statskontrollen for å utføre forskjellige typer undersøkelsesarbeid etc.

Dessuten blir sjølsagt alt partiarbeidet utført gjennom sovjetene som omfatter de arbeidende massene, uansett yrke. Distriktskongressene til sovjetene er *demokratiske* institusjoner. Sjøl de beste blant de demokratiske republikkene i den borgerlige verden har aldri sett maken. Gjennom disse kongressene (som partiet anstrenger seg for å følge med på), samt ved stadig å peke ut klassebevisste arbeidere til forskjellige stillinger i landdistriktene, utøver proletariatet rolla si som leder for bøndene, slik virkeliggjør byproletariatet diktaturet sitt

og fører en systematisk kamp mot de rike, mot borgerskapet som utbytter og profiterer på bøndene osv.

Slik er den allmenn mekanismen i den proletariske statsmakta sett «ovafra», sett ut fra den praktiske gjennomføringa av diktaturet. Vi håper at leseren vil forstå hvorfor de russiske bolsjevikene, som har kjent denne mekanismen i tjuefem år og sett den utvikle seg fra små, illegale undergrunnssirkler, ikke kan hjelpe for at de ser på alt dette pratet om «ovafra» eller «nedafra», om lederdiktaturet eller diktaturet til massene etc., som tåpelig og barnslig vrøvl, noe i likhet med å diskutere om det venstre beinet eller den høyre armen til en mann er mest nyttig for ham.

Vi kan ikke annet enn å se på de pompøse, svært lærde og skrekkelig revolusjonære avhandlingene til de tyske venstrefolka som like tåpelige og barnslig vrøvlete. Avhandlinger om at kommunistene ikke kan og ikke bør arbeide innafor reaksjonære fagforeninger, at det er tillatt å snu ryggen til arbeid av denne typen, at det er nødvendig å trekke seg ut av fagforeningene og skape flunkende nye og ubesudla «arbeiderunioner» som er oppfunnet av svært søte og snille (og antakelig for det meste svært unge) kommunister, etc. etc.

På den ene sida overtar sosialismen unngåelig som en arv fra kapitalismen de gamle faglige og handverksmessige forskjellene blant arbeiderne, som har utvikla seg i løpet av hundrevis av år. På den andre sida overtar den fagforeningene, som bare svært langsomt og over ei årrekke kan utvikle seg til breiere industriforbund med mindre av det laugsmessige ved seg (forbund som omfatter hele industrigreiner, ikke bare handverk, laug og fag). Først seinere kan vi gjennom disse industriforbunda gå vidare med å avskaffe arbeidsdeling mellom folk, utdanne og skolere folk, gi dem *ei allsidig utvikling og ei allsidig opplæring, slik at de kan klare alt*. Kommunismen utvikler seg og må utvikle seg mot dette målet og den *kommer til å nå* det, men førstetter mange, mange år.

Å forsøke praktisk i dag å foregripe dette framtidige resultatet av en fullt utvikla, fullt grunnfesta og utforma, totalt omfattende og moden kommunisme, ville være som å prøve på å lære bort høyere matematikk til et fireårig barn.

Vi kan (og må) ikke begynne å bygge sosialismen med et abstrakt menneskemateriale eller et menneskemateriale som er særlig skapt av oss, men med det menneskematerialet som vi har arva fra kapitalismen. Sant nok, det er ingen lett sak, men det fins ingen andre måter å nærme seg oppgava på, som er såpass alvorlige at de er verdt en diskusjon.

Fagforeningene var et kjempestort skritt framover for arbeiderklassen i kapitalismens første dager, ettersom de markerte overgangen fra splittelse og hjelpeløshet blant arbeiderne — til det *første grunnlaget* for ei klasseorganisering. Da det *revolusjonære partiet til proletariatet*, den *høyeste* formen for proletarisk klasseorganisering begynte å forme seg (og partiet fortjener ikke navnet sitt før det lærer å knytte lederne sammen med klassen og massene i en udelelig helhet), begynte fagforeningene uunngåelig å avsløre *visse* reaksjonære trekk, et visst laugsmessig trangsyn, en viss tendens til å være apolitiske, en viss treghet etc. Men utviklinga av proletariatet foregikk ikke og kunne ikke foregå andre steder i verden enn gjennom fagforeningene, gjennom samhandling mellom dem og partiet til arbeiderklassen. At proletariatet erobra den politiske makta, er et enormt skritt framover for proletariatet som klasse, og partiet må mer enn noen gang lære opp og lede fagforeningene, ikke bare på gammelt vis, men på en ny måte. Samtidig som partiet ikke må glemme at fagforeningene er og i lang tid vil komme til å være en uunnværlig «skole i kommunisme» og en før-skole som trener proletariatet i å utøve diktaturet sitt, en uunnværlig organisasjon for arbeiderne i den gradvise overføringa av styringa av hele det økonomiske livet i hele landet til *arbeiderklassen* (og ikke til de enkelte fag), og seinere til hele det arbeidende folket.

At fagforeningene har *visse* «reaksjonære» trekk i den betydninga vi har nevnt ovafor, er *uunngåelig* under proletariatets diktatur. Ikke sånn å forstå at dette betyr komplett mangel på evne til å forstå de grunnleggende vilkåra for *overgangen* fra kapitalismen til sosialismen. Det ville være toppmålt dumskap å frykte disse «reaksjonære trekka» eller å prøve på å *unngå* eller hoppe over dem, fordi det ville bety at vi er redde for den oppgava fortroppen til proletariatet har — den som består i å lære opp, utdanne, opplyse og trekke de mest tilbakeliggende laga og massene i

arbeiderklassen og bøndene med i det nye livet. På den andre sida ville det være en enda grovere feil om vi utsatte virkeliggjøringa av proletariatets diktatur til et tidspunkt da det ikke fins en eneste arbeider med et sneversynt handverksstandpunkt eller laugs- og trade-unionistiske* fordommer. Kunsten å drive politikk (og den riktige forståelsen som kommunister bør ha av dette) består i ei riktig vurdering av forholda og tidspunktet da fortroppen i proletariatet kan erobre makta, når den har mulighet til å vinne tilstrekkelig støtte fra tilstrekkelig breie lag av arbeiderklassen og de ikke-proletære arbeidende massene — samtidig med og etter at makta er blitt erobra. Videre ei riktig vurdering av når fortroppen i proletariatet etter det har mulighet for å opprettholde, grunnfeste og utvide styret sitt gjennom å utdanne, lære opp og trekke til seg stadig breiere masser fra det arbeidende folket.

Videre. I mer framskredne land enn Russland, har visse reaksjonære trekk i fagforeningene vært, og var nødt til å være, mye mer framtrедende enn i vårt land. Våre mensjeviker fikk støtte i fagforeningene (og får det fortsatt i en viss grad fra noen få foreninger) som et resultat av det handverksmessige sneversynet, den faglige egoismen og opportunisten i fagforeningene. Mensjevikene i Vesten har oppnådd å få mye mer solide støttepunkter i fagforeningene. I Vesten har et *faglig-unionistisk, sneversynt, sjølgodt, forstokka, griskt og småborgerlig pro-imperialistisk og imperialistisk oppkjøpt «arbeideraristokrati»* utvikla seg til et langt sterkere lag enn i vårt land. Det er ubestridelig. Kampen mot folk som Gompers, Jouhaux, Henderson, Merrheim, Legien og co. i Vest-Europa, er mye vanskeligere enn kampen mot våre mensjeviker som representerer en *helt ensarta* sosial og politisk type. Denne kampen må bli ført nådeløst og den må ubetinga bli ført fram — som vi gjorde det — til det punktet da alle de uforbederlige lederne for opportunisten og sosialsjåvinismen er fullstendig brennemerka og drevet ut av fagforeningene. Politisk makt kan ikke bli erobra (og en bør ikke prøve å

* *Trade-unionisme* — ei opportunistisk retning innafor arbeiderbevegelsen som går inn for at arbeiderne skal begrense seg til kamp i *fagbevegelsen*, på et snevert faglig grunnlag, og som avviser at arbeiderklassen må ha et politisk parti — og går imot at arbeiderklassen må erobre den politiske makta. (Red.)

erobre den) før kampen har nådd et *visst* nivå. Dette «særskilte nivået» vil være *forskjellig* i de ulike landa og under ulike forhold. Bare de sindige, erfarne og velskolerte politiske lederne for proletariatet i hvert enkelt land er i stand til å vurdere dette riktig. (I Russland var valga til Den konstituerende forsamlinga i november 1917, noen få dager etter den proletariske revolusjonen den 25. oktober 1917, en av målestokkene på seieren i denne kampen. I disse valga blei mensjevikene avgjort slått, de fikk 700 000 stemmer, 1 400 000 stemmer hvis stemmene fra Transkaukasus blir telt med — mot 9 000 000 stemmer for bolsjevikene. Se artikkelen min, «Valga til Den konstituerende forsamlinga og proletariatets diktatur»⁴² i *Den kommunistiske internasjonale*⁴³ nr. 7-8).

Vi fører kampen mot «arbeideraristokratiet» i navnet til arbeidermassene og for å vinne dem over på vår side, vi fører kampen mot de opportunistiske og sosialsjåvinistiske lederne for å vinne arbeiderklassen over på vår side. Det ville være tåpelig å glemme denne helt grunnleggende og helt sjølinnlysende sannheten. Likevel er det nettopp så tåpelige de tyske «venstre»-kommunistene er, når de trekker den slutningen at . . . en skal gå ut av fagforeningene, nekte å arbeide innafor dem, skape nye og *kunstige* former for arbeiderorganisering! — fordi fagforeningene har et *toppleder-sjikt* av reaksjonær og kontrarevolusjonær type. Dette er et så utillatelig mistak, at det nærmer seg den største tjenesten kommunister kan yte overfor borgerskapet. Som alle opportunistar, sosialsjåvinistar og kautskyanske fagforeningsledere, er våre mensjeviker ikke noe annet enn «agenter for borgerskapet i arbeiderbevegelsen» (noe vi alltid har kalt mensjevikene), eller «arbeiderløytnanter for kapitalistklassen», for å bruke det glimrende og virkelig treffende uttrykket fra tilhengerne til Daniel De Leon i Amerika. At en avviser arbeidet i de reaksjonære fagforeningene, betyr at en overlater de lite utvikla eller tilbakeliggende arbeidermassene til innflytelsen fra de reaksjonære lederne, agentene for borgerskapet, arbeideraristokratiet eller «arbeidere som har blitt fullkomment borgerlige» (se Engels' brev til Marx 1858 — om de britiske arbeiderne⁴⁴).

Denne latterlige teorien om at kommunistene ikke skal arbeide i reaksjonære fagforeninger, avslører svært tydelig

hvilken lettsindig holdning «venstre»-kommunistene har i spørsmålet om innflytelsen over «massene», og hvor villedende alt skrålet deres om «massene» er. Hvis vi ønsker å hjelpe «massene», vinne sympatien og støtta deres, kan vi ikke være redde for vansker eller nålestikk, sjikane, fornærmelser og forfølgelse fra «lederne» (som nesten alltid direkte eller indirekte har tilknytning til borgerskapet og politiet fordi de er opportunistar og sosialsjåvinister), men vi må absolutt arbeide *overalt der massene fins*. Vi må tåle alle ofre og klare å overvinne de største hindringer for å drive systematisk, stadig, standhaftig og tålmodig agitasjon og propaganda i de organisasjonene, foreningene og forbunda, sjøl de mest reaksjonære, der det fins proletære eller halvproletære masser. Fagforeningene og arbeiderkooperativene (i hvert fall noen ganger i de sistnevnte) er nettopp de organisasjonene der massene er å finne. I følge tall som er sitert i den svenske avisa *Folkets dagblad Politiken*, den 10. mars 1920, så økte medlemskapet i fagforeningene i Storbritannia fra 5 500 000 på slutten av 1917 til 6 600 000 på slutten av 1918, ei økning på 19 %. Mot slutten av 1919 blei medlemskapet anslått til å være 7 500 000. Jeg har ikke de tilsvarende tall for Frankrike og Tyskland foran meg, men helt sikre og alminnelig kjente kjensgjerninger vitner om ei rask økning i fagforeningsmedlemskapet også i disse landa.

Disse kjensgjerningene slår soleklart fast noe som er stadfesta på tusen andre måter, nemlig at klassebevisstheten og ønsket om organisering vokser blant de proletære massene, blant de vanlige arbeiderne og blant de tilbakeliggende elementene. Millioner av arbeidere i Storbritannia, Frankrike og Tyskland tar *for første gang* skrittet fra en fullstendig mangel på organisering til den mest grunnleggende, laveste, enkleste og (for dem som fortsatt er helt gjennomsyra av borgerlig-demokratiske fordommer) lettest forståelige formen for organisering, nemlig fagforeningene. Likevel står de revolusjonære, men uforstandige venstre-kommunistene ved siden av og skriker «massene!», men de *avstår fra å arbeide innafor fagforeningene* under påskudd om at de er «reaksjonære», og de finner opp en flunkende ny, ubesmitta liten «arbeiderunion», som ikke er tilsmussa av borgerlig-demokratiske fordommer og er rein for laugsmessige eller sneversynte faglig-unionistiske syn-

der, en union som de påstår vil bli (!) en brei organisasjon. «Anerkjenning av sovjetsystemet og diktaturet» er de *eneste* (!) krava til medlemskap. (Se sitatet ovafor).

Det er ikke mulig å forestille seg en større tåpelighet eller noe som er mer skadelig for revolusjonen enn de som de «venstre»-revolusjonære her forårsaker! Tenk om vi i Russland i dag, etter to og et halvt års enestående seirer over borgerskapet i Russland og i Entente-maktene, skulle gjøre «anerkjenning av diktaturet» til et vilkår for medlemskap i fagforeningene? Ja, da ville vi gjøre noe utrulig dumt og ødelegge innflytelsen vår blant massene, og hjelpe men-sjevikene. Den oppgava som hviler på kommunistene er å *overbevise* de tilbakeleggende elementene, å arbeide *blant* dem, og ikke *isolere seg fra dem* med barnslige og kunstige «venstre»-paroler.

Det ingen tvil om at folk som Gompers, Henderson, Jouhaux og Legien er svært takknemlige mot de «venstre»-revolusjonære, som liksom den tyske «prinsipp»-opposisjonen (himmelen fri oss fra slike «prinsipper»!), eller som noen av de revolusjonære i den amerikanske Verdens Industriarbeidere (Industrial Workers of the World)⁴⁵ preiker utmelding av de reaksjonære fagforeningene og av-viser å arbeide innafor dem. Disse herrene, disse «lederne» for opportunisten, vil uten tvil ty til alle slags hjelpemidler i det borgerlige diplomatiet og søke hjelp hos de borgerlige regjeringene, presteskapet, politiet og domstolene for å holde kommunistene vekk fra fagforeningene, drive dem vekk for enhver pris, gjøre arbeidet deres i fagforeningene så surt som mulig, fornærme dem, terge dem og forfølge dem. Vi må klare å stå imot alt dette, vi må være enige om å bære hvert eneste offer, og til og med — om det blir nødvendig — ta i bruk forskjellige krigslist, triks og illegale metoder, fortielser og utflukter — så lenge vi bare kommer inn i fagforeningene, klarer å bli der og klarer å fortsette det kommunistiske arbeidet innafor — under enhver omstendighet. Under tsarveldet hadde vi i det hele tatt ingen «legale muligheter» før 1905. Men da Subatov* som

* S. V. Subatov (1863-1917), leder av Moskva-Okranaen (det hemmelige politiet), grunnla «politisosialismen». Han oppretta falske arbeiderorganisasjoner, som blei stifta under beskyttelse av gendarmene i hæren og politiet — i den hensikt å vende oppmerksomheten bort fra den revolusjonære bevegelsen. (Red.)

var agent i det hemmelige politiet, organiserte De svarte hundre-arbeidermøtene og arbeiderforeninger med det målet for øye å fange revolusjonære og bekjempe dem, så sendte vi medlemmer av partiet vårt til disse møtene og inn i disse foreningene. (Jeg husker personlig en av dem, kamerat Babusjkin, en ledende fabrikkarbeider fra St. Petersburg som blei skutt på ordre fra generalene til tsaren i 1906). De oppretta kontakt med massene, klarte å få i gang agitasjon og klarte å rive arbeiderne vekk fra innflytelsen til Subatov-agentene.* Sjølsagt er det vanskeligere å få til dette i Vest-Europa som er gjennomsyra av særlig djuptgående legalistiske, konstitusjonelle og borgerlig-demokratiske fordommer. Men det kan og må bli gjennomført, og må bli gjennomført systematisk.

Eksekutivkomiteen i Den tredje internasjonale må etter mi mening åpent fordømme den politikken som går ut på å avvise arbeidet i reaksjonære fagforeninger allment og foreslå for den neste kongressen å fordømme den, (og forklare i detalj hvorfor ei slik avvisning er uklok og hvilken enorm skade den gjør for den proletariske revolusjonen) og fordømme særskilt retningslinja til enkelte av medlemmene i Det kommunistiske partiet i Holland, som enten direkte eller indirekte, åpent eller skjult, helt eller delvis — det spiller ingen rolle — har støtta denne feilaktige politikken. Den tredje internasjonale må bryte med taktikken til Den andre internasjonale, den må ikke løpe unna eller underslå aktuelle spørsmål, men stille dem åpent fram. Vi har sagt sannheten rett ut til de «uavhengige» (Det uavhengige sosialdemokratiske partiet i Tyskland), på samme måten må vi si sannheten rett ut til «venstre»-kommunistene.

* Folk som Gompers, Henderson, Jouhaux og Legien er ikke noe annet enn subatov'er, bare forskjellige fra Subatov i den europeiske drakta si, de pene manerene og de siviliserte, forfina, demokratisk polerte metodene de bruker i sin skurkaktige politikk.

VII

SKAL VI DELTA I BORGERLIGE PARLAMENTER?

De tyske «venstre»-kommunistene svarer nei på dette spørsmålet med den ytterste forakt — og største hånlighet. Argumentene deres? I sitatet ovafor kunne vi lese:

«... Alle tilbakefall til parlamentariske kampformer som historisk og politisk har overlevd seg sjøl, må besluttomt bli avvist. . . »

Dette blir sagt på en latterlig innbilsk måte og det er rett og slett feilaktig. «Tilbakevending» til parlamentarismen — jo takk! Kanskje det allerede fins en sovjetrepublikk i Tyskland? Det ser ikke sånn ut! Hvordan kan en da prate om «tilbakevending»? Er ikke dette bare en tom frase?

Parlamentarismen har «historisk overlevd seg sjøl». Det er sant når det gjelder propaganda. Men alle veit at *praktisk* er den langt fra overvunnet. En kunne med full rett erklære at kapitalismen har «overlevd seg sjøl historisk» for mange årtier siden, men det slår ikke i det hele tatt beina under den langvarige og seige kampen vi må føre *innafor* kapitalismen. Parlamentarismen har «historisk overlevd seg sjøl» sett ut fra *verdenshistoria*, dvs. den borgerlig-parlamentariske *perioden* er over og *perioden* med proletariatets diktatur har begynt. Det er ugjendrivelig. Men verdenshistoria blir telt i tiår. Ti eller tjue år før eller seinere gjør ingen forskjell målt med en verdenshistorisk målestokk. Sett ut fra verdenshistoria er det en bagatell som en ikke engang kan vurdere tilnærmelsesvis. Men nettopp derfor er det himmelropende feilaktig å benytte verdenshistorias målestokk på praktisk politikk.

Har parlamentarismen «overlevd seg sjøl politisk»? Det er et helt annet spørsmål. Hvis det var sant, ville «venstre»-folka ha ei sterk stilling. Men det gjenstår å bevise det gjennom den mest nøyaktige analyse og «venstre»-folka aner ikke en gang hvordan de går fram i slike saker. I «Tæser om parlamentarismen», utgitt i *Bulletin for det provisoriske byrået under Den kommunistiske internasjonale i Amsterdam*, nr. 1, februar 1920, som tydeligvis uttrykker tendensene til det hollandske venstre eller venstresida i Holland, er analysen som vi skal se, håpløst tynn.

For det første anså de tyske «venstre»-folka, som vi veit, at parlamentarismen hadde «overlevd seg sjøl politisk»

allerede i januar 1919, stikk motsatt standpunktene til så framtreddende politiske ledere som Rosa Luxembourg og Karl Liebknecht. Vi veit at «venstre»-folka tok feil. Den kjensgjerninga aleine ødelegger med et eneste slag påstanden om at parlamentarismen har «overlevd seg sjøl politisk». Det gjenstår for «venstre»-folka å bevise hvorfor feilen deres — som var opplagt den gangen — ikke lenger er en feil. De legger ikke fram en eneste skygge av bevis, og de kan ikke gjøre det. Den innstillinga et politisk parti har til sine egne feil er en av de viktigste og sikreste metodene for å bedømme hvor ærlig partiet er og hvordan det *praktisk* oppfyller forpliktelsene overfor *klassen* sin og det *arbeidende folket*. Å innrømme feilen åpent, å slå fast årsakene til den, analysere omstendighetene som førte fram til feilen og grundig å drøfte midlene til å rette den opp — det er kjennetegnet på et alvorlig parti. Det er nettopp slik et parti skal oppfylle pliktene sine, utdanne og lære opp *klassen* sin og deretter *massene*. Når «venstre»-folka i Tyskland (og Holland) ikke klarer å oppfylle denne plikta si og ikke vier den åpenlyse feilen sin stor oppmerksomhet og grundige studier, så har de bevist at de ikke er *partiet til en klasse*, men en sirkel, ikke *partiet til massene*, men ei gruppe intellektuelle og noen få arbeidere som tar etter de verste trekka ved intellektualismen.

For det andre kan vi lese i den samme brosjyra fra Frankfurtergruppa til «venstre»-folka, den vi allerede har sitert i detalj:

«... De millioner arbeidere som fortsatt følger sentrumspolitikken (Det katolske «senter»-partiet) er kontrarevolusjonære. Proletarene på landsbygda bistår med legioner til de kontrarevolusjonære troppene.» (s. 3 i brosjyra)

Alt viser at dette utsagnet er altfor flott og overdrevent. Men den grunnleggende kjensgjerninga som blir satt fram her er ugjendrivelig, og at «venstre»-folka anerkjenner den beviser særlig klart feilen deres. Hvordan kan de si at «parlamentarismen har overlevd seg sjøl politisk» når «millioner» og «legioner» av *proletarer* ikke bare fortsatt er for parlamentarismen allment, men direkte «kontrarevolusjonære»? Det er tydelig at parlamentarismen i Tyskland *ennå ikke* har overlevd seg sjøl politisk. Det er tydelig at «venstre»-folka i Tyskland har forveksla *ønskene sine*, den politisk-ideologiske holdninga si, med den ob-

jektive virkeligheten. Dette er den alvorligste feilen revolusjonære kan gjøre. I Russland har vi kunnet studere denne feilen på nært hold blant revolusjonære, der det mest brutale og barbariske tsaråket frambrakte ulike avskygninger av revolusjonære over en særs lang periode og i særlig ulike former — revolusjonære som viste forbløffende hengivenhet, entusiasme, heltemot og viljestyrke. Vi har oppmerksomt studert denne feilen og har førstehands kunnskap om den, det er nettopp derfor vi ser den så klart hos andre. Parlamentarismen har sjølsagt «overlevd seg sjøl politisk» for kommunistene i Tyskland, men — og det er sjølve saka — vi må *ikke* se på det som har overlevd seg sjøl *for oss* som noe som har overlevd seg sjøl *for klassen, for massene*. Her ser vi på nytt at, de «venstre»-folka ikke veit hvordan de skal tenke, at de ikke veit hva det vil si å være partiet til *en klasse*, partiet til *massene*. Dere må ikke synke ned til nivået til massene, til det nivået de tilbakeliggende laga av klassen står på. Det er ubestridelig. Dere må fortelle dem den bitre sannheten. Dere har plikt til å kalle de borgerlig-demokratiske og parlamentariske fordommene deres for det de er — nemlig *fordommer*. Men på samme tid må dere *nøkternt* ta hensyn til det nivået klassebevisstheten og forberedelsene i hele klassen (ikke bare i den kommunistiske fortroppen) *faktisk* befinner seg på, og nivået i hele det *arbeidende folket* (ikke bare til de mest framskredne herfra).

Sjøl om bare et forholdsvis stort *mindretall* av industriarbeiderne, og ikke «millioner» og «legioner», følger ledelsen i det katolske presteskapet — og et liknenede mindretall av landarbeidere følger godseierne og kulakkene (Grossbauern, dvs. storbønder), viser dette tydelig at parlamentarismen i Tyskland *ennå ikke* har overlevd seg sjøl, at deltaking i parlamentariske valg og i kampene på parlamentstribunene er *ei plikt* for partiet til det revolusjonære proletariatet, *særlig* når det gjelder å skolere de tilbakeliggende laga i *sin egen klasse* og når det gjelder å vekke opp og opplyse de uutvikla, nedtråkka og uvitende *massene* på landsbygda. Så lenge dere mangler styrke til å gjøre det av med borgerlige parlamenter og alle andre typer reaksjonære institusjoner, *må* dere arbeide innafor dem, fordi *det er der* dere fortsatt vil finne arbeidere som er for-

dumma av prester og sløva av forholda på landet. Ellers risikerer dere bare å bli stående som noen skrythalsar.

For det tredje har «venstre»-kommunistene en god del å si til fordel for oss bolsjeviker. Noen ganger føler en det som om de burde lovprise oss mindre og istedet skaffe seg bedre kjennskap til taktikken til bolsjevikene. Vi deltok i valga til Den konstituerende forsamlinga, det russiske borgerlige parlamentet, i september til november i 1917. Var taktikken vår riktig eller ikke? Hvis den ikke var riktig, bør dette bli klart framsatt og bevist, for det er nødvendig for å utvikle en riktig taktikk for den internasjonale kommunistiske bevegelsen. Hvis taktikken var riktig, må vi trekke visse slutninger. Sjølsagt er det ikke snakk om å sette forholda i Russland lik forholda i Vest-Europa. Men når det gjelder det særskilte spørsmålet om hva det betyr at «parlamentarismen har overlevd seg sjøl politisk», bør en ta grundig hensyn til erfaringa vår, for hvis ikke konkret erfaring blir trukket inn, vil slike utsagn svært lett bare bli tomme fraser. Hadde ikke vi russiske bolsjeviker i september til november 1917 *mer* rett enn andre vest-europeiske kommunister til å vurdere at parlamentarismen hadde overlevd seg sjøl politisk i Russland? Sjølsagt hadde vi det, for saka er ikke et spørsmål om de borgerlige parlamentene har bestått i lengre eller kortere tid, men hvor godt de arbeidende massene er *forberedt* (ideologisk, politisk og praktisk) på å godta sovjetsystemet og å oppløse det borgerlig-demokratiske parlamentet (eller tillate at det blir oppløst). Det er ei absolutt ugjendrivelig og historisk fastslått kjensgjerning at by-arbeiderklassen og soldatene og bøndene i Russland var svært godt forberedt på å godta sovjetsystemet og å avskaffe det mest demokratiske av de borgerlige parlamentene i september til november 1917, på grunn av ulike særegne forhold. Likevel boikotta *ikke* bolsjevikene Den konstituerende forsamlinga, men deltok i valga både før og etter at proletariatet hadde erobra den politiske makta. At disse valga ga høyst verdifulle (og for proletariatet svært nyttige) politiske resultater, har — tør jeg håpe — blitt bevist av meg i den artikkelen jeg har nevnt tidligere, som utførlig behandler resultatene av valga til Den konstituerende forsamlinga i Russland.

Slutningen vi kan trekke her, er helt uomtvistelig: Det er blitt bevist at det å delta i et borgerlig-demokratisk

parlament, også bare noen få uker før Sovjetrepublikken seira og til og med *etter* en slik seier, langt fra skader det revolusjonære proletariatet, men faktisk hjelper det med å *bevise* overfor de tilbakeliggende massene hvorfor slike parlamenter bør bli avskaffa. Det gjør det *lettere* å oppløse dem, og *bidrar* til at den borgerlige parlamentarismen «overlever seg sjøl politisk». Å overse denne erfaringa og samtidig gjøre krav på å tilhøre Den kommunistiske *internasjonale*, som skal utarbeide taktikken sin ut i fra *internasjonale* forhold (og ikke som snever eller utelukkende nasjonal taktikk, men som internasjonal taktikk) betyr å gjøre en grov feil og i virkeligheten forkaste internasjonalismen i handling, mens en anerkjenner den i ord.

La oss nå gå gjennom argumentene fra «det hollandske venstre» for ikke å delta i parlamentet. Det følgende er teksten i tese nummer fire som er den viktigste av de «hollandske» tesene jeg nevnte tidligere:

«Når det kapitalistiske produksjonssystemet er brutt sammen, og samfunnet er i en revolusjonær tilstand, mister parlamentarisk virksomhet gradvis betydning sammenlikna med massenes egne handlinger. Når parlamentet blir sentret og organet for kontrarevolusjonen under disse forholda, mens arbeiderklassen på den andre sida bygger opp redskapene for makta si gjennom sovjetene, kan det til og med vise seg nødvendig å avstå fra all deltaking i parlamentarisk virksomhet.»

Den første setninga er soleklart feilaktig, siden handlingene til massene, for eksempel en stor streik, *alltid* er viktigere enn parlamentarisk virksomhet, og ikke bare under en revolusjon eller i en revolusjonær situasjon. Dette klart uholdbare og politisk feilaktige argumentet viser helt tydelig at forfatterne fullstendig overser både de allmenne europeiske erfaringene (de franske erfaringene før revolusjonene i 1848 og 1870, de tyske erfaringene fra 1878 til 1890, etc.), og de russiske erfaringene (se ovafor) om viktigheten av å *kombinere* legal og illegal kamp. Dette spørsmålet har enorm betydning både allment og særegent, fordi den tida nærmer seg raskt i *alle* siviliserte og framskredne land, da ei slik kombinerings mer og mer vil bli — og allerede delvis har blitt — ei plikt for partiet til det revolusjonære proletariatet, ettersom borgerkrigen mellom proletariatet og borgerskapet blir stadig mer moden og nærmer seg stadig mer, og på grunn av brutal forfølgning av kommunister fra republikanske regjeringer og borgerlige

regjeringer i sin alminnelighet, som setter til side loven på alle vis (eksemplet fra Amerika er talende nok), etc. Hollenderne og venstre-folka i sin alminnelighet har slett ikke forstått dette uhyre viktige spørsmålet.

Den andre setninga er for det første historisk feilaktig. Vi bolsjevikere deltok i de mest kontrarevolusjonære parlamentene, og erfaringa har vist at denne deltakinga ikke bare var nyttig, men uunnværlig for partiet til det revolusjonære proletariatet etter den første borgerlige revolusjonen i Russland (1905), for å bane vei for den andre borgerlige revolusjonen (februar 1917), og så for den sosialistiske revolusjonen (oktober 1917).

For det andre er denne setninga utrolig ulogisk. Hvis et parlament blir et organ og et «senter» (i virkeligheten har det aldri vært og kan aldri bli et «senter», men dette vedkommer ikke saka) for kontrarevolusjonen mens arbeiderne bygger opp maktmidlene sine i form av sovjetene, så følger det at arbeiderne må forberede seg ideologisk, politisk og teknisk for en kamp mellom sovjetene og parlamentet, for at sovjetene skal oppløse parlamentet. Men det følger ikke i det hele tatt at denne oppløsninga blir hindra, eller ikke blir gjort lettere, hvis det er en sovjet-opposisjon *innafor* det kontrarevolusjonære parlamentet. I løpet av den seierrike kampen vår mot Denikin og Koltsjak, opplevde vi aldri at det var uten betydning for framgangen vår at vi hadde en sovjet-opposisjon innafor leiren deres. Vi veit svært godt at oppløsninga av Den konstituerende forsamlinga den femte januar 1918, ikke blei forhindra av — men i virkeligheten gjort lettere — ved den kjensgjerninga at det fantes en standhaftig bolsjevikisk såvel som en vinglete venstre-sosialrevolusjonær sovjet-opposisjon innafor den kontrarevolusjonære konstituerende forsamlinga som var i ferd med å bli oppløst. Forfatterne av tesene er opphengt i forvirra tenkning. De har glemt lærdommene fra mange, om ikke alle revolusjoner, som viser den store nytta av å *kombinere* masseaksjoner utafor et reaksjonært parlament med en opposisjon innafor, som sympatiserer med (eller enda bedre, som direkte støtter) revolusjonen. Hollenderne og «venstre»-folka argumenterer allment i dette henseende, som om de var revolusjonsdoktrinære * som aldri har deltatt i

* *doktrinær*, som ensidig bygger på teorier uten tilbørlig hensyn til virkeligheten. (Red.)

en virkelig revolusjon, aldri har tenkt over historia til revolusjonene eller som godtruende forveksler subjektiv «avvisning» av en reaksjonær institusjon med at den virkelig blir ødelagt ved en samordna aksjon mellom en rekke objektive faktorer. Den sikreste måten å bringe en ny politisk ide (og ikke bare politisk) i vanry på og skade den, er å føre den ut i det absurde samtidig som en påberoper seg at en forsvarer den. For alle sannheter kan bli ført ut i det absurde dersom de «blir blåst opp», (som Dietzen Senior sa), overdrevet eller strukket lenger enn en faktisk har dekning for, ja, under slike forhold blir en sannhet uunngåelig meningsløs. Det er nettopp denne typen bjørnetjenester de hollandske og tyske «venstre»-folk gjør den nye sannheten om at sovjet-regjeringsmakta er overlegen framfor alle borgerlig-demokratiske parlamenter. Det er klart at den som allment og på gammeldags vis hevder at det er utillatelig å avvise å delta i borgerlige parlamenter under alle omstendigheter, tar feil. Jeg skal ikke her forsøke å formulere vilkåra for når en boikott er nyttig, fordi temaet for denne brosjyra er mye mer beskjedent, nemlig å studere russiske erfaringer i samband med visse aktuelle spørsmål i den internasjonale kommunistiske taktikken. Russiske erfaringer har gitt oss et eksempel på en heldig og riktig bruk av boikott fra bolsjevikenes side (1905) og et annet eksempel der boikott var feilaktig (1906). Når vi analyserer det første tilfellet, ser vi at vi lyktes i å *hindre* ei reaksjonær regjering i å *innkalle* et reaksjonært parlament i en situasjon der utenomparlamentariske revolusjonære masseaksjoner (særlig streiker) utvikla seg svært raskt, da ikke en eneste del av proletariatet og bøndene kunne støtte den reaksjonære regjeringa på noe vis, og da det revolusjonære proletariatet var i ferd med å få innflytelse over de tilbakeliggende massene gjennom streike-kampen og gjennom jordbruksbevegelsen. Det er helt klart at *denne erfaringa* ikke kan brukes på situasjonen i Europa i dag. Likeens er det helt klart — og de foregående argumentene viser dette — at når hollenderne og de andre «venstre»-folka er talsmenn for å avvise å delta i parlamentet, sjøl om de er det med noen reservasjoner, så er dette grunnleggende feilaktig og skadelig for det revolusjonære proletariatets sak.

I Vest-Europa og Amerika er parlamentet blitt særst av-

skyelig for den revolusjonære fortroppen i arbeiderklassen. Det kan vi ikke nekte for. Det er lett å forstå det, for det er vanskelig å tenke seg noe mer ekkelt, mer råttent og forræderisk enn oppførselen til størstedelen av de sosialistiske og sosialdemokratiske parlamentsrepresentantene under og etter krigen. Men det ville ikke bare være dumt, men direkte forbrytersk å gi etter for en slik følelse når en tar stilling til *hvordan* dette alminnelig kjente ondet bør bli bekjempa. I mange land i Vest-Europa kan vi si at den revolusjonære stemninga er noe «nytt» og «sjeldent» som en har venta alt for lenge og utålmodig på. Kanskje er det derfor folk gir så lett etter for den. Visst er det slik at revolusjonær taktikk aldri vil kunne utvikle seg til handling uten ei revolusjonær stemning i massene, uten forhold som gjør det lett for ei slik stemning å vokse. Men i Russland har vi gjennom langvarige, tunge og blodige erfaringer innsett den sannheten at revolusjonær taktikk ikke kan bli bygd på ei revolusjonær stemning aleine. Taktikken må bli bygd på ei nøktern og strengt objektiv vurdering av *alle* klassekreftene i en enkelt stat (og i statene omkring og alle stater i hele verden), samt erfaringene til de revolusjonære bevegelsene. Det er svært lett å vise at en har ei «revolusjonær» innstilling bare ved å skjelle ut den parlamentariske opportunisten eller rett og slett ved å avvise å delta i parlamentet. Men sjøl om dette er lett, kan det ikke tjene som løsning på et vanskelig, svært vanskelig problem. Det er langt vanskeligere å skape ei virkelig revolusjonær parlamentarisk gruppe i et europeisk parlament enn det var i Russland. Sjølsagt. Men det er bare et særegent uttrykk for den allmenne sannheten at det var lett for Russland å *starte* den sosialistiske revolusjonen i den særegne og historisk enestående situasjonen i 1917, men at det vil bli vanskeligere for Russland enn de andre europeiske landa å *fortsette* revolusjonen og fullføre den. Jeg fikk anledning til å påpeke dette allerede i begynnelsen av 1918, og erfaringene våre fra de to siste åra har fullt ut bevist at dette standpunktet er riktig. Visse særegne vilkår, nemlig: 1) muligheten til å knytte sovjetrevolusjonen sammen med avslutninga av den imperialistiske krigen (som er en følge av denne revolusjonen) som har utmatta arbeiderne og bøndene til det ytterste, 2) muligheten til å utnytte kortsiktig den desperate kampen mellom de to mektige impe-

rialistrøvergrupene i verden — som ikke klarte å forene seg mot fienden sin, Sovjetmakta, 3) muligheten til å holde ut en forholdsvis langvarig borgerkrig, delvis takket være den enorme utstrekninga landet har og de dårlige samferdselsmidlene, 4) at det eksisterte en så djuptgående borgerlig-demokratisk bevegelse blant bøndene, at partiet til proletariatet kunne ta opp de revolusjonære krava til bondepartiet (det sosialrevolusjonære partiet, der størstedelen av medlemmene var fiendtlig innstilt til bolsjevismen), og virkeliggjøre dem med det samme, takket være at proletariatet erobra makta. Alle disse særegne vilkåra er ikke til stede i dag i Vest-Europa, og ei gjentakning av slike eller liknende vilkår oppstår ikke så lett. Bortsett fra ei rekke andre årsaker, er det forøvrig derfor det er vanskeligere for Vest-Europa å *begynne* en sosialistisk revolusjon enn det var for oss. Å forsøke å «gå utenom» denne vansken ved å «hoppe over» det krevende arbeidet med å utnytte reaksjonære parlamenter til revolusjonære formål, er avgjort barnslig. Dere vil skape et nytt samfunn, og likevel er dere redde for vanskene som er knytta til det å danne ei god parlamentarisk gruppe i et reaksjonært parlament, sammensatt av overbeviste, hengivende og heltmodige kommunister! Er ikke det barnslig? Når Karl Liebknecht i Tyskland og Z.Höglund i Sverige klarte å gi eksempler på ei sann revolusjonær utnytting av et reaksjonært parlament, sjøl uten massestøtte nedafra, hvorfor skulle så et raskt voksende revolusjonært masseparti, midt under mismot og bitterhet blant massene etter krigen — være ute av stand til å *smi* ei kommunistisk gruppe også i de verste parlamentene? Det er fordi de tilbakeliggende massene av arbeiderne og i enda større grad av småbøndene i Vest-Europa, er mye mer gennomsyra av borgerlig-demokratiske og parlamentariske fordommer enn tilfellet var i Russland. Det er nettopp fordi at det *bare* er fra inn-sida av slike institusjoner som de borgerlige parlamentene, at kommunistene kan (og må) kjempe en lang og vedvarende kamp, uten å vike for noen problemer, en kamp for å avsløre, henge ut og overvinne disse fordommene.

De tyske «venstre»-folka klager over dårlige «ledere» i partiet sitt, de gir etter for fortvilelse og kommer til og med fram til ei latterlig «fornekting» av «ledera». Men under forhold der det ofte er nødvendig å gjemme «lederne» under

jorda, er *utvikling* av gode «ledere», ledere en kan stole på, som har erfaring, som har autoritet, ei svært vanskelig sak. Slike vansker *kan ikke* overvinnes skikkelig uten at en kombinerer legalt og illegalt arbeid, *uten at en setter «lederne» på prøve, blant annet i parlamentene*. Kritikken — en hard, nådeløs og kompromissløs kritikk — bør ikke bli retta mot parlamentarismen eller parlamentarisk arbeid, men mot de lederne som ikke makter, og enda mer mot dem som *ikke vil*, utnytte parlamentariske valg og den parlamentariske talerstolen på revolusjonært og kommunistisk vis. Bare en slik kritikk, sjølsagt sammen med at en avviser udugelige ledere og erstatter dem med skikkelige folk, kan utgjøre nyttig og fruktbart arbeid som både oppdrar «lederne» til å være arbeiderklassen og hele det arbeidende folket verdige, og massene til å klare å forstå den politiske situasjonen og de ofte innvikla og intrikate oppgavene som springer ut av den situasjonen.*

* Jeg har hatt for dårlig anledning til å sette meg inn i «venstre»-kommunismen i Italia. Kamerat Bordiga og fraksjonen hans av boikottkommunister (*Communisti astensionista*) tar utvilsomt feil når de hevder at en ikke skal delta i parlamentet. Men det ser for meg ut som om kamerat Bordiga har rett på ett punkt — så langt en kan se ut fra to nummer av avisa hans, *Il Soviet* (nr. 3 og 4, 18. januar og 1. februar 1920), fra fire nummer av kamerat Serratis utmerka tidsskrift, *Communismo* (nr. 1—4, 1. oktober til 30. november, 1919), og fra forskjellige utgaver av italienske borgerlige aviser som jeg har sett. Kamerat Bordiga og gruppa hans har rett når de angriper Turati og tilhengerne hans, som fortsatt blir i et parti som har anerkjent sovjetmakta og proletariatets diktatur, men likevel fortsetter den gamle ytterst skadelige og opportunistiske politikken sin som medlemmer av parlamentet. Gjennom å tolerere dette, gjør sjølsagt kamerat Serrati og hele det italienske sosialistparitet ⁴⁶ en feil som truer med å gjøre like mye skade og gi opphav til de samme farene som tilsvarende feil gjorde i Ungarn, der ungarske folk av Turati-typen saboterte både partiet og sovjetregjeringa ⁴⁷ innafor. Ei slik misforstått, uholdbar eller ryggesløs holdning overfor de opportunistiske parlamentarikerne, gir grobunn for «venstre»-kommunisme på den ene sida, og rettferdiggjør *til en viss grad* at den eksisterer på den andre sida. Kamerat Serrati tar klart feil når han anklager delegaten Turati for å være «sjølmotsigende» (i *Communismo*, nr. 3) for det er det italienske sosialistpartiet sjøl som er sjølmotsigende når det tolererer slike opportunistiske parlamentarikere som Turati og Co.

VIII INGEN KOMPROMISSER?

Gjennom sitatet fra Frankfurt-brosjyra har vi sett det inngående forsvaret som «venstre»-folka fører for denne parolen. Det er trist å se at folk som uten tvil regner seg som marxister, og som ønsker å være marxister, glemmer marxismens grunnleggende sannheter. Se nå det som Engels skriver i 1874, mot manifestet fra de trettitre blanquist-kommunardene.^{*n} Engels er, akkurat som Marx, en av de sjeldne forfatterne som ikke skriver ei setning i noen av de store arbeidene sine uten at den er bemerkelsesverdig innholdsrik:

«'Vi er kommunister' (skreiv blanquist-kommunardene i manifestet sitt), 'fordi vi ønsker å nå målet vårt uten å stoppe på mellomliggende stasjoner, uten noen kompromisser, som bare utsetter seierens dag og forlenger slaveriets periode.'

De tyske kommunistene er kommunister fordi gjennom alle mellomliggende stasjoner og alle kompromisser som ikke er skapt av dem, men av den historiske utviklinga, ser de klart og kjemper kontinuerlig for det endelige målet sitt: Å avskaffe klassene og skape et samfunn der det ikke lenger vil være privat eiendomsrett til jorda eller til produksjonsmidlene. De trettitre blanquistene er kommunister bare fordi de tror at fordi *de* ønsker å hoppe over mellomstasjonene og kompromissene, er saka grei, og hvis 'det begynner' innen et par dager — noe de tar for gitt — og de overtar makta, så 'vil kommunismen bli innført' i overimorgen. Hvis det ikke er mulig med en gang, så er de ikke kommunister.

For en barnslig troskyldighet å framstille sin egen utålmodighet som et teoretisk overbevisende argument!» (Friedrich Engels, «Blanquist-kommunardenes program»⁴⁸, fra den tyske sosialdemokratiske avisa *Volksstaat*, 1874, nr.73, oversatt til russisk i *Artikler, 1871-1875*, Petrograd, 1919, pp.52-53).

* *Blanquistkommunardene* — tilhengere av den franske revolusjonære lederen Auguste Blanqui (1805-1881) som var en hederlig sosialist, men som overvurderte betydninga av hemmelig organiserte opprør og ikke forsto at det var nødvendig med arbeidernes daglige klassekamp, arbeid i masseorganisasjonene og åpent politisk arbeid i ikke-revolusjonære situasjoner. (Red.)

I den samme artikkelen uttrykker Engels sin djupe aktelse for Vaillant og snakker om hans «ubestridelige for-tjenester». (Vaillant var, liksom Guesde, en av de mest framstående lederne i internasjonal sosialisme inntil de forrødte sosialismen i august 1914). Men Engels unnlater ikke å gi ei detaljert framstilling av en åpenlys feil. Det er naturlig at svært unge og uerfarne revolusjonære, liksom småborgerlige revolusjonære også med respektabel alder og stor erfaring, finner det uhyre «farlig», uforståelig og feilaktig å «tillate kompromisser». Mange sofister* (fordi de er uvanlig mye eller overdrevent «erfarne» politikere) tenker på akkurat den samme måten som de engelske opportunistførerne, som kamerat Lansbury omtaler: «Hvis bolsjevikene kan inngå kompromisser, hvorfor skulle ikke vi også kunne inngå alle slags kompromisser?» Men proletarer som er skolert gjennom utallige streiker (bare for å ta dette utslaget av klassekampen), forstår som regel på en beundringsverdig måte den djupe sannheten (filosofisk, historisk, politisk og psykologisk) som Engels har utvikla.

Hver eneste proletar har vært igjennom streiker og har opplevd «kompromisser» med de forhatte undertrykkerne og utbytterne, når arbeiderne har vært nødt til å gå tilbake til arbeidet enten uten å ha oppnådd noe som helst eller at de har vært nødt til å si seg enige i bare ei delvis oppfylling av krava sine. Som et resultat av vilkåra i massekampen og den akutte tilspissinga av de klassemotsetningene som han lever midt oppe i, ser hver eneste proletar forskjellen på et kompromiss som er tvunget fram på grunn av objektive forhold (slike som mangel på streikefonds, ingen støtte utafra, sult og utmatting) — et kompromiss som ikke på noe vis minsker den revolusjonære hengivenheten og viljen til å stå klar til å fortsette kampen blant de arbeiderne som er gått med på et slikt kompromiss — og på et kompromiss som er inngått av forrædere som prøver å gi objektive årsaker for å skjule sine egne interesser (streikebrytere inngår også «kompromisser»!), feigheten sin, ønsket om å stå på god fot med kapitalistene og at de står klare til å gi etter for trusler, noen ganger for overtalelser, andre ganger bestikkelser og atter

*Sofist — eg. lærere i retorikk (overtalelseskunst), moral og filosofi i det gamle Athen. — Blir brukt som uttrykk om flisespikkeri, ordkløveri (Red.)

andre ganger for smiger fra kapitalistene. (Historia til den engelske arbeiderbevegelsen inneholder et svært stort antall tilfeller med slike forræderiske kompromisser fra engelske fagforeningslederes side, men nesten alle arbeidere i alle land har opplevd liknende ting i en eller annen form.)

Sjølsagt forekommer det enkeltstående tilfeller som er særlig vanskelige og innvikla, der vi bare med stor anstrengelse kan fastslå den virkelige karakteren av det ene eller det andre «kompromisset», akkurat som det forekommer drapssaker der det ikke på noen måte er lett å slå fast om drapet var fullt ut berettiga og kanskje til og med nødvendig (som for eksempel i lovlig sjølforsvar), eller om det skyldes grov uaktsomhet eller til og med en smart gjennomført lumsk plan. Sjølsagt er det svært mange tilfeller i politikken som vil være langt mer problematiske enn spørsmålet om et berettiga «kompromiss» i en streik eller et forræderisk «kompromiss» som blir inngått av en streikebryter, en forræderisk streikeleder etc. For i politikken er det noen ganger snakk om uhyre innvikla forhold — nasjonale og internasjonale — mellom klasser og partier. Det ville være tåpelig å utforme ei oppskrift eller en allmenn regel («Ingen kompromisser!») som skal dekke alle situasjoner. En må bruke sitt eget hode og klare å finne sin egen retning i hvert enkelt tilfelle. Det er jo nettopp en av oppgavene til en partiorganisasjon og til partiledere — som fortjener navnet — at en på grunnlag av den langvarige, standhaftige, ulike og mangesidige innsatsen fra alle de tenkende representantene i en gitt klasse*, skaffer seg den kunnskapen, erfaringa og — i tillegg til kunnskap og erfaring — den politiske teften som er nødvendig for raske og riktige løsninger på innvikla politiske problemer.

Troskyldige og helt uerfarne folk forestiller seg at det å tillate kompromisser reint allment er tilstrekkelig til å slette ut enhver forskjell mellom opportunisten, som vi kjemper

* I alle klasser, til og med under forholda som hersker i de mest opplyste landa, til og med i den mest framskredne klassen og sjøl når de rådende forholda har brakt alle de åndelige kreftene i den opp på et enestående nivå, finnes det alltid representanter for klassen som *ikke* tenker, og som ikke kan tenke for seg sjøl. Disse *vil finnes* så lenge det finnes klasser, så lenge det klasseløse samfunnet ikke fullt ut har konsolidert seg og utvikla seg på sitt eget grunnlag. Kapitalismen ville ikke være den som undertrykker massene, som den faktisk er, dersom dette var annerledes.

og må kjempe en uforsonlig kamp mot, og den revolusjonære marxismen eller kommunismen. Men hvis disse folka ennå ikke veit at *alle* skiller i naturen og samfunnet er flytende og til en viss grad tradisjonelle, så kan ikke noe annet hjelpe dem enn langvarig opplæring, skolering, opplysning og politisk og dagligdags erfaring. Blant de praktiske spørsmåla som oppstår i politikken på hvert særskilte og særegne historiske tidspunkt, er det viktig å skille ut de spørsmåla som rømmer hovedtypen av utålelige og forræderiske kompromisser, de som uttrykker en opportunisme som er skjebnesvanger for den revolusjonære klassen. Vi må kaste alle krefter inn for å forklare dem og bekjempe dem. Under den imperialistiske krigen fra 1914 til 1918 mellom to grupper av like rovgriske land, var sosialsjåvinismen hovedtypen og grunntypen av opportunisme, dvs. støtte til «fedrelandsforsvaret», som i en *slik* krig i virkeligheten var på linje med å forsvare røverinteressene til sitt «eget» borgerskap. Etter krigen blei de viktigste ytringsformene for de utålelige og forræderiske kompromissene, forsvar av det røveriske Folkeforbundet⁴⁹, forsvar av åpne eller indirekte allianser med borgerskapet i sitt eget land mot det revolusjonære proletariatet og «sovjet»-bevegelsen og forsvar av det borgerlige demokratiet og den borgerlige parlamentarismen mot «sovjet-makt». Disse kompromissene tilsammen utgjør en opportunisme som er katastrofal for det revolusjonære proletariatet og dets sak.

«... Alle kompromisser med andre partier. . . all manøvrerings- og kompromisspolitikk må bli avvist beslutsomt,» skriver de tyske «venstre»folka i Frankfurtbrosjyra.

Det er overraskende at disse venstrefolka ikke fordømmer bolsjevismen på det sterkeste, når de har slike synspunkter! Tross alt, så kan ikke de tyske «venstre»-folka unngå å kjenne til at hele historia til bolsjevismen — både før og etter Oktoberrevolusjonen — er *full* av tilfeller med endringer av framgangsmåten, forhandlingstaktikk og kompromisser med andre partier, også borgerlige partier!

Når en fører en krig for å styrte det internasjonale borgerskapet, en krig som er hundre ganger vanskeligere, mer langvarig og innvikla enn den mest hardnakka av vanlige kriger mellom stater — og hvis en så på forhånd gir avkall på alle taktiske manøvrer eller all utnytting av interessekonflikter (sjøl om de er forbigående) mellom fien-

dene, hvis en avviser alle overenskomster eller kompromisser med mulige allierte (sjøl om de er forbigående, ustabile, vaklende eller betinga allierte) — ville ikke det være utrolig latterlig? Ville det ikke være det samme som å foreta ei vanskelig klatring i et ukjent og hittil utilgjengelig fjell og på forhånd nekte å gå i sikksakk, eller ta noen skritt tilbake eller forandre kursen en først har valgt for å prøve en annen? Og likevel, slike folk som er så umodne og uerfarne (det hadde ikke vært så ille hvis ung alder var forklaringa, fordi unge folk er forutbestemt til å snakke slikt tull ei viss tid) , får støtte — enten direkte eller indirekte, åpent eller skjult, helt eller delvis, det spiller ingen rolle — fra noen av medlemmene i det hollandske kommunistpartiet.

Etter den første sosialistiske revolusjonen til proletariatet, etter at borgerskapet er styrta i et enkelt land, vil proletariatet i dette landet *i lang tid* framover være *svakere* enn borgerskapet, ganske enkelt fordi borgerskapet har utstrakte internasjonale forbindelser, og også på grunn av den spontane og vedvarende gjenreisninga og fornyinga av kapitalismen og borgerskapet som de små vareprodusentene står for i det landet som har styrta borgerskapet. En kan bare vinne over en langt mektigere fiende gjennom en enorm kraftanstrengelse og en svært grundig, forsiktig, veloverveid, dyktig og *obligatorisk* bruk av alle sprekker, sjøl den minste, mellom fiendene, alle interessemotsetninger i borgerskapet i de ulike landa og i de forskjellige gruppene eller typene av borgerskap innafor de forskjellige landa, og også gjennom å nytte alle, sjøl de minste muligheter, til å vinne en forbundsfelle i massene, sjøl om denne forbundsfellen er foreløpig, vaklende, ustabil, upålitelig og begrensa. De som ikke forstår dette, avslører at de ikke har forstått et fnugg av marxismen, av den moderne, vitenskapelige marxismen i *det hele tatt*. De som ikke *praktisk* gjennom ganske lang tid og i ganske varierte politiske situasjoner har bevist at de er i stand til å bruke denne sannheten praktisk, har ennå ikke lært å støtte den revolusjonære klassen i kampen for å frigjøre hele den arbeidende menneskeheten fra utbytterne. Og dette gjelder like mye for tida *før* som *etter* at proletariatet har vunnet den politiske makta.

Vår teori er ikke et dogme, men ei *rettesnor til handling*,

sa Marx og Engels⁵⁰. Den største feilen, den største forbrytelsen som slike «reine» marxister som Karl Kautsky, Otto Bauer etc. begår, er at de ikke har forstått dette og ikke har klart å bruke det i avgjørende øyeblikk i den proletariske revolusjonen. «Politisk virksomhet er ikke som fortøyet Nevski-utsikten» (det velholdte, breie og jevne fortøyet til den helt rette hovedgata i St. Petersburg) pleide N.G.Tsjernysjevski å si, den store russiske sosialisten fra den før-marxistiske tida. Siden Tsjernysjevskis tid har russiske revolusjonære måttet betale dyrt for at de har oversett eller glemt denne sannheten. Vi må kjempe av alle krefter for å *hindre* at de venstre-kommunistene og vest-europeiske og amerikanske revolusjonære som er trofaste mot arbeiderklassen, må betale *like dyrt* som de tilbakeliggende russerne gjorde for å lære denne sannheten.

De russiske revolusjonære sosialdemokratene nytta stadig tjenester fra de borgerlig-liberale før tsarveldet blei styrta, dvs. de inngikk atskillige praktiske kompromisser med dem. I 1901 til 1902, til og med før bolsjevismen oppsto, inngikk den gamle redaksjonen i *Iskra* (sammensatt av Plekhanov, Axelrod, Zasulitsj, Martov, Potresov og meg sjøl) en formell politisk overenskomst med Struve, den politiske lederen for den borgerlige liberalismen (riktignok ikke langvarig). Samtidig klarte vi å kjempe en uavbrutt og nådeløs ideologisk og politisk kamp mot den borgerlige liberalismen og sjøl de minste utslaga av en slik innflytelse i arbeiderbevegelsen. Bolsjevikene har alltid stått for denne politikken. Siden 1905 har de systematisk gått inn for en allianse mellom arbeiderklassen og bøndene — mot det liberale borgerskapet og tsarveldet. Men de har aldri nektet å støtte borgerskapet mot tsarveldet (for eksempel ved andre valgongang eller under suppleringsvalg) eller latt være å føre en uforsonlig ideologisk og politisk kamp mot de sosialrevolusjonære, det borgerlig-revolusjonære bondepartiet — for å avsløre dem som småborgerlige demokrater som hyklersk kaller seg sjøl sosialister. Under valga til Dumaen i 1907 gikk bolsjevikene for ei kort tid sammen med de sosialrevolusjonære i en formell politisk blokk. Mellom 1903 og 1912 var det perioder på flere år da vi hadde formell enhet med mensjevikene i ett sosialdemokratisk parti, men vi *slutta aldri* med den ideologiske og politiske kampen vår mot dem som opportuniste og redskaper for borgerlig innflytelse i proletariatet. Under

krigen inngikk vi visse kompromisser med Kautsky-folka, med venstre-mensjevikene (Martov) og med en del av de sosialrevolusjonære (Tsjernov og Natanson). Vi var sammen med dem i Zimmerwald og Kienthal⁵¹ og offentliggjorde felles opprop. Men vi stoppa aldri og slappa aldri av på den ideologiske og politiske kampen mot Kautsky-folka, Martov og Tsjernov (da Natanson døde i 1919 som en revolusjonær kommunist-narodnik⁵², sto han svært nær oss og var nesten enig med oss). Akkurat samtidig med Oktoberrevolusjonen gikk vi inn i et uformelt, men svært viktig (og svært vellykka) politisk samarbeid med de småborgerlige bøndene gjennom å ta opp det *sosialrevolusjonære* jordbruksprogrammet *i sin helhet*, uten ei eneste forandring — dvs. vi gikk med på et typisk kompromiss for å bevise for bøndene at vi ikke ønsket å «utradere» dem, men å komme til enighet med dem. Samtidig foreslo vi (og satte i kraft like etterpå) et formelt politisk samarbeid med de venstresosialrevolusjonære, som også innebar deltaking i regjeringa. De venstresosialrevolusjonære brøt dette samarbeidet etter at Brest-Litovsk-freden var avslutta og gikk deretter, i juli 1918, over til væpna opprør mot oss og førte siden væpna kamp mot oss.

Derfor er det forståelig at de angrepa som de tyske «venstre»-folka kommer med mot sentralkomiteen i Det tyske kommunistpartiet fordi den overveier et samarbeid med de uavhengige (Det tyske uavhengige sosialdemokratiske partiet— Kautsky-folka), forekommer helt urimelig for oss, og er et klart bevis på at «venstre»folka tar *feil*. I Russland fantes det også høyre-mensjeviker (som deltok i Kerenski-regjeringa) som svarer til de tyske Scheidemann-folka, og venstre-mensjeviker (Martov) som svarer til de tyske kautskyanerne og som sto i opposisjon til høyre-mensjevikene. I 1917 var det helt klart at arbeidermassene gradvis gikk over fra mensjevismen til bolsjevikene. På den første allrussiske sovjetkongressen i juni 1917 hadde vi bare 13% av stemmene. De sosialrevolusjonære og mensjevikene hadde flertall. På den andre sovjetkongressen (25. oktober 1917, gammel tidsregning) hadde vi 51 % av stemmene. Hvorfor er det slik at den *samme* og helt *like* overgangen til de tyske arbeiderne fra høyre og til venstre — ikke styrka kommunistene med en gang, men først mellompartiet, «De uavhengige», sjøl om dette partiet aldri har hatt sjølstendige

politiske ideer eller en sjølstendig politikk — men bare vakla mellom Scheidemann-folka og kommunistene?

En av de åpenlyse årsakene er den *feilaktige* taktikken til de tyske kommunistene, som må innrømme denne feilen modig og ærlig og lære å rette på den. Feilen deres var at de nekta nødvendigheten av å delta i reaksjonære borgerlige parlamenter og i reaksjonære fagforeninger. Feilen lå i mangfoldige utslag av den «venstreorienterte» barnesjukdommen som nå har slått ut og som vil bli bedre helbreda jo tidligere den blir helbreda — til større nytte for organismen.

Det tyske uavhengige sosialdemokratiske partiet er tydeligvis ikke et enhetlig parti. Ved siden av de gamle opportunistiske lederne (Kautsky, Hilferding og tydelig i høy grad også Crispian, Ledebour m.fl.) — som har vist at de er ute av stand til å forstå betydninga av sovjetmakt og proletarietets diktatur og til å lede den revolusjonære kampen til proletariet, har det oppstått en proletarisk venstrefløy i dette partiet, en fløy som vokser svært raskt. Hundretusenvis av medlemmene i dette partiet (som jeg trur har om lag 3/4 millioner medlemmer) er proletarerer som forkaster Scheidemann og raskt nærmer seg kommunismen. Denne proletariske fløyen har allerede — på Leipzig-kongressen til de uavhengige (1919) — foreslått å øyeblikkelig og uforbeholdent tilslutte seg Den tredje internasjonale. Å være redd for å inngå «kompromiss» med denne fløyen i partiet, er fullstendig latterlig. Tvert om, det er kommunistenes *plikt* å søke og *finne* en passende form for kompromiss med dem. Et slikt kompromiss vil på den ene sida lette og framskynde den nødvendige og fullstendige sammenslutninga med denne fløyen, og vil på den andre sida ikke på noe vis hindre kommunistene i den ideologiske og politiske kampen deres mot den opportunistiske høyrefløyen hos de uavhengige. Det vil sannsynligvis ikke bli noen lett sak å finne en passende form for kompromiss — men bare en svindler ville love de tyske arbeiderne og de tyske kommunistene en «lettvint» vei til seier.

Kapitalismen ville ikke være kapitalisme dersom proletarietet *pur sang* (av reint blod) ikke var omgitt av en mengde svært brokete overgangstyper mellom proletaren og halv-proletaren (som tjener til livsoppholdet delvis ved å

selge arbeidskrafta si), mellom halvproletaren og småbonden (og småhandverkeren, hjemme-arbeideren og den lille mesteren i det store og hele), mellom småbonden og den mellomstore bonden og så videre. Kapitalismen ville ikke være kapitalisme dersom ikke proletariatet sjøl var delt i mer eller mindre utvikla lag, dersom det ikke var delt geografisk, etter faget, noen ganger etter religionen og så videre. Av alt dette følger nødvendigvis, med absolutt nødvendighet, at kommunistpartiet, fortroppen i proletariatet, den klassebevisste delen av proletariatet, må gjøre bruk av manøvrering, forsoning og kompromisser med de ulike gruppene av proletarer, med de ulike partiene til arbeiderne og de små mestrene. Det gjelder bare å *vite hvordan* en skal bruke denne taktikken for å *heve* — ikke *senke* — det *allmenne* nivået i den proletariske klassebevisstheten, den revolusjonære innstillinga og evnen til å kjempe og vinne. For øvrig skal vi merke oss at bolsjevikenes seier over mensjevikenes gjorde manøvrering, forsoning og kompromisser nødvendige, ikke bare før — *men også etter* Oktoberrevolusjonen i 1917. Sjølsagt var det manøvrering, forsoning og kompromisser som letta, framskynda og styrka bolsjevikenes på bekostning av mensjevikenes. De småborgerlige demokratene (inkludert mensjevikenes) vakler uunngåelig mellom borgerskapet og proletariatet, mellom borgerlig demokrati og sovjetsystemet, mellom reformisme og revolusjonisme, mellom kjærlighet til proletariatet og redsel for proletariatets diktatur, etc. Den riktige taktikken til kommunistene bør bestå i å *utnytte* denne vaklinga, ikke overse den. Ei utnyttning av den krever innrømmelser til de elementene som nærmer seg proletariatet — når, og etter i hvor stor grad de nærmer seg — samtidig med kamp mot dem som vender seg mot borgerskapet. Mensjevismen tok til å gå i oppløsning som et resultat av at vi brukte en riktig taktikk, og den går stadig mer i oppløsning i vårt land. De håpløst opportunistiske lederne blir isolert, og de beste av arbeiderne og de beste elementene blant de småborgerlige demokratene blir trukket over i vår leir. Dette er en langvarig prosess, og det forhasta «vedtaket» om «ingen kompromisser, ingen manøvrer» kan bare skade arbeidet med å styrke innflytelsen og kreftene til det revolusjonære proletariat.

Endelig ligger en av de åpenlyse feila til de tyske «ven-

stre»folka i at de blankt nekter å anerkjenne Versailles-freden. Jo mer «vektig» og «pompøst», jo mer «beslutt-somt» og kategorisk dette standpunktet blir formulert (av K. Horner for eksempel), jo mindre fornuftig blir det. Under de nåværende forholda for den internasjonale proletariske revolusjonen er det ikke nok å ta avstand fra det fullkomment latterlige i «den nasjonale bolsjevismen» (Laufenberg og andre), som har gått til det skrittet å snakke om et samarbeid med det tyske borgerskapet for å gå til krig mot Entente-maktene. En må forstå at det rett og slett er feilaktig taktikk ikke å innrømme at et sovjet-Tyskland (om en tysk sovjetrepublikk var på trappene) måtte anerkjenne Versailles-freden for ei tid og underkasta seg den. Dette betyr ikke at de uavhengige hadde rett den gangen de *under de daværende forholda* krevde at Versailles-freden skulle undertegnes. Forholda den gangen var at Scheidemann-folka var i regjeringa, sovjetregjeringa i Ungarn var ennå ikke styrta, og det var fortsatt muligheter for at en sovjetrevolusjon i Wien ville komme Sovjet-Ungarn til hjelp. På den tida hadde de uavhengige svært klossete taktikk og manøvrer, for de påtok seg nemlig mer eller mindre ansvaret for Scheidemannforræderne og ga mer eller mindre opp den nådeløse (og ganske kaldblodige) klassekrigen mot Scheidemann-folka og forfalt til å hevde et «klasseløst» standpunkt eller et standpunkt som «står over klassene».

Men nå er situasjonen den at de tyske kommunistene helt klart ikke bør binde handlingsfriheten sin ved å gi et bekref-tende og kategorisk løfte om å tilbakevise Versailles-freden, i tilfelle en seier for kommunismen. Det ville være meningsløst. De må si: Scheidemann—folka og kaut skyanerne har begått ei rekke forræderiske handlinger som hindrer (og delvis ødelegger) mulighetene for en allianse med Sovjet-Russland og Sovjet-Ungarn. Vi kommunister vil gjøre alt vi kan for å *lette* og *forberede* en slik allianse. Men vi er ikke på noen måte forplikta til å forkaste Versailles-freden under enhver omstendighet eller med det samme. Mulighetene for å slå den tilbake på en heldig måte, avhenger ikke bare av de tyske framgangene, men av resultatene til den internasjonale sovjetbevegelsen. Scheidemann-folka og kautskyanerne har hemma denne bevegelsen — vi støtter den. Det er kjerna i saka, her ligger den grunnleggende forskjellen. Om nå klassefiendene våre,

utbytterne og Kautsky- og Scheidemann-lakeiene deres har gått glipp av mange sjanser til å styrke både den tyske og den internasjonale sovjetbevegelsen, til å styrke både den tyske og den internasjonale sovjetrevolusjonen, så har de sjøl skylda for det. Sovjetrevolusjonen i Tyskland vil styrke den internasjonale sovjetbevegelsen, som er det sterkeste bolverket (og det eneste pålitelige, uslåelige og verdensomspennende bolverket) mot Versailles-freden og mot den internasjonale imperialismen allment. Hvis ei absolutt, uforbeholden og øyeblikkelig frigjøring fra Versailles-freden og mot blir gitt forrang og *gitt forrang framfor spørsmålet* om å frigjøre *andre* land som er undertrikt av imperialismen fra imperialitåket, er det spissborgerlig nasjonalisme (som passer for kautskyanere, Hilferding- og Otto Bauer-folka og Co) og ikke revolusjonær internasjonalisme. Om borgerskapet blir styrta i hvilket som helst av de store europeiske landa, også Tyskland, vil det være ei sån stor vinning for den internasjonale revolusjonen, at for den saka kan en — og hvis det er nødvendig — skal en gå med på ei *forlenging av Versailles-freden*. Når Russland som sto aleine, kunne holde ut Brest-Litovsk-freden i mange måneder for revolusjonens sak, er det ikke noe umulig i at et Sovjet-Tyskland som er alliert med Sovjet-Russland skulle kunne holde ut Versailles-freden gjennom lengre tid — til beste for revolusjonen.

Imperialistene i Frankrike, Storbritannia etc., prøver å provosere og sette feller for de tyske kommunistene: «Si at dere ikke vil undertegne Versailles-freden!», oppfordrer de. Og de «venstre»-kommunistene går rett i fella som små unger, i stedet for å manøvrere klokt mot den utspekulerte og *for øyeblikket* sterkere fienden, i stedet for å si til fienden: «Vi skal undertegne Versailles-freden nå.» Det er dumhet og ikke revolusjonært hvis vi gir fra oss handlingsfriheten på forhånd, hvis vi åpent forteller fienden — som for øyeblikket er bedre rusta enn oss — om når vi kommer til å kjempe mot ham. Det er å forbrytersk å godta slag på et tidspunkt som åpenbart er gunstig for fienden, men ikke for oss. Politiske ledere for den revolusjonære klassen er totalt ubrukelige dersom de ikke har evnen til å «endre kurs — eller tilby sorsoning og kompromisser» for å unngå et opplagt ufordelaktig slag.

IX «VENSTRE»-KOMMUNISMEN I STORBRITANNIA

Det fins ennå ikke noe kommunistisk parti i Storbritannia, men det fins en frisk, brei, mektig og raskt voksende kommunistisk bevegelse blant arbeiderne, som gir grunnlag for de største forhåpninger. Det fins atskillige politiske partier og organisasjoner Det britiske sosialistpartiet (The British Socialist Party)⁵³, Det sosialistiske arbeiderpartiet (The Socialist Labour Party), Det Sør-Walisiske sosialistiske selskap (The South Wales Socialist Society), Den sosialistiske arbeiderføderasjon (The Worker's Socialist Federation)⁵⁴ som ønsker å danne et kommunistisk parti og som allerede forhandler seg imellom om dette målet. I nummeret fra 21. februar 1920 (bd.VI, nr.48) av ukeavisa *The Workers' Dreadnought* (Arbeidernes krigsskip), organ for den siste av de organisasjonene som er nevnt, er det en artikkel som er skrevet av redaktøren, kamerat Sylvia Pankhurst, kalt «Mot et kommunistisk parti». Artikkelen streker opp utviklinga i forhandlingene mellom de fire organisasjonene som er nevnt, for å danne et enhetlig kommunistisk parti på grunnlag av tilslutning til Den tredje internasjonale, anerkjenning av sovjetsystemet i stedet for parlamentarismen og anerkjenning av proletariatets diktatur. Det viser seg at ei av de største hindringene mot ei rask danning av et forent kommunistisk parti, stammer fra uenigheten i spørsmålet om å delta i parlamentet og om det nye kommunistpartiet skal knytte seg til det gamle trade-unionistiske, opportunistiske og sosialsjåvinistiske Arbeiderpartiet (Labour Party), som for det meste består av fagforeninger. Den sosialistiske arbeiderføderasjonen og Det sosialistiske arbeiderpartiet* går imot å delta i parlamentsvalg og i parlamentet, og de går imotei tilknytting til Arbeiderpartiet. Her er de uenige med alle eller delfleste medlemmene i Det britiske sosialistpartiet, som de anser som «høyrefløyen blant de kommunistiske partiene» i Storbritannia (s.5. i artikkelen til Sylvia Pankhurst).

* Jeg tror dette partiet er imot ei tilknytning til Arbeiderpartiet, men at ikke alle medlemmene er imot å delta i parlamentet.

På det viset er hovedskillet det samme som i Tyskland, trass i den enorme forskjellen i formene uenighetene gir seg uttrykk i (i Tyskland er uttrykksformen mye mer lik den russiske enn den er i Storbritannia), og på en del andre områder. La oss undersøke argumentene fra «venstre»-folka.

I spørsmålet om å delta i parlamentet, viser kamerat Sylvia Pankhurst til en artikkel i samme nummer, av kamerat Gallacher, som skriver for Det skotske arbeiderrådet i Glasgöw (The Scottish Workers' Council).

«Dette rådet», skriver han, «er utvilsomt anti-parlamentarisk og har støtte fra venstre-fløyen i ulike politiske organisasjoner. Vi representerer den revolusjonære bevegelsen i Skottland og kjemper uopphørlig for å bygge en revolusjonær organisasjon innafor industrien (i de ulike produksjonsgreinene) og et kommunistisk parti, grunnlagt på sosiale komiteer over hele landet. I ganske lang tid har vi ligget i strid med de offisielle parlamentarikerne. Vi har ikke sett det for nødvendig å erklære åpen krig mot dem og de er *redde* for å gå til angrep på oss.

Men denne tilstanden kan ikke vare lenge. Vi vinner fram overalt.

De alminnelige medlemmene av Det uavhengige arbeiderpartiet i Skottland (ILP), vender seg stadig mer vekk fra tanken på parlamentet, og sovjetene (det russiske ordet omskrevet til engelsk er brukt) eller arbeiderrådene blir støtta av nesten alle avdelingene. Dette er sjølsagt svært alvorlig for de herrene som ser på politikken som et yrke, og de bruker alle slags midler for å overtale medlemmene sine til å vende tilbake til den parlamentariske gruppa. Revolusjonære kamerater *må ikke* (alle uthevinger er forfatterens egne) gi noen støtte til denne banden. Kampen vår kommer til å bli vanskelig på dette feltet. Et av de verste trekkene ved den kommer til å være forræderiet fra dem som har personlige ambisjoner som er større enn interessa for revolusjonen. All støtte til parlamentarismen er rett og slett å bidra til at makta faller i hendene på våre britiske Scheidemann- og Noske-folk. Henderson, Clynes og Co. er håpløst reaksjonære. Det offisielle ILP blir mer og mer kontrollert av middelklasse-liberalere som. . . har funnet «sitt åndelige hjem» blant d'herrer McDonald, Snowden og Co. Det offisielle ILP er en bitter fiende av Den tredje internasjonale, mens de alminnelige medlemmene er for den. All støtte til de parlamentariske opportunistene er rett og slett å falle i hendene til disse førstnevnte. Det britiske sosialistpartiet (BSP) teller ikke i det hele tatt her. . . Det vi ønsker her, er en sunn revolusjonær industri-organisasjon og et kommunistisk parti som arbeider etter klare, nøye fastlagte og vitenskapelige retningslinjer. Hvis kameratene våre kan hjelpe oss med å bygge disse organisasjonene, vil vi motta hjelpen deres med takk. Hvis de ikke kan det, så la dem i Herrens navn holde seg utafor, for at de ikke skal forråde revolusjonen ved å gi støtta si til de reaksjonære, som er så inderlig opptatt av parlamentarisk «ære» (?) (Det er forfatterens eget spørsmålstegn), og som er så ivrige etter å bevise at de *kan regjere* likeså effektivt som herskapet, klassepolitikkerne sjøl.»

Dette brevet til redaktøren gir etter mi mening et storarta uttrykk for synspunktene til de unge kommunistene eller de vanlige arbeiderne som nettopp er i ferd med å begynne å godta kommunismen. Denne stemninga er i høy grad gledelig og verdifull, og vi må vite å sette pris på den og støtte den, for hvis den ikke fantes ville det være umulig å vente at den proletariske revolusjonen skal seire i Storbritannia, eller i noe annet land for den sakas skyld. Folk som kan gi uttrykk for denne stemninga i massene og som klarer å reise ei slik stemning i massene (som svært ofte er søvnig, ubevisst og ikke vakt), bør få ros og få all mulig støtte. Men samtidig må vi fortelle dem åpent og ærlig at en sinnstilstand *i seg sjøl* ikke er tilstrekkelig for å lede massene i en stor revolusjonær kamp, og at visse feil som folk som er mest hengivne overfor revolusjonens sak kan begå, eller begår nå, kan skade revolusjonen. Brevet til kamerat Gallacher avslører utvilsomt kimene til *alle* feila som de tyske «venstre»-kommunistene gjør, og som de russiske «venstre»-bolsjevikene gjorde i 1908 og 1918.

Forfatteren av dette brevet er full av edelt arbeiderklassehat for «klassepolitikkerne» i borgerskapet (et hat som ikke bare arbeiderklassen forstår og deler, men alle arbeidende folk, alle *kleinen Leuten* (småfolk — Red.) for å bruke det tyske uttrykket. For en representant for de undertrykte og utbytta massene, er dette hatet visselig «begynnelsen til visdom», grunnlaget for enhver sosialistisk og kommunistisk bevegelse og for at den skal seire. Men forfatteren har tydeligvis mista grepet om den kjensgjerninga at politikk er en vitenskap og en kunst som ikke ramler ned fra himmelen eller kommer gratis, og at proletariatet må lære opp sine *egne* proletariske «klassepolitikere» som ikke på noe vis er de borgerlige politikkerne underlegne, dersom det vil seire over borgerskapet.

Forfatteren av brevet forstår fullt ut at bare arbeidernes sovjeter, ikke parlamentet, kan være det redskapet som gir proletariatet muligheten til å nå måla sine. De som ikke har klart å forstå dette, er sjølsagt tvers igjennom reaksjonære, sjøl om de er høyt utdanna personer, de mest erfarne politikere, de mest oppriktige sosialister, de mest beleste marxister, gode samfunnsborgere og familiefedre. Men forfatteren av brevet spør ikke i det hele tatt — det faller ham ikke inn å spørre — om det er mulig å oppnå at sovjetene

seirer over parlamentet uten at pro-sovjet-politikere kommer *inn* i parlamentet, uten at parlamentarismen blir oppløst *innafra*, uten å arbeide innafor parlamentet for at sovjetene skal lykkes med oppgava si, nemlig å fjerne parlamentarismen. Likevel uttrykker forfatteren av brevet den helt riktige ideen om at det kommunistiske partiet i Storbritannia må handle etter *vitenskapelige* prinsipper. Vitenskap krever for det første at erfaringene fra andre land blir tatt med i betraktninga, særlig hvis disse andre landa — som også er kapitalistiske — gjennomgår eller nylig har gjennomgått ei svært liknende erfaring. For det andre krever vitenskapen at en tar i betraktning *alle* kreftene, gruppene, partiene, klassene og massene som fins i et bestemt land, og dessuten at politikken ikke bare blir avgjort på grunnlag av ønsker og håp, av graden av klassebevissthet og den militante stilen i ei gruppe eller parti aleine.

Det er sant at folk av Henderson-, Clynes-, MacDonald- og Snowdon-typen er håpløst reaksjonære. Det er også sant at de ønsker å ta makta (sjøl om de foretrekker en allianse med borgerskapet), at de ønsker å «regjere» etter de gamle borgerlige linjene og at når de har makta, så vil de helt sikkert oppføre seg som Scheidemann- og Noske-folka. Alt det er sant. Men det betyr slett ikke at å støtte dem, er det samme som et forræderi overfor revolusjonen. Det betyr at revolusjonære fra arbeiderklassen bør gi disse herrene ei viss parlamentarisk støtte, til det beste for revolusjonen. Jeg skal ta for meg to aktuelle britiske politiske dokumenter for å forklare denne ideen: 1) Talen til statsminister Lloyd George, den 18. mars 1920 (som er gjengitt i *The Manchester Guardian* den 19. mars 1920) og 2) argumentene fra en «venstre»-kommunist, kamerat Sylvia Pankhurst, i artikkelen som er nevnt tidligere.

I talen sin gikk Lloyd George inn på en polemikk mot Asquith (som var særskilt invitert til dette møtet men som unnlot å møte opp) og med de liberalerne som ikke ønsker en koalisjon med de konservative, men nærmere samarbeid med Arbeiderpartiet. (I det brevet vi har sitert tidligere, peker kamerat Gallacher også på den kjensgjerninga at liberalere går inn i Det uavhengige arbeiderpartiet). Lloyd George mente at en koalisjon — en *nær* koalisjon — mellom de liberale og de konservative var viktig, ellers kun-

ne Arbeiderpartiet gå av med seieren, Arbeiderpartiet, som Lloyd George foretrekker å kalle «sosialistisk» og som arbeider for «kollektiv eiendomsrett» til produksjonsmidlene. «Det er . . . kjent som kommunisme i Frankrike,» forklarte lederen for det britiske borgerskapet på en popularisert måte for tilhørerne sine, liberale parlamentsmedlemmer som antakelig ikke ante noe om dette fra før av. I Tyskland blir det kalt sosialisme og i Russland bolsjevisme, forklarte han videre. For liberalere er dette prinsipielt uakseptabelt forklarte Lloyd Georg, fordi liberalere er prinsipielt for privat eiendomsrett. «Sivilisasjonen er i fare», erklærte taleren, og derfor må liberalerne og de konservative stå sammen. . .

«Hvis en går ut i landdistriktene», sa Lloyd George, «trur jeg en vil finne den gamle partiinndelinga sterkere enn noen gang. Der er faren langt borte. Den spaserer ikke på åkrene der. Men når faren kommer, vil den bli likeså truende der som den er i visse industristrøk nå. Fire femtedeler av dette landet er beskjeftiga med handel og industri, knapt en femtedel med jordbruk. Dette er en av de tinga jeg stadig har for øye når jeg tenker på farene for framtida her. I Frankrike er befolkninga ei jordbruksbefolkning og en har et solid meningsgrunnlag som ikke beveger seg særlig raskt, og som ikke lar seg hisse opp så lett av revolusjonære bevegelser. Slik er det ikke hos oss. Dette landet er tyngre i toppen enn noe annet land i verden, og hvis det begynner å vakle, vil sammenbruddet derfor bli mer voldsomt enn i noe annet land.»

Ut fra dette kan leseren se at herr Lloyd George ikke bare er en svært intelligent mann, men også en som har lært en god del av marxistene. Vi har også noe å lære av Lloyd George.

Den episoden som kommer nå, som oppsto i løpet av debatten etter talen til Lloyd George, er bestemt av interesse:

«Herr Wallace, medlem av Parlamentet: Jeg vil gjerne spørre statsministeren om hva følgene kan bli for arbeiderne i industristrøka. Mange av dem er liberale på det nåværende tidspunktet, og vi får mye støtte fra dem. Ville ikke et mulig resultat bli at vi framkalte en voldsomt sterk pågang til Arbeiderpartiet — fra folk som i dag er våre trofaste støtter?

Statsministeren: Jeg er av ei helt anna mening. Kjensgjerninga at de liberale slåss seg imellom, driver utvilsomt en god del fortvilte liberalere over til Arbeiderpartiet, der en får en ganske stor fløy med svært dyktige liberale menn, som har til hensikt å sverte regjeringa. Resultatet er uten tvil ei styrking av den offentlige stemninga til fordel for Arbeiderpartiet. Det styrker ikke liberalerne utafor, det styrker Arbeiderpartiet, noe vi ser av suppleringsvalga.»

I forbifarten kan vi slå fast at denne diskusjonen viser hvor forvirra sjøl de mest intelligente blant borgerskapet er blitt, og at de ikke kan unngå å gjøre uopprettelige dumheter. Det er nettopp dette som kommer til å felle borgerskapet. Våre folk, derimot, kan gjøre feil (sjølsagt under forutsetning av at de ikke er for alvorlige og blir retta på i tide) og likevel stå som seierherrer i det lange løp.

Det andre politiske dokumentet er den følgende tankegangen satt fram av Sylvia Pankhurst, en «venstre»-kommunist:

«... Kamerat Inkpin (generalsekretær i Det britiske sosialistpartiet) viser til Arbeiderpartiet som «arbeiderbevegelsens viktigste organisasjon». En annen kamerat fra Det britiske sosialistpartiet ga enda klarere uttrykk for dette på en nylig avholdt konferanse i Den tredje internasjonale. Han sa: «Vi ser på Arbeiderpartiet som den organiserte arbeiderklassen.»

Vi ser ikke slik på Arbeiderpartiet. Arbeiderpartiet er stort i omfang, sjøl om medlemmene for en stor del er passive og apatiske og består av menn og kvinner som har gått inn i fagforeningene fordi arbeidskameratene deres er fagorganisert og fordi de ønsker å få del i godene.

Men vi innrømmer at den enorme størrelsen på Arbeiderpartiet også henger sammen med den kjensgjerninga at den er et produkt av den tenkninga som størstedelen av den engelske arbeiderklassen ikke ennå har kommet ut av, sjøl om det pågår store forandringer i innstillinga til folk som snart vil endre de rådende forholda. . .

Det britiske arbeiderpartiet vil, som de sosialpatriotiske organisasjonene i andre land, uunngåelig komme til makta i løpet av den naturlige samfunnsutviklinga. Det er oppgava til kommunistene å bygge opp de kreftene som skal styrte sosialpatriotene, og vi må ikke hemme dette arbeidet eller feile i det her i landet.

Vi må ikke ødsle kreftene våre på å styrke Arbeiderpartiet. Det er helt uunngåelig at det partiet kommer til makta. Vi må konsentrere oss om å bygge en kommunistisk bevegelse som kan beseire Arbeiderpartiet. Arbeiderpartiet kommer snart til å danne regjering, den revolusjonære opposisjonen må stå klar til å angripe den. . . »

Det liberale borgerskapet gir altså avkall på det historiske «topartisystemet» (to utbytterpartier), et system som har vært helligholdt i århundrer og vært utrulig nyttig for utbytterne. Det blir sett på som nødvendig for disse to partiene å gå i kompaniskap mot arbeiderpartiet. Mange liberalere flykter over til Arbeiderpartiet som rotter fra det synkende skipet. «Venstre»-kommunistene trur det er uunngåelig at makta blir overført til Arbeiderpartiet og innrømmer at dette partiet nå får støtte av de fleste arbeiderne. Ut fra dette trekker de den merkelige konklusjonen som kamerat Sylvia Pankhurst formulerer slik:

«Kommunistpartiet kan ikke drive kompromissmakeri. . . Kommunistpartiet må holde læresetninga si rein, holde sjølstendigheten sin upletta av reformisme. Oppgava er å ta ledelsen, uten å stoppe eller snu — på den strake veien til den kommunistiske revolusjonen.»

Tvert imot, den kjensgjerninga at de fleste engelske arbeiderne fortsatt følger de engelske Kerenski- og Scheidemann-folka, og ennå ikke har opplevd ei regjering med disse folka — ei erfaring som var nødvendig i Russland og Tyskland for å sikre masseovergangen blant arbeiderne til kommunistene, den kjensgjerninga peker utvilsomt på at de engelske kommunistene *skal* delta i parlamentarisk virksomhet. De skal *innafra* parlamentet hjelpe arbeidermassene til å se de praktiske resultatene av ei Henderson og Snowdenregjering, og de skal hjelpe Henderson og Snowden med å beseire de forente kreftene til Lloyd George og Churchill. Å handle på annen måte ville bety å hemme revolusjonens sak, fordi revolusjonen er umulig uten at størstedelen av arbeiderklassen skifter standpunkt, og ei slik endring skjer bare gjennom massenes egne erfaringer, ikke gjennom propaganda aleine. «Å gå framover uten kompromisser, uten å snu» — er ei åpenlyst feilaktig parole dersom den kommer f̄ra et i virkeligheten maktesløst mindretall blant arbeiderne, som veit (eller i alle fall burde vite) at når Henderson og Snowden har vunnet over Lloyd George og Churchill, så vil massene snart bli skuffa over lederne sine og gå over til å støtte kommunistene (eller i alle fall innta ei nøytral holdning og i hovedsak en velvillig nøytralitet overfor kommunistene). Det er som om 10 000 soldater skulle kaste seg inn i et slag mot en fiendestyrke på 50 000 mann, når det ville være riktig å «gjøre holdt», «velge en annen vei» eller til og med gå inn på et «kompromiss» for å vinne tid inntil forsterkningene på 100 000 mann kommer — som er underveis, men ikke kan kaste seg inn i kampen øyeblikkelig. Sånt er barnslig intellektualisme, ikke alvorlig taktikk for en revolusjonær klasse.

Revolusjonens grunnlov som er blitt bekrefta av alle revolusjoner og særlig av de tre russiske revolusjonene i det tjuende århundre, er følgende: For at en revolusjon skal finne sted, er det ikke nok at de utbytta og undertrykte massene innser at det er umulig å leve på den gamle måten og krever forandringer. For at revolusjonen skal finne sted,

er det nødvendig at utbytterne ikke klarer å leve og herske på den gamle måten lenger. Det er bare når «*de iavere klassene*» ikke ønsker å leve på den gamle måten og de «*øverste klassene*» ikke kan fortsette på den gamle måten, at revolusjonen kan seire. Denne sannheten kan vi si med andre ord: Revolusjon er umulig uten ei landsomfattende krise (som omfatter både de undertrykte og undertrykkerne). Det betyr at for at en revolusjon skal finne sted, er det for det første viktig at størstedelen av arbeiderne (eller i hvert fall flertallet av de klassebevisste, tenkende og politisk aktive arbeiderne) fullt ut innser at revolusjonen er nødvendig og at de bør være forberedt på å dø for den. For det andre er det viktig at den herskende klassen gjennomgår ei regjeringskrise, som trekker også de mest tilbakeliggende massene med i politikken (typisk for alle ekte revolusjoner er ei rask, tidobbel og til og med hundredobbel økning i antallet representanter for de arbeidende og undertrykte massene — som hittil har vært apatiske — men som har evnen til å føre politisk kamp), ei krise som svekker regjeringa og gjør det mulig for de revolusjonære å styrte den raskt.

Begge vilkåra for en seierrik proletarisk revolusjon modnes raskt i England, slik vi også kan se i talen til Lloyd George. Feila til venstre-kommunistene er særlig farlige nå, fordi visse revolusjonære ikke har ei tilstrekkelig gjennomtenkt, oppmerksom, klok og skarpsindig holdning overfor hvert av disse vilkåra. Hvis vi er partiet til den revolusjonære *klassen* og ikke bare ei revolusjonær gruppe, hvis vi ønsker at *massene* skal følge oss (og med mindre vi oppnår det, risikerer vi å bli stående som noen skravlebøtter), må vi for det første hjelpe Henderson eller Snowden med å slå Lloyd George og Churchill (eller snarere tvinge den første til å slå den andre, fordi den første er *redd for å seire!*). For det andre må vi hjelpe flertallet i arbeiderklassen til å bli overbevist gjennom egen erfaring om at vi har rett, dvs. at Henderson og Snowden er absolutt udugelige, at de er småborgerlige og forræderiske av natur og nødvendigvis vil spille fallitt. For det tredje må vi bringe det øyeblikket nærmere, da det blir mulig — og da det er gode sjanser for å lykkes i — å styrte regjeringa til Henderson-folka med ett slag, *på grunn av* at de fleste arbeiderne er skuffa over Henderson-folka. Hvor vaklende og rådløs vil ikke ei regjering av Henderson-typen være, når

sjøl den svært kloke og modige Lloyd George, denne store — ikke lille — borgeren, viser at han vakler og stadig svekker seg sjøl (og borgerskapet som helhet) gjennom «rivningene» sine med Churchill i dag og Asquith i morgen!

Jeg vil si det mer konkret. Etter mi mening bør de britiske kommunistene samle alle de fire partiene og gruppene sine (alle er svake, noen av dem svært, svært svake) i et eneste kommunistisk parti på grunnlag av prinsippene til Den tredje internasjonale og med *plikt* til å delta i parlamentet. Det kommunistiske partiet bør foreslå følgende «kompromiss»-valgoverenskomst for Henderson- og Snowden-folka: La oss kjempe sammen mot alliansen mellom Lloyd George og de konservative, la oss dele parlamentsplassene etter antall stemmer for Arbeiderpartiet og kommunistpartiet (ikke ved valga, men ved ei særskilt avstemning), og la oss beholde *fullstendig frihet* til å drive agitasjon, propaganda og politisk virksomhet. Vi kan sjølsagt ikke gå med i et samarbeid uten dette siste vilkåret, for det ville være forræderi. De britiske kommunistene må kreve, og få, full frihet til å avsløre Henderson- og Snowden-folka, på samme viset som de russiske bolsjevikene (*i femten år, 1903-1917*) krevde det og fikk det overfor de russiske Henderson- og Snowden-type, dvs. mensjevikene.

Hvis Henderson, Snowden og Co. går med på et samarbeid på disse vilkåra, blir det oss som tjener på det, fordi antallet parlamentsplasser ikke har noen betydning for oss, vi er ikke ute etter plasser. På dette punktet skal vi være imøtekommende (mens Henderson-folka og særlig de nye vennene deres — eller de nye herrene — nemlig de liberale, som har gått inn i Det uavhengige arbeiderpartiet, er svært ivrige etter plasser). Vi kommer til å tjene på det, fordi vi skal drive *vår* agitasjon blant *massene*, på et tidspunkt da Lloyd George *sjøl* har «oppildna» dem. Og vi skal ikke bare hjelpe Arbeiderpartiet til raskere å opprette regjeringa si, men også hjelpe massene til raskere å forstå den kommunistiske propagandaen som vi skal drive mot Henderson-folka, uten forbehold, uten å fortie noe.

Hvis Henderson- og Snowden-folka avslår et samarbeid med oss på dette grunnlaget, kommer vi til å vinne enda mer på det. For da vi har med ett slag vist *massene* (husk på at sjøl i et reint mensjevikisk og opportunistisk uavhengig arbeiderparti, er *de vanlige medlemmene* for sovjetene) at

Henderson-folka foretrekker de nære forbindelsene *sine* med kapitalistene framfor ei samling av alle arbeiderne. Vi kommer til å vinne på dette med en gang i massenes øyne, som kommer til å stille seg sympatiske til ideen om å samle alle arbeiderne mot alliansen mellom Lloyd George og de konservative, særlig etter at Lloyd George har gitt de strålende, helt riktige og høyst brukbare forklaringene sine (brukbare for kommunismen). Vi kommer til å vinne fordeler med det samme, fordi vi har vist for massene at Henderson- og Snowden-folka er redde for å slå Lloyd George, redde for å komme til makta aleine og kjemper for å sikre ei *hemmelig* støtte fra Lloyd George, som åpent rekker ut ei hand til de konservative, mot Arbeiderpartiet. Vi bør merke oss at propagandaen fra bolsjevikene i Russland mot mensjevikene og de sosialrevolusjonære (dvs. de russiske Henderson'er og Snowden'er) etter revolusjonen 27. februar 1917 (gammel tidsregning), nettopp fikk framgang på bakgrunn av liknende forhold. Vi sa til mensjevikene og de sosialrevolusjonære: Ta hele makta uten borgerskapet, for dere har flertall i sovjetene (på den første all-russiske sovjetkongressen i juni 1917 hadde bolsjevikene bare 13% av stemmene). Men de russiske Henderson- og Snowden-folka var redde for å ta makta uten borgerskapet. Borgerskapet visste svært godt at valga ville gi flertall til de sosialrevolusjonære og mensjevikene* (som danna ei fast politisk blokk og som i virkeligheten *bare* representerte det småborgerlige demokratiet). Da borgerskapet forhindra valga til Den konstituerende forsamlinga, klarte ikke de sosialrevolusjonære og mensjevikene å gå imot disse utsettelsene verken særlig energisk eller beslutsomt.

Hvis Henderson- og Snowden-folka avviser et samarbeid med kommunistene, vil de sistnevnte straks tjene på det ved å vinne sympati fra massene og bringe Henderson- og Snowden-folka i vanry. Hvis vi som et resultat av dette

* På grunnlag av opplysninger som omfatter 36 000 000 velgere, fikk valga til Den konstituerende forsamlinga i Russland i november 1917 følgende resultat: Bolsjevikene fikk 25 % av stemmene, de ulike godseier- og borgerpartiene fikk 13 % og de småborgerlig-demokratiske partiene, dvs. de sosialrevolusjonære, mensjevikene og ei rekke andre liknende smågrupper fikk 62 %.

taper noen få plasser i parlamentet, er ikke dette ei sak av særlig stor betydning for oss. Vi ville bare stille opp våre kandidater i noen få, men absolutt sikre kretser, nemlig kretser der kandidatene våre ikke ville virke slik at de liberale får noen plasser på bekostning av arbeiderpartikandidatene. Vi ville delta i valgkampanjen, spre flygeblad som agiterte for kommunismen, og i *alle* kretsene der vi ikke har noen kandidater, ville vi oppmuntre velgerne til å *stemme for arbeiderparti-kandidaten og mot den borgerlige kandidaten*. Kameratene Sylvia Pankhurst og Gallacher tar feil når de trur at dette er et forræderi mot kommunismen eller å gi opp kampen mot sosialforræderne. Tvert imot, den kommunistiske revolusjonens sak ville utvilsomt tjene på det.

For tida har de britiske kommunistene store problemer med å få massene i tale, få massene til å lytte til seg. Hvis jeg gikk ut som kommunist og oppfordra dem til å stemme på Henderson og mot Lloyd George, så ville de ganske sikkert høre på meg. Og jeg ville klare å legge fram på folkelig vis ikke bare grunnen til at sovjetene er bedre enn et parlament og grunnen til at proletariatets diktatur er bedre enn diktaturet til Churchill (skjult bak merkelapper med «borgerlig demokrati» på), men også at jeg ønsker å støtte Henderson med stemmen min på samme vis som tauet støtter en hengt mann. Den nært forestående opprettinga av ei Henderson-regjering vil bevise at jeg har rett, vil få massene over på mi side og framskynde den politiske døden for Henderson- og Snowden-folka, akkurat som tilfellet var med åndsfrendene deres i Russland og Tyskland.

Hvis en innvender at denne taktikken er for «subtil» eller for innvikla til at massene kan forstå den, at den kommer til å splitte og spre kreftene våre, hindre oss fra å konsentrere kreftene i en sovjetrevolusjon, etc., så vil jeg svare disse «venstre»-opponentene: Tillegg ikke massene deres egne doktriner! Massene i Russland er uten tvil ikke noe bedre skolert enn massene i Storbritannia, snarere mindre. Likevel forsto massene bolsjevikene, og den kjensgjerninga at bolsjevikene stilte opp kandidater til et borgerlig parlament (Den konstituerende forsamlinga) i september 1917, like før sovjetrevolusjonen, og at de deltok i valga til denne konstituerende forsamlinga *dagen etter* sovjetrevolusjonen i november 1917, ei forsamling som de kvitta seg med

5. januar 1918, hemma slett ikke bolsjevikene, men tvert om, det hjalp dem.

Jeg kan ikke behandle det andre punktet der de britiske kommunistene er uenige, her — spørsmålet om tilknytning til eller ikke-tilknytning til Arbeiderpartiet. Jeg har for lite materiale til rådighet i dette spørsmålet, som er svært innvikla på grunn av den helt særegne karakteren til Det britiske arbeiderpartiet, som i sjølve oppbygginga si er helt ulikt de vanlige politiske partiene på det europeiske kontinentet. Men det er helt sikkert at også i dette spørsmålet vil for det første de gjøre feil, som prøver å avlede taktikken til det revolusjonære proletariatet fra prinsipper som: «Kommunistpartiet må bevare læresetningene sine reine og sjølstendigheten sin upletta av reformisme — oppgava til partiet er å vise veien uten å stoppe eller snu, å vandre den strake veien til den kommunistiske revolusjonen». Slike prinsipper er bare ei gjentakning av feila som de franske blanquistiske kommunardene gjorde, da de i 1874 «tilbakeviste» alle kompromisser og alle mellomstadier. For det andre er det heva over enhver tvil at også i dette spørsmålet, som alltid, er oppgava å lære å anvende de allemenne og grunnleggende prinsippene i kommunismen på *de særegne forholda* mellom klasser og partier, på *de særegne trekka* i den objektive utviklinga fram mot kommunismen, som er ulik i hvert enkelt land, og som vi må klare å oppdage, studere og forutsi.

Men dette bør ikke bare diskuteres i samband med den britiske kommunismen, men også i samband med de allmenne konklusjonene som angår utviklinga av kommunismen i alle kapitalistiske land. Vi skal nå gå over til å diskutere dette emnet.

X NOEN KONKLUSJONER

Den russiske borgerlige revolusjonen i 1905 viste ei høyst original vending i verdenshistoria: I et av de mest tilbakeliggende kapitalistiske landa nådde streikebevegelsen et omfang og ei styrke som tidligere var ukjent i verden. *Bare i den første måneden* av 1905, var antallet streikende ti ganger større enn det *årlige* gjennomsnittet for tiåret før

(1895-1904). Fra januar til oktober 1905 vokste streikene hele tida og nådde voldsomme omfang. Under innflytelse av ei rekke helt særegne historiske vilkår, var det tilbakestående Russland det første landet som viste verden både den sprangarta veksten i de sjølstendige aksjonene til de undertrykte massene i ei revolusjonær tid (dette har skjedd i alle store revolusjoner), og at betydninga av proletariatet er uendelig mye større enn andelen det har i den totale befolkninga. Dessuten viste Russland verden en kombinasjon av økonomisk og politisk streik, der den siste utvikler seg til en væpna oppstand og endelig framveksten av sovjetene — en ny form for massekamp og masseorganisering av klassene som er undertrykt av kapitalismen.

Revolusjonen i februar og oktober 1917 førte til ei allsidig utvikling av sovjetene i landsmålestokk, og til at de seira i den proletariske sosialistiske revolusjonen. I løpet av mindre enn to år, blei det klart at sovjetene hadde internasjonal karakter, at denne kampformen og organiseringa spredde seg til arbeiderbevegelsen over hele verden, og at sovjetene hadde et historisk kall som banemann, arvtaker og etterfølger etter den borgerlige parlamentarismen og det borgerlige demokratiet.

Men det er ikke alt. Historia til arbeiderbevegelsen viser nå at arbeiderne i alle land er i ferd med å sette i gang en kamp (noen har allerede begynt) først og fremst mot mensjvikene, dvs. mot opportunismen og sosialsjåvinismen (den hjemlige sorten i hvert enkelt land) og, som et tillegg så og si, kampen mot «venstre»-kommunismen. Dette er en kamp som blir ført av kommunismen som vokser, vinner styrke og går framover mot seieren. Den førstnevnte kampen har utvikla seg i alle land, tilsynelatende uten unntak, som en tvekamp mellom Den andre internasjonale (allerede så godt som død) og Den tredje internasjonale. Den sistnevnte kampen finner vi i Tyskland, Storbritannia, Italia, Amerika (i hvert fall er det en viss *del* av «Verdens Industriarbeidere» (Industrial Workers of the World) og de anarko-syndikalistiske strømningene som står på feila til «venstre»-kommunismen, samtidig med at de aksepterer sovjet-systemet nesten helt fullstendig og nesten uten reservasjoner) og i Frankrike (der innstillinga en del av de tidligere syndikalistene har til politiske partier og parlamentarismen også går sammen med ei akseptering av sov-

jetsystemet). Med andre ord blir kampen uten tvil ført, ikke bare i en internasjonal målestokk, men i verdensmålestokk.

Men samtidig med at arbeiderbevegelsen overalt gjennomgår det som faktisk er samme slags førskele for å seire over borgerskapet, får den denne utviklinga på *sin egen måte* i hvert enkelt land. De store og framskredne kapitalistiske landa går denne veien *mye raskere* enn bolsjevismen gjorde — som fikk femten år av historia til å forberede seg på seieren som en organisert politisk strømning. I løpet av den korte tida som et år er, har Den tredje internasjonale allerede oppnådd en avgjørende seier. Den har slått den gule, sosialsjåvinistiske andre internasjonale, som bare for et par måneder siden var langt sterkere enn Den tredje internasjonale. Den virka stabil og mektig og hadde all mulig støtte — direkte og indirekte, materiell (regjeringstaburetter, pass, presse) og ideologisk — fra borgerskapet over hele verden.

Nå er det av stor betydning at kommunistene i hvert enkelt land helt bevisst tar med i beregninga både de grunnleggende oppgavene i kampen mot opportunisten og «venstre»-doktrinarismen* og de *konkrete trekka* som denne kampen får og uunngåelig må få i hvert enkelt land, alt etter den særegne karakteren landet har når det gjelder økonomi, politikk, kultur og nasjonal sammensetning (Irland etc.), kolonier, religiøse skiller og så vidare bortetter. Det er misnøye med Den andre internasjonale overalt, og misnøyen sprer seg og gror, både på grunn av at den er opportunistisk og fordi den ikke kan eller ikke klarer å skape et virkelig sentralisert og virkelig ledende senter, som er i stand til å lede den internasjonale taktikken til det revolusjonære proletariatet i kampen for en verdens-sovjetrepublikk. Det er nødvendig å merke seg at et slikt ledende senter aldri kan bli bygd opp på grunnlag av stereotype, mekanisk sidestilte og identiske taktiske kampreglar. Så lenge det finnes nasjonale og statlige skiller mellom folk og land — og de vil komme til å finnes i lang tid framover, sjøl etter at proletariatets diktatur er oppretta i

* *Doktrinarisme*, — *doktrinær*: av latin, doktrine, som betyr læresetning. En som er doktrinær, er en som tviholder *ensidig* på en teori. Politikken til f.eks. en som hevder den «reine» revolusjon uten å ta hensyn til dagskampen, blir det vi kunne kalle doktrinarisme. M.a.o. et ensidig og ikke dialektisk syn på virkeligheten. (Red.)

verdensmålestokk — vil enheten i den internasjonale taktikken til den kommunistiske arbeiderbevegelsen i alle land ikke kreve avskaffing eller undertrykking av de nasjonale skillene (noe som er en dagdrøm i øyeblikket), men anvending av de *grunnleggende* prinsippene i kommunismen (sovjetmakt og proletariats diktatur) som vil *modifisere* disse prinsippene *på en riktig måte* etter bestemte *særegne* forhold, tilpasse dem riktig og anvende dem på nasjonale og nasjonal-statlige skiller. Å finne fram til, undersøke, forutsi og gripe det som er særegent nasjonalt og nasjonalt særmerka på en *konkret måte* der hvert land bør greie opp i en *enkelt* internasjonal sak: Seier over opportunismen og «venstre» doktrinarismen innafor arbeiderbevegelsen, styrtinga av borgerskapet, opprettinga av en sovjetrepublikk og et proletarisk diktatur — det er hovedoppgava i den historiske perioden som alle de framskredne landa (og ikke bare dem) gjennomgår. Det som er hovedsaka — sjølsagt og først og fremst, men på langt nær alt — er allerede oppnådd, nemlig at fortroppen i arbeiderklassen er blitt trukket over på, har valgt sida til Sovjetregjeringa mot parlamentarismen, valgt sida til proletariats diktatur mot borgerlig demokrati. Alle krefter og oppmerksomhet må nå bli retta mot det *neste* skrittet, som kan se ut som det er — og fra et bestemt standpunkt er det faktisk — mindre grunnleggende, men på den andre sida er det i virkeligheten nærmere ei praktisk løsning av oppgava. Det skrittet er leitinga etter former for *overgangen* eller *tilnærminga* til den proletariske revolusjonen.

Den proletariske fortroppen er blitt vunnet over ideologisk. Det er hovedsaka. Uten dette kan vi ikke en gang ta det første skrittet mot seieren. Men det er fortsatt svært langt fra seieren. Seieren kan ikke vinnes bare med en fortropp. Å kaste bare fortroppen inn i det avgjørende slaget, før hele klassen, de breie massene, har inntatt ei stilling med direkte støtte til fortroppen eller i det minste ei sympatisk, nøytral innstilling til den og utelukker støtte til fienden, ville ikke bare være tåpelig, men forbrytersk. Bare propaganda og agitasjon er ikke nok for at en hel klasse, de breie massene av det arbeidende folket, de som er undertrykt av kapitalen, skal innta et slikt standpunkt. For å gjøre det, må massene ha sin egen politiske erfaring. Slik er den grunnleggende loven i alle store revolusjoner, som er

blitt stadfesta med overbevisende styrke og klarhet, ikke bare i Russland, men også i Tyskland. For å vende seg besluttosomt til kommunismen, var det nødvendig både for de uopplyste og ofte analfabetiske massene i Russland og de lesekyndige og vel skolerte massene i Tyskland, å forstå den totale udyktigheten og karakterløsheten, den totale hjelpeløsheten og underdanigheten overfor borgerskapet og den fullstendige råttenskapen i regjeringa til ridderne i Den andre internasjonale gjennom sin egen bitre erfaring. De måtte forstå at et diktatur av de ytterst reaksjonære (Kornilov⁵⁵ i Russland, Kapp⁵⁶ og Co. i Tyskland) uunngåelig er det eneste alternativet til proletariats diktatur.

Den øyeblikkelige oppgava til den klassebevisste fortroppen i den internasjonale arbeiderbevegelsen, dvs. de kommunistiske partiene, gruppene og strømmingene, er at de må bli i stand til å *lede* de breie massene (som fortsatt for en stor del er apatiske, uvirksomme, søvnige og nedtynga av vaner) fram til det nye standpunktet deres, eller snarere klare å lede *ikke bare* sitt eget parti men også disse massene i framgangen deres og overgangen til et nytt standpunkt. Mens den første historiske oppgava (det å vinne den klassebevisste fortroppen i proletariats over på sovjetmakta si side, over til arbeiderklassens diktatur) ikke kunne bli oppnådd uten en fullstendig ideologisk og politisk seier over opportunismen og sosialsjåvinismen, kan den andre og øyeblikkelige oppgava — som består i å bli i stand til å lede *massene* til et nytt standpunkt som sikrer fortroppens seier i revolusjonen, ikke bli løst uten at den venstredoktrinære kommunismen blir likvidert og uten at alt det feilaktige i den blir utradert.

Så lenge det var (og i den grad det fortsatt er) et spørsmål om å vinne fortroppen i proletariats over på kommunismen si side, blei og blir fortsatt propagandaarbeidet prioritert. Til og med propagandasirkler, med alle sine begrensninger, er brukbare under disse forholda og gir gode resultater. Men når det er spørsmål om praktisk handling fra massenes side, om å ta i bruk — om vi kan si det slik — kjempehærer, rette inn *alle* klassekreftene i et gitt samfunn på *det siste og avgjørende slaget*, så er ikke propagandistiske metoder aleine, bare ei gjentaking av sannhetene i den «reine» kommunismen, til noen hjelp. Her er det ikke nok å regne i tusener, liksom propagandisten gjør — han som tilhører ei

lita gruppe som ennå ikke har leda massene. Her må vi regne i millioner og titalls millioner. Her må vi ikke bare spørre oss sjøl om vi har overbevist fortroppen i den revolusjonære klassen, men også om de historisk virksomme kreftene innafor *alle* klassene — nettopp alle klassene i det samfunnet det er snakk om, uten unntak — om disse kreftene er gruppert på en slik måte at tida allerede er inne for det avgjørende slaget, på en slik måte at: 1) Alle klassekreftene som er fiendtlig innstilt til oss er blitt tilstrekkelig forvirra, er tilstrekkelig i klammeri med hverandre, har svekka seg sjøl tilstrekkelig i en kamp som overskrider kreftene deres, 2) alle de vaklende og ustabile, mellomliggende elementene — småborgerskapet og de småborgerlige demokratene som er atskilt fra borgerskapet — har avslørt seg tilstrekkelig overfor folket, har kompromittert seg i tilstrekkelig grad gjennom den praktiske fallitten sin, og 3) at det har oppstått ei sterkt voksende massestemning i proletariatet til fordel for de mest bestemte, heltmodige og hengivent revolusjonære aksjoner mot borgerskapet. Da er revolusjonen helt sikkert moden, da er seieren vår virkelig sikra — dersom vi har vurdert riktig alle de vilkåra vi skisserte og oppsummerte ovafor, og valgt det rette øyeblikket.

Forskjellene mellom folk av Lloyd George-typen og Churchill-typen — disse politiske typene forekommer med ubetydelige nasjonale forskjeller i *alle* land — på den ene sida, og mellom Henderson-folka og folk av Lloyd George-typen på den andre sida, er svært små og uviktige sett ut i fra den reine (dvs. abstrakte) kommunismen, dvs. den kommunismen som ennå ikke har modna til nivået med praktisk politisk masseaksjon. Men for de praktiske aksjonene til massene er disse forskjellene svært viktige. Å vurdere disse forskjellene, å bestemme det tidspunktet da de uunngåelige konfliktene mellom disse «vennene» kommer, da konfliktene som svekker og avkrefter *alle* «vennene» som *helhet* når toppen — det er saka, det er oppgava for en kommunist som ikke bare ønsker å være en klassebevisst og overbevist idé-propagandist, men en praktisk leder for *massene* i revolusjonen. Det er nødvendig å binde den største hengivenheten for ideene i kommunismen sammen med evnen til å sette alle nødvendige praktiske kompromisser, taktikk, forsonende manøvrer, siksakgang, tilbaketog osv. ut i livet, for å framskynde at Henderson-folka (heltene i

Den andre internasjonale, for ikke å nevne navnene på de enkelte representantene fra det småborgerlige demokratiet som kaller seg sjøl sosialister) oppnår politisk makt og så mister den. Likeens for å framskynde deres uunngåelige fallitt i praktisk politikk — noe som vil opplyse massene i retning av våre ideer, i retning av kommunismen. Videre for å framskynde de uunngåelige rivningene, kranglene, konflikterne og den fullstendige oppløsninga blant Henderson-, Lloyd George- og Churchill-folka (mensjevikene, de sosialrevolusjonære, de konstitusjonelt-demokratiske, monarkistene, Scheidemann-folka, borgerskapet og Kapp-folka, osv.), og å velge det rette tidspunktet da oppløsninga blant disse «støttene for den hellige privateiendommen» er på høyden, slik at proletariatet kan beseire alle sammen og erobre den politiske makta gjennom en avgjørende offensiv.

Historia i sin helhet og særlig historia til revolusjonene, er alltid rikere innholdsmessig, mer variert, mer mangfoldig, mer levende og sinnrik enn det sjøl de beste partiene, de mest klassebevisste fortroppene i de mest framskredne klassene kan forestille seg. Dette er svært forståelig, fordi sjøl den beste fortroppen uttrykker bare klassebevisstheden, vilja, følelsene og fantasien til noen ti-tusener, mens revolusjonene blir virkeliggjort i øyeblikk med særlig store oppsving og anspenning av alle menneskelige krefter, og uttrykker klassebevisstheden, vilja, lidenskapen og fantasien til titalls millioner mennesker som blir drevet fram av den bitreste klassekamp. Vi kan trekke to svært viktige praktiske slutninger av dette: For det første at for å gjennomføre oppgava si, må den revolusjonære klassen ha evnen til å mestre *alle* former for eller aspekter av den samfunnsmessige virksomheten uten unntak (og fullføre etter at makta er erobra, det som den ikke klarte å fullføre før erobringa — ofte med stor risiko og under farlige forhold). For det andre må den revolusjonære klassen være forberedt på at en form avløser en annen, raskt og uventa.

Alle må være enige i at en hær som ikke øver seg i å bruke alle våpentypene, alle kampmidlene og kampmetodene som fienden har eller kan være i besittelse av, oppfører seg tåpelig og kriminelt. Dette gjelder enda mer i politikken enn i krigskunsten. I politikken er det endavanskeligere å vite på forhånd hvilke kampmetoder som vil være brukbare og til fordel for oss under visse framtidige forhold. Med mindre

vi lærer oss å bruke alle slags kampmetoder, kan vi lide alvorlige — og noen ganger til og med avgjørende nederlag — hvis endringer som vi ikke kan kontrollere i stillinga til de andre klassene, frambringer aksjonsformer som vi ikke behersker. Men hvis vi lærer oss å mestre alle kampmetodene, vil seieren være sikra, fordi vi representerer interessene til den virkelig framskredne og revolusjonære klassen, også om forholda ikke tillater oss å bruke de våpna som er farligst for fienden, våpen som raskest tilfører fienden dødelige slag. Uerfarne revolusjonære trur ofte at legale kampmetoder er opportunistiske, fordi det er på dette området at borgerskapet oftest har bedratt og lurt arbeiderne (særlig i «fredelige» og ikke-revolusjonære tider), mens illegale kampmetoder er revolusjonære. Men det er feil. Sannheten er at opportunistene og forræderne overfor arbeiderklassen, er de partiene og de lederne som ikke vil eller ikke klarer (ikke si: «jeg kan ikke», si: «jeg vil ikke») å bruke illegale kampmetoder under slike forhold som for eksempel eksisterte under den imperialistiske krigen fra 1914 til 1918, da borgerskapet i de frieste demokratiske landa uhørt og frekt bedro arbeiderne og forbød dem å si sannheten om røverkrigen. Men revolusjonære som ikke klarer å kombinere illegale kampformer med *alle* slags legale kampformer, er virkelig noen stakkarslige revolusjonære. Det er ikke vanskelig å være revolusjonær når revolusjonen allerede har brutt ut og allerede er i full blomst, når alle folk slutter seg til revolusjonen bare fordi de blir revet med av begeistring, fordi det er «moderne» eller noen ganger til og med av reint karrieristiske motiver. Etter at revolusjonen har seira, må proletariatet ta tunge løft, anstrengende og smertefulle løft, for å «fri» seg fra slike fraserevolusjonære. Det er mye vanskeligere — og mye mer verdifullt — å være revolusjonær når forholda *ennå ikke er modne* for direkte, åpen, virkelig massekamp og virkelig revolusjonær kamp. Å klare å kjempe for revolusjonære interesser (gjennom propaganda, agitasjon og organisering) i ikke-revolusjonære organer og ofte i fullstendig reaksjonære organer, i en ikke-revolusjonær situasjon, blant massene som ikke uten videre klarer å forstå behovet for revolusjonære aksjonsmetoder. Å søke, finne og fastslå riktig den særskilte veien eller den særskilte vendinga i begivenhetene som vil *lede* massene til virkelig, avgjørende og avsluttende revolu-

sjonær kamp, det er hovedoppgava for kommunistene i Vest-Europa og Amerika i dag.

Storbritannia er et eksempel. Vi kan ikke si — ingen kan si i forveien — hvor raskt en virkelig proletarisk revolusjon kommer til å flamme opp der, og *hvilken direkte årsak* som sterkest vil vekke, oppildne og drive de breie laga av massene som fortsatt sover, inn i kampen. Derfor er det vår plikt å fortsette alt det forberedende arbeidet vårt på en slik måte at vi er «godt skodd på alle fire beina» (som den nå avdøde Plekhanov pleide å si da han ennå var marxist og revolusjonær). Det er mulig at det blir ei parlamentarisk krise som fører til «gjennombruddet», som bryter isen, eller ei krise som skriver seg fra motsigelsene innafor kolonialismen og imperialismen som er håpløst flokete og stadig utvikler seg til det verre og blir mer tilspissa. Eller kanskje en tredje årsak er mulig. Vi diskuterer ikke hva slags kamp som kommer til å *avgjøre* den proletariske revolusjonens skjebne i Storbritannia (dette spørsmålet er forlengst avgjort for alle oss, ingen kommunist tviler på det), det som vi diskuterer er den *direkte årsaken* som kommer til å sette de massene som nå sover i bevegelse og lede dem fram til revolusjonen. Vi må ikke glemme at for eksempel i den franske borgerlige republikken, i en situasjon som både internasjonalt og nasjonalt sett var hundre ganger mindre revolusjonær enn den er i dag, var en slik «uventa» og «liten» årsak, en av de mange tusen skamløse intrigene til den reaksjonære militærkysten (Dreyfus-saka ⁵⁷), nok til å bringe folket til randen av borgerkrig.

I Storbritannia bør kommunistene uavbrutt, uavkorta og urokkelig utnytte parlamentariske valg og alle vekslingene i politikken til den britiske regjeringa når det gjelder det irske spørsmålet, kolonipolitikken og verdensimperialismen. Samt alle andre felter, områder og aspekter i det offentlige livet, og arbeide innafor dem på en ny måte, en kommunistisk måte, i Den tredje, ikke Den andre internasjonals ånd. Her har jeg verken tid eller plass til å beskrive de «russiske», «bolsjevikiske» metodene for å delta i parlamentsvalg og i den parlamentariske kampen. Men jeg kan forsikre utenlandske kommunister om at metodene var helt ulike de alminnelige vest-europeiske parlamentariske valgkampanjene. Her er det mange som trekker følgende konklusjon: «Vel, det var i Russland, i vårt

land er parlamentarismen annerledes». Det er en feilaktig slutning. Kommunistene og tilhengere av Den tredje internasjonale i alle land er til for å *forandre* — over hele linja, på alle områder av livet — den gamle sosialistiske, tradeunionistiske, syndikalistiske og parlamentariske arbeidsstilen til en *ny* arbeidsstil, nemlig den kommunistiske. I Russland var det også alltid rikelig med opportunisme, reint borgerlige knep og kapitalistiske bedragerier under valgene. Kommunistene i Vest-Europa og Amerika må lære å skape en ny, uvanlig, ikke-opportunistisk og ikke-karrieristisk parlamentarisme. Kommunistene må gi ut parolene sine. Virkelige proletarer med hjelp fra de uorganiserte og undertrykte fattigfolka må spre flygeblad, reise og agitere omkring i arbeiderhjemmene og hyttene til landsbyproletarene og bøndene i bortgjemte landsbyer (i Europa er det heldigvis langt færre bortgjemte landsbyer enn i Russland og i Storbritannia er det neste ingen). De må oppsøke folkelige vertshus, skaffe seg innpass i foreninger, klubber og tilfeldige møter der vanlige folk møtes, for å snakke med folket, og ikke på en høy-lærd måte (eller med parlamentarisk sleng). Bør ikke strebe etter å få «plasser» i parlamentet, men de bør overalt prøve å få folk til å tenke og trekke massene med i kampen, ta borgerskapet bokstavelig og utnytte det apparatet som borgerskapet har skapt, valga som er utskrevet, appellene som det har retta til folket. De bør prøve å forklare folket hva bolsjevismen er, på et vis som ellers aldri er mulig (under borgerlig herredømme) unntatt i valgtider (sjølsagt med unntak av tider med store streiker, da et *liknende* apparat for brei spredning av folkelig agitasjon arbeidet enda mer for fullt hos oss i Russland). Det er svært vanskelig å gjøre dette i Vest-Europa og uhyre vanskelig i Amerika, men det kan og må gjøres, fordi kommunismens ikke blir nådd uten innsats. Vi må arbeide for å løse de *praktiske* oppgavene som stadig blir mer varierte og nærere knytta til alle greiner av samfunnslivet, vi må *vinne* grein etter grein, felt etter felt *vekk fra borgerskapet*.

I Storbritannia må videre propagandaarbeidet, agitasjonen og organiseringa blant de væpna styrkene og blant de undertrykte og underprivilegerte nasjonalitetene i deres «*egen*» stat (Irland, koloniene) også bli mestra på en ny måte (en måte som ikke er sosialistisk, men kom-

munistisk, ikke reformistisk, men revolusjonær). Det er fordi alle disse områdene av samfunnslivet er fylt til bristepunktet med brennbart stoff og skaper utallige årsaker til konflikter, kriser og ei tilspissing av klassekampen, og dette skriver seg fra den imperialistiske epoken allment og særlig er dette tilfelle i dag, etter en krig som var ei pinefull prøving for folka og som raskt har åpna øynene deres for sannheten (dvs. den kjensgjerninga at ti millioner blei drept og lemlesta bare for å få avgjort om det var britiske eller tyske røvere som skulle plyndre flest land). Vi veit ikke og kan ikke vite hvilken gnist — av de utallige gnistene som farer omkring i alle land som et resultat av den økonomiske og politiske krise i verden — det er som vil tenne bålet, i betydninga å reise massene til kamp. Derfor må vi gå i gang med å«bearbeide» alle mulige områder, sjøl de eldste, mest mugne og tilsynelatende håpløse, med de nye og kommunistiske prinsippene våre. Ellers kommer vi ikke til å være på høyden med oppgavene våre, være allsidig forberedt, beherske alle slags våpen og ikke forberede oss verken på å vinne seier over borgerskapet (som har ordna alle sidene ved samfunnslivet, men som nå har brakt dem i uorden igjen — i den borgerlige stilen sin), eller på den kommende kommunistiske omorganiseringa av hele tilværelsen, som følger etter den seieren.

Etter den proletariske revolusjonen i Russland, etter at den har seira i internasjonal målestokk til borgerskapets og spissborgernes store overraskelse, har hele verden blitt endra og borgerskapet overalt har også blitt endra. Borgerskapet er vettskremt av «bolsjevismen», og de er nesten vanvittige av forbitrelse mot den. Nettopp derfor framskynder det på den ene sida begivenhetenes gang, mens det på den andre sida konsentrerer seg om voldelig undertrykking av bolsjevismen og svekker dermed sin egen stilling på ei rekke andre områder. Kommunistene i alle framskredne land må ta begge disse omstendighetene med i betraktninga når det gjelder taktikken sin.

Da de russiske kadettene og Kerenski starta den rasende jakta på bolsjevikene — særlig fra april 1917, og enda mer i juni og juli 1917 — overdreiv de. Millioner eksemplarer av borgerlige aviser som skreik opp i alle tonehøyder mot bolsjevikene, hjalp massene til å danne seg et bilde av bolsjevismen. Og i tillegg til avisene var hele det offentlige livet

fylt av diskusjoner om bolsjevismen, nettopp som et resultat av «nidkjærheten» til borgerskapet. I dag oppfører millionærene i alle land seg slik internasjonalt, at de fortjener vår hjerteligste takk. De forfølger bolsjevismen med samme nidkjærhet som Kerenski og Co. gjorde det, og de overdriver også slik at de *hjelper* oss akkurat som Kerenski gjorde det. Når det franske borgerskapet gjør bolsjevismen til den sentrale saka i valget og beskylder de temmelig moderate eller vaklende sosialistene for å være bolsjeviker, når det amerikanske borgerskapet — som har gått fullstendig fra vettet — fengsler tusenvis av mennesker mistenkt for bolsjevisme, skaper en panikkarta atmosfære og kringkaster historier om bolsjevikiske sammensvergelses, når det britiske borgerskapet, trass i all sin visdom og erfaring — det mest «solide» borgerskapet i verden — gjør utrulige dumheter, grunnlegger styrtrike «anti-bolsjevikiske selskaper», skaper en særskilt litteratur om bolsjevismen og ansetter at ekstra antall vitenskapsmenn, agitatorer og prester for å bekjempe den — så bør vi ta hatten av, hilse og takke kapitalistene. De arbeider for oss. De hjelper oss med å få massene interessert i viktigheten og betydninga av bolsjevismen, og de kan ikke gjøre noe annet, fordi de har *allerede* mislykket med å overse bolsjevismen og tie den ihjel.

Men samtidig ser borgerskapet praktisk talt bare ett aspekt ved bolsjevismen — opprør, vold og terror. Derfor kjemper borgerskapet for å forberede seg sjøl på motstand og opposisjon først og fremst innafor *dette* området. Det er mulig at dette vil lykkes for borgerskapet i visse tilfeller, i visse land og over kortere perioder. Vi må regne med en slik mulighet og vi har absolutt ingenting å frykte om det skulle lykkes dem. Kommunismen vokser fram i nær sagt alle områder av samfunnslivet, kimene til kommunismen finnes overalt. «Smitten» (for å bruke favorittbildet til borgerskapet og det borgerlige politiet — det bildet de finner mest behagelig) har trengt inn i organismen svært grundig og gjennomsyra den fullstendig. Når særskilte tiltak blir satt i verk for å blokkere en av kanalene, så finner «smitten» en annen kanal, noen ganger helt uventa. Livet krever sin rett. La borgerskapet tordne, arbeide seg sjøl til vanvidd, gå til ytterligheter, begå dumheter, ta hevn på bolsjevikene i forveien og prøve på å slakte ned (som i India, Ungarn og

Tyskland osv.) flere hundretalls, tusenvis og hundretusenvis av gårdsdagens og morgendagens bolsjeviker. Når borgerskapet handler på det viset, handler det som alle klasser som historia har dømt til undergang. Kommunistene bør vite at framtida tilhører dem uansett. Derfor kan vi (og må vi) kombinere den mest intense lidenskapen i den store revolusjonære kampen med den mest kjølige og nøkterne vurderinga av de rasende anfalla til borgerskapet. Den russiske revolusjonen blei brutalt slått ned i 1905. De russiske bolsjevikene blei slått i juli 1917. Over 15 000 tyske kommunister blei drept som et resultat av de listige provokasjonene og slu manøvrene til Scheidemann og Noske — som arbeidet som hand i hanske med borgerskapet og de monarkistiske generalene. Det raser hvit terror i Finland og Ungarn. Men i alle tilfellene og i alle landa vokser og herdes kommunismen, røttene er så djupe at forfølgelse verken svekker eller avkrefter den, men tvert imot styrker den. Bare en ting mangler for at vi skal kunne marsjere mer målbevisst og fast framover mot seieren, nemlig at alle kommunister i alle land er fullstendig og tvers igjennom klar over nødvendigheten av å vise den ytterste *smidighet* i taktikken sin. Den kommunistiske bevegelsen som utvikler seg storarta, mangler særlig i de framskredne landa nettopp denne innsikten og evnen til å anvende den praktisk.

Det som skjedde med slike ledere i Den andre internasjonale, slike høylærde marxister, hengivne overfor sosialismen, som Kautsky, Otto Bauer og andre, kunne (og burde) være en nyttig lærdom. De innså fullt og helt det nødvendige i en fleksibel taktikk, de lærte sjøl marxistisk dialektikk og underviste andre (og mye av det de gjorde på dette området vil alltid være verdifulle bidrag til den sosialistiske litteraturen). Men, *når de skulle bruke* denne dialektikken, gjorde de slike feil eller beviste at de var så *udialektiske* i praktisk politikk, så fullstendig uten evne til å vurdere og utnytte det at formene skifter raskt og at det kommer nytt innhold i gamle former, at skjebnen deres ikke blei særlig mer misunnelsesverdig enn skjebnen til Hyndmann, Guesde og Plekhanov. Hovedårsaka til falltitten deres var at de var hypnotisert av en bestemt form for vekst i arbeiderbevegelsen og sosialismen, de glemte alt om det ensidige ved denne formen, de var redde for å se den oppløsninga som var uunngåelig på grunn av de objektive

forholda, og de fortsatte med å gjenta enkle og ved første øyekast ugjendrivelige sannheter som de hadde lært utenat, slike som: «Tre er mer enn to.» Men politikk er mer lik algebra enn aritmetikk, og enda mer lik høyere matematikk enn lavere matematikk. I virkeligheten har alle de gamle formene for den sosialistiske bevegelsen fått nytt innhold, og derfor et nytt symbol, «minustegnet» er blitt fortegn for alle tallene. Men våre vise menn har standhaftig fortsatt (og fortsetter ennå) med å overbevise seg sjøl og andre om at «minus tre» er mer enn «minus to».

Vi må sørge for at kommunistene ikke gjør den samme feilen, bare i motsatt betydning, eller vi må snarere sørge for at *den samme feilen* bare i motsatt betydning hos «venstre»-kommunistene, blir retta opp så fort som mulig og fjerna så raskt og smertefritt som mulig. Det er ikke bare ei høyre-doktrinær innstilling som er feilaktig, venstre-doktrinærisme er også feil. Sjølsagt er de venstre-doktrinære feila i kommunismen for tida tusen ganger mindre farlige og mindre betydningsfulle enn de høyre-doktrinære feila (dvs. sosialsjåvinismen og kautskyanismen). Men slik er det jo bare fordi venstre-kommunismen er en svært ung strømning som nettopp nå er i ferd med å bli til. Bare derfor er det slik at denne sjukdommen lett kan bli kurert under bestemte vilkår, og vi må gå i gang å arbeide for å kurere den med stor energi.

De gamle formene har brutt sammen fordi det viste seg at det nye innholdet i dem — anti-proletarisk og reaksjonært — hadde utvikla seg utrulig sterkt. Sett ut fra utviklinga i den internasjonale kommunismen, har arbeidet vårt i dag et så solid og mektig innhold (for sovjetmakt og proletariatets diktatur) at det kan *og skal* gi seg uttrykk i en hvilken som helst form, både ny og gammel. Det kan og skal omskape, erobre og legge alle former under seg, ikke bare de nye, men også de gamle. Hensikten er ikke å slutte fred med de gamle formene, men å omdanne hver eneste form — gammel og ny — til et redskap for den fullstendige og ugjenkallelige seieren for kommunismen.

Kommunistene må kaste inn alle krefter i å lede arbeiderbevegelsen og den samfunnsmessige utviklinga allment langs den mest direkte og raskeste veien til seier for sovjetmakt og proletariatets diktatur i verdensmålestokk. Dette er en ugjendrivelig sannhet. Men det er nok å ta et lite

skritt videre — et skritt som kan se ut som om det går i samme retning — og sannheten forvandler seg til en villfarelse. Det er nok at vi sier som de tyske og britiske venstre-kommunistene, at vi anerkjenner bare en vei, bare den strake veien, og at vi ikke vil tillate forsoningsmanøvrer, forhandlingsmanøvrer eller kompromisser — og det vil være en feil som kan forårsake, og som delvis allerede har forårsaka og forårsaker, svært alvorlige skader for kommunismen. Høyre-doktrinarismen holdt fast ved å anerkjenne bare de gamle formene, og spilte helt fallitt fordi den ikke oppdaga det nye innholdet. Venstre-doktrinarismen består i at en holder fast ved ei ubetinga avvisning av visse gamle former, og klarer ikke å se at det nye innholdet baner seg vei gjennom alle slags former, at det er plikta vår som kommunister å mestre alle formene, å lære hvordan vi skal erstatte en form med en annen — med den største hastighet — og å tilpasse taktikken vår til alle slike skiftninger som ikke stammer fra klassen vår eller innsatsen vår.

Verdensrevolusjonen er blitt voldsomt anspora og framskynda gjennom redslene, råttenskapen og avskyeligheten i den imperialistiske verdenskrigen og av den håpløse situasjonen krigen har skapt. Verdensrevolusjonen utvikler seg i bredden og dybden med så strålende fart, med en så praktfull rikdom av vekslende former, med ei så lærerik praktisk gjendrivning av all doktrinarisme, at det er all grunn til å håpe på at den internasjonale kommunistiske bevegelsen snart vil være helt og fullt kurert for barnesjukdommen «venstre»-kommunisme.

27. april 1920.

TILLEGG.

Før forlaga i landet vårt — som imperialistene fra hele verden har plyndra som hevn for den proletariske revolusjonen, og som fortsatt blir plyndra og utsatt for blokade til tross for alle løftene de ga arbeiderne sine — før forlaga klarte å gi ut brosjyra mi, kom det tilleggs materiale fra utlandet. Siden brosjyra mi ikke gjør krav på å være noe annet enn flyktige notater fra en skribent, skal jeg bare kort berøre enkelte punkter.

I

SPLITTELSEN BLANT DE TYSKE KOMMUNISTENE.

Splittelsen blant kommunistene i Tyskland er blitt ei kjensgjerning. «Venstre»-folka eller «prinsippopposisjonen» har danna et eget kommunistisk arbeiderparti (Communist Workers' Party) som skiller seg fra det kommunistiske partiet (the Communist Party). Også i Italia synes det som om splittelse er forestående. Jeg sier «synes som om», fordi jeg har bare to tilleggsutgaver (nr. 7 og 8) av den «venstreorienterte» avisa *Il Soviet*, der muligheten for og nødvendigheten av en splittelse blir diskutert åpent, og der det også blir nevnt noe om en kongress for «boikott-gruppa» (the Abstentionist Group) (eller de som boikotter, dvs. de som går imot deltaking i parlamentet) som fortsatt er en del av Det italienske sosialistpartiet (the Italian Socialist Party).

Det er grunn til å frykte at splittelsen med «venstre»-folka, anti-parlamentarikerne (delvis anti-politikere også, som går imot ethvert politisk parti og å arbeide innafør fagforeningene) vil bli et internasjonalt fenomen, liksom splittelsen med «sentristene» (the «Centrists» — dvs. Kautsky- og Longuet-folka, de uavhengige, osv.) Så la det bli slik. En splittelse er i alle fall bedre enn forvirring, som hemmer den ideologiske, teoretiske og revolusjonære veksten og modninga i partiet og det harmoniske, fast organiserte praktiske arbeidet som virkelig baner vei for proletariatets diktatur.

La «venstre»-folka sette seg sjøl på ei praktisk prøve i nasjonal og internasjonal målestokk. La dem prøve å forberede (og deretter gjennomføre) proletariatets diktatur, uten et strengt sentralisert parti med jernhard disiplin, uten evne til å mestre alle områder, alle greiner, alle variasjoner av politisk og kulturelt arbeide. Praktisk erfaring vil snart gjøre dem klokere.

Men vi må gjøre alt som står i vår makt for å hindre at splittelsen med «venstre»-folka skaper vansker — eller sørge for at den skaper så få vansker som mulig når det gjelder den nødvendige sammensmeltinga av alle i arbeiderbevegelsen, som ærlig og oppriktig går inn for ei sovjetregjering og proletariatets diktatur, i ett eneste parti, noe som er uunngåelig i nær framtid. Det var et særlig hell for

bolsjevikene i Russland at de hadde femten år til å føre en systematisk kamp både mot mensjevikene (dvs. opportunistene og «sentristene») og mot «venstre»-folka, lenge før massene begynte å føre direkte kamp for proletariatets diktatur. Nå må det samme bli gjort i Europa og Amerika i et «iltempo», så og si. Enkelte personer, særlig blant mislykka lederaspiranter, kan komme til å holde fast ved feila sine i lang tid framover (hvis de mangler proletarisk disiplin og ikke er ærlige mot seg sjøl). Men når tida er moden, vil arbeidermassene sjøl forene seg greit og raskt, og samle alle ærlige kommunister i et eneste parti som er i stand til å opprette sovjetsystemet og proletariatets diktatur.*

II

KOMMUNISTENE OG DE UAVHENGIGE I TYSKLAND.

I denne brosjyra har jeg gitt uttrykk for den oppfatninga at et kompromiss mellom kommunistene og venstrefløyen hos de uavhengige, er nødvendig og nyttig for kommunismen, men ikke vil være lett å gjennomføre. Aviser

*Når det gjelder spørsmålet om framtidig sammensmeltning mellom «venstre»-kommunistene, anti-parlamentarikerne og kommunistene allment, vil jeg komme med følgende tilleggsmærknader: I den utstrekning jeg har vært i stand til å gjøre meg kjent med avisene til «venstre»-kommunistene og kommunistene allment i Tyskland, ser jeg at de førstnevnte har fordelene av å være bedre i stand til å føre ut agitasjonen blant massene enn de sistnevnte. Jeg har gjentatte ganger sett noe liknende i historia til bolsjevikpartiet, om enn i mindre omfang, i enkelte lokale organisasjoner og ikke på nasjonalt nivå. For eksempel i 1907—08 agiterte «venstre»-bolsjevikene med mer hell blant massene, ved visse anledninger og på visse steder enn vi gjorde. Dette kan delvis ha vært et resultat av at på et revolusjonært tidspunkt eller i ei tid da revolusjonære minner fortsatt er friske, er det lettere å gå ut til massene med rein avvisningstaktikk. Men dette er ikke noe argument for å bevise det riktige i en slik taktikk. I alle fall er det ikke den minste tvil om at et kommunistisk *parti* som ønsker å være den virkelige fortroppen, den framskredne delen i den revolusjonære *klassen*, i proletariatet — og som i tillegg ønsker å lede *massene*, ikke bare de proletariske men også de ikke-proletariske arbeidende og utbytta massene — må vite hvordan propagandaarbeid drives, hvordan en organiserer og hvordan en driver agitasjon på et enkelt og forståelig vis, klart og levende, både for by- og fabrikk-massene og massene på landsbygda.

som jeg seinere har mottatt, har bekrefte dette standpunktet på begge punkter. Nr.32 av «Røde fane» (*Die Rote Fahne*), organ for sentralkomiteen i Tysklands kommunistiske parti (Zentralorgan der Kommunistischen Partei Deutschlands, Spartakusbund) fra 26. mars 1920, har trykt ei «erklæring» fra denne sentralkomiteen om Kapp-Lutwitz-militærkuppet og om den «sosialistiske regjeringa». Denne erklæringa er helt riktig både når det gjelder det grunnleggende vilkåret og de praktiske slutningene. Grunnvilkåret er at det for tida ikke fins noe «objektivt grunnlag» for proletariatets diktatur fordi «størstedelen av by-arbeiderne» støtter de uavhengige. Slutninga er: et løfte om å være en «lojal opposisjon» (dvs. å gi avkall på å forberede en «voldelig omveltning») til ei «sosialistisk regjering hvis den utelukker borgerlig-kapitalistiske partier».

Denne taktikken er i all hovedsak riktig. Likevel, sjøl om en ikke bør dvele ved underordna unøyaktigheter i formuleringene, er det umulig å hoppe stille over den kjensgjerninga at ei regjering som består av sosialforrædere ikke kan kalles «sosialistisk» (i ei offisiell erklæring fra kommunistpartiet). Videre at en heller ikke bør snakke om å utelukke «borgerlig-kapitalistiske partier» når partiene både til Scheidmann-folka, kautskyanerne og Crispian-folka er småborgerlige demokratiske partier, og at slikt som står i & 4 i erklæringa og som lyder som følger, aldri burde ha vært skrevet:

«... Når det gjelder å vinne de proletære massene videre over på kommunismens side, er det av største betydning sett ut fra utviklinga av proletariatets diktatur, at det består en tilstand der den politiske friheten kan nytes uten begrensninger og der det borgerlige demokratiet ikke kan opptre som kapitalens diktatur.»

En slik tilstand er umulig. Småborgerlige ledere, de tyske Henderson- (Scheidemann) og Snowden- (Crispian)-folka, overskrider ikke og kan ikke overskride grensene for det borgerlige demokratiet, som på si side ikke kan være noe annet enn et kapitalens diktatur. For å oppnå de praktiske resultatene som sentralkomiteen i det kommunistiske partiet helt riktig hadde arbeidet for, var det ikke nødvendig å skrive slike ting som er prinsipielt feilaktige og politisk skadelige. Det ville ha vært tilstrekkelig å si (hvis en ønsket å bruke parlamentariske høflighetsformer): «Så lenge som størstedelen av arbeiderne i byene følger de uavhengige, bør

ikke vi kommunister gjøre noe som kan hindre disse arbeiderne i å bli kvitt de siste restene av de spissborgerlig-demokratiske (dvs. de borgerlig-kapitalistiske) illusjonene sine ved at de høster erfaringa med å ha sin «egen» regjering.» Det er et tilstrekkelig grunnlag for et kompromiss, som virkelig er nødvendig og bør bestå i å gi avkall på — i en viss periode — alle forsøk på å styrte regjeringa voldelig, ei regjering som størsteparten av by-arbeiderne har tillit til. Men i den daglige masse-agitasjonen, der en ikke er bundet av offisiell parlamentarisk høflighet, kan en sjølsagt legge til: «La bare slike kjeltringer som Scheidemann-folka og spissborgere som Kautsky og Crispian avsløre gjennom handlingene sine hvordan de har bedratt seg sjøl og hvordan de narrer arbeiderne. Den «reine» regjeringa deres vil sjøl gjøre den «reineste» jobben når den «gjør reint» Augias-stallene* til sosialismen, sosialdemokratiet og andre former for sosialforræderi.»

Den sanne karakteren til de nåværende lederne i Det uavhengige sosialdemokratiske partiet i Tyskland blei enda en gang avslørt gjennom den tyske parallellen til Kornilov-opprøret, nemlig kuppet til Kapp-Lutzow.** Et lite, men slående bilde av dette gir to korte artikler. En av Karl Kautsky kalt «Avgjørende timer» («Entscheidende Stunden») i *Freiheit* (Frihet), organet til de uavhengige fra 30. mars 1920. Den andre artikkelen er av Arthur Crispian, kalt «Om den politiske situasjonen» (i samme avisa, nummeret fra 14. april 1920). Disse herrene har absolutt ikke evnen til å tenke og trekke slutninger som revolusjonære. De er klynkende spissborgerlige demokrater som blir tusen ganger farligere for proletariatet når de hevder at de støtter ei sovjet-regjering og proletariatets diktatur, fordi de i virkeligheten uvegerlig vil bli forrædere i enhver vanskelig og farlig situasjon. . . mens de «ærlig» trur at de hjelper proletariatet! Ønsket ikke også de ungarske sosialdemokratene, etter at de hadde omdøpt seg til kom-

*Augias-stall — gresk betegnelse for noe som er så vanstelt at det vil kreve et enormt arbeid for å rydde opp i forholda. (Red.)

**Forøvrig har dette blitt behandla svært klart, konsist, presist og marxistisk i det utmerka organet for Det østerrikske kommunistpartiet, *Røde fane* fra 28. og 30. mars 1920 ((*Die Rote Fahne*, Wien 1920, nr. 266 og 267, L.L.: «Ein neuer Abschnitt der deutschen Revolution».)

munister, å «hjelpe» proletariatet, etter at de på grunn av feigheten og karakterløsheten sin anså stillinga for sovjetmakta i Ungarn for håpløs og gikk klynkende til agentene for Entente-kapitalistene og Entente-bødlene?

III

TURATI OG CO. I ITALIA.

Utgavene av den italienske avisa *Il Soviet* som jeg henviste til ovafor, stadfester fullt og helt det jeg har sagt i brosjyra om feila i det italienske sosialistpartiet når det gjelder å tolerere slike medlemmer og til og med ei slik gruppe med parlamentarikere innafor rekkene sine. Det er likeens blitt enda grundigere stadfesta av en utaforstående observatør som Roma-korrespondenten i *The Manchester Guardian*, organ for det liberale engelske borgerskapet, som hadde et intervju med Turati, trykt i nummeret fra 12. mars 1920. Korrespondenten skriver:

« . . . Herr Turatis mening er at den revolusjonære faren ikke er så stor at den kan framkalle bekymring i Italia. Maximalistene* bare leker med ilden i sovjet-teoriene for å holde massene våkne og i ei opphissa stemning. Men disse teoriene er bare legendariske forestillinger, umodne programmer, ute av stand til å bli brukt praktisk. Det skal sannsynligvis bare holde arbeiderklassen i en tilstand av forventning. Mennene som bruker disse teoriene som lokkeduer for å forblinde proletariatet, ser seg nødt til å kjempe en daglig kamp for å oppnå noen ofte ubetydelige økonomiske forbedringer, slik at tida trekkker ut før det øyeblikket kommer da arbeiderklassen vil miste illusjonene og trua på de kjære mytene deres. Derav den lange rekka av streiker i alle størrelser og i alle mulige anledninger — fram til de seineste streikene innafor post- og jernbanevesenet — streiker som gjør den vanskelige situasjonen landet er i, enda verre. Landet er kommet i en uro-tilstand på grunn av vanskene som er forbundet med det adriatiske problemet, det er nedtynga av utenlandsgjeld og det er alt for mange papirpenger i omløp, og likevel er landet langt fra en forståelse av at det er påkrevd å tilegne seg den arbeidsdisiplinen som er det eneste som kan gjenopprette orden og velstand. . . »

* *Maximalistene* — flertallet i det italienske arbeiderpartiet som etter den første verdenskrigen kalte seg revolusjonære, men som gikk imot partiteorien til Lenin og nekta å slutte seg til Den tredje internasjonale. (Red.)

Det er klart som dagen at denne engelske korrespondenten har plapra ut med sannheten som sannsynligvis blir tilslørt og skjønnmala både av Turati sjøl og de borgerlige forsvarerne, medhjelperne og inspirasjonskildene hans i Italia. Denne sannheten er at ideene og de politiske aktivitetene til Turati, Treves, Modigliani, Dugoni og Co., i virkeligheten nettopp er av det slaget som den engelske korrespondenten har beskrevet. Det er tvers igjennom sosialforræderi. Bare se på hvordan de hevder orden og disiplin for arbeiderne som er lønnsslaver som sliter for å gjøre kapitalistene rike! Og så velkjente alle disse men-sjevikiske talene er for oss russere! For en verdifull innrømmelse det er at massene *er for* ei sovjet-regjering! Noe så tåpelig og borgerlig vulgært som mangelen på evnen til å fatte den revolusjonære betydninga av streikene som sprer seg spontant! Korrespondenten i den engelske borgerlig-liberale avisa har virkelig gjort herrene Turati og Co. en bjørnetjeneste og glimrende stadfesta kravet fra kamerat Bordiga og vennene hans i *Il Soviet* om at det italienske sosialistpartiet bør kaste Turati og Co. ut av rekkene sine og bli et kommunistisk parti både i navn og handling, dersom partiet virkelig ønsker å være *for* Den tredje internasjonale.

IV FEILAKTIGE SLUTNINGER FRA RIKTIGE PREMISSER.

Men fra den riktige kritikken sin av Turati og Co. trekker likevel kamerat Bordiga og de «venstre» folka som er vennene hans den feilaktige slutninga at all deltaking i parlamentet er skadelig rett og slett. De italienske «venstre» folka kan ikke føre fram den minste skygge av et argument til forsvar for denne oppfatninga. De kjenner ganske enkelt ikke til (eller så prøver de å glemme) de internasjonale eksemplene på virkelig revolusjonær og kommunistisk utnyttning av borgerlige parlamenter, som har vært av udiskutabel verdi for å forberede den proletariske revolusjonen. De kan ganske enkelt ikke tenke seg noen «nye» måter å utnytte parlamentene på, men roper og gjentar i det uendelige om den «gamle» u-bolsjevikiske metoden.

Her ligger den grunnleggende feilen deres. Overalt, på *alle* områder og ikke bare når det gjelder parlamentarismen, *må* kommunistene *innføre* noe prinsipielt nytt (og uten langvarig og vedvarende innsats vil ikke kommunistene *klare* å innføre noe nytt), som betyr et radikalt brudd med tradisjonene fra Den andre internasjonale (samtidig som en beholder og utvikler det som var bra her).

La oss for eksempel se på journalist-arbeidet. Aviser, brosjyrer og flygeblad utgjør det uunnværlige arbeidet i propagandaen, agitasjonen og organiseringa. Uten et journalistisk apparat kan ingen massebevegelse i et noe sivilisert land klare seg. Klagehyla mot «lederne» eller edle erklæringer om å bevare massene ubesmitta av ledernes innflytelse, kan ikke fri oss fra at vi er nødt til å bruke folk fra et borgerlig-intellektuelt miljø i dette arbeidet, eller fri oss fra den borgerlig-demokratiske «privateiendoms»-atmosfæren og miljøet som dette arbeidet blir utført i under kapitalismen. Til og med to og et halvt år etter at borgerskapet er styrta, etter at proletariatet har erobra den politiske makta, har vi denne atmosfæren rundt oss, dette miljøet der masser av folk (bønder, handverkere) lever under borgerlig-demokratiske privateiendomsforhold.

Parlamentarismen er en type aktivitet, journalistikk er en annen. Innholdet i begge typer arbeid kan og bør være kommunistisk hvis de som arbeider innafor disse to feltene er virkelige kommunister, sanne medlemmer av et proletarisk masseparti. Likevel er det ikke mulig på noen av områdene — og ikke *på noen andre aktivitetsområder* under kapitalismen og under overgangsperioden fra kapitalismen til sosialismen — å unngå de vanskene som proletariatet må overvinne. Det er umulig å unngå de særegne problemene som proletariatet må løse for å nytte tjenester fra folk fra borgerskapets rekke til sitt eget formål, som for eksempel å utrydde borgerlige intellektuelle fordommer og innflytelse og svekke motstanden fra (og på sikt fjerne fullstendig) det småborgerlige miljøet.

Var vi kanskje ikke vitne til — i alle land før krigen fra 1914 til 1918 — utallige tilfeller der svært «venstreorienterte» anarkister, syndikalister og andre folk tordna mot parlamentarismen, spotta de borgerliggjorte parlamentssosialistene, hudfletta streberånden deres og så videre og så videre. Og likevel kasta de seg sjøl inn i den *samme*

typen borgerlig karriere *gjennom* journalistikken og *gjennom* arbeidet i syndikatene (fagforeningene)? Er ikke herrene Jouhaux og Merrheim — for å holde oss til Frankrike — typiske eksempler på dette?

Det barnslige hos dem som «forkaster» deltaking i parlamentene, består i at de trur det er mulig å «løse» det vanskelige problemet med å nedkjempe innflytelsen fra borgerskapet *innafor* arbeiderbevegelsen med slik en «enkel», «lettvint» og tilsynelatende revolusjonær stil, mens de i virkeligheten bare løper fra sine egne skygger, lukker øynene for vanskene og prøver å riste dem av seg med snakk. Det mest skamløse karrieremakeriet, borgerlig utnyttning av parlamentsplasser, glørete reformistisk utarting av det parlamentariske arbeidet og vulgær småborgerlig konservatisme — er alt sammen uten tvil vanlige og alminnelig utbredte trekk som kapitalismen skaper over alt, ikke bare utafor, men også innafor arbeiderbevegelsen. Men den samme kapitalen og det borgerlige miljøet den skaper (som forsvinner svært langsomt sjøl etter at borgerskapet er styrta, siden bøndene hele tida gjenskaper borgerskapet) gir grobunn for det som er akkurat det samme borgerlige karrieremakeriet, nasjonalsjåvinisme, småborgerlig vulgarisering osv. over alt og på alle områder av livet — bare med ubetydelige variasjoner i formen.

Mine kjære boikotter-folk og anti-parlamentarikere, dere trur at dere er «forferdelig revolusjonære», men i virkeligheten *er dere redde* for de forholdsvis små vanskene i kampen mot borgerlig innflytelse innafor arbeiderbevegelsen, mens seieren deres — dvs. at borgerskapet blir styrta og at proletariatet erobrer makta — vil skape *nøyaktig de samme* vanskene i et enda større, et langt større omfang. Akkurat som unger er dere redde for små vansker som står foran dere i dag, men dere forstår ikke at dere i morgen og dagen etter, fortsatt må lære — og lære skikkelig — for å overvinne de samme vanskene, bare i en enormt mye større målestokk.

Under sovjetstyre kommer det proletariske partiet deres og vårt til å bli invadert av enda flere borgerlige intellektuelle. De kommer til å orme seg inn i sovjetene, rettsapparatet og administrasjonen, siden det er slik at kommunismen ikke kan bli bygd uten ved hjelp av det menneske-materiale som er skapt av kapitalismen. Og de

borgerlig intellektuelle skal ikke bli utvist og ødelagt, men må bli overvunnet, omdanna, opptatt i miljøet og omskolert — akkurat som vi må omskolere proletarene sjøl — i en proletarisk kamp ført på grunnlag av proletariatets diktatur. Proletarene kvitter seg ikke med de småborgerlige fordommene sine med ett slag, ved et mirakel, på befaling fra jomfru Maria, på befaling fra et slagord, en resolusjon eller vedtak, men bare i løpet av en lang og vanskelig massekamp mot småborgerlig masseinnflytelse. Nettopp *de samme* problemene som anti-parlamentarikerne nå så stolte, så hovmodige og så barnslige vifter vekk med en hånbevegelse, kommer til å oppstå på nytt under sovjetstyre, *innafor* sovjetene, *innafor* sovjetadministrasjonen, blant sovjet-«rettshjelperne» (i Russland har vi avskaffa — og med rette — det borgerlige sakførervesenet, men det oppstår igjen under dekke av «sovjet-rettshjelpen».)⁵⁸ Vi merker ei stadig gjenoppblomstring av absolutt *alle* de negative trekka som er særegne for den borgerlige parlamentarismen blant sovjet-ingeniørene, sovjet-lærerne og de privilegerte — dvs. de best kvalifiserte og best stilte — *arbeiderne* i sovjet-fabrikkene. Og vi nedkjemper dette ondet — gradvis — og bare gjennom en utrettelig, langvarig og standhaftig kamp på grunnlag av proletarisk organisering og disiplin.

Sjøl sagt er det svært «vanskelig» å overvinne borgerlige vaner i vårt eget, dvs. arbeidernes parti — under borgerskapets herredømme. Det er «vanskelig» å kaste ut de kjente parlamentariske lederne som har blitt håpløst forderva av borgerlige dommer, det er «vanskelig» å bringe absolutt alle de nødvendige folka (sjøl i et svært begrensa antall) som kommer fra rekkene til borgerskapet under proletær disiplin. Det er «vanskelig» å danne ei kommunistisk gruppe som er arbeiderklassen verdig — *innafor* et borgerlig parlament, det «vanskelig» å sikre at de kommunistiske parlamentarikerne ikke deltar i borgerlig-parlamentariske finesser, men konsentrerer seg om det svært påkrevde propaganda-, agitasjons- og organiseringsarbeidet blant massene. Alt dette er «vanskelig», det er sikkert og visst at det var vanskelig i Russland og at det er langt vanskeligere i Vest-Europa og Amerika, der borgerskapet er langt sterkere, der borgerlig-demokratiske tradisjoner står sterkere osv.

Likevel er alle disse «vanskene» bare barneleker sammenlikna med *den samme typen* problemer som proletariatet i alle tilfeller må løse for å nå fram til seieren, både under den proletariske revolusjonen og etter at proletariatet har tatt makta. Sammenlikna med *disse* virkelig enorme problemene under proletariatets diktatur med å omskolere millioner av bønder og småeiere, hundretusenvis av kontorfunksjonærer, embetsmenn og borgerlig intellektuelle, problemene med å få dem til å underordne seg den proletariske staten og den proletariske ledelsen, problemene med å utrydde de borgerlige vanene og tradisjonene deres — sammenlikna med disse enorme problemene er det barnslig lett å danne ei virkelig kommunistisk gruppe som tilhører et virkelig proletært parti i et borgerlig parlament under herredømmet til borgerskapet.

Hvis våre «venstreorienterte» og anti-parlamentariske kamerater ikke lærer seg til å mestre slike små vansker nå, så kan vi trygt slå fast at de vil være udugelige når det gjelder å opprette proletariatets diktatur, og udugelige når det gjelder å underordne og omdanne de borgerlige intellektuelle og de borgerlige institusjonene i stor stil — eller de vil komme til å måtte *lære dette i all hast*, og nettopp ved dette hastverket vil de komme til å gjøre stor skade for proletariatets sak, de vil komme til å gjøre ualminnelig mange feil og avsløre mer enn vanlig svakhet og udyktighet og så videre og så videre.

Så lenge borgerskapet ikke er styrta, og etter det — så lenge økonomi i liten skala og vareproduksjonen i det små ikke er fullstendig forsvunnet, så vil borgerlig atmosfære, eiendomsretts-vaner og småborgerlige tradisjoner hemme det proletariske arbeidet både utafor og innafor arbeiderbevegelsen. Og ikke bare på et enkelt arbeidsområde, men uunngåelig på hvert eneste samfunnsmessige arbeidsfelt, på alle kulturelle og politiske områder uten unntak. Forsøket på å feie til side eller sikre seg mot *ett* av de «ubehagelige» problemene eller vanskene på et eller annet arbeidsfelt, er et grovt mistak som en seinere vil komme til å måtte svi for. Vi må lære å mestre alle arbeidsfelter og aktiviteter uten unntak, å utrydde alle vansker og fjerne alle borgerlige vaner, skikker og tradisjoner over alt. Å legge fram problemet på noe annet vis, er rett og slett lettsindig, rett og slett barnslig.

12. mai 1920.

V

I den russiske utgava av denne boka har jeg beskrevet oppførselen til Det kommunistiske partiet i Holland noe uriktig, sett som helhet, sett i sammenheng med internasjonal revolusjonær politikk. Derfor vil jeg nytte dette høvet til å offentliggjøre et brev fra de hollandske kameratene våre om dette spørsmålet, og korrigere uttrykket «hollandske tribunister» som jeg brukte i den russiske teksten, til ordene «noen medlemmer i Det kommunistiske partiet i Holland».⁵⁹

N.Lenin

BREVET FRA WIJNKOOP

Moskva, 30. juni 1920

Kjære kamerat Lenin!

Takket være din elskverdighet, har vi, medlemmene i den hollandske delegasjonen på den andre kongressen i Den kommunistiske internasjonale, hatt mulighet til å lese din «'Venstre'-kommunismen, en barnesjukdom» før den blei utgitt på europeiske språk. På flere steder i boka understreker du at du er misfornøyd med den rolla noen av medlemmene i Det kommunistiske partiet i Holland har spilt i den internasjonale politikken.

Likevel opplever vi at vi må protestere på at du legger ansvaret for handlingene deres på det kommunistiske partiet. Dette er høyst unøyaktig. Videre er det urettferdig, fordi disse medlemmene av Det kommunistiske partiet i Holland deltar lite eller ikke noe i det daglige arbeidet i partiet og de prøver direkte eller indirekte å innføre opposisjonelle slagord i partiet, noe partiet og alle partiorganene har kjempa mot — og til dags dato fører en energisk kamp mot.

Med broderlig hilsen
D.J.Wijnkoop
(på vegne av den hollandske
delegasjonen)

FORELØPIGE UTKAST TIL TESER OM JORDBRUKSSPØRSMÅLET

**Til den andre kongressen i
Den kommunistiske internasjonale**

Kamerat Martsjlewski ga i artikkelen sin ⁶⁰ ei utmerka forklaring av årsakene til at Den andre internasjonale, som nå er blitt Den gule internasjonale, kom til kort, ikke bare med å bestemme det revolusjonære proletariats taktikk i jordbruksspørsmålet, men til og med når det gjaldt å stille spørsmålet på en riktig måte. Kamerat Martsjlewski gikk deretter over til å sette fram de teoretiske grunnelementene for det kommunistiske jordbruksprogrammet til Den tredje internasjonale.

Disse grunnelementene kan (og mener jeg at de bør) tjene som grunnlag for det allmenne vedtaket om jordbruksspørsmålet på kongressen i Den tredje internasjonale, som skal møtes 15. juli 1920.

Det følgende er et foreløpig utkast til det vedtaket:

1. Bare by- og industriproletariatet, leda av det kommunistiske partiet, kan frigjøre de arbeidende massene på landsbygda fra kapitalåket og godseierne, fra ruin og imperialistiske kriger som uunngåelig vil bryte ut om og om igjen hvis det kapitalistiske systemet fortsetter å bestå. Det fins ingen annen redning for de arbeidende massene på landsbygda enn en allianse med det kommunistiske proletariatet, og ei uforbeholden støtte til den revolusjonære kampen proletariatet fører for å kaste av seg åket til godseierne (de store jordeierne) og borgerskapet.

På den andre sida kan ikke industriarbeiderne klare den epokegjørende oppgava si som er å befri menneskeheten fra

kapitallåket og fra kriger, hvis de begrenser seg til de snevre yrkesmessige eller faglige interessene sine, og sjøltilfreds nøyer seg med å bedre sine egne kår, som av og til kan være forholdsvis gode i den småborgerlige betydninga. Dette er nøyaktig det som skjer med «arbeideraristokratiet» i mange framskredne land, som utgjør kjerna i de såkalte sosialist-partiene i Den andre internasjonale. De er i virkeligheten bitre fiender av og forrædere mot sosialismen, småborgerlige sjåvinister og agenter for borgerskapet in-nafor arbeiderbevegelsen. Proletariatet er en virkelig revolusjonær klasse og handler på et ekte sosialistisk vis bare når det opptrer og handler som fortroppen til hele det arbeidende og utbytta folket, som ledere for dem i kampen for å styrte utbytterne. Men dette kan ikke bli oppnådd hvis ikke klassekampen blir ført ut på landsbygda, hvis ikke de arbeidende massene på landsbygda blir samla rundt det kommunistiske partiet til byproletariatet, og hvis ikke de blir oppdratt av proletariatet.

2. Det arbeidende og utbytta folket på landsbygda, som byproletariatet må føre inn i kampen, eller i det minste vin-ne over på si side, finnes i alle kapitalistiske land i følgende klasser:

Først har vi jordbruksproletariatet, dvs. lønnsarbeidere som (på års-, sesong- eller dagsgrunnlag) skaffer seg levebrød ved å arbeide for lønn i kapitalistiske land-bruksforetak. Det er *grunnleggende* oppgaver for de kom-munistiske partiene i alle land å organisere denne klassen (politisk, militært, fagforeningsmessig, kooperativt, kulturelt, utdanningsmessig, osv.) uavhengig og atskilt fra andre grupper av befolkninga på landsbygda, å drive intens propaganda og agitasjon i denne klassen, og å vinne den til støtte for sovjetene og proletariatets diktatur.

For det andre har vi halvproletariatet eller bønder som dyrker små jordlapper, dvs. de som skaffer seg levebrød delvis som lønnsarbeidere i kapitalistiske jordbruks- eller in-dustriforetak, og delvis ved å dyrke sine egne eller leide jordlapper som skaffer familiene deres bare deler av det de trenger til livsoppholdet. Denne gruppa av befolkninga på landsbygda er svært tallrik i alle kapitalistiske land. Leveforholda og den særskilte stillinga til denne gruppa blir tilslørt av representantene fra borgerskapet og de gule «sosialistene» som tilhører Den andre internasjonale,

delvis ved å bedra arbeiderne bevisst, og delvis ved å la seg lede blindt av inngrodde småborgerlige synsmåter som slår denne gruppa sammen med den store massen av «bønder». Denne borgerlige metoden for å villedde arbeiderne ser vi oftest i Tyskland og Frankrike, men også i Amerika og andre land. Hvis det kommunistiske partiet organiserer arbeidet riktig, vil denne gruppa bli ei sikker støtte for det. For disse halvproletarene lever i svært harde kår, og vil øyeblikkelig vinne mye ved sovjetstyre og proletariatets diktatur.

For det tredje har vi småbøndene, dvs. småbrukere som eier eller forpakter små jordstykker som gjør dem i stand til å dekke behova til familiene sine og bruket sitt, og som ikke leier arbeidskraft utafra. Dette laget, som lag, vil uten tvil vinne på at proletariatet seirer, noe som med det samme og i full utstrekning vil gi det følgende: a) Fritaking fra forpaktningssavgifter eller avlevering av en del av avlinga (for eksempel *métayers* (delforpaktere, Red.) i Frankrike, også i Italia og andre steder) til de store godseierne, b) fritaking fra pantegjelda, c) fritaking fra de utallige formene for undertrykking og avhengighet av de store godseierne (skogene og utnyttninga av dem, osv.), d) øyeblikkelig støtte til bruka deres fra den proletariske staten (adgang til å bruke landbruksredskapene og deler av driftsbygningene på de store kapitalistgodsene som proletariatet har ekspropriert, og den proletariske statsmakta vil øyeblikkelig omdanne de kooperative sammenslutningene og innkjøps- og salgslaga på landsbygda fra å være organisasjoner som under kapitalismen framfor alt tjente de rike og mellomstore bøndene, til organisasjoner som først og fremst skal støtte de fattige, dvs. proletariatet, halvproletariatet, småbøndene, osv.), og mange andre ting.

Samtidig må det kommunistiske partiet være klar over at under overgangsperioden fra kapitalismen til kommunismen, dvs. under proletariatets diktatur, så vil dette laget, eller i hvert fall deler av det, uunngåelig svinge i retning av uinnskrenka frihandel og fri adgang til å utnytte den private eiendomsretten. Det er fordi dette laget som selger forbruksvarer, sjøl om det bare er i liten målestokk, er blitt bestukket av profittmakeri og eiervaner. Men hvis det blir ført en fast proletarisk politikk og det seirende proletariatet gjør skikkelig opp med de store godseierne og storbøndene, så kan ikke vaklinga i dette laget bli så veldig stor, og ikke

endre den kjensgjerninga at det som helhet vil støtte den proletariske revolusjonen.

3. Tilsammen utgjør de tre nevnte gruppene flertallet av befolkninga på landsbygda i alle kapitalistiske land. Derfor er seieren for den proletariske revolusjonen sikra fullt ut, ikke bare i byene, men også på landsbygda. Den motsatte oppfatninga er svært utbredt, men den bygger for det første bare på bedraget i den borgerlige vitenskapen og statistikken som gjør alt for å viske ut både den djupe kløfta som skiller de nevnte klassene på landsbygda fra utbytterne, nemlig godseierne og kapitalistene, og den som skiller halvproletariatet og småbøndene fra de store bøndene. For det andre blir denne oppfatninga opprettholdt fordi heltene i Den gule andre internasjonale og «arbeideraristokratiet» i de framskredne landa, som er bestukket av imperialistiske privilegier, ikke klarer og ikke vil drive noe ekte proletarisk revolusjonært arbeid med propaganda, agitasjon og organisering blant fattigfolk på landsbygda. Oppportunistene har alltid beskjeftiga seg med, og er fortsatt fullt ut sysselsatt med, å spekulere ut teoretiske og praktiske kompromisser med borgerskapet, inkludert de store bøndene og mellombøndene (som vi tar for oss seinere), og interesserer seg ikke for at proletariatet skal styrte borgerskapet og den borgerlige regjeringa gjennom en revolusjon.

For det tredje består denne oppfatninga fordi en stakter å forstå en bestemt sannhet, og denne staheten er nærmest å likne med en fordom (knytta sammen med alle de andre borgerlig-demokratiske og parlamentariske fordommene). Denne sannheten er fullt ut blitt bevist av den marxistiske teorien og fullt ut stadfesta av erfaringene fra den proletariske revolusjonen i Russland, nemlig at sjøl om de tre nevnte laga i befolkninga på landsbygda, som er helt tråkka på, splitta og kua og dømt til halvbarbariske levevilkår i alle land, til og med i de mest framskredne landa, sjøl om disse laga er økonomisk, sosialt og kulturelt interessert i at sosialismen skal seire, så er de likevel først i stand til å gi fast støtte til det revolusjonære proletariatet *etter* at sistnevnte har tatt den politiske makta, først *etter* at proletariatet har gjort skikkelig opp med de store godseierne og kapitalistene, og først *etter* at disse kua menneskene har sett *praktisk* at de har en organisert leder og forsvarer, sterk

4. I økonomisk betydning må vi forstå «mellombøndene» som de små bøndene som 1) enten eier eller forpakter jordstykker som er ganske små, men som under kapitalismen er nok ikke bare til et beskjedent underhold for familien og et reint minimum for å holde garden, men som også produserer et visst overskudd som kan bli forvandla til kapital, i hvertfall i gode år.

2) For det andre bønder som ganske ofte (f.eks. ett bruk av tre) er i stand til å leie arbeidskraft. Et konkret eksempel på mellombønder i et framskredent kapitalistisk land finner vi i Tyskland, i den gruppa av bruk som er fra fem til ti hektar. I følge landbrukstellinga fra 1907, er tallet på bruk som leier arbeidskraft om lag en tredjedel av det samla antallet bruk i denne gruppa.* I Frankrike, der dyrkinga av særskilte avlinger er mer utvikla — for eksempel druedyrking, som krever svært mye arbeid — leier denne gruppa antakelig mer fremmed arbeidskraft.

Det revolusjonære proletariatet kan ikke stille seg oppgava med å vinne over dette laget, i hvert fall ikke i nærmeste framtid eller i begynnerfasen av proletariats diktatur, men må begrense seg til oppgava med å nøytralisere dette laget, d.v.s. gjøre det nøytralt i kampen mellom borgerskapet og proletariatet. Dette laget vakler uunngåelig mellom disse to kreftene. I begynnelsen av den nye epoken og i de utvikla kapitalistiske landa, vil det i hovedsak helle mot borgerskapet. Slik er det fordi verdensanskuelsen og følelsene til eiendomsbesitteren er rådende i dette laget, som har direkte interesse av spekulasjon, handels«frihet» og «frihet» til å eie, og står i et åpent antagonistisk forhold til lønnsarbeiderne. Det seierrike proletariatet kommer til å forbedre stillinga til dette laget øyeblikkelig, gjennom å avskaffe avgifter og pantegjeld. Men i de fleste kapitalistiske

*De nøyaktige talla er: Antall bruk fra fem til ti hektar — 652.798 (av et samla antall på 5.736.082). Disse leide 487.704 arbeidere av ulike slag, mens medlemmene av bondefamiliene (*Familienangehörige*) som arbeidde på gardene utgjorde 2.003.633. I følge tellinga fra 1902 i Østerrike utgjorde denne gruppa 383.331 bruk, der 126.136 leide fremmed arbeidskraft. De leide arbeiderne som arbeidde på disse gardene utgjorde 146.044, og de arbeidende medlemmene av bondefamiliene utgjorde 1.265.969. Det samla antall bruk i Østerrike var 2.856.349.

land bør ikke den proletariske staten med en gang avskaffe privateiendommen fullstendig. I alle fall garanterer den at småbøndene og mellombøndene ikke bare får beholde jordstykkene sine, men også at de kan øke dem med det arealet de tidligere har leid (leia blir avskaffa).

Å kombinere slike tiltak med en skånselløs kamp mot borgerskapet, garanterer fullt ut at nøytraliseringspolitikken blir en suksess. Den proletariske staten må foreta overgangen til kollektivjordbruk med største forsiktighet, og bare svært gradvis, gjennom eksemplets makt, uten noen tvang overfor mellombonden.

5. Storbøndene (*Grossbauern*) er kapitalistiske *entreprenører* i landbruket. De gjør som regel bruk av atskillig leid arbeidskraft og er knytta til «bondestanden» bare gjennom det lave kulturelle nivået sitt, livsførselen sin og det kroppsarbeidet de sjøl tar del i på gardene sine. Disse utgjør det største av de borgerlige laga som er åpne og avgjorte fiender av det revolusjonære proletariatet. De kommunistiske partiene må i hele sitt arbeid på landsbygda først og fremst konsentrere seg om kampen mot dette laget. De må kjempe for å frigjøre det arbeidende og utbytta flertallet av landbefolkninga fra den ideologiske og politiske innflytelsen til disse utbytterne, osv.

Når proletariatet har seira i byene, er det helt uunngåelig at dette laget griper til all slags motstand og sabotasje så vel som væpna aksjoner av kontrarevolusjonær type. Derfor må det revolusjonære proletariatet øyeblikkelig begynne å forberede ideologisk og organisatorisk de kreftene som skal til for å avvæpne dette laget fullstendig, og samtidig med at kapitalistene i industrien blir styrta gjelder det å tilføre dette laget et fast, nådeløst og knusende slag når de første tegna til motstand viser seg. Derfor må proletariatet på landsbygda bli bevæpna og det må bli organisert landsbysovjetter, der utbytterne ikke har noen plass og der halvproletarene og proletarene må være sikra overtaket.

Men sjøl ikke ekspropriering av storbøndene, kan på noe vis være ei øyeblikkelig oppgave for det seierrike proletariatet, fordi de materielle og særlig de tekniske vilkåra så vel som de sosiale vilkåra for ei samfunnsøvertaking av slike bruk ennå ikke er tilstede.

I enkelte tilfeller, antakelig unntakstilfeller, vil de delene av jorda som storbøndene forpakter bort i små lapper eller

som er særlig nødvendige for de småbøndene som bor omkring, bli konfiskert. De små bøndene bør også få garantier om at de på bestemte vilkår fritt kan bruke deler av landbruksmaskinene som tilhører storbøndene, osv. Men som en gjengs regel må den proletariske staten tillate storbøndene å beholde jorda si, og bare konfiskere den dersom de setter seg imot makta til det arbeidende og utbytta folket. Erfaringene fra den russiske proletariske revolusjonen, der kampen mot storbøndene var innvikla og langvarig på grunn av ei rekke særegne forhold, viste likevel at når dette laget får en skikkelig lærepeng ved det minste forsøk på motstand, er det i stand til å oppfylle lojalt de oppgavene som den proletariske staten stiller opp, og begynner til og med om enn svært langsomt å få respekt for regjeringa som verner alle som arbeider og er skånselløse mot rike dagdrivere.

De særegne forholda som i Russland vanskeliggjorde og forsinka kampen som proletariatet førte mot storbøndene etter at borgerskapet var slått, var i hovedsak følgende: Etter 25.oktober (7.november) 1917 gikk den russiske revolusjonen gjennom stadiet med «allmenn demokratisk» kamp, det vil si i bunn og grunn den borgerlig-demokratiske kampen som bøndene som helhet førte mot godseierne. Dernest den kulturelle og tallmessige svakheten i byproletariatet, og til sist de enorme avstandene og de dårlige samferdselsmidlene. For så vidt som disse hemmende vilkåra ikke fins i de framskredne landa, må det revolusjonære proletariatet i Europa og Amerika forberede seg mye mer besluttomt, og oppnå full seier over motstanden fra storbøndene mye raskere, mer bestemt og framgangsrikt, og gjøre det fullstendig umulig for dem å yte motstand. Dette er påkrevd fordi massene av landproletarene, halvproletarene og småbøndene ikke kommer til å godta den proletariske staten som en fullstendig stabil stat før en slik avgjørende og fullstendig seier er vunnet.

6. Det revolusjonære proletariatet må øyeblikkelig og uten forbehold konfiskere alle godseiendommer, de som tilhører de store godseierne som i kapitalistiske land systematisk utbytter lønna arbeidskraft og småbøndene i nabolaget (og ikke sjelden deler av mellombøndene) — direkte eller gjennom forpakterne sine. De tar ikke sjøl del i kroppsarbeid og er i hovedsak etterkommere etter de føydale fyrstene (adelen

i Russland, Tyskland og Ungarn, de gjeninnsatte lensherrene i Frankrike, lordene i Storbritannia og de tidligere slaveeierne i Amerika), eller så er de rike finansfyrster eller ei blanding av begge disse typene utbyttere og parasitter.

Ikke under noen omstendigheter er det tillatt for kommunistpartiene å propagandere for eller praktisere at de store godseierne får erstatning for den konfiskerte jorda. For dette ville under de rådende forholda i Europa og Amerika være på linje med å forråde sosialismen og legge ei ny byrde på massene av arbeidende og utbytta folk. For disse massene har krigen betydd enorme lidelser, mens den har økt tallet på millionærer og gjort dem rikere.

Når det gjelder drifta av jorda som det seierrike proletariatet har konfiskert fra de store godseierne, har den økonomiske tilbakeliggenheten i Russland vært årsak til at jorda i hovedsak har blitt delt ut blant bøndene for å bli dyrka av dem. Bare i forholdsvis sjeldne og uvanlige tilfeller har det blitt organisert statlige bruk på de tidligere gods, bruk som den proletariske staten driver for egen regning der de tidligere lønnsarbeiderne har blitt forvandla til statsansatte og medlemmer i sovjetene som administrerer staten. Den kommunistiske internasjonale har den oppfatninga at når det gjelder de framskredne kapitalistiske landa, så vil det være riktig å beholde de *fleste* av de store landbruksforetaka og å drive dem på linje med «statsbruka» i Russland.

Men det ville være en grov feil å overdrive eller skjematisere denne regelen og aldri tillate fri overdragelse av *deler* av den jorda som tilhørte de eksproprierte ekspropriatørene til småbøndene, og noen ganger mellombøndene i nabolaget.

For det første betyr den vanlige innvendinga som blir reist mot dette, — nemlig at jordbruk i stor målestokk er teknisk overlegent — stort sett at en ugjendrivelig teoretisk sannhet blir erstatta av den verste typen opportuniste og forræderi mot revolusjonen. For å oppnå framgang i denne revolusjonen, kan ikke proletariatet vike tilbake for ei forbigående senkning i produksjonen, på samme vis som de borgerlige motstanderne av slaveriet i Nord-Amerika ikke veik tilbake for ei forbigående senkning i bomullsproduksjonen som en følge av borgerkrigen fra 1863-65. Det som er det viktigste for borgerskapet er produksjon for produksjo-

nens egen del. For den arbeidende og utbytta befolkninga er det viktigste å styrte utbytterne og skape vilkår som gjør det mulig for det arbeidende folket å arbeide for seg sjøl og ikke for kapitalistene. Den første og mest grunnleggende oppgava til proletariatet er å sikre den proletariske seieren, og at den er stabil. Men det kan ikke finnes noen stabil proletarisk regjering med mindre mellombøndene blir nøytralisert og en har sikra støtte fra en svært stor del av småbøndene, om ikke fra alle sammen.

For det andre, ikke bare økninga, men også bevaringa av storproduksjon i landbruket krever at det fins et fullt utvikla og revolusjonært bevisst proletariat på landsbygda med temmelig stor erfaring fra fagforeninger og politiske organisasjoner bak seg. Der dette vilkåret ennå ikke fins, eller der dette arbeidet ikke kan bli overdratt til klassebevisste og dugelige industriarbeidere på en formålstjenlig måte, vil forhasta forsøk på å opprette statsstyrte gardar bare undergrave tilliten til den proletariske regjeringa. En må vise den ytterste forsiktighet under slike forhold, og gjøre svært grundige forberedelser når en skal opprette statsbruk.

For det tredje fins det fortsatt rester etter ei middelaldersk, halvføydal utbytting som de store godseierne driver overfor småbøndene i nabolaget, i alle kapitalistiske land, også i de mest framskredne. For eksempel *die Instleute** i Tyskland, *les métayers* i Frankrike** og teigforpaktere i De forente stater (ikke bare negre blir utnytta på denne måten i Sørstatene, men noen ganger også hvite folk). I slike tilfeller påligger det den proletariske staten å garantere småbøndene fri dyrking av den jorda som de tidligere forpakta, siden det ikke eksisterer noe annet økonomisk og teknisk grunnlag, og det heller ikke kan bli skapt med en gang.

Redskapene og husdyra på de store gardene må bli konfiskert uten unntak og omdanna til statseiendom, med det absolutte vilkåret at småbøndene som bor omkring skal kunne bruke disse redskapene gratis, *etter* at de store statsbruka har dekkka sine behov. Den frie bruken av redskapene

* *Die Instleute* — tysk betegnelse på leilending eller bygselmann, altså en type husmann som vi også tidligere hadde i Norge. (Red.)

** *Les métayers* — fransk betegnelse på delforpakter eller husmann. (Red.)

skal foregå i samsvar med vilkår som er streka opp av den proletariske staten.

I perioden som følger like etter den proletariske revolusjonen er det helt nødvendig ikke bare å konfiskere eiendommene til de store godseierne med en gang, men også å forvise eller internere dem alle sammen som ledere for kontrarevolusjonen og grusomme undertrykkere av hele landbefolkninga. Men når den proletariske makta blir styrka på landsbygda så vel som i byene, bør en gjøre en systematisk innsats for å nytte (under særkontroll av de mest pålitelige kommunistiske arbeidere) de kreftene fra denne klassen som har verdifull erfaring, kunnskap og organisatorisk evne, til å bygge et sosialistisk landbruk i stor målestokk.

7. Sosialismens seier over kapitalismen og befestinga av sosialismen kan bare bli sett på som sikker når den proletariske statsmakta har undertrykt all motstand fra utbytterne og sikra seg fullkomment herredømme og stabilitet, og omdanna hele industrien på grunnlag av kollektiv produksjon i stor målestokk, bygd på moderne teknologi (på grunnlag av utbygging av elektrisitet i hele økonomien). Bare dette vil gjøre byene i stand til å yte den tilbakeliggende og spredte landbefolkninga en så effektiv hjelp, både teknisk og sosialt, at denne hjelpen vil danne det materielle grunnlaget som er nødvendig for å få produktiviteten i landbruket og i gardsarbeidet allment til å fyke i været, slik at småbøndene gjennom eksemplets makt og i egen interesse blir oppmuntra til å gå over til landbruk i stor målestokk, kollektivisert og mekanisert. Sjøl om alle sosialister har anerkjent dette i navnet, så blir denne ugjen-drivelige teoretiske sannheten forvrengt av opportunistene som hersker i Den gule andre internasjonale og blandt lederne til de tyske og britiske «uavhengige», de franske longuetistene, osv. Denne forvrenginga består i at oppmerksomheten blir retta mot ei temmelig fjern, vakker og rosenrød framtid, oppmerksomheten blir leda vekk fra de øyeblikkelige oppgavene med den vanskelige praktiske overgangen og tilnærminga til denne framtida. Praktisk består dette i å preike kompromissmakeri med borgerskapet, samt en «klassefred», dvs. et fullstendig forræderi mot proletariatet som nå kjemper en kamp midt opp i den utrulige elendigheten og fattigdommen som krigen har

skapt overalt, mens en handfull millionærer er blitt utrulig rike og utrulig frekke nettopp som et resultat av den krigen.

For at det skal bli en virkelig mulighet for en framgangsrik kamp for sosialismen nettopp på landsbygda, krever det for det første at alle kommunistpartiene må oppdra industriproletariatet til å forstå at det er nødvendig at de gjør ofre og er forberedt på å ofre for å styrte borgerskapet og konsolidere den proletariske makta, for proletariatets diktatur innebærer både evnen proletariatet har til å organisere og lede hele det arbeidende og utbytta folket, og evnen fortroppen har til å bære de største ofra og vise stor-slått heltemot for å nå dette målet.

For det andre krever det at de arbeidende og mest utbytta massene på landsbygda oppnår ei øyeblikkelig og anseelig bedring av kåra sine på bekostning av utbytterne, som et resultat av seieren arbeiderne har vunnet. For uten dette kan ikke industriproletariatet få støtte fra landdistriktene, og da vil det være ute av stand til å sikre matforsyninga til byene.

8.Under kapitalismen lever de arbeidende massene på landsbygda i stor elendighet, i splittelse og ofte i halv-middelaldersk avhengighet. Dette skaper enorme vansker med å organisere og lære dem opp til revolusjonær kamp, og gjør det nødvendig for kommunistpartiene å vie særskilt oppmerksomhet til streikekampen i landdistriktene, gi kraftig støtte til massestreikene blant proletarene og halvproletarene i jordbruket, og hjelpe til med å utvikle streikebevegelsen på alle vis. Erfaringene fra de russiske revolusjonene i 1905 og 1917, som nå er bekrefte og ført videre av erfaringene fra Tyskland og andre framskredne land, viser at den voksende masse-streikekampen (der også småbøndene kan og bør bli trukket inn under visse vilkår) aleine er i stand til å vekke landsbygda fra dvalen, vekke klassebevisstheten hos de utbytta massene på landsbygda, få dem til å forstå at det er nødvendig med klasseorganisering, og påvise for dem på en levende og praktisk måte at det er viktig at de allierer seg med arbeiderne i byene.

Denne kongressen i Den kommunistiske internasjonale vil brennemerke som forrædere og renegater de sosialistene som ikke bare klarer å stille seg likegyldig overfor streikekampene på landsbygda, men som til og med (som Karl Kautsky) går i mot dem på bakgrunn av at disse kampene truer med å minske produksjonen av forbruksvarer.

Slike sosialister fins dessverre ikke bare i Den gule andre internasjonale, men også i de tre svært viktige europeiske partiene som har gått ut av den internasjonale. Verken programmer eller de edleste erklæringer har noen verdi, hvis det ikke blir bevist i praksis og handling at kommunistene og arbeiderlederne evner å sette utviklinga og seieren for den proletariske revolusjonen over alt annet i verden, og bære de tyngste ofre for den, Det fins ingen annen utvei, ingen annen redning fra sult, elendighet og nye imperialistiske kriger.

Særskilt er det påkrevd å peke på at lederne for den gamle sosialistiske bevegelsen og representantene for «arbeideraristokratiet» — som nå ofte gir innrømmelser til kommunistene i ord og til og med står sammen med dem i navnet for å bevare sin prestisje blant arbeidermassene, som raskt er i ferd med å bli revolusjonære — må bli satt på prøve når det gjelder lojaliteten deres overfor proletariatets sak og i hvilken grad de er egna til å sitte med ansvarlige stillinger, nettopp på de arbeidsområdene der utviklinga av den revolusjonære bevisstheten og den revolusjonære kampen er skarpest, der motstanden fra godseierne og borgerskapet (storbøndene og kulakkene) er mest forbitra, og der forskjellen mellom den sosialistiske kompromissmakeren og den kommunistiske revolusjonære er mest tydelig.

9. De kommunistiske partiene må gjøre alt for så raskt som mulig å begynne å opprette sovjetar på landsbygda, og i første rekke sovjetar for leide arbeiderar og halvproletarar. Sovjetene kan bare fylle oppgavene sine og bli befestet nok til å få innflytelse over (og seinere ta opp i seg) småbøndene, hvis de er knytta sammen med masse-streikekampene og med den mest undertrykte klassen. Men hvis streikekampen ennå ikke er utvikla, og jordbruksproletariatets evne til å organisere seg ennå er svak, både som en følge av den harde undertrykkinga fra godseierne og storbøndene og av mangel på støtte fra industriarbeiderne og foreningene deres, så vil opprettelse av sovjetar i landdistriktene kreve langvarig forberedelse. Forberedelse som består i å organisere kommunistiske celler, sjøl om de er små, å forsterke agitasjonen der kommunismens krav blir satt fram på en enkel måte og

belyst med de verste eksemplene på utbytting og undertrykking, og å arrangere systematiske besøk fra industriarbeidere på landsbygda, osv.

Skrevet i begynnelsen av juni 1920

Utgitt i juli 1920.

FORELØPIG UTKAST TIL TESER OM DET NASJONALE SPØRSMÅLET OG KOLONISPØRSMÅLET⁶¹

**Til den andre kongressen i Den kommunistiske
internasjonalen**

Når jeg nå legger fram følgende utkast til teser om det nasjonale spørsmålet og kolonispørsmålet til diskusjon på den andre kongressen i Den kommunistiske internasjonale, ber jeg alle kameratene — særlig de som har konkrete opplysninger om noen av disse svært kompliserte problemene — om å legge fram meningene sine, endringer, tillegg og konkrete merknader *så nøyaktig som mulig (ikke mer enn to eller tre sider)*, og særlig om de følgende punktene:

Erfaringene fra Østerrike, erfaringene fra det jødiske Polen og Ukraina, Alsace-Lorraine og Belgia, Irland, de dansk-tyske, italiensk-franske og italiensk-slaviske forbindelsene, erfaringene fra Balkan, folka i Østen, kampen mot pan-islamismen,* forholda i Kaukasus, Basjkir- og Tatarrepublikkene, Kirgisias, erfaringene fra Turkestan, negrene i Amerika, Kina-Korea-Japan.

5. juni 1920.

N. Lenin

**pan-islamisme*, en bevegelse som går ut på å skape en samhørighetsfølelse mellom alle de folk som bekjenner seg til islam.

1. Å stille problemet om likhet i allmenhet og særlig nasjonal likhet, på en abstrakt og formell måte, ligger i det borgerlige demokratiets natur. Under dekke av likhet for individet i alminnelighet, erklærer det borgerlige demokratiet formell eller juridisk likhet for eiendomsbesitteren og proletaren, utbytteren og den som blir utbytta, og bedrар dermed de undertrykte klassene grovt. I og med at de hevder at alle mennesker er absolutt like, forvandler borgerskapet ideen om likhet, som i seg sjøl er ei gjenspeiling av forholda i vareproduksjonen, til et våpen i den kampen de fører mot avskaffinga av klassene. Den virkelige meninga i kravet om likhet består i at det er et krav om å avskaffe klassene.

2. I samsvar med den grunnleggende oppgava si, å kjempe mot det borgerlig demokratiet og avsløre falskheten og hykleriet i dette demokratiet, så kan ikke det kommunistiske partiet, som den uttalte ledelsen i den proletariske kampen for å kaste av åket til borgerskapet, legge opp politikken i det nasjonale spørsmålet ut fra abstrakte og formelle prinsipper, men må bygge på følgende: For det første ei nøyaktig vurdering av den særegne historiske situasjonen og først og fremst de økonomiske forholda. For det andre må det trekke et klart skille mellom interessene til de undertrykte klassene, til det arbeidende og utbytta folket, og det allmenne begrepet nasjonale interesser som helhet, som inneholder interessene til den herskende klassen. For det tredje må det trekke et like klart skille mellom de undertrykte, avhengige og underkasta nasjonene og de undertrykkende, utbytende og herskende nasjonene. Dette må det gjøre for å møte de borgerlig-demokratiske løgnene som bagatelliserer at størstedelen av verdens befolkning lever i koloni- og finansslaveri under et ubetydelig mindretall av de rikeste og mest framskredne kapitalistiske landa. Dette er et trekk som kjennetegner den finanskapitalistiske og imperialistiske epoken.

3. Den imperialistiske krigen fra 1914 til 1918 har klart avslørt falskheten i de borgerlig-demokratiske frasene for alle nasjoner og for de undertrykte klassene i hele verden, gjennom å vise praktisk at Versaillesfreden til de oppskrytte «vestlige demokratiene» er en enda mer brutal og grov voldshandling mot svake nasjoner enn Brest-Litovsk-freden til de tyske junkerne og Der Kaiser. Folkeforbundet og hele etterkrigspolitikken til Ententemaktene avslører denne

sannheten enda mer klart og tydelig. Overalt skjerper de den revolusjonære kampen som blir ført både av proletariatet i de framskredne landa og av de hardt arbeidende massene i kolonilanda og de avhengige landa. De framskynder sammenbruddet for de småborgerlige nasjonalistiske illusjonene om at nasjonene kan leve sammen i fred og likhet under kapitalismen.

4. Ut fra disse grunnleggende forutsetningene følger det at hele politikken til Den kommunistiske internasjonale på det nasjonale spørsmålet og kolonispørsmålet først og fremst må bygge på et nærere forbund mellom proletariatet og de arbeidende massene i alle nasjoner og land, for en felles revolusjonær kamp for å styrte godseierne og borgerskapet. Bare en slik allianse vil garantere seier over kapitalismen, og uten seier over kapitalismen er avskaffing av nasjonal undertrykking og ulikhet umulig.

5. Den politiske situasjonen i verden har nå satt proletariats diktatur på dagsordenen. Utviklinga i verdenspolitikken er nødvendigvis konsentrert om ett brennpunkt: kampen som borgerskapet i hele verden fører mot den sovjetrussiske republikken. Rundt dette vil på den ene sida sovjetbevegelsene til de framskredne arbeiderne i alle land gruppere seg, og på den andre sida alle de nasjonale frigjøringsbevegelsene i koloniene og blant de undertrykte nasjonalitetene. De lærer av bitter erfaring at den eneste redninga for dem er at sovjetsystemet seirer over verdensimperialismen.

6. Følgelig kan en ikke i dag begrense seg til bare å anerkjenne eller proklamere nødvendigheten av et nærere forbund mellom de arbeidende folka i de forskjellige nasjonene. En må følge en politikk som vil oppnå en så nær allianse som mulig mellom de nasjonale frigjøringsbevegelsene og frigjøringsbevegelsene i koloniene og Sovjet-Russland. Formen for denne alliansen må bli avgjort av hvor sterkt den kommunistiske bevegelsen står blant proletariatet i hvert land, eller av styrken til de borgerlig-demokratiske frigjøringsbevegelsene til arbeiderne og bøndene i tilbakeliggende land eller blant tilbakeliggende nasjonaliteter.

7. Føderasjon er en overgangsform til en fullstendig enhet mellom det arbeidende folket i ulike nasjoner. Det formålstjenlige ved en føderasjon er allerede blitt vist praktisk både

ved forbindelsene mellom Den russiske sosialistiske føderative sovjetrepublikk (RSFSR) og andre Sovjetrepublikker (tidligere den ungarske den finske⁶² og den latviske⁶³ og nå den aserbajdsjanske og Ukraina), og ved forbindelsene innafor RSFSR når det gjelder nasjonaliteter som tidligere verken var stater eller hadde sjølstyre (f.eks. Basjkir- og Tatarrepublikkene i RSFSR, som blei grunnlagt henholdsvis i 1919 og 1920).

8. Her er det oppgava til Den kommunistiske internasjonale å utvikle vidare og også studere og undersøke erfaringsmessig de nye føderasjonene som oppstår på grunnlag av sovjetsystemet og sovjetbevegelsen.

Når vi anerkjenner at føderasjonen er en overgangsform til fullstendig enhet, er det nødvendig å kjempe for stadig nærere føderal enhet. Vi må for det første huske på at Sovjetrepublikkene umulig kan fortsette å eksistere uten en svært nær allianse, fordi de er omringa av de imperialistiske maktene fra hele verden, som er uendelig mye sterkere militært sett. For det andre må vi huske at en nær økonomisk allianse mellom de sovjetiske republikkene er nødvendig, ellers kan ikke produktivkreftene som imperialismen har ødelagt bli gjenoppbygd og velferden til det arbeidende folket bli sikra. For det tredje fins det en tendens til å skape en felles verdensøkonomi, regulert av proletariatet i alle nasjoner som en integrert helhet, etter en felles plan. Denne tendensen har allerede vist seg temmelig klart under kapitalismen og må bli videreutvikla og fullendt under sosialismen.

9. Når det gjelder spørsmålet om forholda innafor staten, kan den nasjonale politikken til Den kommunistiske internasjonale ikke bli begrensa til ei reint formell, proklamatorisk og i virkeligheten ikke-forpliktende anerkjenning av likestillinga mellom nasjonene. Det er dette de borgerlige demokratene begrenser seg til, både de som ærlig innrømmer at de er borgerlige demokrater, og de som kaller seg sosialister (slike som sosialistene i Den andre internasjonale).

De kommunistiske partiene må hele tida avsløre den uopphørlige krenkinga av likestillinga mellom nasjonene og de garanterte rettighetene til de nasjonale minoritetene i all sin propaganda og agitasjon, både i og utafor parlamentene. Denne krenkinga ser vi i alle kapitalistiske land, trass i den

«demokratiske» forfatninga deres. Det er også nødvendig at vi for det første alltid forklarer at det bare er sovjetsystemet som kan sikre virkelig likestilling mellom nasjonene, ved at det først forener proletariatet i kampen mot borgerskapet, og deretter hele massen av den arbeidende befolkninga. For det andre er det nødvendig at alle de kommunistiske partiene gir direkte støtte til de revolusjonære bevegelsene i de avhengige og underpriviligerte nasjonene (som for eksempel Irland, de amerikanske negrene osv.) og i koloniene.

Uten dette siste, særlig viktige vilkåret, er både kampen mot undertrykkinga av de avhengige nasjonene og koloniene og anerkjenninga av retten deres til å rive seg løs, bare en falsk merkelapp. Dette har partiene i Den andre internasjonale bevist.

10. Å anerkjenne internasjonalsismen i ord, og erstatte den med småborgerlig nasjonalisme og pasifisme i handling, i all propaganda, agitasjon og praktisk arbeid, er svært vanlig. Ikke bare blant partiene i Den andre internasjonale, men også blant dem som har gått ut av den, ja ofte til og med i partier som nå kaller seg kommunistiske. Den påtrengende nødvendige kampen mot dette ondet, mot disse svært inngrodde småborgerlige, nasjonale fordommene, trenger seg mer og mer på jo mer aktuell den nødvendige oppgava med å ómdanne proletariatets diktatur fra et nasjonalt diktatur (dvs. et diktatur som eksisterer i ett land og som er ute av stand til å bestemme verdenspolitikken) til et internasjonalt diktatur (dvs. et proletariatets diktatur som omfatter i hvert fall flere framskredne land og som er i stand til å utøve en avgjørende innflytelse på hele verdenspolitikken).

Den småborgerlige nasjonalismen hevder at internasjonalsisme er å anerkjenne likestillinga mellom nasjonene og ikke noe mer. Helt bortsett fra at denne anerkjennelsen er reint verbal, holder den småborgerlige nasjonalismen den nasjonale egeninteressen i hevd, mens proletarisk internasjonalsisme for det første krever at interessene til den proletariske kampen i et hvilket som helst land bør underordnes interessene til denne kampen i verdensmålestokk. For det andre krever proletarisk internasjonalsisme at en nasjon som har vunnet over borgerskapet, bør klare og være villig til å gjøre, de største nasjonale ofre for å styrke den internasjonale kapitalen.

Slik er kampen mot opportunistiske og småborgerlige pasifistiske forvrenginger av begrepet, og politikken i internasjonalisme, ei grunnleggende hovedoppgave i de landa som allerede er fullstendig kapitalistiske og som har arbeiderpartier som virkelig handler som fortroppen til proletariatet.

11. Når det gjelder de mer tilbakeliggende statene og nasjonene, der det hersker føydale eller patriarkalske og bondepatriarkalske forhold, er det særs viktig å huske på følgende:

For det første at alle kommunistiske partier må støtte den borgerlig-demokratiske frigjøringsbevegelsen i disse landa, og at plikta til å gi mest aktiv støtte først og fremst hviler på arbeiderne i de landa som den tilbakeliggende nasjonen er kolonimessig og finansielt avhengig av.

For det andre at det er nødvendig med kamp mot presteskabet og andre innflytelsesrike reaksjonære og middelalderske elementer i tilbakeliggende land.

For det tredje at det er nødvendig å kjempe mot pan-islamismen og liknende strømninger som strever etter å forene frigjøringsbevegelsen mot den europeiske og amerikanske imperialismen med et forsøk på å styrke stillinga til khanene*, godseierne, mullaene**, osv.***

For det fjerde at det er nødvendig å gi særskilt støtte til bondebevegelsen mot godseierne, grunneiendomsretten på landsbygda og mot alle ytringer for og rester av føydalismen i de tilbakeliggende landa. Vi må kjempe for å gi bondebevegelsen i koloniene og i de tilbakeliggende landa allment, en mest mulig revolusjonær karakter gjennom å opprette nærest mulige forbindelser mellom det vest-europeiske kommunistiske proletariatet og den revolusjonære bondebevegelsen i Østen. Særlig er det viktig å gjøre de største anstrengelser for å anvende de grunnleggende prinsippene. Sovjetsystemet i land der førkapitalistiske forhold hersker. Det må bli starta «det arbeidende folkets sovjet» o.l.

For det femte at det er nødvendig med fast kamp mot alle forsøk på å gi de borgerlig-demokratiske frigjørings-

* *Khan*, tyrkisk-tatrisk og mongolsk fyrstetittel. (Red.)

** *Mulla* av arabisk *mawla* som betyr formynder, herre. (Red.)

*** I korrekturen satte Lenin en parentes utafor punkt 2 og 3 og skreiv at «2 og 3 slås sammen». (Red.)

strømningene i de tilbakeliggende landa et kommunistisk skjær. Den kommunistiske internasjonale bør støtte borgerlig-demokratiske nasjonale bevegelser i koloniene og i tilbakeliggende land bare på det vilkåret at elementene til framtidige proletariske partier i disse landa, som vil bli kommunister ikke bare i navnet, blir samla og oppdratt til å forstå de særlige oppgavene sine, nemlig å kjempe mot de borgerlig-demokratiske bevegelsene i sine egne nasjoner. Den kommunistiske internasjonale må inngå et forbigående forbund med det borgerlige demokratiet i kolonilanda og de tilbakeliggende landa, men ikke smelte sammen med det og under alle omstendigheter holde fast på sjølstendigheten til den proletariske bevegelsen, sjøl om den bare fins i kimeform.

For det sjette at det alltid er nødvendig å forklare og avsløre den systematiske svindelen imperialist-landa driver, som under dekke av politisk uavhengige stater oppretter stater som er fullstendig avhengige av dem økonomisk, finansielt og militært. Dette må vi forklare og avsløre for de breieste arbeidende massene i alle land og særlig i de tilbakeliggende landa. Under de forholda som rå i verden i dag, fins det ingen annen redning for avhengige og svake nasjoner enn et forbund av sovjetrepublikker.

12. Den eldgamle undertrykkinga til imperialismaktene av kolonier og svake nasjonaliteter, har ikke bare fylt de arbeidende massene i de undertrykte landa med fiendskap mot undertrykkernasjonene, men også skapt mistru til disse nasjonene i alminnelighet, til og med til proletariatet i disse landa. Det avskyelige forræderiet mot sosialismen som størstedelen av de offisielle lederne for dette proletariatet gjorde seg skyldige i fra 1914 til 1919, da «forsvar av fedrelandet» blei brukt som et sosialsjåvinistisk skalkeskjul for forsvar av «retten» deres «eget» borgerskap hadde til å undertrykke kolonier og flå avhengige land finansielt, måtte forsterke denne fullt ut rettmessige mistrua. På den andre sida er det slik at jo mer tilbakestående et land er, jo sterkere er grepet til småproduksjonen i fordbruket, patriarkalske forhold og isolasjon, noe som uvegerlig gir særskilt og seigilva styrke til de mest inngrodde småborgerlige fordømmene, nemlig nasjonal egoisme og nasjonalt sneversyn. Disse fordømmene kan bare dø ut svært langsomt, for de kan bare forsvinne etter at imperialismen

og kapitalismen er borte i de framskredne landa, og etter at hele grunnlaget for det økonomiske livet i de tilbakeliggende landa er endra radikalt. Derfor er det ei plikt for det klassebevisste, kommunistiske proletariatet i alle land å vise særlig forsiktighet og særlig oppmerksomhet når det gjelder levningene av nasjonale følelser i de landa og i de nasjonalitetene som har vært undertrykt lengst. På samme måten er det nødvendig å gjøre visse innrømmelser med det målet for øyet å overvinne denne mistrua og disse fordommene så raskt som mulig. Fullstendig seier over kapitalismen kan ikke vinnes uten at proletariatet og massene av arbeidende folk i alle land og nasjoner i verden som følger proletariatet, frivillig kjemper for samling og enhet.

Utgitt i 1920.

Utgitt etter manuskriptet og jamført med teksten i korrektoren til Lenin.

V.I.Lenin

DEN KOMMUNISTISKE INTERNASJONALENS ANDRE KONGRESS

Den andre kongressen i Den kommunistiske internasjonale blei avslutta 7. august (1920, red.). Det har gått litt over et år siden organisasjonen blei oppretta, og i løpet av denne korte perioden er veldige og avgjørende resultater blitt oppnådd.

Den første kongressen som blei holdt for et år siden, folda bare ut kommunismens fane, den fana som kreftene til det revolusjonære proletariatet skulle samle seg om. Kongressen erklærte krig mot Den gule andre internasjonale, som samler sosialforræderne som har stilt seg på borgerskapet si side mot proletariatet, og som er allierte med kapitalistene mot arbeidernes revolusjon.

Hvor mye som er blitt oppnådd, kan vi blant annet se i den kjensgjerninga at den økende samkjensla arbeidermassene har med kommunismen, har tvunget fram at noen av de ledende europeiske og amerikanske partiene har gått ut av Den andre Internasjonale. Dette gjelder det franske sosialistpartiet, de tyske og britiske «uavhengige» partiene og det amerikanske sosialistpartiet.

I hvert eneste land i verden har de beste representantene for de revolusjonære arbeiderne allerede stilt seg på kommunismen si side, for sovjetstyre og proletariats diktatur. Kommunistiske partier eller tallrike kommunistiske grupper fins allerede i alle de framskredne landa i Europa og Amerika. På kongressen som blei avslutta 7. august, var det ikke bare forløpere for den proletariske revolusjonen som samla kreftene sine, men utsendinger fra sterke og mektige organisasjoner som er nært knytta til de proletariske massene. Det er en verdenshær av det revolusjonære proletariatet som står for kommunismen nå, og som fikk en

organisatorisk form og et klart, presist og detaljert handlingsprogram på den kongressen som nettopp er avslutta.

Kongressen avsto å øyeblikkelig ta inn i Den kommunistiske internasjonale slike partier som fortsatt har innflytelsesrike representanter for «mensjevisme», sosialforræderi og opportunisme i rekkene sine, på samme vis som de partiene som er nevnt ovafor, som er gått ut av Den gule andre internasjonale.

I ei rekke nøyaktig formulerte resolusjoner, stengte kongressen alle innfallsporter for opportunismen, og krevde et fullstendig brudd med den. De ugjendrivelige kjensgjerningene som blei lagt fram på kongressen, viste at massene i arbeiderklassen er med oss, og at opportunistene nå kommer til å bli jaga ut en gang for alle.

Kongressen retta opp de feila som var blitt gjort i visse land av kommunister som hadde en hang til å snu seg mot «venstre» og som benekta at det er nødvendig å arbeide i borgerlige parlamenter, reaksjonære fagforeninger og overalt der det er millioner av arbeidere som fortsatt blir lurt av kapitalistene og lakeiene deres blant arbeiderne, dvs. medlemmer av Den gule andre internasjonale.

Kongressen skapte en grad av enhet og disiplin blant de kommunistiske partiene i verden som aldri har eksistert tidligere, og vil gjøre det mulig for fortroppen i arbeidernes revolusjon å marsjere framover med sjumilsstøvler mot det store målet: å kaste av kapitalåket.

Takket være den internasjonale konferansen for arbeidende kvinner som blei organisert samtidig, vil kongressen styrke banda med den kommunistiske kvinnebevegelsen.

Også kommunistiske partier og grupper i øst, i kolonilanda og i de tilbakeliggende landa, som blir plyndra, undertrykt og slavebundet så brutalt av det «siviliserte» forbundet av røvernasjoner, var representert på kongressen. Den revolusjonære bevegelsen i de framskredne landa ville i virkeligheten ikke være annet enn rein svindel om ikke arbeiderne i Europa og Amerika i kampen sin mot kapitalen, var nært og fullstendig forent med de hundrevis av millioner av «koloni»slaver, som blir undertrykt av denne kapitalen.

Det er store militære seirer Sovjetrepublikken til arbeiderne og bøndene har vunnet over godseierne og kapitalisene, over Judenitsj-, Koltsjak- og Denikin-folka,

over polske hvitegardister og deres medsammensvorne — Frankrike, Storbritannia, Amerika og Japan.

Men det er en enda større seier vi har vunnet over tankene og hjertene til arbeidermassene, til alle dem som sliter og blir undertrykt av kapitalen — seieren for de kommunistiske ideene og de kommunistiske organisasjonene i hele verden.

Proletariatets revolusjon, styrtinga av kapitalåket er på vei og vil komme i hvert eneste land i verden.

*Kommunistka, nr.3-4,
august-september 1920.*

Undertegna N. Lenin

OPPGAVERNE TIL UNGDOMSFORBUNDET

**Tale på den tredje allrussiske kongressen til
Det russiske kommunistiske ungdomsforbundet,
2.oktober 1920⁶⁴**

(Kongressen hilser Lenin med tordnende bifall.)
Kamerater!

I dag vil jeg gjerne snakke om de grunnleggende oppgavene til det kommunistiske ungdomsforbundet og, i samband med det, om hva ungdomsorganisasjoner i en sosialistisk republikk bør være allment sett.

Det er enda større grunn til å ta for seg dette spørsmålet når vi kan si at det i en viss forstand er ungdommen som kommer til å stå overfor oppgava med å skape et kommunistisk samfunn. For det er klart at den generasjonen av arbeidsfolk som har vokst opp i det kapitalistiske samfunnet i beste fall bare kan klare å ødelegge grunnlaget for den gamle, kapitalistiske levemåten som var bygd på utbytting. I beste fall vil denne generasjonen oppnå å skape et samfunnsmessig system som vil hjelpe proletariatet og de arbeidende klassene med å beholde makta, og legge et solid grunnlag som bare kan bli bygd videre på av en generasjon som begynner arbeidet under de nye forholda, i en situasjon der forhold som bygger på at mennesker utbytter mennesker ikke lenger fins. Og når vi ser på oppgavene ungdommen står overfor fra denne synsvinkelen, så må jeg si at oppgavene for ungdommen allment sett, og oppgavene for de kommunistiske ungdomsforbundene og alle de andre

organisasjonene særskilt, kan oppsummeres i et eneste ord: Å lære.

Sjølsagt er dette bare et «enkelt ord». Det svarer ikke på de viktigste og mest grunnleggende spørsmåla: Hva skal vi lære? Hvordan skal vi lære? Og hele poenget her er at med omdanninga av det gamle kapitalistiske systemet, kan ikke oppdragelsen, opplæringa og utdanninga av de nye generasjonene som skal skape det kommunistiske samfunnet, bli gjennomført langs de gamle linjene. Undervisninga, opplæringa og utdanninga av ungdommen må foregå på grunnlag av det materialet det gamle samfunnet har etterlatt oss. Vi kan bare bygge kommunismen på grunnlag av summen av kunnskap, organisasjoner og institusjoner, bare ved å nytte det forrådet av menneskelige krefter og midler som det gamle samfunnet har overlatt oss. Bare gjennom ei radikal omdanning av undervisninga, organiseringa og opplæringa av ungdommen kan vi klare å sikre at innsatsen fra den yngre generasjonen vil resultere i at det blir skapt et nytt samfunn som vil være forskjellig fra det gamle, dvs. at det blir skapt et kommunistisk samfunn. Det er derfor vi må behandle i detalj spørsmålet om hva vi skal lære ungdommen, og hvordan ungdommen bør lære, dersom den virkelig ønsker å fortjene navnet kommunistisk ungdom, og likeens hvordan den skal bli opplært for å klare å fullføre og fullende det vi har starta.

Jeg må si at det første og mest sjølsagte svaret ville være at ungdomsforbundet og ungdommen reint allment, som ønsker å gå videre til kommunismen, bør lære kommunisme.

Men dette svaret — «lære kommunisme» — er for allment. Hva trenger vi for å kunne lære kommunisme? Hva er det vi må velge ut av den allmenne kunnskapsmengden for å få kunnskap om kommunismen? Her oppstår det en del farer som svært ofte viser seg når oppgava med å lære kommunismen blir lagt fram uriktig eller når den blir tolka for ensidig.

Sjølsagt er den første tanken som faller en inn at det å lære kommunisme betyr å tilegne seg summen av kunnskap som fins i kommunistiske lærebøker, brosjyrer og bøker. Men en slik definisjon av studiet av kommunismen ville være alt for grov og utilstrekkelig. Hvis studiet av kommunismen bare besto i å tilegne seg det som fins i kom-

munistiske bøker og brosjyrer, kunne vi alt for lett ende opp med kommunistiske skriftlærde og skrythelser, og det ville som oftest skade oss, fordi slike folk, som har lært seg utenat det som står i kommunistiske bøker og brosjyrer, ville komme til å vise seg udugelige når det gjelder å kombinere de ulike greinene av kunnskapen og udugelige når det gjelder å handle slik som kommunismen virkelig krever.

Et av de største ondene og ulykkene vi har arva fra det gamle kapitalistiske samfunnet, er den fullstendige kløfta mellom bøkene og det praktiske livet. Vi har hatt bøker som har forklart alt på den best mulige måten, likevel inneholdt disse bøkene i de fleste tilfeller de mest motbydelige og hykleriske løgner, en falsk beskrivelse av det kapitalistiske samfunnet.

Derfor ville det være svært feilaktig om vi bare tilegna oss boklig lærdom om kommunismen. Talene og artiklene våre er ikke lenger bare gjentakelser av det som tidligere er sagt om kommunismen, fordi talene og artiklene våre er knytta sammen med det daglige arbeidet vårt på alle områder. Uten arbeid og uten kamp er boklig lærdom om kommunismen, som er henta fra kommunistiske brosjyrer og verker, fullstendig verdiløs. For det ville føre videre den gamle kløfta mellom teori og praksis, den kløfta som var det mest skadelige trekket ved det gamle, borgerlige samfunnet.

Det ville være enda farligere å gå i gang med bare å tilegne seg kommunistiske slagord. Hvis vi ikke hadde sett denne faren i tide, hvis vi ikke hadde retta alle kreftene våre inn mot å avverge denne faren, ville den halve eller hele millionen unge menn og kvinner som ville ha kalt seg sjøl kommunister etter å ha studert kommunismen på dette viset, bare vært til stor skade for kommunismens sak.

Spørsmålet reiser seg: Hvordan skal vi samordne alt dette for å få til et studium av kommunismen? Hva må vi ta fra de gamle skolene, fra den gamle typen vitenskap? Det var et uttalt mål for skolen av den gamle typen å produsere personer med ei allsidig utdanning, å undervise i vitenskapene rett og slett. Vi veit at dette var tvers igjennom falsk, fordi hele samfunnet var grunnlagt på og blei opprettholdt gjennom at folk var delt inn i klasser, i utbyttere og undertrykte. Fordi de var gjennomsyra av klasseånd, ga de gamle skolene sjølsagt kunnskap bare til barna fra borgerskapet. Hvert ord blei forfalska for å tjene interessene til borgerskapet. I

disse skolene blei den unge generasjonen av arbeidere og bønder ikke så mye utdanna som de blei dressert i borgerskapets interesser. De blei opplært slik at de skulle bli nyttige tjenere for borgerskapet, i stand til å skape profitt for borgerne, uten å forstyrre freden og dagdriveriet deres. Det er derfor vi avviser skolen av den gamle typen, og ser det som ei oppgave å overta bare det vi trenger til ei ekte kommunistisk utdanning.

Her kommer jeg til alle de bebreidelsene og anklagene som vi stadig hører mot de gamle skolene, og som ofte fører til fullstendig feilaktige slutninger. Det blir sagt at den gamle skolen var en skole for reint boklig lærdom, for uendelig terping og pugg. Det er sant, men vi må skille mellom det som var dårlig i de gamle skolene og det som er brukbart for oss, og vi må klare å velge ut det som er nødvendig for kommunismen.

De gamle skolene ga rein boklig kunnskap. De tvang elevene til å tilegne seg en mengde unyttig, overflødig og død kunnskap, som stoppa til hjernen og forvandla den unge generasjonen til byråkrater støpt etter et eneste mønster. Men det ville bety en svært grov feil hvis dere trekker den slutninga at en kan bli kommunist uten å tilegne seg den rikdommen av kunnskap som menneskeheten har samla. Det ville være feilaktig å tru at det er tilstrekkelig å lære kommunistiske slagord og slutninger i den kommunistiske vitenskapen, uten å tilegne seg den summen av kunnskap som kommunismen sjøl er et resultat av. Marxismen er et eksempel som viser hvordan kommunismen oppsto fra summen av menneskelig kunnskap.

Dere har lest og hørt at den kommunistiske teorien — den kommunistiske vitenskapen, skapt i hovedsak av Marx, denne marxistiske læra — ikke lenger er verket til en enkelt sosialist fra det nittende århundre, sjøl om han var et geni, og at den er blitt læra til millioner og titalls millioner proletarer over hele verden, som bruker den i kampen mot kapitalismen. Hvis dere spør om hvorfor læra til Marx har klart å vinne hjertene og sinnene til millioner på millioner i den mest revolusjonære klassen, vil dere få bare ett svar: Det er fordi Marx bygde arbeidet sitt på det faste grunnlaget av den menneskelige kunnskapen som var samla under kapitalismen. Etter at han hadde studert lovene som styrer utviklinga av det menneskelige samfunnet, forsto Marx det

uunngåelige i at kapitalismen utvikler seg mot kommunismen. Det viktigste er at han beviste dette utelukkende på grunnlag av ei uhyre presis, detaljert og djuptgående undersøkelse av dette kapitalistiske samfunnet, gjennom å tilegne seg fullt og helt alt som tidligere vitenskap hadde frambrakt. Han bearbeida kritisk alt som var blitt skapt av menneskesamfunnet, uten å overse en eneste detalj. Han tok opp til nyvurdering alt som den menneskelige tenkninga hadde skapt, underkasta det kritikk og prøvde det på arbeiderbevegelsen. Fra dette trakk han slutninger som folk som var hemma av borgerlige begrensninger eller bundet av borgerlige fordommer ikke kunne trekke.

Vi må huske på dette når vi for eksempel snakker om proletarisk kultur⁶⁵. Vi vil ikke klare å løse dette problemet med mindre vi forstår at bare nøyaktig kunnskap og omdanning av den kulturen som er skapt gjennom hele utviklinga av menneskeheten, vil sette oss i stand til å skape en proletarisk kultur. En proletarisk kultur blir ikke grepet rett ut av lufta, den er ikke en oppfinnelse av de som kaller seg eksperter på proletarisk kultur. Alt slikt er tull. Proletarisk kultur må være den logiske utviklinga av den kunnskapsmengda som menneskeheten har samla under åket av det kapitalistiske samfunnet, godseiersamfunnet og byråkratsamfunnet. Alle disse veiene har ført fram til og vil fortsette å føre fram til proletarisk kultur, på samme vis som den politiske økonomien, slik den blei omskapt av Marx, har vist oss hva det menneskelig samfunnet skal nå fram til, veiene til klassekampen, til begynnelsen på den proletariske revolusjonen.

Når vi så ofte hører at representanter for ungdommen, såvel som talsmenn for et nytt utdanningssystem, angriper de gamle skolene og påstår at de sto for et puggesystem, sier vi til dem at vi må overta det som var bra i de gamle skolene. Vi skal ikke overta systemet med å overlesse hjernene til unge mennesker med enorme kunnskapsmengder, der ni tiendedeler var unyttig kunnskap og en tiendedel forvrengt. Men dette betyr ikke at vi kan begrense oss til kommunistiske oppsummeringer og bare lære kommunistiske slagord. Dere klarer ikke å skape kommunismen på det viset. Dere kan bare bli kommunister når dere beriker deres viten med kunnskap om alle de skattene som menneskeheten har skapt.

Vi har ikke behov for å pugge, men vi trenger avgjort å utvikle og forbedre tenkinga til hver eneste lærevillige person med kunnskaper om grunnleggende kjensgjerninger. Kommunismen blir et tomt ord, bare et reklameskilt — og kommunisten bare en skrythals, hvis alle kunnskapene han har tilegna seg ikke blir fordøyd i bevisstheten hans. Dere må ikke bare tilegne dere denne kunnskapen, men tilegne den kritisk, slik at dere ikke stapper hodet fullt av unyttig gods, men beriker det med alle de kjensgjerningene som er uunnværlige for et velutdanna menneske i dag. Hvis en kommunist fant på å skryte av sin kommunisme på grunn av alle de fiks ferdige konklusjonene han hadde tilegna seg, uten å gjøre en god del hardt og alvorlig arbeid, uten å forstå de kjensgjerningene han har plikt til å undersøke kritisk, så ville han virkelig være en ynkelig kommunist. Det er katastrofalt å være så overflatisk.

Hvis jeg veit at jeg veit lite, bør jeg kjempe for å lære mer. Men hvis en mann sier at han er kommunist og at han ikke trenger å ha skikkelig kunnskap om noe, vil han aldri bli noe som likner på en kommunist.

Den gamle skolen produserte tjenerne som kapitalistene trengte. Den gamle skolen gjorde vitenskapsmennene til personer som måtte skrive og si det som passa kapitalistene. Derfor må vi kvitte oss med den. Men betyr det at vi skal kvitte oss med den, ødelegge den, det samme som at vi ikke skal overta fra den alt det som menneskeheten har samla og som er betydningsfullt for mennesket? Betyr det at vi ikke trenger å skille mellom det som var nødvendig for kapitalismen og det som er nødvendig for kommunismen?

Vi skifter ut de gamle drill-sersjantmetodene som blei praktisert i det borgerlige samfunnet mot flertallets vilje, med den klassebevisste disiplinen til arbeiderne og bøndene, som forener hatet til det gamle samfunnet med en besluttosom evne og vilje til å samle og organisere kreftene sine i denne kampen for å drive viljene til hundrevis av millioner mennesker — splitta og spredt over hele landet — sammen til en eneste vilje som er nødvendig for at vi ikke skal bli slått. Uten denne solidariteten, uten denne bevisste disiplinen til arbeiderne og bøndene, er saka vår håpløs. Uten dette vil vi ikke klare å nedkjempe kapitalistene og godseierne i hele verden. Vi vil ikke en gang klare å konsolidere grunnlaget, for ikke å snakke om å bygge et nytt

kommunistisk samfunn på dette grunnlaget. På samme vis må vi forstå at vi må erstatte det gamle undervisningssystemet, den gamle pugginga, og den gamle dressuren med en evne til å tilegne oss hele summen av menneskelig kunnskap, og tilegne oss den på en slik måte at kommunismen ikke blir noe vi lærer utenat, men noe vi sjøl har tenkt igjennom, noe som munner ut i konklusjoner som er uomgjengelige sett ut fra den moderne utdanninga. Dette gjelder for oss samtidig som vi fordømmer den gamle skolen, føler et helt rimelig og rettferdig hat overfor den og verdsetter viljen til å avskaffe den.

Det er slik hovedoppgavene bør bli lagt fram når vi snakker om målet: Å lære kommunismen.

Jeg vil komme med et praktisk eksempel for å gjøre dette klart for dere, og vise hvordan en skal nærme seg spørsmålet om hvordan dere skal lære. Dere veit alle sammen at vi etter de militære oppgavene med å forsvare republikken, nå står overfor økonomiske oppgaver. Som vi veit, så kan ikke det kommunistiske samfunnet bli bygd uten at vi gjenreiser industrien og jordbruket, og dette kan vi ikke gjøre på den gamle måten. Vi må gjenreise jordbruket og industrien på et moderne grunnlag som svarer til det siste ordet i vitenskapen. Dere veit at elektrisiteten er det grunnlaget, og det er bare når dere har nådd målet med elektrifisering av hele landet, av alle industri- og jordbruksgreiner, at dere vil klare å bygge et kommunistisk samfunn for dere sjøl, et samfunn som den gamle generasjonen ikke kan klare å bygge. Dere står overfor oppgava med å gjenopplive hele landet økonomisk, å omdanne og gjenreise både jordbruket og industrien etter moderne tekniske retningslinjer, grunnlagt på moderne vitenskap og teknologi, på elektrisitet. Dere forstår svært godt at analfabeter ikke kan gi seg i kast med elektrifisering, og at det heller ikke er nok bare å kunne lese og skrive. Det er utilstrekkelig å forstå hva elektrisitet er. Det som trengs er kunnskap om hvordan en skal bruke den teknisk i industrien og landbruket, og i de forskjellige delene av landbruket og industrien. Dette må en lære sjøl, og hele den oppvoksende generasjonen av arbeidsfolk må få lære det. Dette er den oppgava som står foran hver eneste klassebevisste kommunist, hvert eneste ungt menneske som regner seg sjøl som kommunist, og klart forstår at ved å gå inn i det kommunistiske ungdoms-

forbundet, har han forplikta seg til å hjelpe partiet med å bygge kommunismen og til å hjelpe hele den unge generasjonen med å skape et kommunistiske samfunn. Ungkommunisten må forstå at det kommunistiske samfunnet bare kan skapes på grunnlag av moderne utdanning og at hvis han ikke skaffer seg denne utdanninga, vil kommunismen bare bli et fromt ønske.

Oppgava for den eldre generasjonen var å styrte borgerskapet. Hovedoppgava den gangen var å kritisere borgerskapet, reise hat mot borgerskapet blant massene, og fostre klassebevissthet og evne til å forene kreftene. Den nye generasjonen står overfor ei langt mer komplisert oppgave. Plikta deres ligger ikke bare i å samle kreftene for å opprettholde arbeider- og bonderegjeringa mot overfall fra kapitalistene. Sjølsagt må dere gjøre det, det er noe dere forstår klart, noe hver eneste kommunist har innsett tydelig. Men det er ikke nok. Dere skal bygge opp et kommunistisk samfunn. På mange vis er halve arbeidet blitt gjort. Det gamle systemet er blitt ødelagt, akkurat som det fortjente, det har endt opp som en ruinhaug, akkurat som det fortjente. Grunnen er rydda, og på den skal den unge kommunistiske generasjonen bygge et kommunistisk samfunn. Dere står overfor oppgava med å bygge opp, og dere kan bare mestre den oppgava hvis dere tilegner dere all moderne kunnskap, bare hvis dere klarer å omforme kommunismen fra ferdige, utenat lærte regler, råd, oppskrifter, forskrifter og programmer til en levende virkelighet som forener det forestående arbeidet deres, bare dersom dere klarer å gjøre kommunismen til ei rettesnor i det praktiske arbeidet deres.

Dette er oppgavene dere skal utføre når det gjelder å utdanne, lære opp og vekke hele den unge generasjonen. Dere må være de fremste i rekkene til de millionene som skal bygge det kommunistiske samfunnet, der hver eneste unge mann og kvinne burde være. Dere kan ikke bygge et kommunistisk samfunn uten at dere trekker massene av unge arbeidere og bønder med i arbeidet med å bygge kommunismen.

Her er det en naturlig overgang til spørsmålet om hvordan vi skal undervise i kommunismen og hvilke særegne trekk metodene våre skal ha.

Jeg vil først ta for meg spørsmålet om den kommunistiske moralen.

Dere må oppdra dere sjøl til å bli kommunister. Det er oppgava til ungdomsforbundet å organisere de praktiske aktivitetene på en slik måte at medlemmene — gjennom studier, organisering, solidaritet og kamp, kan oppdra både seg sjøl og alle dem som ser på forbundet som en ledelse. Det bør oppdra kommunister. Hele målsettinga med å lære opp, utdanne og undervise ungdommen av i dag, er å gjennomsyre dem med kommunistisk moral.

Men fins det noe slikt som kommunistisk etikk? Fins det noe slikt som kommunistisk moral? Sjølsagt gjør det det. Det blir ofte påstått at vi ikke har noen egen moral, ofte beskylder borgerskapet kommunistene for å forkaste all moral. Dette er en metode for å forkludre saka, for å kaste sand i øynene på arbeiderne og bøndene.

I hvilken forstand er det vi forkaster etikk og moral?

I betydninga som borgerskapet har gitt den, som avleda morallæra fra guds bud. Her sier vi sjølsagt at vi ikke trur på gud, og at vi svært godt kjenner til at presteskapet, godseierne og borgerskapet utnytta guds navn for å fremme sine egne interesser som utbyttere. Eller, i stedet for å grunnlegge morallæra på disse buda, på guds bud, så grunnla de den på idealistiske eller halv-idealistiske fraser som alltid endte opp som noe i likhet med guds bud.

Vi forkaster all moral som er grunnlagt på overmenneskelige og klasseløse begreper. Vi slår fast at dette er bedrag, lureri, at det fordummer arbeiderne og bøndene og tjener interessene til godseierne og kapitalistene.

Vi slår fast at vår moral er fullstendig underordna interessene til proletariatets klassekamp. Vår moral skriver seg fra interessene til proletariatets klassekamp.

Det gamle samfunnet var grunnlagt på at alle bøndene og arbeiderne var undertrykt av godseierne og kapitalistene. Vi måtte ødelegge alt det og styrte dem, men for å gjøre det måtte vi skape enhet. En slik enhet kan ikke gud skape.

Denne enheten kunne bare komme fra fabrikkene, fra et proletariat som var skolert og vekket fra den lange slumringa si. Først da denne klassen var danna, kunne det oppstå en massebevegelse som har ført til det vi har nå — seier for den proletariske revolusjonen i et av de svakeste landa i verden, som i tre år har slått tilbake overfalla fra

borgerskapet i hele verden. Vi kan se hvordan den proletariske revolusjonen utvikler seg over hele verden. På grunnlag av erfaring, kan vi nå si at bare proletariatet kunne skape den solide krafta som de splitta og spredte bøndene følger, og som har stått imot alle overfalla fra utbytterne. Bare denne klassen kan hjelpe de arbeidende massene til å forene seg, blir sammensveisa og bestemt forsvare, grunnfeste og bygge opp et kommunistisk samfunn.

Det er derfor vi sier at for oss fins det ikke noe slikt som en moral som står utafor det menneskelige samfunnet. Det er bedrageri. For oss er moralen underordna interessene som er knytta til proletariatets klassekamp.

Hva består den klassekampen i ? Den består i å styrte tsaren, styrte kapitalistene og avskaffe kapitalistklassen.

Hva er klasser reint allment? Klasser er det som tillater en del av samfunnet å tilegne seg arbeidet til den andre delen. Når en del av samfunnet tilegner seg all jord, har vi en godseierklasse og en bondeklasse. Når en del av samfunnet eier fabrikkene, aksjene og kapitalen mens en annen del arbeider i disse fabrikkene, så har vi en kapitalistklasse og en proletarisk klasse.

Det var ikke vanskelig å jage vekk tsaren — til det trengte vi bare noen få dager. Det var ikke særlig vanskelig å jage vekk godseierne — det blei gjort på et par måneder. Det var heller ikke så mye verre å jage vekk kapitalistene. Men det er langt, langt vanskeligere å avskaffe klassene, og vi har fortsatt skillet mellom arbeidere og bønder. Hvis bonden sitter på sitt eget jordstykke og holder tilbake kornoverskuddet sitt, det vil si korn som han ikke trenger sjøl eller til dyra sine, mens resten av folket ikke har brød, så er han en utbytter. Jo mer korn han beholder for seg sjøl, jo mer lønnsomt blir det for ham, og da kan de andre bare sulte. «Jo mer de sulter, jo dyrere kan jeg selge dette kornet.» Alle burde arbeide etter en eneste felles plan, på felles jord, i felles fabrikker og i samsvar med et felles system. Er dette lett å oppnå? Dere ser at det ikke er like lett som å jage vekk tsaren, godseierne og kapitalistene. Det som trengs er at proletariatet omskolerer en del av bøndene, det må vinne de arbeidende bøndene over til seg for å knuse motstanden hos de bøndene som er rike og som tjener på fattigdommen og de andres nød. Målet for den proletariske kampen er altså ikke oppnådd fullt ut, sjøl om vi har styrta tsaren og

jagd vekk godseierne og kapitalistene. Å nå dette målet er nettopp oppgava til det systemet vi kaller proletariatets diktatur.

Klassekampen fortsetter, den har bare skifta former. Det er proletariatets klassekamp for å hindre at de gamle utbytterne vender tilbake, for å forene de spredte massene av uopplyste bønder til en enhet. Klassekampen fortsetter og det er oppgava vår å innordne alle interesser under denne kampen. Den kommunistiske moralen vår er også underordna den oppgava. Vi slår fast: Moral er det som tjener til å ødelegge det gamle utbyttersamfunnet og til å forene hele det arbeidende folket rundt proletariatet, som er i ferd med å bygge opp et nytt kommunistisk samfunn.

Kommunistisk moral er det som tjener denne kampen og samler hele det arbeidende folket mot all utbytting, mot all privat småeiendom. For småeiendommen lar en person beholde det som arbeidet til hele samfunnet har skapt. I landet vårt er jorda felleseiendom.

Men la oss anta at jeg tar et stykke av denne felles eiendommen og dyrker dobbelt så mye korn på det stykket som det jeg trenger, og tjener på overskuddet. La oss anta at jeg resonnerer som så at jo flere sultende folk det fins, jo mer vil de betale. Oppfører jeg meg da som en kommunist? Nei, jeg oppfører meg som utbytter, en eiendomsbesitter. Dette må vi bekjempe. Hvis vi tillater at dette fortsetter, vil vi vende tilbake til herredømmet til kapitalistene, til borgerskapet sitt styre — noe som har hendt mer enn en gang i tidligere revolusjoner. For å hindre gjenopprettinga av herredømmet til kapitalistene og borgerskapet, kan vi ikke tillate profittering, vi må ikke tillate at enkeltpersoner blir rike på bekostning av resten. Det arbeidende folket må forene seg med proletariatet og skape et kommunistisk samfunn. Dette er hovedtrekket ved den grunnleggende oppgava til forbundet og organisasjonen til den kommunistiske ungdommen.

Det gamle samfunnet var grunnlagt på prinsippet om å røve eller bli røva, arbeide for andre eller få andre til å arbeide for deg, være slaveeier eller slave. Folk som er oppdratt i et slikt samfunn får sjølsagt inn med morsmelka, så og si, psykologien, vanen, begrepet som sier: Du er enten slaveeier eller slave, eller en småeier, en lavere funksjonær, en lavere embetsmann eller en intellektuell — kort sagt, et

menneske som bare er opptatt med seg sjøl og som bryr seg filla om andre folk.

Hvis jeg arbeider på dette jordstykket, bryr jeg meg filla om andre folk. Hvis andre sulter, desto bedre for meg, da får jeg mer for kornet mitt. Hvis jeg arbeider som lege, ingeniør, lærer eller kontorist, bryr jeg meg ikke en døyt om andre. Hvis jeg smisker for dem som har makta, kan det være at jeg får beholde jobben min og kanskje jeg til og med kan klatre oppover i livet og bli en borger. En kommunist kan ikke ha ei slik innstilling og slike følelser. Da arbeiderne og bøndene viste at de med egne krefter klarte å forsvare seg og skape et nytt samfunn, var det begynnelsen på ei ny og kommunistisk oppdragelse, ei oppdragelse i kampen mot utbytterne, ei oppdragelse i allianse med proletariatet mot streberne og småeierne, mot innstillinga og vanene som sier: Jeg er ute etter profitt for meg sjøl og gir blaffen i alt annet.

Dette er svaret på spørsmålet om hvordan den unge oppvoksende generasjonen skal lære kommunismen.

Ungdommen kan bare lære kommunisme ved å knytte hvert eneste skritt i studiene, opplæringa og utdanninga si til den uopphørlige kampen som proletarene og det arbeidende folket fører mot det gamle utbyttersamfunnet. Når folk forteller oss om moral svarer vi: For en kommunist ligger hele moralen i denne enhetlige disiplinen og bevisste massekampen mot utbytterne. Vi trur ikke på noen evig moral, og vi avslører falskheten i alle mytene om moral. Moralens skal bidra til å heve det menneskelige samfunnet opp på et høyere nivå og kvitte seg med utbyttinga av arbeidet.

For å oppnå dette trenger vi den generasjonen av unge mennesker som tok til å bli politisk modne midt under en disiplinert og forbitra kamp mot borgerskapet. I denne kampen oppdrar denne generasjonen virkelige kommunister. Den må underordne seg denne kampen og knytte hvert skritt i studiene, utdanninga og opplæringa si til den. Oppdragelsen av den kommunistiske ungdommen skal ikke bestå i vakre talemåter og moralregler. Det er ikke det oppdragelse består i. Når folk har sett hvordan fedrene og mødrene deres levde under åket til godseierne og kapitalistene, når de sjøl har opplevd lidelsene til dem som begynte kampen mot utbytterne, når de har sett ofrene for å holde på det som er vunnet og sett hvilke dødelige fiender

godseierne og kapitalistene er — blir de opplært av disse forholda til å bli kommunister. Kommunistisk moral er grunnlagt på kampen for å styrke og bygge ut kommunismen. Det er også grunnlaget for kommunistisk opplæring, oppdragelse og undervisning. Det er svaret på spørsmålet om hvordan en skal lære kommunisme.

Vi har ingen tiltro til undervisning, opplæring og oppdragelse hvis dette er noe som bare er begrensa til skolestua og atskilt fra det yrende livet. Så lenge arbeiderne og bøndene er undertrykt av godseierne og kapitalistene, og så lenge skolene er kontrollert av godseierne og kapitalistene, vil den unge generasjonen fortsette å være blind og uvitende. Skolen våre må gi ungdommen grunnleggende kunnskaper, evnen til sjøl å utforme kommunistiske synspunkter. De må gjøre ungdommen til skolerte mennesker. Mens de går på skolen, skal de lære å bli deltakere i kampen for frigjøring fra utbytterne. Det kommunistiske ungdomsforbundet fortjener bare navnet sitt som forbundet for den unge kommunistiske generasjonen når hvert eneste skritt i undervisninga, opplæringa og oppdragelsen er knytta sammen med deltaking i den felles kampen som hele det arbeidende folket fører mot utbytterne. Dere veit utmerka godt at så lenge Russland er den eneste arbeiderrepublikken og det gamle borgerlige systemet består i resten av verden, kommer vi til å være svakere enn de er, og vil hele tida være trua av nye angrep. Og vi kommer til å vinne i den framtidige kampen bare hvis vi lærer oss å stå enhetlig sammen, og når vi oppnår styrke og fasthet, blir vi virkelig uovervinnelige. Følgelig betyr det å være kommunist at dere må organisere og forene hele den unge generasjonen og være eksempler på opplæring og disiplin i denne kampen. Da vil dere klare å starte reisinga av det byggverket som er det kommunistiske samfunnet, og fullende det.

For å gjøre dette klarere for dere, skal jeg komme med et eksempel. Vi kaller oss kommunister. Hva er en kommunist? Kommunist er et latinsk ord. *Communis* er latin for «felles». Det kommunistiske samfunnet er et samfunn der alt — jorda, fabrikkene — blir eid i fellesskap, og der folk arbeider i fellesskap. Det er kommunisme.

Er det mulig å arbeide i fellesskap hvis hver og en arbeider på sin egen jordflekk? Arbeid i fellesskap kan ikke bli innført med ett slag. Det er umulig. Det faller ikke ned fra him-

melen. Det kommer gjennom hardt arbeid og oppofring, det blir skapt i løpet av kampen. De gamle bøkene duger ikke her, ingen trur på dem. Det som trengs er ens egne livserfaringer. Da Koltsjak og Denikin rykka fram fra Sibir og Sør-Russland, var bøndene på deres side. De likte ikke bolsjevismen fordi bolsjevikene overtok kornet deres til en fast pris. Men da bøndene i Sibir og Ukraina opplevde styret til Koltsjak og Denikin, forsto de at de bare hadde et alternativ: Enten å gå til kapitalistene, som med en gang ville overgi dem til slaveriet under godseierne, eller å følge arbeiderne, som sant nok ikke lovde et land som fløt av melk og honning og som krevde jernhard disiplin og fasthet i en tung kamp, men som ville lede dem vekk fra slaveriet under kapitalistene og godseierne. Da til og med de uopplyste bøndene så og forsto dette ut fra sin egen erfaring, blei de bevisste tilhengere av kommunismen som hadde gjennomgått en hard skole. Det er slik erfaring som må legge grunnlaget for hele virksomheten til det kommunistiske ungdomsforbundet.

Jeg har svart på spørsmålene om hva vi skal lære, hva vi skal ta fra de gamle skolene og fra den gamle vitenskapen. Jeg skal nå forsøke å svare på spørsmålet om hvordan vi skal lære dette. Svaret er: Bare gjennom å knytte hvert trinn i skoleaktivitetene, hvert trinn i oppdragelsen, utdanninga og undervisninga, uløselig til den kampen hele det arbeidende folket fører mot utbytterne.

Jeg skal komme med noen få eksempler fra erfaringene som noen av ungdomsorganisasjonene har hatt i arbeidet sitt, for å vise hvordan denne oppdragelsen i kommunisme bør foregå. Alle snakker om å avskaffe analfabetismen. Dere veit at et kommunistisk samfunn ikke kan bli bygd i et land der folk ikke kan lese og skrive. Det er ikke nok for sovjetregjeringa å sende ut en ordre, eller for partiet å sende ut ei særskilt parole eller å peke ut et bestemt antall av de beste arbeiderne til denne oppgava. Den unge generasjonen må sjøl ta opp dette arbeidet. Kommunisme betyr at ungdommen, de unge mennene og kvinnene som tilhører ungdomsforbundet, skal si: Dette er vårt arbeid. Vi skal samle oss og dra til landdistriktene for å avskaffe analfabetismen, slik at det ikke skal finnes unge folk som ikke kan lese og skrive. Vi prøver å få den oppvoksende generasjonen til å gå inn for dette arbeidet. Dere veit at vi

ikke kan omforme et uopplyst og analfabetisk Russland til et skrive- og lesekyndig land raskt. Men hvis ungdomsforbundet setter i gang med arbeidet, og hvis alle unge folk arbeider til beste for alle, vil forbundet med et medlemstall på 400 000 unge menn og kvinner ha rett til å kalle seg sjøl et kommunistisk ungdomsforbund. Det er også oppgava til forbundet å hjelpe de unge menneskene som ikke sjøl er i stand til å komme ut av analfabetismens mørke, ikke bare å tilegne seg sjøl bestemte kunnskaper. Å være medlem av ungdomsforbundet betyr å vie arbeidskrafta si og anstrengelsene sine til fellesskapets sak. Dette er kommunistisk oppdragelse. Bare gjennom slikt arbeid blir unge menn og kvinner virkelige kommunister. Bare hvis de oppnår praktiske resultater i dette arbeidet, vil de bli kommunister.

La oss for eksempel ta arbeidet med grønnsakhagene i forstedene. Er ikke dette et skikkelig arbeid? Det er en av oppgavene til det kommunistiske ungdomsforbundet. Folk sulter, det er hungersnød i fabrikkene. Vi må utvikle grønnsakhager for å redde oss fra å sulte. Men dyrkinga fortsetter på den gamle måten. Derfor bør mer klassebevisste elementer delta i dette arbeidet, og da vil dere se at antallet grønnsakhager kommer til å øke, arealet vil bli større, og resultatene vil bli forbedra. Det kommunistiske ungdomsforbundet må aktivt ta del i dette arbeidet. Hvert forbund og hver forbundsavdeling bør se på dette som ei plikt.

Det kommunistiske ungdomsforbundet skal være en stormtropp som deltar i alt arbeid og viser tiltak og handlekraft. Forbundet skal være en organisasjon som gir hver eneste arbeider muligheten til å se at det består av folk som kanskje lærer bort noe han ikke forstår, og noe han kanskje ikke trur på med det samme, men som driver et praktisk arbeid og en virksomhet som legger for dagen at de virkelig er folk som viser ham den rette veien.

Hvis det kommunistiske ungdomsforbundet ikke klarer å organisere arbeidet sitt på dette viset på alle felter, betyr det at forbundet er i ferd med å slå inn på den gamle borgerlige veien. Vi må samordne utdanninga vår med kampen det arbeidende folket fører mot utbytterne, for å hjelpe de førstnevnte til å fullføre oppgavene som følger av den kommunistiske læra.

Medlemmene av forbundet må bruke hver ledige time til å forbedre grønsakhagene eller til å organisere utdanninga av unge mennesker ved en eller annen fabrikk, og så videre. Vi ønsker å omdanne Russland fra et fattig og utarma land til et rikt land. Det kommunistiske ungdomsforbundet må forbinde utdanninga si, studiene sine og oppdragelsen sin med arbeidet til arbeiderne og bøndene, slik at det ikke begrenser seg til skoler eller til å lese kommunistiske brosjyrer og bøker. Bare ved å arbeide side om side med arbeiderne og bøndene, kan en bli en virkelig kommunist. Og alle må se at alle medlemmene i ungdomsforbundet er lese- og skrivekyttinge, og samtidig ivrige i jobben sin. Når alle ser at vi har fjerna de gamle dressurmetodene fra skolene og erstatta dem med bevisst disiplin, at alle unge menn og kvinner deltar i subbotniker og nytter hver eneste gard i utkanten av byene til å hjelpe befolkninga — så vil folk slutte å se på arbeid på den gamle måten.

Det er oppgava til det kommunistiske ungdomsforbundet å organisere hjelp og støtte over alt, i landsbyer eller boligstrøk, når det gjelder slike saker som — og jeg skal ta et lite eksempel — offentlig hygiene og fordelinga av mat. Hvordan blei dette gjort i det gamle, kapitalistiske samfunnet? Alle jobba bare for seg sjøl og ingen brydde seg et døyt om de gamle og sjuke, eller om at husarbeidet bare var ei sak for kvinnene, og som følgelig levde i undertrykking og trelldom. Hvem er det som skal kjempe mot dette? Det skal ungdomsforbundet, som må si: Vi skal forandre alt dette, vi skal organisere avdelinger av unge folk som skal hjelpe til med å sikre offentlig hygiene eller fordele maten, som vil stå for systematisk inspeksjon fra hus til hus og arbeide på en organisert måte til beste for hele samfunnet, vi skal fordele kreftene riktig og vise at arbeidet må være organisert.

Den generasjonen folk som nå er femti år, kan ikke vente å få oppleve et kommunistisk samfunn. Innen den tida vil dette slektleddet være borte. Men den generasjonen som nå er femten år, kommer til å oppleve det kommunistiske samfunnet og kommer sjøl til å bygge dette samfunnet. Denne generasjonen bør vite at hele formålet med livet deres er å bygge et kommunistisk samfunn. I det gamle samfunnet arbeidde hver familie atskilt, og arbeidet var ikke organisert av noen utenom av godseierne og kapitalistene, som un-

dertrykte folkemassene. Vi må organisere alt arbeid, uansett hvor strevsomt og rotete det er, slik at hver eneste arbeider og bonde vil kunne si: Jeg er en del av den store hæren med fri arbeidskraft, og jeg skal klare og bygge livet mitt uten godseierne og kapitalistene, og, hjelpe til med å opprette det kommunistiske systemet. Det kommunistiske ungdomsforbundet skal lære alle unge mennesker å ta del i bevisst og disiplinert arbeid fra en tidlig alder. Slik kan vi være trygge på at de problemene som nå står foran oss, kommer til å bli løst. Vi må regne med at det vil ta ikke mindre enn ti år før landet er elektrifisert, slik at det utarma landet vårt kan nyte godt av de seineste resultatene i teknologien. Derfor bør den generasjonen som nå er femten år, og som kommer til å leve i et kommunistisk samfunn om ti eller tjue år, innrette alle de utdanningsmessige gjøremåla sine slik at ungdommen hver dag, i hver eneste landsby og by tar del i de praktiske løsningene av ulike problemer innafor det felles arbeidet, uansett hvor små eller enkle problemene er.

Framgangen for den kommunistiske oppbygginga vil være sikra når dette blir gjort i hver eneste landsby, etterhvert som det utvikler seg en kommunistisk kappestrid og ungdommen beviser at den kan samordne arbeidet sitt. Bare ved å se på hvert eneste skritt dere tar ut fra framgangen for denne oppbygginga, og bare ved å spørre oss sjøl om vi har gjort alt vi kan for å stå sammen og være politisk bevisste arbeidende mennesker, kan det kommunistiske ungdomsforbundet ha framgang i å forene den halve millionen medlemmer til en eneste arbeidshær og vinne respekt hos alle. (*Stormende applaus*)

Pravda nr. 221, 222, 223,
den 5., 6., og 7. oktober 1920.

Trykt etter *Pravdateksten* og jamført med teksten i brosjyra: N. Lenin (V. I. Uljanov): *Oppgavene til ungdomsforbundet*, 1920.

BREV TIL ARBEIDERE I TULA*

20. oktober 1920

Kjære kamerater!

Slik *dere* framstiller det, er jeg enig med dere. Men hvis dere ønsker å bruke oppfatninga mi mot «opposisjonen» hos dere, så *la den få* brevet deres til meg sammen med svaret mitt. På det viset vil de få kjennskap til dette og gi meg framstillinga *si*, og jeg vil ikke lenger være ensidig informert.

Når det gjelder saka, skal jeg uttale meg svært kort. Så lenge vi ikke har seira *fullstendig* over Wrangel, så lenge vi ikke har tatt Krim helt og fullt, så lenge vil de militære oppgavene stå i *første* rekke. Det er helt ugjendrivelig.

Etter det er det *store muligheter* for at det i ei viss tid *også etter seieren* over Wrangel vil være ei førsterangs oppgave for *Tula*, med sine gevær- og patronfabrikker, å fullføre arbeidet med produksjonen av gevær og patroner, *fordi hæren må bli gjort klar* til våren. Jeg ber dere unnskyldte dette korte svaret, og ber om at dere gir meg beskjed om dere har vist «opposisjonen» brevet mitt og brevet deres til meg.

Med kommunistisk hilsen,

Lenin

Brevet blei trykt første gang i 1942, i «Leninski Sbornik», XXXIV, s. 372.

* Noen av medlemmene i presidiet for RKP's guvernementsstyre i Tula hadde skriftlig bedt Lenin å uttale seg om «hvilket av de to standpunktene til den øyeblikkelige situasjonen i Russland som var det riktige: Det standpunktet at den fredelige oppbygginga står i første rekke, eller det standpunktet at alle krefter først og fremst må bli satt inn for å løse de militære oppgavene våre». Forfatterne av brevet uttalte at de var redde for at hvis en satte de økonomiske og oppdragende oppgavene i første rekke, slik enkelte medlemmer av partiorganisasjonen i Tula ville gjøre, kunne dette svekke arbeidsinnsatsen og disiplinen i våpenfabrikkene i Tula. (Arkivet i Marx-Engels Lenin-instituttet, nr.5717.) (Red.)

NOTER PERSONREGISTER

1. *Kadetter* — medlemmer av Det konstitusjonelt-demokratiske partiet som var det ledende liberal-monarkistiske partiet i Russland. Partiet blei danna i oktober 1905, og medlemmene kom fra borgerskapet — jordeiende Zemstvo-medlemmer og borgerlige intellektuelle. (*Zemstvo* — lokalt sjølstyre med adelen i spissen. Zemstvoene blei oppretta i 1864 av tsaren, og skulle være et slags fylkesting der en tok opp reint lokale økonomiske problemer. Zemstvoene sto under kontroll av de lokale guvernørene og innenriksministeren, som kunne oppheve vedtaka deres dersom regjeringa ikke likte dem.) Kadettene kalte seg sjøl for «partiet for folkets frihet» for å narre det arbeidende folket, men i virkeligheten gikk de aldri ut over kravet om et konstitusjonelt demokrati. Under den første verdenskrigen var kadettene aktive støttespillere for utenrikspolitikken til tsar-regjeringa, som gikk ut på å annektere områder. Da den borgerlig-demokratiske revolusjonen kom i februar 1917, prøvde de å redde monarkiet. Kadettene hadde en ledende stilling i den borgerlige provisoriske regjeringa og førte en anti-folkelig, kontrarevolusjonær politikk som blei godtatt av de britiske, franske og amerikanske imperialistene. Etter den store sosialistiske Oktoberrevolusjonen, blei kadettene uforsonlige fiender av sovjetmakta, og deltok i alle de væpna kontrarevolusjonære handlingene og felttoga til intervensjonistene. Etter at hvitegardistene og intervensjonistene blei slått, emigrerte kadettene og fortsatte de kontrarevolusjonære handlingene sine i utlandet.

2. *Mensjevikene* — de som støtta den småborgerlige, opportunistiske strømninga innafor Russlands sosialdemokratiske parti, og som var redskapet for borgerlig innflytelse blant arbeiderne. Navnet, som betyr «medlemmer av mindretallet», skriver seg fra Den andre kongressen i Russlands sosialdemokratiske arbeiderparti i 1903, fra valga til de sentrale organene i partiet, som blei holdt på slutten av kongressen. Mensjevikene var i mindretall, mens de revolusjonære sosialdemokratene, leda av Lenin, utgjorde flertallet (ordet «bolsjevik» betyr «medlemmer av flertallet»). Under revolusjonen fra 1905 til 1907, var mensjevikene imot at proletariatet skulle ta ledelsen i revolusjonen, de var imot alliansen mellom arbeiderklassen og bøndene, de gikk inn for en overenskomst med det liberale borgerskapet og var for at det skulle ha ledelsen i revolusjonen. I løpet av reaksjonsåra (1907-1910) som fulgte etter at revolusjonen var slått ned, preika mensjevikene likvidasjonisme, dvs. de ville avskaffe det revolusjonære partiet til proletariatet som arbeidde illegalt.

Den borgerlig-demokratiske februarrevolusjonen i 1917 førte til at det blei oppretta ei dobbeltmakt i Russland — borgerskapets diktatur gjennom den provisoriske regjeringa, og proletariatets og bøndenes diktatur gjennom sovjetene. Mensjevikene og de sosialrevolusjonære gikk inn i den provisoriske regjeringa, støtta den imperialistiske politikken den førte og kjempa mot den proletariske revolusjonen som var i ferd med å vokse seg sterk. Innafor sovjetene førte mensjevikene den samme politikken med å støtte den provisoriske regjeringa og å skille massene fra den revolusjonære bevegelsen.

Etter Oktoberrevolusjonen blei mensjevikene et åpent kontrarevolusjonært parti som organiserte og deltok i sammensvergelses og oppstander som tok sikte på å styrte sovjetmakta.

3. *Sosialrevolusjonære* — medlemmer av et småborgerlig parti som oppsto seint i 1901, tidlig i 1902, da et visst antall narodnik-grupper og -sirkler slo

seg sammen (Den sosialrevolusjonære union, De sosialrevolusjonæres parti, og andre).

(*Narodnismen* — en småborgerlig strømning innafor den russiske revolusjonære bevegelsen som oppsto på 1860-1870-tallet. De gikk inn for at godseierjorda skulle gis til bøndene, og var mot eneveldet. De mente at de var sosialister, men sosialismen deres var utopisk. De benekta den lov-messige utviklinga av kapitalismen i Russland, og mente at den revolu-sjonære hovedkrafta var bøndene og ikke proletariatet. Videre benekta de massenes rolle i den historiske utviklinga, og påsto at historia blei skapt av store personligheter — som står i motsetning til tregheten til massene. Narodnikene gikk ut på landsbygda for å få støtte mot sjølherskerdømmet (derav navnet: narod = folket), men noen særlig støtte fikk de ikke.)

De sosialrevolusjonære skilte ikke mellom proletariatet og småeierne, de glatta over klasseforskjellene blant bøndene og benekta den ledende rolla proletariatet spiller i revolusjonen. Synspunktene de sosialrevolusjonære sto for, var ei blanding av narodnik-ideer og revisjonisme. For å bruke et uttrykk fra Lenin, så forsøkte de «å flikke på revnene i narodnik-ideene med biter fra moderne opportunistisk 'kritikk' av marxismen». (Lenin, «Sosialismen og bøndene». (1905), Samla verk, eng. utg. 1965, b. 9, s.310)

Bolsjevikpartiet avslørte forsøka fra de sosialrevolusjonære på å gjemme seg bak ei sosialistisk maske og førte en standhaftig kamp mot dem for å få innflytelse blant bøndene. Bolsjevikene viste at den terroristiske taktikken deres var skadelig for arbeiderbevegelsen. Likevel inngikk bolsjevikene, under visse forhold, forbigående avtaler med dem, i kampen mot tsarismen. Da den første russiske revolusjonen kom i 1905-07, brøt høyrefløyen med de sosialrevolusjonære og danna det legale Folkesosialist-partiet, som sto nær kadettene når det gjaldt de politiske synspunktene. Venstrefløyen danna det halv-anarkistiske maximalistforbundet. I perioden med Stolypin-reaksjonen, forfalt det sosialrevolusjonære partiet ideologisk og organisatorisk, og under den første verdenskrigen blei de fleste av dem sosialsjåvinister. (Sosialister i ord og sjåvinister *for* sitt «eget» borgerskap — i handling).

Etter februarrevolusjonen i 1917 var de sosialrevolusjonære sammen med mensjevikene og kadettene hovedstammen i den kontrarevolusjonære borger- og godseierregjeringa, der lederne var sosialrevolusjonære (Keren-ski, Avksentjev, Tsjernov). Seint i november 1917, danna venstrefløyen i partiet det uavhengige venstresosialrevolusjonære partiet. I et forsøk på å beholde innflytelsen sin blant bøndene, anerkjente de venstre-sosialrevolu-sjonære formelt sovjetmakta og gikk inn i en overenskomst med bolsjevikene, men gikk snart over til å kjempe mot dem.

Under den utenlandske intervensjonen og borgerkrigen deltok de sosialrevolusjonære i kontrarevolusjonær undergravende virksomhet, de ga aktiv støtte til intervensjonistene og hvitegardistgeneralene, de deltok i kontrarevolusjonære sammensvergelses og organiserte terroristiske aksjoner mot ledere i sovjetregjeringa og det kommunistiske partiet. Etter borgerkrigen fortsatte de sosialrevolusjonære de fiendtlige handlingene sine mot Sovjetstaten, både innenlands og blant hvitegardistemigrantene.

4. *Partiuka* blei gjennomført i samsvar med et vedtak på den åttende partikongressen for å øke tallet på medlemmer i partiet. Den blei holdt i en periode med innbitt kamp fra Sovjetstaten mot utenlandsk militærin-tervensjon og indre kontrarevolusjon. «Å få partiboka under slike forhold betydde til en viss grad det samme som å bli kandidat til galgene til

Denikin», skreiv *Bulletin fra sentralkomiteen RKP(b)*, nr. 8, 2. desember 1919. Den første partiuka blei holdt av partiavdelinga i Petrograd fra 10. til 17. august (den andre partiuka fant sted i oktober-november 1919). Partiuka i partiavdelinga i Moskva-guvernemetet blei holdt fra den 20. til den 28. september. I slutten av september sendte sentralkomiteen et rundskriv til alle partiorganisasjonene, der den slo fast at omregistreringa og opprenskinga var over i nesten alle partiorganisasjonene, og at sentralkomiteen så det som gunstig å begynne å ta inn nye medlemmer i partiet. Sentralkomiteen understreka at bare menn og kvinner fra arbeiderklassen, soldater fra Den røde hær, sjømenn og bønder og bondekvinner skulle få adgang til partiet gjennom partiuka. Fra bare 38 guvernementer fra den europeiske delen av Den russiske sosialistiske sovjetrepublikk (RSFSR) brakte partiuka over 200 000 nye medlemmer, og halvparten av dem var arbeidere. Ved frontene gikk opp til 25% av folka i hæren og marinen inn i partiet. Lenin skreiv at arbeidere og bønder som gikk inn i partiet i en slik vanskelig periode, utgjorde «en fin og pålitelig grunnstamme av ledere fra det revolusjonære proletariatet og den ikke-utbytende delen av bøndene». (Se Lenin, «Brev til RKP-organisasjonene om forberedelsene til partikongressen», (1920), Samla verk, eng. utg. 1964, b.30, s. 404).

5. Omregistreringa av partimedlemmer blei gjennomført i mai-september 1919 etter vedtak på den åttende partikongressen, som pekte på at det var nødvendig og at det var behov for særskilte kontrolltiltak når det gjaldt de medlemmene som var kommet med etter den sosialistiske Oktoberrevolusjonen. Det blei utarbeidd en særskilt instruks til dette formålet av sentralkomiteen. Den slo fast: «Målet med omregistreringa er å rense partiet for ikke-kommunistiske elementer, hovedsakelig for personer som har orma seg inn i partiet fordi det er regjeringspartiet, og som bruker stillinga si som partimedlemmer i egen interesse». (*Pravda*, nr. 86, 24. april 1919) I løpet av omregistreringa skulle partimedlemmene sende inn partiboka si, fylle ut spørreskjemaer og legge ved anbefalinger fra to partimedlemmer som hadde vært medlemmer av partiet minst seks måneder, og som partikomiteen vurderte som pålitelige kommunister. En tok ikke inn nye medlemmer under omregistreringa. Partimedlemmer som blei kjent skyldig i oppførsel som ikke var kommunister verdig, som brøt partivedtak eller ikke betalte partiavgiftene, eller viste seg å være desertører, skulle bli ekskludert. Denne omregistreringa var den første opprenskinga i partiet. Resultatet var at partidisiplinen blei styrka, partiets band til massene blei sterkere og medlemstallet og kampevnen i partiet blei forbedra.

6. Brevet fra sentralkomiteen var utarbeidd av Lenin, og blei offentliggjort i *Pravda* den 13. november. Appellen fra sentralkomiteen i partiet blei varmt mottatt i landet. Kommunistene fra Det røde Presnja-distriktet i Moskva vedtok den 14. november å ha ei «brenseluke» med kommunistisk arbeid, og ga alle partimedlemmene beskjed om å ta del i subbotniker. Partikomiteen i Moskva by mobiliserte 200 kommunister til brenselfronten den 18. november. Partikonferansen i Vladimirdistriktet vedtok å sende hundrevis av arbeiderkommunister ut på landsbygda for å mobilisere lokalbefolkninga til å forsyne byene med brensel og hester. Entusiasmen i arbeidet med å organisere brenselforsyninga, som feide gjennom byene, spredte seg til landsbygda. Uka fra 24. november til 1. desember blei erklært som «brenselsuke» av Den røde hæren. De tiltaka som partiet tok,

førte til at brenselkrisa blei mindre. I oktober blei det lasta gjennomsnittlig 1941 vogner pr. dag, og i desember var dette tallet kommet opp i 2895 vognlaster.

7. *Den første kongressen for jordbrukskommuner og jordbruksarteller* var innkalt av Folkekommissariatet for landbruket og blei holdt i Moskva 3.-10. desember 1919. Kongressen samla 140 delegater, av disse var 30 kommunister. Lenin talte andre dag på kongressen. Kongressen ga sin tilslutning til Reglene for den all-russiske sammenslutninga av jordbruksprodusentenes kollektiver (kommuner og arteller), som seinere blei undertegna av Folkekommissariatet for landbruket. Reglene slo fast at hovedmålsettinga for sammenslutninga var å samle alle jordbrukskollektiver i én produsentorganisasjon, å propagandere for kollektivdrift og å gi praktisk hjelp til bøndene i nabolaget, særlig fattigbøndene og familiene til soldater i Den røde hær.

8. *Milliard-rubelfondet* blei oppretta etter ei forordning fra Rådet i Folkekommissariatet datert 2. november 1918 «med formål å forbedre og utvikle jordbruket og å bygge det raskt opp etter sosialistiske prinsipper.» Bevilgninger og lån fra dette fondet blei gitt til jordbrukskommuner, produsent-kooperativer, landsbysamfunn og grupper av bønder forutsatt at de gikk over til kollektivdrift. Folkekommissarene for landbruket og finanser utarbeidde detaljerte regler for bevilgninger av lån for å utvikle jordbruket. (Se *Izvestia*, nr. 42., 23. februar 1919).

9. *Statuttene for sosialistisk organisering av jorda på landsbygda og tiltak for omdanning til sosialistisk jordbruk* blei vedtatt av den all-russiske sentral-eksekutivkomiteen i februar 1919. Grunnlaget for disse statuttene var vedtaka på den første all-russiske kongressen for jordkomiteene, fattigbondekomiteene og -kommunene, som blei holdt i desember 1918. Lenin deltok direkte i utforminga og redigeringa av statuttene. De staka opp ei rekke tiltak for å gjenoppbygge jordbruket på et sosialistisk grunnlag, for å øke produktiviteten i jordbruket og utvide det dyrka arealet. Statuttene sier: «For å gjøre slutt på all utbytting fra et menneske av et annet, for å gjenoppbygge jordbruket på et sosialistisk grunnlag, for å bruke alle tekniske og vitenskapelige resultater, for å utdanne de arbeidende massene i sosialismens ånd og samle proletariatet og fattigbøndene i kampen mot kapitalen, er det nødvendig å gå over fra individuelle til kollektive former for dyrking av jorda. Store statsbruk og kommuner, kollektiv dyrking og andre typer kollektivt arbeid er de beste måtene å nå dette målet på. Derfor må alle former for personlig eiendomsrett til jorda bli sett på som forbigående og noe som overlever seg sjøl.» (*Izvestia*, nr. 34, 14. februar 1919).

10. *Den all-ukrainske revolusjonære militærkomiteen* var ei provisorisk revolusjonær regjering i Ukraina, som blei oppretta etter vedtak i sentralekskutivkomiteen (SEK) og Rådet for folkekommissærer (RFF) i Ukraina den 11. desember 1919 (den dagen Poltava og Kharkov blei frigjort). Blant medlemmene i denne regjeringa var G.I.Petrovski (formann), V. B. Zatonski og D. Z. Manuilski. Komiteen fikk i oppgave å ta seg av funksjonene til SEK og RFF i Ukraina og gi allsidig støtte til Den røde hæren i det avgjørende slaget mot hvitegardistene. Oppgava besto også i å avskaffe eiendomsretten til jorda, å opprette ei sterk arbeider- og

bondemakt i områdene under Sovjet-Ukraina og å sammenkalle den fjerde all-ukrainske sovjetkongressen øyeblikkelig etter at størstedelen av de ukrainske områdene var frigjort.

11. *Borotbist-partiet* tok navnet Ukrainas borotbistiske kommunistparti i august 1919. Det blei leda av V. Blakitni, G. Grinko, A. Sjumski og andre. Det fantes noen få kontrarevolusjonære tilhengere av Petljura i partiet, som skjulte sine virkelige standpunkter bak revolusjonære fraser, bak erklæringer om at de anerkjente det kommunistiske programmet, mens de i virkeligheten var imot proletarietets diktatur, og dreiv en politikk som var retta mot å splitte den enhetlige revolusjonære fronten av de arbeidende folka i Ukraina og Russland.

Borotbistene søkte to ganger Eksekutivkomiteen i Komintern om å bli tatt opp som medlem og bli anerkjent som det viktigste kommunistpartiet i Ukraina. Den 26. februar 1920 gjorde Komintern et særskilt vedtak i dette spørsmålet, der de foreslo for borotbistene at de skulle oppløse partiet sitt og gå sammen med kommunistpartiet (bolsjevikene) i Ukraina. Resolusjonen sa at eksekutivkomiteen i Komintern bare kunne forstå forsøket på å grunnlegge et nytt og sidestilt parti som et forsøk på å splitte det arbeidende folket.

På bakgrunn av den voksende innflytelsen bolsjevikene fikk blant bøndene og framgangen for sovjetregjeringa i Ukraina, var borotbistene nødt til å gjøre et vedtak om frivillig oppløsning.

Den fjerde kongressen i kommunistpartiet (bolsjevikene) i Ukraina, holdt fra 17. til 23. mars 1920, blei enig om å ta borotbistene inn i rekkene sine. Men seinere falt mange borotbister tilbake til de anti-sovjetiske aktivitetene sine, og leda kampen de kontrarevolusjonære borgerlig-nasjonale elementene i Ukraina førte.

12. Se note 39.

13. Lenin viser her til den barbariske terroren som det finske borgerskapet greip til for å knuse den proletariske revolusjonen i 1918. Over 90.000 mennesker blei fengsla eller sendt til konsentrasjonsleirer, nesten 18.000 blei henretta og nesten like mange døde av sult eller tortur. Tallet på ofre for den hvite terroren var ti ganger større enn tallet på finske arbeidere som blei drept i kampene for revolusjonen.

14. Etter novemberrevolusjonen i 1918 i Tyskland satte lederne for høyrefløyen i det tyske sosialdemokratiet alle kreftene inn for å redde det kapitalistiske systemet. Høyresosialdemokratene og de uavhengige tok flertallet av plassene i Arbeiderråda som hadde oppstått under revolusjonen, og på den første all-tyske kongressen, holdt i Berlin fra 16. til 21. desember 1918, lyktes de med å få igjennom en resolusjon som ga makta til ei regjering som sto for interesseene til borgerskapet og med å få sammenkalt ei konstituerende forsamling.

Dette betydde i virkeligheten slutten for arbeiderråda. De kontrarevolusjonære avdelingene som var satt opp av den høyresosialdemokratiske krigsministeren, Noske, slo i januar 1919 brutalt ned de revolusjonære aksjonene til proletariet i Berlin. Den 15. januar arresterte væpna avdelinger Karl Liebknecht og Rosa Luxembourg, lederne for den tyske arbeiderklassen, og myrda dem brutalt. Det tyske borgerskapet sikra seieren de hadde vunnet gjennom å knuse januaroppstanden og ødelegge de beste

lederne for den tyske arbeiderklassen ved valga til den konstituerende forsamlinga 19. januar 1919, der de borgerlige partiene fikk flertall.

15. Nederlaget for de utenlandske intervensjonistene og hvitegardistene i 1919 og konsolideringa av Sovjet-Russlands stilling i verden, tvang de borgerlige herskerne i Latvia til å søke å oppnå en fredstraktat med RSFSR. Den 25. mars 1920 sendte utenriksministeriet i Latvia et forslag til sovjetregjeringa om å begynne fredsforhandlinger. Fredskonferansen mellom de sovjetrussiske og latviske representantene starta i Moskva den 16. april. Fredsavtalen blei undertegna i Riga den 11. august.

16. I begynnelsen av 1920 hadde stillinga til Sovjet-Russland både ute og hjemme blitt styrka, og de herskende kretsene i Finland måtte gå med på en fredsavtale med RSFSR. Den 25. mars 1920 foreslo utenriksministeriet i Finland for Sovjetregjeringa at de skulle avmerke grensene, noe som var ensbetydende med å starte fredsforhandlinger. Fredsavtalen mellom RSFSR og Finland blei undertegna den 14. oktober 1920 i byen Jurjev (nå Tartu). Den stadfesta sjølstendighet og suverenitet for Finland — som Sovjetregjeringa hadde anerkjent i 1917.

17. Samtykket fra den polske regjeringa om å starte fredsforhandlinger var bare en manøver for å dekke over krigsforberedelsene mot Sovjetrepublikken. Som svar på de mange forespørslene fra Sovjetregjeringa (22. desember 1919, 28. januar, 2. februar, og 6. mars 1920) ga den polske regjeringa først sitt samtykke den 27. mars 1920. Men de polske reaksjonære saboterte forhandlingene og satte i verk fiendtlige handlinger 25. april 1920. Men høsten 1920 måtte den polske regjeringa som følge av offensiven til Den røde hær, undertegne en fredsavtale. Våpenhvileavtalen og de foreløpige vilkåra for fred blei undertegna i Riga den 12. oktober, og fredsavtalen mellom Den russiske sosialistiske føderative sovjetrepublikk (RSFSR) og Den ukrainske sosialistiske sovjetrepublikk på den ene sida, og Polen på den andre, blei undertegna i Riga den 18. mars 1921.

18. Lenin viser til brosjyra til S. I. Gusev: «Øyeblikkelige problemer i den økonomiske utviklinga (Om tesene fra sentralkomiteen i RKP(b). Materiale til den niende partikongressen, Saratov, 1920)». Den paragrafen som Lenin nevner, blei tatt inn i resolusjonsutkastet med små forandringer.

I brosjyra til Gusev er dette punktet ordlagt slik: «Alle foretak som ikke er underordna den økonomiske hovedoppgava i perioden, bør bli utvikla i den grad det ikke går på bekostning av å oppfylle hovedoppgava. Underordna foretak bør bli utvikla slik som hovedoppgava krever. Ut fra dette standpunktet skal ikke en økonomisk plan være summen av de produksjonsprogrammene som er utarbeidd av ulike industrier og lokale økonomiske råd på grunnlag av ordrer fra sentrale og lokale organisasjoner, men tvert om bør en slik plan streke opp produksjonsvolumet for hver industri.»

19. Lenin sikter til avisa *Kommunistichesky Subbotnik* som bare blei utgitt en gang etter tiltak fra Moskvakomiteen av RKP(b). Den blei lagd av redaktørene og skribentene i Moskva-avisene *Pravda*, *Izvestia*, *Bednota*, *Ekonomicheskaya Zhizn*, *Kommunistichesky Trud* og ROSTA telegrambyrå under subbotniken den 10. april 1920.

Tiltaket blei støtta av trykkerne som deltok med stor entusiasme i den første «avis»-subbotniken. Avisa blei satt og trykt i trykkeriet til den all-russiske sentraleksekutivkomiteen og spredt den 11. april. Blant de som spredde den, var Lenin, Jaroslavski, Kollontai, Demian Bedni, Serafimovitsj og Timirjasev.

20. Den gamle *Iskra* — den første illegale marxistiske avisa i Russland. Den blei grunnlagt av V.I.Lenin i 1900 og spilte ei avgjørende rolle i danninga av det revolusjonære marxistiske partiet til arbeiderklassen i Russland. Det første nummeret av *Iskra* utkom i Leipzig i desember 1900, de følgende numre kom ut i Munchen og deretter, fra og med juli 1902 i London, og fra våren 1903 i Geneve. På initiativ fra Lenin og med hans deltaking, streka redaksjonen opp et utkast til partiets program (trykt i *Iskra* nr. 21), og forberedte den andre kongressen til Russlands sosialdemokratiske arbeiderparti, RSDAP, da det russiske revolusjonære marxistiske partiet i virkeligheten blei grunnlagt.

Straks etter den andre kongressen vant mensjevikene med støtte fra Plekhanov, kontrollen over *Iskra*. Fra og med nummer 52, var ikke *Iskra* lenger organ for de revolusjonære marxistene.

21. Henvisninga er til mensjevikene (som utgjorde høyrefløyen og den opportunistiske fløyen av sosialdemokratiet i RSDAP), og til de sosialrevolusjonære. (Om mensjevikar og sosialrevolusjonære, se note 2 og 3.)

22. Henvisninga er til de bolsjeviske representantene i den fjerde Dumaen, nemlig A.I.Badajev, M.K.Muranov, G.I.Petrovski, F.N.Samoilov og N.R.Sjagov. På Duma-sesjonen den 26. juli (8. august) 1914, da representantene fra alle borger- og godseiergruppene i Dumaen godkjente at tsar-Russland gikk med i den imperialistiske krigen, protesterte den bolsjeviske Duma-gruppa fast og bestemt. De nektet å stemme for krigsbevilgning og satte i gang revolusjonær propaganda blant folket. I november 1914 blei bolsjevik-representantene arrestert, i februar 1915 blei de stilt for retten og sendt i eksil for livstid til Turkestan-territoriet i østre Sibir. De modige talene som bolsjevik-representantene holdt ved rettergangen sin, der de avslørte eneveldet, spilte ei viktig rolle i anti-krigspropagandaen og når det gjaldt å revolusjonere de arbeidende massene.

23. *Longuetismen* — en sentrumsstrømning innafor det franske sosialistpartiet, leda av Jean Longuet. Under den første verdenskrigen fra 1914 til 1918 sto longuetistene for en forsoningspolitikk med sosialsjåvinistene. De forkasta den revolusjonære kampen og blei stående ved «fedrelandsforsvaret» i den imperialistiske krigen. Lenin kalte dem småborgerlige nasjonalister. Etter at den sosialistiske Oktoberrevolusjonen hadde seira i Russland, kalte longuetistene seg for tilhengere av proletariats diktatur, mens de i virkeligheten fortsatt var mot det. I desember 1920 brøt longuetistene sammen med de erklærte reformistene ut av partiet og gikk med i den såkalte To-og-en-half-internasjonale.

To-og-en-half-internasjonale eller Wiener-internasjonale blei starta i Wien i 1921 av partier som hadde brutt med Den andre internasjonale eller var motstandere av å gjenopplive den, men som ikke ville slutte seg til Den tredje internasjonale. De godtok ikke parolen om proletariats

diktatur, stilte seg fiendtlig til utviklinga i Russland og fordømte bolsjevikenes kamp mot mensjeviken og de sosialrevolusjonære. I 1923 gikk To-og-en-halv-internasjonen opp i Den andre internasjonen.

24. *Fabianismen* — medlemmer av Det fabianske selskap, en britisk reformistorganisasjon stifta i 1884. Medlemmene var for det meste borgerlige intellektuelle. Fabianerne benekta nødvendigheten av proletariatets klassekamp og den sosialistiske revolusjonen, og påsto at overgangen fra kapitalismen til sosialismen bare var mulig gjennom små reformer og ei gradvis omdanning av samfunnet. I 1900 gikk Det fabianske selskap inn i Arbeiderpartiet. Fabianerne er beskrevet av Lenin i «Britisk pasifisme og britisk avsmak for teori» (se Lenin, Samla verk, eng. utg. bind 21, s.260-65).

25. *Det uavhengige arbeiderpartiet i Storbritannia (ILP)* — en reformistisk organisasjon stifta i 1893 av lederne for de «nye fagforeningene», under forhold med gjenoppvåkning av streikekampen og en voksende bevegelse i den engelske arbeiderklassen for å fri seg fra borgerlige partier. ILP hadde medlemmer fra «de nye fagforeningene» og en del fra de gamle fagforeningene, samt intellektuelle og småborgere som sto under fabiansk innflytelse. ILP blei leda av James K. Hardie og Ramsay MacDonald. ILP inntok et borgerlig-reformistisk standpunkt helt fra begynnelsen, det la særlig stor vekt på parlamentariske kampformer og parlamentsavtaler med de liberale. Lenin skreiv om ILP at «det er i virkeligheten et opportunistisk parti som alltid er avhengig av borgerskapet».

26. *Ministerialisme* (eller «ministersosialisme» eller også Millerandisme) — den opportunistiske taktikken for sosialisters deltaking i reaksjonære borgerlige regjeringer. Uttrykket oppsto da den franske sosialisten Millerand i 1899 gikk med i den borgerlige regjeringa til Waldeck-Rousseau.

27. *Det uavhengige sosialdemokratiske partiet i Tyskland* — et sentrumparti stifta i april 1917. Det fant sted en splittelse på kongressen til Det uavhengige sosialdemokratiske partiet, som blei holdt i Halle, i oktober 1920, og størstedelen gikk inn i Tysklands kommunistiske parti i desember 1920. Høyrefløyen danna et eget parti, de beholdt det gamle navnet Det uavhengige sosialdemokratiske partiet. I 1922 gikk «de uavhengige» på nytt inn i Det sosialdemokratiske partiet i Tyskland.

28. Lenin tenker sannsynligvis på artikkelen sin «Det som ikke bør bli kopiert fra den tyske arbeiderbevegelsen», utgitt i det bolsjevikiske tidskriftet *Prosvetsjtsjenije* i april 1914 (se Lenin, Samla verk, eng. utg. 1964, bind 20, s.254-58). Her avslører Lenin den forræderiske oppførselen til Karl Legien, den tyske sosialdemokraten som lovpriste det amerikanske of-fentlige livet og de borgerlige partiene da han hilste den amerikanske kongressen i 1912.

29. *Spartakister* — medlemmer av Spartakusforbundet, stifta i januar 1916 under den første verdenskrigen, leda av Karl Liebknecht, Rosa Luxembour, Franz Mehring og Clara Zetkin. Spartakistene dreiv revolusjonær anti-krigspropaganda blant massene og avslørte den ekspansjonistiske

politikken til den tyske imperialismen og forræderiet til de sosialdemokratiske lederne. Men spartakistene — den tyske venstrefløyen — blei ikke kvitt de halvmensjevikiske feila sine når det gjaldt de viktigste spørsmåla om teori og taktikk. En kritikk av feila til den tyske venstrefløyen er gitt i de følgende arbeidene av Lenin: «Om brosjyra til Junius» (1916) (se Lenin, Samla verk, eng. utg. 1964, bind 22, s.305—319) og «En karikatur av marxismen og imperialistisk økonomisme» (se Lenin, samla verk, eng. utg. 1964 bind 23, s.28—76) og andre steder.

I april 1917 gikk spartakistene inn i det sentristiske uavhengige sosialdemokratiske partiet i Tyskland, men beholdt den organisatoriske sjølstendigheten sin. Etter november-revolusjonen i 1918 i Tyskland, brøt spartakistene med «de uavhengige», og grunnla i desember samme året det tyske kommunistiske partiet.

30. Henvisninga er til brevet fra Friedrich Engels til August Bebel, skrevet 18.—28. mars, 1875.

31. *Brest-Litovsk-freden* blei undertegna av Sovjet-Russland og maktene i firemaktsforbundet (Tyskland, Østerrike-Ungarn, Bulgaria og Tyrkia) den 3. mars 1918 i Brest-Litovsk og godkjent den 15. mars av den fjerde (ekstraordinære) all-russiske sovjet-kongressen. Fredsvilkåra var svært harde for Sovjet-Russland. Ifølge fredstraktaten blei nesten alle de baltiske statene, Polen og deler av Hvite-Russland satt under tysk og østerriksk-ungarsk kontroll. Ukraina blei skilt fra Sovjet-Russland og blei en stat som var avhengig av Tyskland. Tyrkia fikk kontrollen over byene Kars, Batum og Ardagan. I august 1918 påtvang Tyskland Sovjet-Russland en tilleggs-avtale og en finansiell overenskomst som inneholdt nye og svære krav.

Undertegninga av Brest-Litovsk-freden var knytta sammen med en standhaftig kamp mot Trotski og anti-partigruppa av «venstre»-kommunister. Det var bare på grunn av den store innsatsen fra Lenins side at fredstraktaten med Tyskland blei undertegna. Freden i Brest-Litovsk var et storarta eksempel på klokskapen og fleksibiliteten i taktikken og dyktigheten til Lenin når det gjaldt å utarbeide den eneste politikken som var riktig i en uhyre vanskelig situasjon.

Fredstraktaten var et fornuftig politisk kompromiss. Det ga Sovjetstaten et pusterom, en mulighet til å avvikle den gamle, forfalne hæren og skape den nye røde hæren, utvikle sosialistisk gjenoppbygging og samle styrke til kampen mot kontra-revolusjonen hjemme og militærintervensjonen fra andre land. Undertegninga av Brest-Litovsk-freden fremma kampen for fred blant de breie massene i alle de krigende nasjonene. Den 13. november 1918, etter november-revolusjonen i Tyskland som styrta det monarkistiske regimet, annullerte Den all-russiske sentrale eksekutivkomiteen røverfreden fra Brest-Litovsk.

32. Her er det vist til otzovistene (ordet skriver seg fra det russiske verbet «otzovat» som betyr «å tilbakekalle») og ultimatumistene og kampen mot dem som utvikla seg i 1908 og som i 1909 resulterte i at A.Bogdanov, otzovistlederen, blei ekskludert fra bolsjevikpartiet. Bak en vegg av revolusjonære fraser krevde otzovistene at de sosialdemokratiske representantene skulle tilbakekalles fra den tredje Dumaen og at aktiviteten i lovlige organisasjoner som fagforeninger, kooperativer osv., skulle opphøre. Ultimatumismen var en variasjon av otzovismen. Ultimatumistene forsto

ikke nødvendigheten av å drive vedvarende daglig arbeid med de sosialdemokratiske representantene, slik at de blei skikkelige revolusjonære parlamentarikere. De foreslo at den sosialdemokratiske gruppa i dumaen skulle få et ultimatum som krevde absolutt underkasting under vedtaka i sentralkomiteen i partiet. Hvis representantene ikke adlød, skulle de bli tilbakekalt fra Dumaen. En konferanse i den utvida redaksjonen i den bolsjevikiske avisa *Proletary*, holdt i juni 1909, slo fast at «bolsjevismen, som en bestemt strømning i RSDAP, ikke hadde noe til felles verken med otzovismen eller ultimatumismen». Konferansen oppfordra bolsjevikene til «å føre en bestemt og fast kamp mot disse avvika fra den revolusjonære marxistiske veien.» (SUKP I resolusjoner og vedtak fra kongressen, konferansene og plenumsmøtene i sentralkomiteen, del 1, 1954, s. 221.)

33. Den 6. 19. august 1905 blei manifestet til tsaren offentliggjort, og det kunngjorde loven om Dumaen og valg-prosedyrene. Dette organet blei kjent som Bulygin-dumaet, etter A.G.Bulygin innenriksministeren, som tsaren ga i oppdrag å streke opp Duma-konstitusjonen. Ifølge dette hadde Dumaen ingen lovgivende funksjoner, men kunne bare diskutere bestemte spørsmål i egenskap av et rådgivende organ under tsaren. Bolsjevikene mobiliserte arbeiderne og bøndene til en aktiv boikott av Bulygindumaen, og til å konsentrere all agitasjon om en væpna oppstand, en revolusjonær hær og ei provisorisk revolusjonær regjering. Bolsjevikene brukte boikott-kampanjen mot Bulygin-dumaen til å mobilisere alle revolusjonære krefter, organisere politiske streiker i masseomfang og forberede et væpna opprør. Valga til Bulygin-dumaen blei ikke holdt og regjeringa var ikke i stand til å sammenkalle den. Dumaen blei feid vekk av den store revolusjonsflodbølge og den all-russiske politiske oktoberstreiken i 1905.

34. Lenin henviser til den *all-russiske politiske oktoberstreiken i 1905*, under den første russiske revolusjonen. Denne streiken som omfatta over to millioner mennesker, blei ført under parolen å styrte det tsaristiske eneveldet, en aktiv boikott av Bulygin-dumaen, innkalling av en konstituerende forsamling og oppretting av en demokratisk republikk. Den all-russiske politiske streiken viste styrken i arbeiderbevegelsen, fostra utviklinga av den revolusjonære kampen på landsbygda, i hæren og i marinen. Oktoberstreiken leda proletariatet fram til det væpna desemberopprøret. Når det gjelder oktoberstreiken, se artikkelen av V.I.Lenin, «Den all-russiske politiske streiken», 1905 i Samla verk, eng. utg. 1964, bind 9, s.392-395).

35. «*Prinsipp-opposisjonen*» — ei gruppe tyske «venstre»-kommunister som hevda anarko-syndikalistiske standpunkter. Da den andre kongressen i Det tyske kommunistpartiet, holdt i Heidelberg i oktober 1919, ekskluderte denne opposisjonen, danna den det såkalte Tysklands kommunistiske arbeiderparti (KAPD) i april 1920. For å gjøre det lettere å samle alle de tyske revolusjonære kreftene og vinne over de beste proletariske elementene i KAPD, blei opposisjonen midlertidig tatt opp i Den kommunistiske internasjonale i november 1920 med sympatisør-status.

Men eksekutivkomiteen i Den kommunistiske internasjonale anså fortsatt Det forente tyske kommunistpartiet som den eneste autorative seksjonen i Komintern. Representantene fra KAPD blei tatt opp i Komintern på det vilkåret at de slo seg sammen med Det forente tyske kom-

munistpartiet og støtta alle aktivitetene til dette partiet. Men lederne i KAPD unnlot å ta hensyn til disse vilkåra. Den tredje kongressen i Den kommunistiske internasjonale, i juni-juli 1921, som ønska solidaritet med arbeidere som fortsatt fulgte KAPD-lederne, vedtok å gi KAPD to måneder til å sammenkalle en kongress og løse spørsmålet om tilknytning. KAPD-lederne fulgte ikke vedtaket fra den tredje kongressen, og satte på det viset seg sjøl utafor Den kommunistiske internasjonale. Seinere degenererte KAPD til ei lita sektersk gruppe uten noe støtte i arbeiderklassen.

36. Karl Horner, dvs. Anton Pannekoek.

37. *Kommunistische Arbeiterzeitung*, (Kommunistisk arbeideravis) — organet for den anarko-syndikalistiske gruppa blant de tyske «venstre»-kommunistene (se note 16). Avisa blei utgitt i Hamburg fra 1919 til 1927. Karl Erler, som blir nevnt av V.I.Lenin, er signaturen til Heinrich Laufenberg.

38. Henvisninga er til *Kampfverbandet for frigjøring av arbeiderklassen*, organisert av V.I.Lenin høsten 1895. Kampfverbandet samla om lag tjue marxistiske sirkler i St. Petersburg. Det blei leda av ei Sentralgruppe som besto av V.I.Lenin, A.Vanejev, P.K.Zaprozjets, G.M.Krzjizjanovski, N.K.Krupskaia, L.Martov, M.A.Silvin, V.V.Starkov og andre. Fem medlemmer med Lenin i spissen leda forbundets aktiviteter. Organisasjonen var delt inn i distriktsgrupper. Progressive arbeidere, slike som I.V.Babusjkin, V.A.Selginov og andre, bandt disse gruppene sammen med fabrikkene. St.Petersburg-kampfverbandet for frigjøring av arbeiderklassen var, som Lenin sier det, kimen til et revolusjonært parti bygd på arbeiderbevegelsen, og det leda proletariatets klassekamp.

39. Den niende partikongressen, som blei holdt i Moskva fra den 29. mars til den 5. april 1920. Den niende kongressen hadde flere deltakere enn noen tidligere partikongress. Det var 715 deltakere, 553 av disse hadde full stemmerett og 162 hadde rådgivende stemmerett. De representerte et medlems-tall på 611.978. Partiorganisasjonene fra Sentral-Russland, Ukraina, Ural, Sibir og andre områder som nylig var frigjort av Den røde hær, var representert. Mange av delegatene kom til kongressen rett fra fronten.

Dagsordenen på kongressen var som følger: 1) Beretning fra sentralkomiteen, 2) de øyeblikkelige oppgavene i den økonomiske oppbygginga, 3) fagbevegelsen, 4) organisatoriske spørsmål, 5) oppgavene til Den kommunistiske internasjonale, 6) holdninga til kooperativene, 7) omdanninga til militærsystemet, 8) valg til sentralkomiteen, 9) eventuelt.

Kongressen blei avholdt under ledelse av V.I.Lenin, som var hovedtaler når det gjaldt det politiske arbeidet i sentralkomiteen og svarte på debatten om beretninga. Han innleda også om den økonomiske oppbygginga og kooperasjonen, holdt avslutningstalen og la fram forslag til ei liste over kandidatene til sentralkomiteen i partiet.

I resolusjonen «De øyeblikkelige oppgavene i den økonomiske utviklinga» stadfesta kongressen at «det grunnleggende vilkåret for den økonomiske gjenreisninga av landet er ei fast gjennomføring av den enhetlige økonomiske planen for den kommende historiske perioden».

(SUKP i resolusjoner og vedtak fra kongressene, konferansene og plenumsøtene i sentralkomiteen, del I, 1954, s.478). Det sentrale i den enhetlige økonomiske planen var elektrifiseringa, som V.I.Lenin så på som et stort program for en 10 til 20 års periode. Direktivene fra den niende kongressen var grunnlaget for planen som ble trukket opp av Statskommisjonen for elektrifisering av Russland og godkjent av den all-russiske sovjetkongressen i desember 1920.

Kongressen ofra særskilt oppmerksomhet på organiseringa av industriledelsen. Resolusjonen om dette spørsmålet vedtok oppretting av en dyktig, fast og innsatsvillig en-manns-ledelse. Etter råd fra Lenin understreka kongressen særlig nødvendigheten av utstrakt kartlegging av gamle og erfarne eksperter.

Anti-parti-gruppa til de demokratiske sentralistene som besto av Sapronov, Osinski, V.Smirnov og andre, blei stående mot partilinja. Bak et dekke av fraser om demokratisk sentralisme — men i virkeligheten ødeleggende for dette prinsippet — benekta de nødvendigheten av en-manns-ledelse av fabrikkene. De blei stående mot streng parti- og statsdisiplin og hevda at sentralkomiteen ikke gjennomførte prinsippet om kollektiv ledelse.

Den demokratiske sentralist-gruppa blei støtta på kongressen av Rykov, Tomski, Miljutin og Lomov. Kongressen tilbakeviste de demokratiske sentralistene og avviste forslaga deres.

Kongressen festa seg særskilt ved spørsmålet om arbeidskappestrid og kommunistiske *subbotniker*. For å stimulere slik kappestrid blei utstrakt bruk av bonus-systemet i lønningene tilrådd. Kongressen vedtok at 1. mai, den internasjonale proletariske høytidsdagen — som falt på en lørdag i 1920, skulle bli brukt til en *masse-subbotnik* organisert over hele Russland.

Et viktig arbeidsfelt for kongressen var spørsmålet om fagforeningene, som blei sett ut fra om fagforeningene skulle vie seg helt og holdent til de økonomiske oppgavene. I en resolusjon om dette spørsmålet, definerte kongressen bestemt rolla til fagforeningene, forholdet deres til staten og partiet, formen og metoder for det kommunistiske partiet til å lede fagforeningene, samt former for fagforeningenes deltaking i den kommunistiske oppbygginga. Kongressen tilbakeviste bestemt de anarkosyndikalistiske elementene (Sjlyapnikov, Lozovski, Tomski og Lutovinov), som sto for at fagforeningene skulle være «uavhengige» og sattet dem opp mot kommunistpartiet og sovjetregjeringa.

På et lukka møte den 4. april valgte kongressen en ny sentralkomite på 19 medlemmer og 12 kandidatmedlemmer. Komiteen besto bl.a. V.I.Lenin, A.A.Andrejev, F.E.Djerzjinski, M.I.Kalinin, I.E.Rudzutak, F.A.Sergejev (Artyom) og J.V.Stalin. Den 5. april avslutta kongressen arbeidet sitt.

40. Fra februarrevolusjonen i 1917 og til og med 1919, endra partimedlemskapet seg som følger: Partiet hadde 80 000 medlemmer på den sjuende all-russiske konferansen til RSDAP(b) i april 1917 og om lag 240 000 medlemmer på den sjette RSDAP(b)-kongressen i juli-august 1917, og ikke mindre enn 270 000 medlemmer på den sjuende kongressen til RKP(b) i mars 1918, og på den åttende kongressen til RKP(b) i mars 1919. hadde partiet 313 766 medlemmer.

41. Henvisninga er til *parti-uka*. Se note 4 ovenfor.

42. Se Lenin, «Valga til den grunnlovgivende forsamlinga og proletariatets diktatur» (1919) i Samla verk, eng. utg. 1964, bind 30, s.253-75.

43. *Den kommunistiske internasjonale* — et tidsskrift og organ for eksekutivkomiteen i Den kommunistiske internasjonale. Den ble utgitt på russisk, tysk, fransk, engelsk, spansk og kinesisk. Første nummer kom ut den 1. mai 1919. Tidsskriftet trykte teoretiske artikler og dokumenter fra Komintern, også ei rekke artikler av Lenin. Det belyste de grunnleggende spørsmåla i den marxist-leninistiske teorien i samband med problemer den internasjonale arbeider- og kommunistiske bevegelsen møtte og erfaringene fra den sosialistiske oppbygginga i Sovjetunionen. Det førte også kamp mot ulike anti-leninistiske tendenser. Fra juni 1943, etter en resolusjon som blei vedtatt av presidiet i eksekutivkomiteen i Komintern, den 15.mai 1943, om å oppløse Den kommunistiske internasjonale, slutta tidsskriftet å komme ut.

44. Se Karl Marx og Friedrich Engels, *Brev i utvalg*, eng. utg., Moskva 1965, s.110.

45. *Verdens industriarbeidere* (Industrial Workers of the World, IWW) — en fagforeningsorganisasjon som blei stifta i USA i 1905 og som i hovedsak organiserte ufaglærte og lavtlønna arbeidere i forskjellige industrigreiner. Blant dem som grunnla IWW, var slike arbeiderledere som Daniel de Leon, Eugene Debs og William Haywood. Det blei oppretta IWW-organisasjoner også i Canada, Australia, Storbritannia, Latin-Amerika og Sør-Afrika. Da masse-streike-bevegelsen utvikla seg i USA — som en følge av den russiske revolusjonen i 1905—1907, organiserte IWW flere framgangsrike massestreiker, førte kamp mot classesamarbeidspolitikken som blei ført av reformistlederne for Den amerikanske arbeiderføderasjonen og sosialistene på høyresida. Under den første verdenskrigen fra 1914 til 1918, leda organisasjonen flere masseaksjoner mot krigen som den amerikanske arbeiderklassen gjennomførte. Noen av lederne i IWW, blant annet William Haywood, hilste den store sosialistiske Oktoberrevolusjonen og gikk inn i det kommunistiske partiet i USA. Samtidig avslørte aktivitetene til IWW anarko-syndikalistiske trekk: Den anerkjente ikke den politiske kampen til proletariatet, avviste den ledende rolla til partiet og nødvendigheten av proletariatets diktatur, samt avviste å arbeide blant medlemmene i Den amerikanske arbeiderføderasjonen. I 1920 utnytta de anarko-syndikalistiske lederne i organisasjonen at mange revolusjonære var fengsla, og mot viljen til massene i fagforeningene avviste de appellen fra eksekutivkomiteen i Komintern om at de skulle gå inn i Den kommunistiske internasjonale. Som et resultat av den opportunistiske politikken lederne førte, degenererte IWW til en sektærisk organisasjon som snart mista all innflytelse på arbeiderbevegelsen.

46. Helt fra *Italias sosialistiske parti* blei stifta i 1892, var det en bitter ideologisk kamp mellom de opportunistiske og de revolusjonære strømningene innafor partiet. På kongressen i Reggio Emilia i 1912, blei de mest åpne reformistene som støtta krigen og samarbeidet med regjeringa og borgerskapet (Ivanoe Bonomi, Leonida Bissolati og andre) ekskludert fra partiet under press fra venstre-fløyen. Etter at den første verdenskrigen var brutt ut — og før Italia gikk med i den, var det italienske sosialistpartiet mot krigen og førte fram slagordet: «Mot krjg, for nøytralitet!» I desember

1914 blei ei gruppe renegater, blant andre Benito Mussolini — som førte fram den imperialistiske politikken til borgerskapet og støtta krigen, ekskludert fra partiet. Da Italia gikk med i krigen på Entente-maktenes side (i mai 1915), kom det fram tre utprega strømningsgrupper innafor sosialistpartiet: 1) høyrefløyen, som hjalp borgerskapet med å føre krigen, 2) sentrum, som samla de fleste av medlemmene og førte fram parolen om: «Ingen deltaking i krigen — ingen sabotasje av krigen» og 3) venstre-fløyen som tok et fastere standpunkt mot krigen, men som ikke klarte å organisere noen skikkelig kamp mot krigen. Venstre-fløyen forsto ikke nødvendigheten av å vende den imperialistiske krigen om til en borgerkrig, eller nødvendigheten av et endelig brudd med reformistene.

Etter den sosialistiske Oktober-revolusjonen i Russland, vokste venstre-fløyen i sosialistpartiet i Italia seg sterkere, og den sekstende partikongressen i Bologna, fra 5. til 8. oktober 1919, vedtok en resolusjon for tilslutning til Den tredje internasjonale. Representantene fra det italienske sosialistpartiet deltok i arbeidet på den andre kongressen til Komintern. Etter kongressen erklærte sentristen Serrati, som var leder for delegasjonen, at han var imot et brudd med reformistene. På den 17. partikongressen i Leghorn i januar 1921 nekta sentristene som var i flertall, å bryte med reformistene og å akseptere alle vilkåra for å gå inn i Komintern. Den 21. januar 1921 forlot venstre-fløy-delegatene kongressen og danna Det kommunistiske partiet i Italia.

47. Sovjetstyre blei oppretta i Ungarn den 12. mars 1919. Den sosialistiske revolusjonen i Ungarn var fredelig fordi det ungarske borgerskapet ikke var i stand til å stå imot folket. Etter som det var ute av stand til å overvinne sine indre og ytre vansker, beslutta det å overgi makta til høyresosialdemokratene for ei tid, for å hindre utviklinga av revolusjonen. Men prestisjen til det ungarske kommunistpartiet var blitt så stor og krava fra de vanlige medlemmene hos sosialdemokratene om enhet med kommunistene så sterke, at lederne for det sosialdemokratiske partiet foreslo for de arresterte kommunistlederne å danne ei felles regjering. De sosialdemokratiske lederne blei nødt til å godta de vilkåra som kommunistene satte fram under forhandlingene, dvs. danning av ei sovjetregjering, avvæpning av borgerskapet, danning av en rød hær og en folkemilits, konfiskering av godseiendommene, nasjonalisering av industrien, et forbund med Sovjet-Russland, osv.

Samtidig blei det undertegna en overenskomst om å slå sammen de to partiene for å danne Ungarns sosialistiske parti. Under denne samenslåingsprosessen blei det gjort feil som seinere kom klart fram. Samenslåinga blei utført mekanisk, uten å isolere de reformistiske elementene.

Det revolusjonære regjeringsrådet vedtok på det første møtet sitt en resolusjon om å danne Den røde hær. Den 26. mars sendte den ungarske sovjet-regjeringa ut påbud om nasjonalisering av industrielle foretak, transport og bankene. Den 2. april blei det sendt ut påbud om monopolisering av utenrikshandelen. Lønna til arbeiderne blei økt i gjennomsnitt med 25 prosent, og 8 timers arbeidsdag blei innført. Den 3. april blei det kunngjort en jordreformlov, der alle eiendommer på over 57 hektar blei konfiskert. Den konfiskerte jorda blei likevel ikke delt ut til de jordhungrige og jordløse bøndene, men blei gitt til kooperativer av jordbruksprodusenter og statlige bruk som blei organisert etter reformen. De fattige bøndene, som

hadde håpa på å få jord, blei skuffa. Dette hindra at det blei danna et fast forbund mellom proletariatet og bøndene, og svekka sovjetmakta i Ungarn.

Imperialistene i Ententen satte i verk en økonomisk blokade av sovjetrepublikken. Det blei organisert væpna intervensjon mot den ungarske sovjetrepublikken, og framrykkinga fra intervensjonstroppene hissa opp de ungarske kontra-revolusjonære. Forræderiet fra den sosialdemokratiske høyrefløyen, som gikk inn i et forbund med den internasjonale imperialismen, var en av grunnene til at den ungarske sovjetrepublikken falt.

Den ugunstige internasjonale situasjonen sommeren 1919, da Sovjet-Russland var omringa av fiender og derfor ikke kunne hjelpe den ungarske sovjetrepublikken, var også av avgjørende betydning. Den 1. august 1919 blei sovjetmakta i Ungarn styrta, som en følge av felles framstøt fra de utenlandske imperialistiske intervensjonistene og de innenlandske kontra-revolusjonære.

48. Se Marx/Engels: Verker, tysk utgave, Berlin 1962, bind 18, s.533.

49. *Folkeforbundet* var et internasjonalt organ som eksisterte mellom første og andre verdenskrig. Det blei danna ved fredskonferansen til seierherrene i den første verdenskrigen i Paris i 1919. Pakten om Nasjonenes Forbund var en del av Versailles-freden fra 1919, og blei undertegna av 44 nasjoner. Pakten blei laga for å skape det inntrykket at målet for denne organisasjonen var å bekjempe aggresjon, å minske våpenopprustninga og å sikre fred og sikkerhet. Men i praksis beskytta lederne av organisasjonen krigshisserne og mana opp under våpenkappløpet og forberedelsene til den andre verdenskrigen.

Mellom 1920 og 1934 var handlingene til forbundet fiendtlige overfor Sovjetunionen. Det var et av arnestedene for organiseringa av den væpna intervensjonen i Sovjetstaten i 1920—21.

Den 15. september 1934 inviterte 34 medlemsstater etter et fransk initiativ Sovjetunionen til å bli medlem av Nasjonenes Forbund, og Sovjetunionen blei med for å styrke freden. Men forsøka fra Sovjetunionen på å danne en fredsfront møtte motstand fra de reaksjonære kretsene i vest-maktene. Da den andre verdenskrigen brøt ut, opphørte virksomheten i Forbundet, og i april 1946 blei det formelt oppløst etter et vedtak fatta av ei særskilt innkalt forsamling.

50. Lenin viser her til et avsnitt i et brev fra Friedrich Engels til F.A.Sorge fra 29. november 1886, hvor Engels kritiserer de tyske sosialdemokratene som levde i politisk landflyktighet i Amerika, og skriver at for dem er teorien «ei tru, og ikke ei veiledning til handling». (Se Karl Marx og Friedrich Engels, *Brev i utvalg*, eng. utg., Moskva 1965, s. 395.)

51. Henvisninga er til de internasjonale sosialistkonferansene i Zimmerwald og Kienthal (i Sveits).

Zimmerwald-konferansen, som var den første internasjonale sosialistkonferansen, blei holdt fra den 5. til den 8. september i 1915. *Kienthal-konferansen*, som var den andre internasjonale sosialistkonferansen, blei holdt i den lille byen Kienthal den 24.—30. april i 1916.

Zimmerwald- og Kienthal-konferansene bidro til den ideologiske enheten på marxismen-leninismens grunn mellom venstre-krefter i de vest-

europiske sosialdemokratiene. Disse kreftene spilte seinere en aktiv rolle i danninga av kommunistpartier i landa sine og i opprettinga av Den tredje kommunistiske internasjonale.

52. «*Revolusjonære kommunister*» var ei gruppe narodnikere (om dem, se note 3) som splitta ut fra de venstre-sosialrevolusjonære etter at disse hadde gjort mytteri i juli 1918. I september 1918 danna denne gruppa «Den revolusjonære kommunismens parti» som gikk inn for samarbeid med RKP(b) og forplikta seg til å støtte Sovjetmakta. Programmet deres, som sto på plattformen til narodnik-utopismen, var et grumsete oppkok. De godtok at sovjetstyre skapte vilkår for å opprette det sosialistiske systemet, men de benekta nødvendigheten av proletariatets diktatur i overgangsperioden fra kapitalisme til sosialisme. Under hele levetida til «Den revolusjonære kommunismens parti» brøt det ut visse grupper fra det. Noen av dem slutta seg til RKP(b) (A.Kolegajev, A.Bitsenko, M.Dobrokhoto og andre), mens andre slutta seg til de venstre-sosialrevolusjonære. To representanter fra «Den revolusjonære kommunismens parti» fikk være til stede på den andre kongressen til Komintern. De hadde visse rettigheter, men ikke stemmerett. I september 1920 bestemte «Den revolusjonære kommunismens parti» seg for å gå inn i RKP(b), og fulgte vedtaket på kongressen om at det bare måtte være ett kommunistisk parti i hvert enkelt land. I oktober samme år ga sentralkomiteen i RKP(b) partiorganisasjonene lov til å ta opp tidligere medlemmer i «Den revolusjonære kommunismens parti» i RKP(b).

53. *Det britiske sosialistpartiet (BSP)* blei danna i Manchester i 1911, som en følge av at det sosialdemokratiske partiet og andre sosialistiske grupper gikk sammen. BSP dreiv agitasjon i marxismens ånd. Det var «ikke opportunistisk, og var virkelig uavhengig av de liberale» (se Lenin: «Avdekking av de britiske opportunistene» (1913) i Samla verk, eng. utg. 1964, bind 19, s. 273). Men det lille antallet medlemmer og de svake banda det hadde til massene, ga BSP et litt sekterisk preg. Under den første verdenskrigen utvikla det seg en bitter kamp innafor Det britiske sosialistpartiet mellom internasjonalistene (William Gallacher, Albert Inkpin, John Maclean, Theodore Rothstein og andre) og sosialsjåvinistene, som blei leda av Hyndman. Innafor den internasjonalistiske retninga var det noen holdningsløse elementer som tok et sentristisk standpunkt i ei rekke saker. I februar 1916 grunnla ei gruppe BSP-ledere avisa *The Call*, som spilte ei viktig rolle i å forene internasjonalistene. Årsmøtet i BSP som blei holdt i Salford i april 1916, fordømte det sosialsjåvinistiske standpunktet til Hyndman og tilhengerne hans. Etter møtet forlot disse partiet.

Det britiske sosialistpartiet hilste den store sosialistiske Oktoberrevolusjonen med glede, og medlemmene i partiet spilte ei viktig rolle i «Hendene vekk fra Russland»-bevegelsen. I 1919 vedtok det overveldende flertallet av avdelingene i partiet (98 mot 4) å slutte seg til Den kommunistiske internasjonale. Det britiske sosialistpartiet danna sammen med Den kommunistiske enhetsgruppa kjerna i Storbritannias kommunistiske parti. På den første (enhets)-kongressen, som blei holdt i 1920, gikk det store flertallet av lokalorganisasjonene i BSP inn i kommunistpartiet.

54. *Det sosialistiske arbeiderpartiet* blei organisert i 1903 av ei gruppe venstresosialdemokrater som hadde brutt ut av Det sosialdemokratiske forbund. *Det sør-walisiske sosialistiske selskap* var ei lita gruppe som for det

meste besto av walisiske kolgruvearbeidere. *Den sosialistiske arbeiderføderasjonen* var en liten organisasjon som oppsto fra Kvinnenes Stemmerettsforbund (the Women's Suffrage League), og besto for det meste av kvinner.

Ultra-venstre-organisasjonene slutta seg ikke til Storbritannias kommunistiske parti da dette blei danna (stiftelsesmøtet blei holdt 31. juli—1. august 1920) fordi partiprogrammet inneholdt et punkt om deltaking i parlamentariske valg og om tilknytning til Labour party (Arbeiderpartiet). På kongressen til kommunistpartiet i januar 1921, blei Det sør-walisiske sosialistiske selskapet og Den sosialistiske arbeiderføderasjon som hadde tatt navna De kommunistiske arbeideres parti og Det kommunistiske parti, forent med Storbritannias kommunistiske parti under navnet Storbritannias forente kommunistiske parti. Lederne for Det sosialistiske arbeiderpartiet av slo å slutte seg til.

55. Dette er ei henvisning til det kontra-revolusjonære mytteriet som blei organisert i august 1917 av borgerskapet og godseierne under ledelse av den tsaristiske generalen Kornilov, som var øverstkommanderende. De sammensvorne håpa å ta Petrograd, knuse bolsjevikpartiet, ødelegge sovjetene og å danne et militærdiktatur i landet, som skulle forberede gjeninnføringa av monarkiet.

Mytteriet starta den 25. august (7. september) ved at Kornilov sendte 3. Kavalerikorps mot Petrograd, der kontrarevolusjonære organisasjoner som støtta han sto klare til handling. Kornilov-mytteriet blei knust av arbeiderne og bøndene under ledelse av bolsjevikpartiet. Under presset fra massene blei Den provisoriske regjeringa tvunget til å gi ordre om at Kornilov og hans medskyldige skulle bli arrestert og stilt for retten.

56. Henvisninga er til det militær-monarkistiske statskuppet, det såkalte Kapp-putsjet som blei organisert av reaksjonære tyske militarister. Det var leda av den monarkistiske godseieren Kapp og generalene Ludendorff, Seeckt og Luttwitz. De sammensvorne forberedte kuppet med stilltiende samtykke fra den sosialdemokratiske regjeringa. Den 13. mars 1920 sendte mytterist-generalene tropper mot Berlin, og uten å møte motstand fra regjeringa proklamerte de et militærdiktatur. De tyske arbeiderne svarte med generalstreik. Under press fra proletariatet blei Kapp-regjeringa styrta den 17. mars og sosialdemokratene tok igjen makta.

57. *Dreyfus-saka* var ei provokatorisk rettssak som blei organisert av reaksjonære monarkistiske kretser av franske militarister i 1894. Den anklaa het Dreyfus, en jødisk offiser i den franske generalstaben. Han var urettmessig anklaa for spionasje og høyforræderi. Dommen mot Dreyfus — han blei dømt til livsvarig fengsel — blei brukt av de franske reaksjonære til å skape ei anti-semittisk bølge og til å angripe det republikanske styret og de borgerlige rettighetene. Da sosialister og progressive borgerlige demokrater som Emile Zola, Jean Jaures og Anatole France i 1898 starta en kampanje for at saka til Dreyfus måtte opp for retten på ny, blei dette ei særskilt viktig politisk sak som splitta landet i to leirer: republikanere og demokrater på den ene sida, og ei blokk av monarkister, prester, anti-semitter og nasjonalister på den andre. Under presset fra folkemeninga blei Dreyfus satt fri i 1899, og i 1906 blei han frikjent av høyesterett og fikk tilbake stillinga si i hæren.

58. «Sovjetiske forsvarere» var forsamlinger av advokater som blei oppretta i februar i 1918 underlagt representantene for sovjetene av arbeidere, soldater, bønder og kosakker. Disse forsamlingene blei avskaffa i oktober 1920.

59. På grunnlag av dette direktivet fra Lenin har orda «noen medlemmer av Det kommunistiske partiet i Holland» blitt satt i stedet for uttrykket «hollandske tribunister» overalt i denne utgava av «*Venstre-kommunismen — en barneskjold*».

60. Lenin viser her til artikkelen «Jordbruksspørsmålet og verdensrevolusjonen» av J. Martsjlewski, utgitt i tidsskriftet *Den kommunistiske internasjonale* (The Communist International), nr. 12, 20. juli 1920. Lenin leste artikkelen før dette nummeret av tidsskriftet kom ut.

61. Merknader til «Foreløpig utkast til teser om det nasjonale spørsmålet og kolonispørsmålet» fikk Lenin fra G. V. Tsjitsjerin, N. N. Krestinski, J. V. Stalin, M. G. Rafes, I. A. Preobrazjenski, N. D. Lapinski og I. Nedelkov (N. Sjabin) som var representant for de bulgarske kommunistene, samt fra ei rekke ledere fra Basjkira, Kirgisia og Turkestan.

62. Som er resultat av den revolusjonen som starta i Finland 27. januar 1918, blei den borgerlige Svinhufvudregjeringa styrta og arbeiderklassen tok makta. 29. januar blei den finske revolusjonære regjeringa, Folketrådet, danna av Edvard Gylling, Yrjö Sirola, Otto Kuusinen, A. Taimi og andre. Det følgende var blant de viktigste sakene som blei tatt opp av arbeiderregjeringa: Loven om å overføre den jorda de faktisk dyrka til de jordløse bøndene, uten erstatning, skattefritak for de fattigste delene av befolkninga, ekspropriering av de foretaka der eierne hadde flykta fra landet, oppretting av statlig kontroll med private banker (oppgavene deres skulle bli overtatt av Statsbanken).

1. mars 1918 blei en avtale mellom Den finske sosialistiske arbeiderrepublikken og Den russiske sosialistiske føderative sovjetrepublikken (RSFSR) undertegna i Petrograd. Dette var den første avtalen i verden som blei inngått mellom to sosialistiske land, grunnlagt på prinsippet om fullstendig likeverd og respekt for sjølstendigheten for begge sider.

Men den proletariske revolusjonen hadde bare framgang i det sørlige Finland. Svinhufvudregjeringa samla alle kontrarevolusjonære krefter nord i landet, og appellerte til regjeringa til den tyske Kaiser om hjelp. Som følge av den tyske væpna intervensjonen, blei den finske revolusjonen slått ned i mai 1918, etter en desperat borgerkrig. Hvit terror herska i landet. Tusenvis av revolusjonære arbeidere og bønder blei henretta eller torturert til døde i fengslene.

63. Som et resultat av masseaksjonene til det latviske proletariatet og bøndene mot de tyske inntrengerne og den kontrarevolusjonære regjeringa til Ulmanis, blei ei provisorisk sovjetregjering oppretta i Latvia den 17. desember 1918. Den sendte ut et manifest om at sovjetene hadde tatt statsmakta. Sovjet-Russland ga broderlig støtte til det latviske folket i kampen deres for å opprette sovjetstyre og styrke den latviske sosialistiske sovjetrepublikken.

Under ledelse av Latvias kommunistiske parti og den latviske sovjet-regjeringa blei det danna en rød hær, godsene blei konfiskert, bankene og store handels- og industriforetak blei nasjonalisert, sjuketrygd og åtte-timers arbeidsdag blei innført, og et system for offentlig matforsyning til arbeidsfolk blei organisert.

I mars 1919 angrep tyske tropper og hvitegardister, utstyrt med våpen fra USA og Entente-imperialistene, Sovjet-Latvia. I mai tok de Riga, hovedstaden i Sovjet-Latvia. Etter harde kamper, var hele Latvia overrent av intervensjonstropper i begynnelsen av 1920. Det kontrarevolusjonære borgerskapet oppretta et blodig terrorregime og tusenvis av revolusjonære arbeidere og bønder blei drept eller kasta i fengsel.

64. *Den tredje allrussiske kongressen for det russiske kommunistiske ungdomsforbundet* blei holdt i Moskva mellom 2. og 10. oktober og samla om lag 600 delegater. Lenin hilste kongressen den første dagen, om kvelden 2. oktober.

65. Lenin henviser til *Proletkult*, en kulturell og utdanningsmessig organisasjon som oppsto i september 1917 som en uavhengig arbeiderorganisasjon. Etter Oktoberrevolusjonen falt ledelsen i Proletkult i hendene på Bogdanov og de som støtta han, og organisasjonen fortsatte å insistere på uavhengighet og satte seg på det viset opp mot den proletariske staten. Dette førte til infiltrasjon av borgerlige intellektuelle, som begynte å få avgjørende innflytelse på Proletkult. Medlemmene avviste faktisk kulturarven fra fortida, avviste kulturelt og utdanningsmessig arbeid blant massene, isolerte seg fra livet og retta seg inn på å skape en særlig «proletarisk kultur». Bogdanov, som var sjefsideolog i Proletkult, jatta med marxismen, mens han i virkeligheten sto for subjektiv idealisme. I tillegg til de borgerlige intellektuelle som hadde ledende poster i mange organisasjoner, hadde Proletkult også unge arbeidere som medlemmer, folk som oppriktig ønska å fremme den kulturelle utviklinga i sovjetstaten. Proletkultorganisasjonene hadde sine velmaktsdager i 1919. Tidlig i tjueåra begynte de å forfalle, og de opphørte å eksistere i 1913.

ADLER, Friedrich (1879—1970) En av lederne for høyre-sosialdemokratene i Østerrike. Var med og organiserte den opportunistiske To-og-en-halv-internasjonale. 42, 100, 109, 116

AUSTERLITZ, Friedrich (1862—1931). En av lederne for det høyreorienterte østerrikske sosialdemokratiske partiet. Redaktør av hovedorganet *Arbeiter Zeitung* (Arbeideravisa). Ekstrem sjåvinist under første verdenskrig (1914—1918). 109

BAUER, Otto (1882—1938). Ledende østerriksk sosialdemokrat og en av lederne for Den andre internasjonale. En av ideologene bak opportunismen og opphavsmannen til teorien om «kulturell og nasjonal sjølstendighet». Utenriksminister i Den østerrikske republikken (1918). Motstander av den revolusjonære bevegelsen. 100, 109, 116, 149, 179

BEBEL, August (1840—1913). En av grunnleggerne av og en framtrædende leder for Det tyske sosialdemokratiske partiet og Den andre internasjonale. Aktiv motstander av revisjonismen og reformismen i den tyske arbeiderbevegelsen. 113

BERNSTEIN, Eduard (1850—1932). En av lederne for den opportunistiske fløyen i det tyske sosialdemokratiet. Ledende ideolog for revisjonismen. 112

BLANQUI, Louis Auguste (1805—1881). Framtrædende fransk revolusjonær. B. var utopisk kommunist, og leder av forskjellige hemmelige revolusjonære grupper. Tilbrakte over 36 år i fengsel. Han håpa på å ta makta gjennom ei lita gruppe revolusjonære konspiratører, og skjønte ikke den avgjørende betydninga av å organisere massene for revolusjonær kamp. Sjøl om Marx, Engels og Lenin satte innsatsen til B. i den revolusjonære kampen høyt, kritiserte de ham skarpt for feila hans og den feilaktige sammensvergelsestaktikken. 145

BORDIGA, Amadeo (født 1889). En av lederne for venstrefløyen i Det italienske sosialistpartiet. Internasjonalist under den første verdenskrigen (1914—1918). I 1921 var B. med på å danne Det italienske kommunistiske parti, der han blei med i ledelsen. Inntok et venstreorientert standpunkt, preika sektarisme og spontanisme, benekta den ledende rolla til partiet og nødvendigheten av at partiet har nær kontakt med massene. På den tredje kongressen til IKP (i 1926) blei Bordigagruppa avslørt som et «venstre»-avvik av den småborgerlige typen, og de teoretiske tesene deres (Bordighianisme) blei tilbakevist. I 1930 blei B. ekskludert fra partiet. 144, 187

BUKHARIN, Nikolai Ivanovitsj (1888—1938). Medlem av Russlands sosialdemokratiske arbeiderparti (RSDAP) fra 1906. Under den første verdenskrigen (1914—1918) sto B. mot Lenin i spørsmålet om imperialismen, staten og den nasjonale sjølråderetten. I 1917 mente han at det var umulig at den sosialistiske revolusjonen kunne seire i Russland. Etter den sosialistiske oktoberrevolusjonen gikk B. mange ganger mot generallinja til partiet. I 1918 leda han anti-partigruppa til «venstre»-kommunistene. I 1920—21 støtta han Trotski i diskusjonene om fagforeningene, og fra 1928

var han en av lederne for høyreavviket i partiet. I 1937 blei han ekskludert fra partiet for sine aksjoner retta mot partiet. 115

CLYNES, John Robert (1869—1949). En av lederne for det britiske arbeiderpartiet (the British Labour Party), president i den nasjonale arbeiderunionen (National Union of General and Municipal Workers), medlem av den engelske regjeringa (i 1924 og i 1929—31). 157, 159

CRISPIEN, Arthur (1875—1946). Tysk sosialdemokrat, en av lederne for Det uavhengige tyske sosialdemokratiske parti. Han leda forhandlingene om De uavhengige sin tilslutning til Den tredje internasjonale på den andre kongressen til Den tredje internasjonale, men da han kom tilbake til Tyskland, gikk han imot tilslutning til Komintern. 113, 152, 184, 185

DENIKIN, Anton Ivanovitsj (1872—1947). General i den russiske tsarhæren. I 1919 oppretta D. borgerskapets og godseiernes diktatur i Sør-Russland og Ukraina, støtta av de britiske, amerikanske og franske imperialistene. Sommeren og høsten 1919 starta han en offensiv mot Moskva, men blei slått av Den røde hær tidlig i 1920. 9ff, 36ff, 53, 66, 73ff, 126, 230

GALLACHER, William (1881—1965). Kjent skikkelse i den engelske arbeiderbevegelsen, en av lederne for Storbritannias kommunistiske parti (the Communist Party of Great Britain). 157ff, 166

GOMPERS, Samuel (1850—1924). En av lederne for den amerikanske fagbevegelsen. Fiende av sosialismen. Var president for Den amerikanske arbeiderføderasjonen (the American Federation of Labor (AFL)) fra 1882 til 1924. 130, 133

GUESDE, Jules (1845—1922). En av grunnleggerne for Det franske sosialistpartiet og Den andre internasjonale. Før første verdenskrig (1914—18) leda han den revolusjonære venstrefløyen i partiet. Da krigen brøt ut, gikk han inn i den franske borgerlige regjeringa. 145, 179

GUSJEV, Sergei Ivanovitsj (1874—1933). En framstående bolsjevik, deltok aktivt i den sosialistiske oktoberrevolusjonen. Fra 1918 utførte han politisk arbeid i Den røde hær. Fra 1925 leda han presse-avdelinga til sentralkomiteen i RKP(b). Han var medlem av presidiet i eksekutivkomiteen i Komintern fra 1928—33. Han skreiv flere verk om partihistoria, om spørsmål om krig og økonomi og om den internasjonale arbeiderbevegelsen. 93

HENDERSON, Arthur (1863—1935). Engelsk politiker. En av lederne for høyrefløyen i arbeiderpartiet, sosialsjavinist. Mellom 1915 og 1931 var han flere ganger medlem av den britiske regjeringa. 130ff, 156, 162ff, 172, 184

HILFERDING, Rudolf (1877—1914). En av de opportunistiske lederne og teoretikerne i det tyske sosialdemokratiet og Den andre internasjonale. 109, 113, 152

HORNER, K. (Pannekoek, Anton), (1873—1960). Hollandsk venstresosialdemokrat. Han var medlem av kommunistpartiet i Holland fra 1918—21, og deltok i arbeidet i Den kommunistiske internasjonale. I 1921 inntok han et sekterisk ultra-venstre-standpunkt, trakk seg tilbake fra kommunistpartiet og slutta med aktivt politisk arbeid. 122, 125, 153

HYNDMAN, Henry Mayers (1842—1921). En av grunnleggerne av Det britiske sosialistiske parti (the British Socialist Party). Leder for høyrefløyen og opportunist. I 1916 blei H. ekskludert fra partiet på grunn av propaganda for den imperialistiske krigen. H. inntok ei fiendtlig holdning til oktoberrevolusjonen, og støtta intervensjonen i Sovjet-Russland. 179

INKPIN, Albert (1884—1944). Deltok i den britiske arbeiderbevegelsen. I 1913 blei han valgt til generalsekretær i Det britiske sosialistpartiet (the British Socialist Party). Var en av grunnleggerne av Storbritannias kommunistiske parti (the Communist Party of Great Britain) (1920). Han tok aktivt del i kampen mot den anti-sovjetiske intervensjonen. Var generalsekretær i kommunistpartiet fra 1920 til 1929. 161

JOUHAUX, Leon (1879—1954). En av lederne for den opportunistiske fløyen i den franske og den internasjonale fagbevegelsen. 130ff, 189

JUDENITSJ, Nikolai Nikolajevitsj (1862—1933). Tsaristisk general. Etter at sovjetmakta var oppretta i Russland, blei J. en av hovedmennene bak kontrarevolusjonen. I 1919 gjorde han to forsøk på å ta Petrograd, men blei slått av Den røde Hær. Etter det blei J. hvite-emigrant. 40, 53, 73, 78, 126

KAMENEV, L.B. (1883—1936). Slutta seg til den russiske sosialdemokratiske bevegelsen i 1901. Etter den andre kongressen i Det russiske sosialdemokratiske arbeiderpartiet (1903), slutta han seg til bolsjevikene. I reaksjonsåra (1907—10) inntok han ei forsonlig holdning overfor likvidatorene, otzovistene og trotskistene. Etter februarrevolusjonen i 1917 gikk K. imot Lenins april-teser og motsatte seg partiets kurs mot den sosialistiske revolusjonen. I oktober 1917 forrådte han, sammen med Zinojev, vedtaket i sentralkomiteen om å starte et væpna opprør. Etter den sosialistiske oktoberrevolusjonen gikk han gjentatte ganger ut mot den leninistiske politikken partiet førte. I 1925 var han med på å organisere «Den nye opposisjonen», i 1926 var han en av lederne i anti-parti-blokken Trotski-Zinojev. I 1934 blei han ekskludert fra partiet for handlinger retta mot partiet. 92

KAUTSKY, Karl (1854—1938). En av lederne og teoretikerne i Det tyske sosialdemokratiske parti og i Den andre internasjonale. Sentrist-ideolog. Forlot seinere marxismen, og blei en rabiatt fiende av Sovjetunionen. 42ff, 100, 109, 113, 149ff, 179ff, 203

KERENSKI, Aleksander Fjodorovitsj (1881—1970). Sosialrevolusjonær. Leda den borgerlige provisoriske regjeringa fra juli 1917. Førte en anti-folkelig politikk med å fortsette den imperialistiske krigen, la stor-

borgerskapet og godseierne ha makta og å undertrykke revolusjonen. Etter den sosialistiske oktoberrevolusjonen i 1917 levde han i utlandet. 34ff, 70, 177f

KOLTSJAK, Aleksander Vasiljevitsj (1873—1920). Tsaristisk admiral. Kasta seg i 1920 opp til enehersker av Russland, og leda kontrarevolusjonen i Sibir, støtta av USA, Storbritannia og Frankrike. Troppene til K., som dro fram mot Sovjet-Russland fra øst gjennom Sibir og Ural, blei slått av Den røde Hær tidlig i 1920. 9ff, 34ff, 53, 66, 73, 78, 230

KORNILOV, L.G. (1870—1918). Tsaristisk general, monarkist. Kommandant for Petrograd militærområde fra mars 1917, øverstkommanderende i juli-august 1917. I august 1917 leda K. et kontrarevolusjonært opprør, etter den sosialistiske oktoberrevolusjonen leda han hvitegarden «Den frivillige hær». 75

LANSBURY, George (1859—1940). Britisk politiker, medlem av det britiske arbeiderpartiet (British Labour Party) og parlamentet. 115, 146

LAUFENBERG, Heinrich (1872—1932). Tysk sosialdemokrat, deretter kommunist, en av teoretikerne for «nasjonal-bolsjevisme». 122, 154

LEGIEN, Karl (1861—1920). Leder for den opportunistiske fløyen i den tyske fagforeningsbevegelsen. Under første verdenskrig (1914—18) inntok han et sosialsjåvinistisk standpunkt. 113, 125, 130ff

LEDEBOUR, Georg (1850—1949). En av lederne for det tyske sosialdemokratiet, utsending til Riksdagen (den tyske nasjonalfor-samlinga). Sentrist. Var med på å danne Det uavhengige tyske sosialdemokratiske parti i 1917. 113, 152

de LEON, Daniel (1852—1914). Aktivt medlem av den amerikanske arbeiderbevegelsen, leder av og ideolog for Det amerikanske sosialistiske parti (American Socialist Labor Party). Starta kampen mot de opportunistiske og forræderiske lederne for de amerikanske fagforeningene. Grunnlegger av og en av lederne for Verdens industriarbeidere (Industrial Workers of the World, IWW).

LIEBKNECHT, Karl (1871—1919). Framtredende leder for den tyske og den internasjonale arbeiderbevegelsen. En av grunnleggerne av Tysklands kommunistiske parti. Blei myrda av kontrarevolusjonære i januar 1919. 81, 136, 143

LLOYD GEORGE, David (1863—1945). Britisk politiker, leder for det liberale partiet, statsminister 1916—22. Han var en av organisatorene av intervensjonen mot Sovjet-Russland og av blokaden mot sovjetstaten. 159ff, 172

LONGUET, Jean (1876—1938). En av de reformistiske lederne for Det franske sosialistiske parti og Den andre internasjonale. Sosialsjåvinist under den første verdenskrigen (1914—18). 42, 109, 116, 182

MACDONALD, James Ramsay (1866—1937). Britisk politiker, en av grunnleggerne av og lederne for arbeiderpartiet. Sentrist under den første verdenskrigen (1914—18). Statsminister i ei rekke arbeiderpartiregjerings. 42, 157ff

MAISKI, Ivan Mikhailovitsj (født 1884). Sovjetisk diplomat, historiker og akademiker. Var mensjevik til 1918, og fra 1921 medlem av SUKP(b). Arbeidet i diplomatiet etter etter Otoberrevolusjonen. Ambassadør i Storbritannia fra 1932 til 1943. Medlem av Folkekommissariatet for utenrikssaker 1943—46. 19

MALINOWSKI, P.B. (1876—1918). Provokatør. Hemmelig agent for det politiske politiet i Moskva. Slutta seg til arbeiderbevegelsen i 1906 for å tjene sine egne mål. Fra 1907 ga han frivillig opplysninger til politiet, og i 1910 blei han hemmelig politiagent. Hadde ei rekke viktige poster i bolsjevikpartiet, og blei valgt inn i sentralkomiteen i RSDAP på Prahakonferansen i 1912. Gjennom støtte fra det politiske politiet blei han valgt inn i den fjerde думаen fra arbeiderkurien i Moskvaguvernementet. Da han blei trua av å bli avslørt i 1914, sa han fra seg plassen sin i думаen og flykta til utlandet. Vendte tilbake til Sovjet-Russland i 1918, blei arrestert og stilt for høyesteretten i den all-russiske sentraleksekutivkomiteen og skutt. 124

MARTOV, L. (Tsederbaum, Juli Osipovitsj) (1873—1923). Mensjevikleder. Inntok et sentristisk standpunkt under den første verdenskrigen (1914—18). Etter Oktoberrevolusjonen en fiende av sovjetregjeringa. I 1920 emigrerte han til Tyskland. 47, 150

MERRHEIM, Alphonse (1881—1925). Fransk fagforeningsleder. Inntok et internasjonalistisk standpunkt i begynnelsen av den første verdenskrigen, men blei seinere sosialpatriot. 130, 184

MURAVJOV, Mikhail Artempjevitsj (1880—1918). Oberstløytnant i den tsaristiske hæren. Slutta seg til de venstre-sosialrevolusjonære etter februarrevolusjonen i 1917. M. blei, som øverstkommanderende for Den røde hæren på østfronten, forræder, og forsøkte å få til et mytteri, som øyeblikkelig blei slått ned.

NOSKE, Gustav (1868—1946). Tysk høyre-sosialdemokrat, forræder og slakter av arbeiderklassen. Organiserte mordene på Karl Liebknecht og Rosa Luxemburg i januar 1919, lederne for og grunnleggerne av Tysklands kommunistiske parti. 109, 179

PANKHURST, Sylvia (1882—1960). Engelsk sosialist, som i 1919—20 tilhørte «venstre»-grupperinga av de britiske kommunistene. Deltok på den andre kongressen til Komintern i 1920. 156ff, 166

PLEKHANOV, Georgi Valentinovitsj (1856—1918). Framtredende leder for russiske og internasjonale arbeiderbevegelser. Den første propagandisten for marxismen i Russland, og grunnleggeren av «Arbeidets frigjøring», den første russiske marxistiske organisasjonen (1883). Etter den andre kongressen til RSDAP (1903) inntok P. ei forsonende holdning

til opportunisten, og slutta seg til mensjevikene. Under den første russiske revolusjonen i 1905—07 hadde han alvorlige uoverensstemmelser med bolsjevikene i de grunnleggende spørsmåla om taktikken. I reaksjonsåra sto han fram mot den machistiske revisjonen av marxismen og mot likvidasjonismen (mord på enkeltpersoner), og leda den mensjevikiske gruppa som var for partiet. Under den første verdenskrigen (1914—18) inntok han et sosialsjavinistisk standpunkt, og etter den borgerlig-demokratiske revolusjonen i februar i 1917 vendte P. tilbake til Russland, der han støtta den borgerlige provisoriske regjeringa. Han var fiendtlig innstilt til den sosialistiske Oktoberrevolusjonen. 112, 150, 179

RADEK, Karl Berngardovitsj (1885—1939). Deltok fra begynnelsen av århundret i den sosialdemokratiske bevegelsen i Galicia, Polen og Tyskland. Skreiv artikler i tidsskrifter til den tyske venstresosialdemokratene. Internasjonalist under den første verdenskrigen, men med visse sentristiske tendenser. Han hadde ei feilaktig oppfatning av nasjonenes sjølbestemmelsesrett. Gikk inn i bolsjevikpartiet i 1917, «venstre»-kommunist da Brest Litovsk-traktaten blei undertegna. Fra 1923 aktivt medlem av Trotski-opposisjonen, noe han blei ekskludert fra partiet for på den 15. kongressen til SUKP(b) i 1927. Han fikk oppreisning i 1930, men blei ekskludert igjen i 1936 for handlinger retta mot partiet. 115

RENAUDEL, Pierre (1871—1935). En av de opportunistiske lederne for Det franske sosialistiske parti. 116

RENNER, Karl (1870—1950). Østerriksk politiker, leder for og teoretiker til de østerrikske høyre-sosialdemokratene. En av opphavsmennene til den borgerlig-nasjonalistiske teorien om «kulturell og nasjonal sjølstendighet». 109, 116

SCHEIDEMANN, Phillip (1865—1939). En av lederne for den ytterliggående høyrefløyen i det tyske sosialdemokratiet. Leder for den tyske borgerlige regjeringa fra februar til juni 1919. Undertrykte brutalt arbeiderbevegelsen. 109, 116, 151ff, 179, 184

SERRATI, Giacinto Menotti (1872—1926). Framtredende italiensk sosialist. Slutta seg til Det italienske kommunistiske parti i 1924. 144

SNOWDEN, Philip (1864—1937). Britisk politiker, en av lederne for Det uavhengige arbeiderparti (Independent Labour Party). Opportunist. 157ff, 184

SVERDLOV, Y.M. (1885—1919). Kjent russisk revolusjonær kommunist. Framstående leder i kommunistpartiet og av sovjetstaten. Formann i den all-russiske sentrale eksekutivkomiteen fra november 1917 til mars 1919. 75

TSJERNOV, Viktor Mikhailovitsj (1876—1952). En av lederne for og teoretikern i det sosialrevolusjonære partiet. Etter februarrevolusjonen i 1917 blei T. landbruksminister i den borgerlige provisoriske regjeringa. Han organiserte harde straffeekspedisjoner mot bønder som tok god-

seiendom. Etter den sosialistiske Oktoberrevolusjonen en av hovedmennene i anti-sovjetiske opprør. I 1920 dro han til utlandet, og fortsatte de anti-sovjetiske handlingene sine derfra. 19, 47, 150

TURATI, Filippo (1857—1932). Reformistisk leder i den italienske arbeiderbevegelsen. En av grunnleggerne av Det italienske sosialistiske parti (1892) og leder for høyrefløyen. Sto for ei klassesamarbeidslinje mellom proletariatet og borgerskapet. 108f, 144, 186

WOLFFHEIM, Fritz, «venstre»-kommunist, en av teoretikerne for «nasjonal-bolsjevisme» i det tyske kommunistpartiet. 122

**NORGES ENESTE
MARXIST-LENINISTISKE ARBEIDERFORLAG!**

**LES OGSÅ DISSE AKTUELLE
OKTOBER-BØKENE:**

MARXISMENS KLASSIKERE

Marx/Engels: **DET KOMMUNISTISKE PARTIS MANIFEST** 56 s., kr. 8,—. Den vitenskapelige sosialismens største programdokument. Lenin skreiv om det: »Denne lille brosjyra veier mer enn store verker: til denne dag inspirere dets ånd hele den siviliserte verdens organiserte og kjempende proletariat.»

Karl Marx: **LØNN, PRIS, PROFITT** 64 s., kr. 7,—. Den mest kjente populære framstillinga av marxismens politiske økonomi Marx har laget.

V. I. Lenin: **DEN PROLETARISKE REVOLUSJON OG RENEGATEN KAUTSKY** 168 s., kr. 28,50. Boka er kommet i to opplag siden juni. Her finnes et av Lenins skarpeste angrep på opportunisme utviklet som marxisme. Ei bok som viser klart hvorfor det »borgerlige demokratiet» må styrtes og erstattes av proletariatets diktatur.

J. Stalin: **SPØRSMÅL I LENINISMEN** 652s., kr.64,-. Boka inneholder viktige artikler og taler fra 1924 til 1939. Den har vært ei lærebok for millioner av kommunister og revolusjonære over hele verden i titalls år.

SOVJETUNIONENS KOMMUNISTISKE PARTIS (BOLSJEVIKENES) HISTORIE 380 s., kr. 39,50. Bolsjevik-partiets historie, skrevet under vegledning av Josef Stalin. »Det er den beste syntesen og oppsummeringa av den kommunistiske verdensbevegelsens i løpet av de siste hundre åra, et mønstereksempel på forening av teori og praksis» (Mao Tsetung).

Josef Stalin: **MARXISMEN OG SPRÅKVITENSKAPEN. SOSIALISMENS ØKONOMISKE PROBLEMER I SSSR** 143 s., kr. 28,—. Boka omfatter de viktigste artiklene fra Stalins siste år og den berømte talen på den 19. partikongressen, og viser Stalins kamp mot revisjonisme og forfalskning av marxismen.

Mao Tsetung: **SKRIFTER I UTVALG** 380 s., kr. 32,50. Alle som er opptatt av vår tids historie og politikk trenger denne boka. Nå: 9.000.

Mao Tsetung: **TALER PÅ YENAN-KONFERANSEN OM LITTERATUREN OG KUNSTEN** 31 s., kr. 7,—. Mao Tsetungs viktigste skrift om problemene med å lage en revolusjonær litteratur og kunst bygd på arbeiderklassen og folket.

SKJØNNLITTERATUR

Alexander Fadejev: **DEN UNGE GARDE** 554s., kr.54,-. Et storverk om sovjetungdommens kamp mot de tyske nazistene under 2. verdenskrig.

Aleksandr Serafimovitsj: **JERNSTRØMMEN** 192 s., kr. 32,50. Denne revolusjonsromanen er et av den tidlige sovjetlitteraturens klassiske verker.

Dag Solstad: **KAMERAT STALIN ELLER FAMILIEN NORDBY** 139 s., kr. 24,50. Skuespillet om en NKP-familie er blitt mer solgt og lest enn noe annet norsk skuespill i etterkrigstida.

VÅR EGEN JORD. NOVELLER FRA VIETNAM ca. 200 s., kr. 36,—. Også på kulturens område har Vietnam gitt hele verden et eksempel. Novellene er skrevet under den tretti år lange motstandskampen mot imperialismen.

Johan Simensen: MENNESKER UNDERVEIS 262 s., kr. 32,50. Romanen som skildrer en arbeiderfamilies kår i mellomkrigstida har vært »glømt». Men nytutgaven viser at boka er en av de beste norske romanene fra vår tid, — fordi den skildrer arbeiderklassens liv fra klassens eget standpunkt.

LA HUNDRE BLOMSTER BLOMSTRE 200 s., kr. 38,50. Nærmere 5.000 er hittil solgt av Oktobers store lyrikkantologi.

Rudolf Nilsen: RULLE FORTELLER! 288 s., kr. 34,50. Rudolf Nilsens prosa var ukjent for de fleste inntil den ble samlet av Jon Michelet og Martin Nøg og gitt ut på Oktober.

Dhimiter Shuteriqi: HAKKA OG GEVÆRET 242 s., kr. 32,50. Forteljinger frå »sosalismens fyrstårn i Europa» — Albania.

Per Sivle: STREIK ca. 150 s., kr. 28,—. Den første norske arbeiderromanen, nå i Oktober-utgave.

Ismael Kadare: BRYLLUPET 224 s., kr. 27,—. Ei spennende fortelling fra livet og klassekampen til den albanske arbeiderklassen i dag. Nå: 5.000.

STUDIEBØKER/PROGRAMMER

MARXISMEN-LENINISMEN — MAO TSETUNGS TENKNING — ARBEIDERKLASSENS TEORI: Studiebok fra AKP(m-l). KURS 1. 176 s., kr. 28,—. Inneholder klassikertekster og studievegledning om de viktigste emnene i den kommunistiske teorien. Studieopplegg for sirkler og sjølstudium.

KURS 2, første del. 247 s., kr. 32,50. Studieboka behandler emnene filosofi og politisk økonomi. Inneholder klassikertekster og artikler om norske forhold. Studieopplegg for sirkler og sjølstudium.

ARBEIDERNE KONGUNISTPARTI (M-L). PROGRAM OG VEDTEKTER FRÅ 1. LANDSMØTET 165 s., kr. 18,50. 2. utgåve, med nynorsk tekst, av »partiboka». Samla opplag til no: 9.000!

VÅG Å KJEMPE! VÅG Å VINNE! 110 s., kr. 14,—. Rød Ungdoms nyeste studiesirkel. Gir ei bra første innføring i marxismen-leninismen og den revolusjonære ungdomsbevegelsens politikk i dag.

RØD UNGDOM. PROGRAM, VEDTEKTER. Hefte kr. 7,—. Uunnværlig for alle som vil studere RU's politikk.

NORGES KONGUNISTISKE STUDENTFORBUND. BERETNING. PLATTFORM 132 s., kr. 20,—. For alle som vil sette seg inn i den kommunistiske studentpolitikken.

DEBATT OG HISTORIE

SOSIALIMPERIALISMEN. SOVJET I DAG 240 s., kr. 34,50. Oktobers viktigste bok i 1975. Legger fram det grundigste materialet som finnes på norsk om de indre forholdene i Sovjet og Sovjets politikk overfor andre land. Forklarer hvorfor Sovjet også truer Norge. Inneholder vedtak fra AKP(m-l)s landskonferanse om kampen mot sosialimperialismen.

REVOLUSJONÆR OPPOSISJON I SOVJET 100 s., ca. kr. 27,—. Den første boka på norsk som presenterer materiale fra den revolusjonære opposisjon i Sovjet. Med program og dokumenter fra de underjordiske organisasjonene Sovjetunionens Revolusjonære Kommunistar (bolsjevikene) og Stalin-gruppa om kampen mot det nye borgerskapet i Kreml.

M. Sayers og A. E. Kahn: DEN STORE SAMMENSVERGELSEN 428 s., kr. 39,50. Boka om »den hemmelige krigen mot Sovjetunionen» i tida fra Oktober-revolusjonen fram til etter 2. verdenskrig er blitt en bestselger i ny-utgave.

SOLDATEN SOM IKKJE VILLE TEIE 264 s., kr. 15,—. Boka om saka mot Narve Trædal og om militærovingane mot det norske folket.

Peder Martin Lysestøl: PALESTINERNE — HISTORIE OG FRIGJØRINGSKAMP 272 s., kr. 24,50. Borgerskapet har rettet harde angrep mot boka for »anti-semittisme» — som den sjølsagt ikke inneholder et fnugg av. Men den retter seg mot den rasistiske og ekspansjonistiske sionismen. 5.000 er snart solgt!

Terje Valen: **DE TJENTE PÅ KRIGEN** 264 s., kr. 32,50. En av fjorårets mest diskuterte bøker. Valen tar et oppgjør med mytene om hjemmefronten, og peker på at den tjente kapitalens interesser.

Joshua S. Horn: **FEI VEKK ALLE SKADEDYR!** En engelsk kirurg i Folkets Kina 331 s., kr. 32,50. »Det er en av de beste innføringer i kinesisk dagligliv og politisk praksis som er kommet, og den har krav på interesse langt utover fagmedisinernes og 'Kina-kjennernes' rekke.» Lege Per E. Børdahl i *Dagbladet*.

PRESIDENTEN VÅR. HO CHI MINH 144 s., kr. 27,—. Historia om leiaren for det vietnamesiske folket og dimes historia om den vietnamesiske revolusjonen frå mellomkrigstida til 1960-åra. Nyttig for alle som vil vita meir om måla og vegen for revolusjonane i den tredje verda i dag.

KVINNEKAMP

REIS KAMPEN BLANT ARBEIDERKVINNENE 150 s., ca. kr. 36,—. Behovet for ei studiebok om kvinnefrigjøring, skrevet på et marxistisk grunnlag, har lenge vært stort. AKP(m-l)s kvinneutvalg har skrevet og redigert denne boka om kvinnes stilling under kapitalismen, med vekt på arbeiderkvinnenes kamp for frigjøring og sosialisme.

POLITISK ØKONOMI

POLITISK ØKONOMI. LÆREBOK 428 s., kr. 39,50. Dette er ei bok alle arbeidsfolk har bruk for i ei tid da krisa i kapitalismen rammer Norge. Den gir den beste innføringa i marxismens politiske økonomi som finnes på norsk.

FAGBEVEGELSEN

STYRK FAGBEVEGELSENS KAMPKRAFT 205 s., kr. 34,50. Faglig studiebok fra AKP(m-l). Boka legger mest vekt på å forklare spørsmål en møter i den daglige kampen når en fører en faglig politikk på klassekampens grunn.

Filip Kota: **TO LINJER I VERDENS FAGBEVEGELSE** 156 s., kr. 30,—. Den internasjonale sekretæren i Albanias fagbevegelse tar først for seg fagorganisasjonens internasjonale historie. Så tar han et oppgjør med reformismen og revisjonismen, han tar et rivende oppgjør med Sovjets rolle i fagbevegelsen de siste 20 åra og legger opp et program for en revolusjonær fagbevegelse.

STREIK! OM ØKONOMISK OG POLITISK KAMP 48 s., kr. 7,—. Artikler av Engels, Lenin og Stalin og utdrag fra de berømte »Strasbourger-tesene» fra 1928. Et hefte som har vært brukt i en rekke av de viktigste streikene i Norge i 1970-åra.

HELSE OG ARBEID

Hans Husum og Ebba Wergeland: **KAMP MOT HELSEFARLIG ARBEID** 520 s., kr. 57,—. Den første handboka på norsk til daglig bruk i kampen mot gift og gass, røyk og stress. Årsakene til helsefarlige arbeidsforhold tas grundig opp, og boka griper rett inn i diskusjonen om arbeidsmiljøet. Den tar parti for arbeidsfolks egen kamp, mot samarbeidslinja overfor kapitalen. Grundig stikkordregister, tabeller og et vell av illustrasjoner. »Et medisinsk leksikon for garderobeskapet».

FOLKEKRIG

Mehmet Shehu: **FOLKEHÆR MOT FASCISMEN** 112 s., kr. 30,—. Korleis kunne vesle Albania jage armeane til Mussolini og Hitler på sjøen under motstandskrigen mot fascisme og nazisme? Den noverande statsministeren, Mehmet Shehu, fortel om organiseringa av kampen. Han var sjølv ein av partisanleiarane. Boka er bra å lesa for den som ynskjer kunnskap om korleis små land kan forsvare seg mot imperialismen.

Truong Chinh: **FOLKEKRIGENS VEI** 135 s., kr. 24,50. En klassiker om folkekrig av en av lederne i Vietnams Arbeiderparti.

LENIN-UTVALG I 12 BIND

Boka du nå holder i handa er et bind i Lenin-serien *Utvalgte verker i 12 bind* som Forlaget Oktober holder på å gi ut. Lenins verker er en del av sjolve grunnlaget for arbeiderklassens revolusjonære teori. Derfor horer disse 12 binda hjemme i bokhylla til alle klassebevisste arbeidere og andre revolusjonære.

«VENSTRE»-KOMMUNISMEN — EN BARNESJUKDOM

Hovedverket i dette bindet er boka *«Venstre»-kommunismen — en barnesjukdom* (også kjent som «Radikalismen»). Lenin skreiv den foran Kominterns kongress i 1920. Han onska å gi arbeiderklassen i hele verden del i erfaringene fra de russiske bolsjevikenes kamp for sosialismen.

Dette er et av Lenins viktigste skrifter om kommunistisk *taktikk*. Her gjør han opp med høyreopportunistene i arbeiderbevegelsen som ville sette en stopper for revolusjoneringa av arbeiderklassen etter den store seieren i Oktoberrevolusjonen i 1917. Samtidig kritiserer han «venstre»-kommunistene som ikke vil delta i parlamentariske valg eller i fagforeninger under borgerlig ledelse.

VIKTIGE ARTIKLER FRA 1919 OG 1920

Artiklene og talene ellers i bindet forteller om de russiske arbeidernes kamp mot den imperialistiske invasjonen og de hvite bandene som støtta den.

Du finner også den kjente artikkelen om *«Økonomi og politikk under proletariatets diktatur»*, der Lenin forklarer hvorfor klassekampen fortsetter under sosialismen. Videre finner du artikler og taler av Lenin til *den 2. kongressen i Komintern* og den viktige talen han holdt om *«Oppgavene til ungdomsforbundet»*.

Oktober

Pris kr 34,50

ISBN 82-7094-120-4